

ప్రబంధసారశిరోమణి

[సంకలనగ్రంథము]

పరిష్కర్త :

ఆచార్య కొర్లపాటి శ్రీరామమూర్తి, ఎం.ఏ., ఐ.ఐ.ఎస్.సి., డి.లిట్.
ఆంధ్రశాఖాచార్యులు, ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్
వారేరు

1985

ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్తువే ప్రకటితము

అంధ్ర యూనివర్సిటీ

© ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ

సీరిస్ నెం. : 189

వెల : 29-00

ముద్రణ : అనరీ డై రెక్టర్, ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ ప్రెస్
వాల్తేరు, విశాఖపట్నం 530 003

ఉపోద్ఘాతము

శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషదుపాధ్యక్షులుగ, ఆంధ్రశాఖ తంజావూరు సరస్వతీమహలు గ్రంథాలయములోని అముద్రితగ్రంథము లను ప్రచురించుట ప్రారంభించినది. ఆచార్య పింగళి లక్ష్మీకాంతముగారు ఆంధ్ర శాఖాధిపతిగ ద్విపదభారతనంపుటము; ఆచార్య గంటి జోగిసామయాజిగారు ఆంధ్రశాఖాధిపతిగ ద్విపదభారతనంపుటములు, యక్షగాననంపుటములు; ఆచార్య కాకర్ల వేంకటరామనరసింహముగారు ఆంధ్రశాఖాధిపతిగ యక్షగాననంపుటములు ప్రకటింపఁబడినవి. అవి 1943-1976 సంవత్సరముల మధ్యకాలమునందు జరిగినవి. 1979వ సంవత్సరమునందు నేను ఆంధ్రశాఖాధిపతిగ ప్రబంధసార శిరోమణి, ప్రబంధరత్నాకరము, ప్రయోగసారము ప్రకటించుటకు సంకల్పించితిని.

ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్తు 1933వ సంవత్సరమునందు ప్రకటించిన తంజావూరు సరస్వతీమహలు గ్రంథాలయములోని తెలుగుగ్రంథముల పట్టిక యందు - ప్రబంధసారశిరోమణికి నాలుగు ప్రతులు ఉన్నట్లు కలదు. అవి నాలుగును ప్రబంధసారశిరోమణి ప్రతులే అన్నట్లు, 1970వ సంవత్సరమునందు నిడుదవోలు వేంకటరావుగారు నిర్దేశించిరి. (ప్రబంధమణిభూషణము, ద్వితీయ ముద్రణము, పీఠిక, పుటలు 4-5) కాని, ఒకరెండు 190, 191 సంఖ్యల తాళపత్రగ్రంథములు ప్రబంధసారశిరోమణిప్రతులు; మఱొకరెండు 192, 193 సంఖ్యల తాళపత్రగ్రంథములు ప్రబంధసారప్రతులు. ప్రబంధసారము, ప్రబంధ సారశిరోమణికి మారుపేరు కాదు. అక్కడక్కడ నమానపద్యములున్నను అదొక గ్రంథము; ఇదొక గ్రంథము అని నేను 1983వ సంవత్సరమునందు ప్రకటించితిని (నన్నెచోడుని కుమారసంభవము ప్రాచీనగ్రంథమా?!, పుట 5).

190వ సంఖ్య తాళపత్రగ్రంథమునందు “సకలప్రబంధంబులలో గలిగిన పద్యములు సారముగా సంగ్రహించి వ్రాసిన ప్రబంధసారశిరోమణి”. అని కలదు. 191వ సంఖ్య తాళపత్రగ్రంథమునందు “అక్కిరాజు తమ్ముడు అచ్చన వ్రాసిన ప్రబంధసారం” అని కలదు. 192వ సంఖ్య తాళపత్రగ్రంథమునందు “కళాపతి వ్రాసిన ప్రబంధసారం” అని కలదు. 193వ సంఖ్య తాళపత్రగ్రంథమునందును “ప్రబంధసారం” అని కలదు. కనుక ప్రబంధసారశిరోమణి, ప్రబంధసారము ఒకే గ్రంథమను భ్రమ కలుగుట సహజము. 190, 191 సంఖ్యల తాళపత్రగ్రంథ ములు ప్రబంధసారశిరోమణి ప్రతులే. 192, 193 సంఖ్యల తాళపత్రగ్రంథములు ప్రబంధసారశిరోమణి ప్రతులు కావు.

192వ ప్రతియందు “శ్రీకరపరితోషిత” అను శ్రీరామస్తుతి అనంతరము, “అని ఆ తీరున రామభద్రస్వామిని వినిపించి” అని; తదుపరి “వీణాపుస్తకపాణి” అను నరస్వతిస్తుతి అనంతరము, “అని భారతీనతిని మతిని దలచి నేఁడు వినిపించే కథాక్రమం బెటువలె నంటేను” అని కలదు. 193వ ప్రతియందును “శ్రీకరపరితోషిత” అను శ్రీరామస్తుతి అనంతరము, అని ఆ తీరున రామభద్రస్వామిని వినిపించి” అని; తదుపరి “వీణాపుస్తకపాణి” అను నరస్వతిస్తుతి అనంతరము, “అని భారతీనతిని మతిని దలచి - మోదకహస్తు, మనమున రఘు, - ఆ తీరున ధీమంతుడైన హనుమంతుని అంతరంగమున నెంచి నేఁడు వినిపించే కథాక్రమం బెటువలెనంటేను” అని కలదు. అంతేకాదు. రత్నావతి అను పట్టణమున రాజు సుమశేఖరుడు. రాణి సుమమంజరి. రాజునన్నిధికి చెంచులు కానుకలు గైకొని వత్తురు. వారికోరికను రాజు వేటకు వెడలును. అచట చిత్రధ్వజుని కుమార్తె విలాసవతి అను రాకుమారి కలచును. ఆమె కూడ సుమశేఖరుని వలచును. విలాసవతిసుమశేఖరుల వివాహము. ఇట్లుప్రబంధసారమునందు కథ సాగినది. ఇక ఈజ్ఞయిని అను పట్టణమున రాజు సుకీర్తి. నారదుని రాక. సుపుత్రునికొఱకు సుకీర్తి తపస్సు చేయును. తపోభంగమునకు ఇంద్రుడు ప్రయత్నించును. విఫలు డగును. విష్ణువు ప్రత్యక్షమై సుకీర్తికి వరమొసగును. రాజశేఖరుడు జన్మించును. రాజు అగును. మరల నారదుని రాక చిత్రసేనుని కుమార్తె రత్నసుందరిని వర్ణించును. రాజశేఖరుడు స్వయంవరమున రత్నసుందరిని వివాహమాడును. ఇట్లు ప్రబంధ సారశిరోమణియందు కథ సాగినది. కనుక ప్రబంధసారశిరోమణి కంటె ప్రబంధ సారము పృథగ్పాఠము.

తంజావూరు నరస్వతిమహాలు గ్రంథాలయములోని 190వ సంఖ్య ప్రబంధ సారశిరోమణి తాళపత్రగ్రంథమునకు నకలు కాగితపుప్రతి ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్-గ్రంథాలయమునందు కలదు. 191వ సంఖ్య ప్రబంధసారశిరోమణి తాళపత్ర గ్రంథమునకు నకలు కాగితపు ప్రతి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయము నందు కలదు, ప్రబంధసారశిరోమణి ప్రధానాధారముగ 1910వ సంవత్సరమునందు మానవల్లి రామకృష్ణ కవిగారు ప్రకటించిన ప్రబంధమణిభూషణమును కలదు. దాని ద్వితీయముద్రణమును కలదు. కాని, ప్రబంధమణిభూషణము అని ఒక ప్రాచీనగ్రంథము కానరాదు. అంతేకాదు. ప్రబంధమణిభూషణమునందు కవిగారి “కరకౌశలము” కావలసినంత కలదు. ప్రాచీనగ్రంథము ప్రబంధసార శిరోమణియే. అది యథాతథముగ ఇంతవరకు ముద్రితము కాలేదు. కనుక ముద్రణావశ్యకము కలదు.

ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్ - గ్రంథాలయములోని, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రాచ్యలిఖితగ్రంథాలయములోని కాగితపు ప్రతులు, తంజావూరు నరస్వతిమహాలు గ్రంథాలయములోని తాళపత్రగ్రంథములకు నకళ్లు మాత్రమే. తాళపత్రగ్రంథములు

ప్రాయికముగ లేఖకదోషభూయిష్ఠములు. అవి కాగితపు ప్రతులందు అట్లేకలవు. ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్ - గ్రంథాలయములోని కాగితపు ప్రతి కొంత నయము. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయములోని కాగితపు ప్రతి దోషమయము. కనుక పరిష్కరణావశ్యకమును కలదు.

ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్ - గ్రంథాలయములోని కాగితపు ప్రతి ప్రధానాధారముగ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయములోని కాగితపు ప్రతి ఔపచారికాధారముగ, ప్రబంధమణిభూషణము నిమిత్తమాత్రముగ, స్థితిగతిచింతనముగ, యథాశక్తిని పరిష్కరించితిని. అంతేకాదు. తంజావూరు సరస్వతిమహలు గ్రంథాలయమునకు వెళ్లి, తస్మాలములైన కాళపత్రగ్రంథములను సంప్రతించితిని.

ప్రబంధసారశిరోమణియందు మొత్తము 805 పద్యగద్యములు కలవు. అందు 3 పద్యములు వునరావృత్తములైనవి. కనుక నికరము 802 పద్యగద్యములు కలవు కాని గ్రంథము పూర్తి కాలేదు. అంతవఱకే గ్రంథసంకలనము జరిగినదో, లేక ప్రతివిలేఖకులకు అంతవఱకే గ్రంథము లభించినదో తెలియుటకు ఆవకాశము లేదు. రెండుప్రతులందును పద్యములకు అక్షరములు లేవు. కాని ఒక్క ప్రతియందు (190) ఒక్కచోట మాత్రము పదిపద్యములకు ఆకరములు కలవు. (105-109; 111-116) కవికర్ణరసాయనములోనిదనిన పద్యము కవికర్ణరసాయనములోనిదే. సుభద్రాకల్యాణములోని దనిన పద్యము సుభద్రాకల్యాణములోనిదే (విజయ విలాసము). కళాపూర్ణోదయములోని దనిన పద్యము కళాపూర్ణోదయములోనిది కాదు. కవి మనోహరములోని దనిన పద్యము కవిమనోహరములోనిది కావచ్చును. గిరిజా పరిణయము లోని పనిన పద్యములు రెండును గిరిజా పరిణయములోనివి కావచ్చును. హరివంశములోని దనిన పద్యము ఎఱ్ఱన హరివంశములోనిది కాదు. హరిభట్టు హరివంశములోని దగునేమో? పూర్ణచంద్రోదయములోని దనిన పద్యము పూర్ణచంద్రోదయములోనిది కావచ్చును. లక్ష్మీపరిణయములోని దనిన పద్యము లక్ష్మీపరిణయములోనిది కావచ్చును ("నన్నెచోడుని కుమారసంభవము" నందు కలదు). వీరభద్ర విజయములోని దనిన పద్యము వీరభద్రవిజయములోనిది కాదు. శ్రీరంగమహాత్మ్యములోనిది. లాక్షణికోదాహరణములందు, సంకలనగ్రంథ సందర్భములందు భ్రమప్రమాదములు సంభవము. ఇంతకు, కవిమనోహరము, పూర్ణచంద్రోదయము, గిరిజాపరిణయము, లక్ష్మీపరిణయము అనుపలబ్ధములైన గ్రంథములు. ఉపలబ్ధములైన గ్రంథములందు ఆదికవి సన్న్యయభట్టు భారతము మొదలు అర్వాచీనకవి వెన్నెలకంటి వేంకటాచలము శ్రీకృష్ణవిలాసము వఱకు 44 ప్రబంధములనుండి ఎన్నిక చేసిన పద్యములు ప్రబంధసారశిరోమణి యందు కలవు. అందు 259 పద్యముల ఆకరములు మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు, 57 పద్యముల ఆకరములు నిడుదవోలు వేంకటరావుగారు గుర్తించిరి. అవిగాక 45

పద్యముల ఆకరములు నేను గుర్తించితిని. కవిగారు, వెంకటరావుగారు గుర్తించిన కొన్నిపద్యముల ఆకరములు సంపదించలేదు. సంపదించినవి పద్యనూచియందు సంతరించితిని. ఇప్పటికి 802 పద్యములలో 361 పద్యములకు మాత్రమే ఆకరములు తెలిసినవి. ఇంకను 441 పద్యములకు ఆకరములు తెలియవలసి యున్నది.

ఇన్ని గ్రంథములనుండి అన్ని పద్యములను సేకరించి, కథానూత్రమున మేళవించి, ఇంత చక్కని చిక్కని రసచిక్కణమైన సంకలనగ్రంథమును సంపదించిన సంధాత గుఠించి సమాచారము లేకపోవుట సంతాపకరము. సంధానమైనను ఉండుట సంతోషకరము.

పదునెన్నిదవశతాబ్ది తుదిని గాని, పందొమ్మిదవశతాబ్ది తొలిని గాని (నన్నె చోడుని కుమారసంభవము ప్రాచీనగ్రంథమా? ! పుటలు 211-12.) ఉన్న, వెన్నెల కంటి వేంకటాచలము శ్రీకృష్ణవిలాసములోని పద్యమును కూడ సంకలించిన, ప్రబంధసార శిరోమణి సంకలనగ్రంథకర్త పందొమ్మిదవశతాబ్ది పూర్వార్థము కంటె పూర్వ్యుడు కాడు.

కథానూత్రము యథాలాపమైనను, ఎన్నిక చేసి మన్నిక చేసిన పద్యములు అనర్థమణులే. పుర, నాయక, సముద్ర, ఋతు, సూర్యోదయ, సూర్యాస్తమయ, చంద్రోదయ, కుమారోదయ, నాయికా, విరహ, వివాహ, జలకేళీప్రభృతి వర్ణనము లెల్ల శిరోమణినరణులే. పురవర్ణనము 111 పద్యములందు, నాయక వర్ణనము 4 పద్యములందు కలదు. అనంతరము గ్రంథసాతము. తరువాత రాణి విచారము నకు రాజు కారణమడుగుట 4 పద్యములందు కలదు. అనంతరము గ్రంథసాతము. బహుశః రాణి ప్రాణనఖి కారణము విన్నవించెదననుసరికి నారదునిరాక ఒక పద్యము నందు కలదు. అనంతరము గ్రంథసాతము. తరువాత సముద్రవర్ణనము 3 పద్యము లందు, వేనవి వర్ణన 11 పద్యములందు, వర్ణావర్ణన 11 పద్యములందు, శరద్వర్ణన 5 పద్యములందు, హేమంతవర్ణన 8 పద్యములందు, వసంతవర్ణన 37 పద్యము లందు, చంద్రోదయవర్ణన 13 పద్యములందు కలవు. సుకీర్తి పుత్రపాపికి తపస్సు చేయుట ఒక గద్యమునందు కలదు. సుకీర్తి తపస్సునకు భంగము కలిగించుటకు ఇంద్రుడు మన్మథుని నియమించుట 3 పద్యములందు, మన్మథుని వెంటి రంభా తిలోత్తమాదులు బయలుదేరుట 17 పద్యములందు, వారు తపోపాటికయంకు విహరించుట, మన్మథుడు శరసంధానము చేయుట 30 పద్యములందు కలదు. వారి ప్రయత్నము విఫలమగుట 4 పద్యములందు, విష్ణువు ప్రత్యక్షమై సుకీర్తికి వర మిచ్చుట 5 పద్యములందు కలదు. సుకీర్తికి రాజశేఖరుడు జన్మించుట, జాత కర్మలు జరుగుట 15 పద్యములందు కలదు. సుకీర్తి పార్థక్యము 5 పద్యము లందు కలదు. రాజశేఖరుని పట్టాభిషేకము, రాజ్యపాలనము 6 పద్యములందు

కలదు. మఱల నారదుని రాక, నమావేశము 4 పద్యములందు కలదు. నారదుడు రత్నసుందరిని వర్ణించుట 79 పద్యములందు కలదు. రాజశేఖరుడు స్వయంవరమునకు బయలుదేరుట 10 పద్యములందు, స్వయంవరము 35 పద్యములందు. కలదు. రత్నసుందరీరాజశేఖరుల వివాహము 30 పద్యములందు కలదు. సూర్యాస్తమయాదిచంద్రికావిహారపర్యంతప్రకృతివర్ణన 66 పద్యములందు కలదు. వరసమాగమమువఱకు వధూవిరహవర్ణన 120 పద్యములందు కలదు. నాయికానాయకుల శృంగారవర్ణనము 31 పద్యములందు కలదు. ప్రత్యూషవర్ణన 23 పద్యములందు, సూర్యోదయవర్ణన 10 పద్యములందు కలవు. నాయిక వర్ణన 11 పద్యములందు, నాయికోపాలంభనవర్ణన 9 పద్యములందు, నాయికా విరహముతోపాటు జలకేళివర్ణన 25 పద్యములందు కలదు. కథానూత్రము వివిధప్రబంధములనుండి విశిష్టమైన వర్ణనములను ఏర్పి కూర్చుటకు మాత్రమే ఉపయోగి.

నన్నయ భారతము, ఎఱ్ఱన నృసింహపురాణము, మంచెన కేయూరబాహు చరిత్ర, భాస్కరాదుల భాస్కరరామాయణము, నాచన సోమనాథుని ఉత్తర హరివంశము, శ్రీనాథుని శృంగారనైషధము, జక్కన విక్రమార్కచరిత్ర, దగ్గుబల్లి దుగ్గన నాసికేతోపాఖ్యానము, బైరవుని శ్రీరంగమహాత్మ్యము, వల్లభామాత్యుని క్షీడాభిరామము, పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరభద్రుని శృంగారశాకుంతలము, కొఱవి గోపరాజు సింహాసనద్వారాత్రింశిక, అల్లసాని పెద్దన మనుచరిత్ర, నంది తిమ్మన పారిజాతా పహరణము, ధూర్జటి శ్రీకాళహస్తీమాహాత్మ్యము, నంకుసాల నృసింహకవి కవికర్ణ తషాయనము, పింగళి సూరన కళాపూర్ణోదయము, భట్టుమూర్తి పనుచరిత్ర, ప్రాథకవి మల్లన రుక్మాంగదచరిత్ర, నారన సూరన ఉదయనోదయము, నూతనకవి సూరన ధనాభిరామము, చెన్నమరాజు చారుచంద్రోదయము, రఘునాథరాయల వాల్మీకిచరిత్ర, చేమకూర వేంకటకవి విజయవిలాసము, వెన్నెలకంటి వేంకటాచలము శ్రీకృష్ణవిలాసము మొదలైన ఉపలబ్ధగ్రంథములలోని; తిక్కన విక్రమ సేనము, కేతనపెగడ కాదంబరి, రావిపాటి త్రిపురాంతకుని అంబికాశతకము, చిమ్మపూడి అమరేశ్వరుని విక్రమసేనము, నంది మల్లయ మదనసేనము, పెదపాటి సోమయ అరుణాచలపురాణము, పెమ్మన భావన అనిరుద్ధచరిత్ర, నర్సదేవుని ఆదిపురాణము మొదలైన అనుపలబ్ధగ్రంథములలోని; కవిమనోహరము, పూర్ణ చంద్రోదయము, గిరిజాపరిణయము, లక్ష్మీపరిణయము మొదలైన అవిజ్ఞాత గ్రంథములలోని; అప్పకవీయము, లక్షణశిరోమణి, లక్షణసారము మొదలైన అక్షణగ్రంథములలోని; ప్రబంధరత్నాకరములోని పద్యములు ప్రబంధసారశిరోమణి యందు కలవు.

వినవిధమైన ప్రబంధసారశిరోమణి ప్రచురణకు ఆమోదముద్ర వేసిన అప్పటి ఆంధ్రవిశ్వకళావరిషదుపాధ్యక్షులు శ్రీ అవుల సాంబశివరావుగారికి, ఇప్పటి

అంధ్రవిశ్వకళాపరిషదుపాధ్యక్షులు ఆచార్య కోనేరు రామకృష్ణారావుగారికి, రిజిస్ట్రార్ డాక్టర్ మద్ది గోపాలకృష్ణారెడ్డిగారికి—

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయములోని ప్రబంధసార శిరోమణి కాగితపుప్రతిని అడిగిన వెంటనే అందజేసిన అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రాచ్యలిఖితగ్రంథాలయము మణియు పరిశోధనాకేంద్రము డైరెక్టర్ డాక్టర్ వి. వి. యల్. నరసింహారావుగారికి—

ప్రబంధసారశిరోమణి పరిష్కరణము కావించి అంధ్రశాఖాధ్యక్షపదవి విరమణము చేసినను, ముద్రణపర్యవేక్షణమును నాకు అప్పగించిన అంధ్ర శాఖాధ్యక్షులు డాక్టర్ చిలుకూరి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారికి, అంధ్రశాఖ అధ్యాపక సంఘమునకు—

అంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్ - గ్రంథాలయములోని ప్రబంధసారశిరోమణి కాగితపుప్రతికి ప్రత్యంతరము వ్రాసి, ప్రత్యంతరములను సంప్రతించునెడ ప్రత్యహము చదువుటో, సరిజూచుటో చేసి, తంజావూరు నరస్యతీమహలు గ్రంథాలయమునకు వచ్చి తాళపత్రగ్రంథముల పరిశీలనమున నహాయపడి, పరిష్కరించిన చిత్తుప్రతికి మఱల శుద్ధప్రతిని వ్రాసి, సూచించిన ప్రకారము ఆకారాధ్యక్షుక్రమణికను వద్యసూచిని తయారుచేసి, ముద్రణదోషములను ముందుగ నవరించి, బహువిధముల నహకరించిన పబ్లికేషన్ ఆఫీసర్ డాక్టర్ మోడెకుర్తి వేంకట నత్యనారాయణగారికి—

ముద్రణదోషములను నూక్షేక్షకను నవరించిన చాత్రులు, నహవ్రతులు డాక్టర్ కోలవెన్ను మలయవానినికి, డాక్టర్ వేదుల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికి—

ముద్రణకార్యమును ముచ్చటగ నిర్వహించిన అంధ్రాయానివర్సిటీ ప్రెస్ డిప్యూటీ డైరెక్టర్ శ్రీ జి. మదనరాజుగారికి, వారి నిబ్బందికి—

కృతజ్ఞతలు

7-3-1985

వాలైరు

ఆచార్య కొర్లపాటి శ్రీరామమూర్తి
అంధ్రశాఖాచార్యులు, అంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్

ప్రతులు :

- క. అంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్ - గ్రంథాలయములోని నకలు కాగితపు ప్రతి.
- చ. అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రాచ్యలిఖితగ్రంథాలయములోని నకలు కాగితపు ప్రతి.
- ట. ప్రబంధమణిభూషణము, ద్వితీయ ముద్రణము.

ప్రబంధసారశిరోముణి

వినాయకస్తుతి

- ఊ. అంకముఁజేరి నైఅతనయా న్ననదుర్గము లానువేళ జా
 ల్యాంకవిచ్చేష్టఁ దుండమున నవ్వల¹ చ న్లబళింపఁబోవ నా
 వంకఁగుచంబు గాన కహివల్లభహారముఁగాంచి² వే మృణా
 లాంకుర శంకనంబెడు గజాన్యునిఁగొల్తు నభీష్టనిధికిన్. 1
- ఊ. ఆదరమొప్ప మ్రొక్కిడుదు నద్రిసుతాహృదయానురాగనం
 పాదికి దోషభేదికిఁ బ్రనన్నవిచోదికి విప్పువల్లికా
 చ్చేదికి మంజువాదికి నశేషజగజ్జననందవేదికిన్
 మోదత¹ఖాదికిన్ నమదమూషకసాదికి నుప్రసాదికిన్. 2
- గా. జేజే యంచు భజింతు రిష్టఫలసిద్ధుల్ మదింగోరి ని
 ర్వాణ¹సారకృపావలంబుని గటప్రస్థందదానాంబునిన్
 పూజాతత్పరదేవదానవకదంబున్ బాలకేశీకళా
 రాజతౌ²తుకరంజితోరగమనప్రాలంబు హేరంబునిన్. 3
- ఊ. మోదకహస్త హస్తముఖ మూషకవాహన యేకదంత లం
 బోదర తప్తకాంచననముజ్జ్వలవిగ్రహ బాలచంద్రరే
 ఖా¹దృతమౌళియంబుఁ దను నచ్చపుభక్తిఁ దలంచువారలన్
 మోదము మీఱఁ బ్రోచు గణముఖ్యుని విప్పుపతిం దలంచెదన్. 4

శివస్తుతి

- సీ. తార కానురభుజాదర్పంబుఁ దెగటార్చు
 మనుఁ గన్నతండ్రీ మా యనుఁగువేల్పు
 కుండలిజ్యావల్లి కొండవింటను గూర్చు
 చిలుకాండ్ర మేటి మా కులగురుండు

1 - ¹ క. ట. నుంగ; ² క. చ. శే.

2 - ¹ చ. ఘడిన్.

3 - ¹ క. పాద, చ. ...వార.

4 - ¹ క. దృత.

తలిరాకుబాకు గద్దరి వజీరుని క్రొవ్వు
 మట్టు¹వెట్టిన దిట్ట మాకుఁ బ్రావు
 హత్తి వెల్లని గిత్తకత్తలాణము నెక్కి
 మహి మింము² నెరకాఁడు మా ధనంబు

తే.గీ. జాటజూటాగ్రవీధిని జహ్ను³కన్య
 మమతనిడుకొన్న వగకాఁడు మా బలంబు
 పార్వతీసాధ్యి సామేనఁ బాదుకొల్చి
 వెలయు పటుశీలి మాసాలి వేల్పుమొదవు. 5

ఉ. వాలినభక్తి¹ మ్రొక్కెద నవారితతాండవకేళికిన్ దయా
 శాలికి శూలికిన్ శిఖరిజాముఖపద్మమయాఖమాలికిన్
 బాలశశాంకమౌళికిఁ గపాలికి మన్మథగర్వపర్వతో
 న్ములికి నారదాదిమునిముఖ్యమనస్సరసీరుహాళికిన్. 6

విష్ణుస్తుతి

సీ. పనరాశిఁదన యంపమొనకుఁ దెప్పించిన
 కోదండగురుఁడు మా కులగురుండు
 తారకబ్రహ్మభిధానంబుఁ జేసిన
 వేదవేద్యుండు మా విమలవిద్య
 దండకాంతరమౌనిమండలిఁ గాచిన
 మనువంశతిలకంబు మాకుఁ బ్రావు
 పగవాని తమ్మునిఁ బట్టంబు గట్టిన
 కరుణాపయోధి మా పరమదాత

తే.గీ. శబరి యొనఁగిన ఫలములు చవులుగొన్న
 భక్తిమాత్రైకదర్శి మాసాలి విండు
 కఠిన దశకంఠ భుజగర్వ గౌరవంబు
 మట్టు¹వెట్టిన విలుకాఁడు మా బలంబు 7

సీ. సీతాపదూమణి మా తల్లి భృగు¹రాము
 గర్వాపహరి మా కన్నతండ్రి
 దశరథాత్మజుఁడు మా దాత విశ్వామిత్ర-
 మఘరక్షణచణుఁడు మాకుఁ గర్త

5 - ¹ క. బెట్టిన ; ² చ. కాకు ; ³ క. కన్నె.
 6 - ¹ ఉ. మ్రొక్కుదు.
 7 - ¹ క. బెట్టిన.

మారీచదమనుండు మా యిలువేలువు
 కోదండసాణి మా కులగురుండు
 జనకజానేత మా నెనరైన చుట్టంబు
 రావణహంత మా జీవధనము

- తే.గీ. కైకయాస్పితకారుండు మాకు హితుండు
 హేమమ్మగచర్మశాయి మా స్వామి జలధి
 బంధనుండు మాకు నంసార భారకుండు
 రామభద్రుండు మాకు నర్వస్వ మరయ. 8
- ఉ. శ్రీరమణీయగాత్రు నరసీరుహనేత్రుఁ బటుప్రతాపగం
 భీరగుణాభిదైత్యకులభీషణుఁ బోషణభక్తలోకవి
 స్తారకృపాకటాక్షు మటనంభవనన్నుతుఁ గార్యనిధి¹కిన్
 ధారుణీకన్యకాపతి ముదంబునఁ గొల్తుఁ బ్రసన్నరామవున్. 9
- శా. శ్రీరామాకుచకుంభలిప్తమనకాశ్మితప్రభన్ దాల్చి శృం
 గారాధీశ్వరమూర్తిరేఖ మెఱయంగాఁ జూడ్కికిన్ భక్తిచే
 తోరాజీవపరాగరాగమధుపేంద్రుండైన చందంబు చె
 న్నారం జూపెడుఁ గృష్ణుఁ డెప్పుడు మదీయాభీష్టము ల్పల్పెడున్. 10
- సీ. కాటుకకొండపై గాసెడి యెండకుఁ
 జెలువైన పచ్చని వలువ వాని
 గగనోదరంబునఁ గాయు చందురునకుఁ
 గవయైన నాభిపంకజము వానిఁ
²బొడువు గుబ్బలిమీఁది ప్రాధు చందంబున
 జెడఁగైన రత్నంపుఁ దొడగు వానిఁ
 దరగలఁ దోతెంచు నురువుల కాంతికి
⁴నమమైన మందహాసముల వానిఁ
- తే.గీ. దెల్లదామర విరిమీఁదిఁ తేటివోలెఁ
 బాలమున్నీటి లోపలఁ బవ్వళించి
 యోగనిద్రాధిలోలుండై యున్నవాని
 మెలఁత కలగంటి నంతట మేలుకొంటి. 11

8 - ¹ బ. రామ ; ² క. కాయుండు.

9 - ¹ చ. కిద్దా.

10 - ¹ క. సరాగ.

11 - ¹ క. కాటిక ; ² చ. శే ; ³ క. పొడవ ; ⁴ చ. నరిమైక.

సీ. ¹సెలగోలఁ గల్యాణశృంగాంకురంబుతోఁ
 గక్షభాగంబునఁ గ్రమ్మరించి
²పిల్లఁగ్రోవినఁ దన పీతాంబరంబున
 సంతరాళంబున సంతరించి
 యమ్మతోపమానశిశ్యాహారకబళంబు
 కమనీయమైన హస్తమునఁ దాల్చి
 మాణిక్యముద్రికామండితాంగుళములఁ
 గమ్మతావుల యూరుఁ గాయలిఱికి

తే.గీ. నింగి వేల్పులు గ్రుక్కిళ్లు మ్రింగుచుండ
 నారగించు పురాతనయజ్ఞభోక్త
 మరకతశ్యామలామలమహితమూర్తి
 మనలఁ గరుణావిధేయుఁడై మనుచుఁగాఁత. 12

సీ. పురుడుఁ బుచ్చిననాఁడె పూతన¹ నూతన
 స్తన్యజీవితముల చవులు చూచె
 వెన్న మ్రింగెడినాఁడు వెడఁద పొక్కిట్టి²లోని
 జగము వల్లవ³రాజు సతికిఁ జూపె
⁴దవిల యాడెడునాఁడు దనుజరూపములైన
 మద్దుల యుద్దులు మలఁగఁ జేసె
 నడవనేర్చిననాఁడు పుడమి⁵వ్రేఁగంతయుఁ
 బాపఁబూనిన తన పనులు దెలిపెఁ

తే.గీ. గాచె శరణాగతులఁ బశుగణముఁగాచెఁ
 గేల గిరియెత్తె నెత్తెఁ బాంచాలిమాన
 మనఁగఁ బొగడెందు దేవర నాశ్రయింతు
 జిహ్వునఖు కౌస్తుభాలంకరిష్టుఁ గృష్టు 13

బ్రహ్మస్తుతి

ఉ. ఈసానరించి చూడ నొకయింతి యనంభవకేళియైన య¹
 జ్ఞానయొనర్చి రేచి పాలయల్కనటించుట బుద్ధిగాఁగ వా
 క్రిప్తనతికిం బరాబ్ముఖముసేయఁగనేరక²నవ్వు నక్కఱా
 ధ్యానచత్కూర్ముఖుండు పరమాయువు శ్రీయును మాకునియుతన 14

12 - ¹ క. శంకల; ² క. పిల్లగోలుగడలి.
 13 - ¹ బ. మోతన; ² క. లోన; ³ బ. కాజ; ⁴ క. చ. తవిడి, ట. కడవి;
⁵ క. ద్రిగంతయు, కీ. ప్రేగంతయు.
 14 - 15 - 16. చ. లోలేడు, 14 - ¹ క. లుస్తము; ² క. నవ.

శివస్తుతి

మ. మన¹వెంటన్ మననంబులం² దిరుగఁదెమ్మాయన్న దంతావళా
జినమందించి మహారగాభరణరాజిన్ రాజితో³ బూదిబో
క్కనమందించి యలంతినవ్వెలయ భిక్షాపాత్ర⁴ మందించి ని
ర్ణనతానక్తునిఁజూచి⁵ నవ్వు⁶ నతి చిత్రక్రీడ వర్ణించెదన్

15

పార్వతీస్తుతి

ఉ. కూడెడి వెండ్రుకల్ నిడుద కూఁకఁటిఁ బ్రోవఁగబొడ్డుపై వళుల్
జాడలు దోఁపఁ గ్రొమ్మొలక చన్నులు మించు దొలంగ నిగ్గునం
జూడఁగ నేరముల్ మెఱుఁగుఁ జూపులనీన హిమాద్రియింట నీ
వాడుట శూతికిన్ మనమువాడుట¹ గాదె దలంప నంబికా

16

ఉ. శ్రీనతియు స్వరస్వతియుఁ జేటిక¹లోంకృతి పాదపీఠ మ
జ్ఞాననవుండరీకనయనాదులు భృత్యులు దై త్యమస్తముల్
పూసలు చందమామ తలపువ్వు నదాశివదేహయష్ట భ
ద్రానన మెవ్వరీడు త్రిపురాంబకుఁ బార్వలనత్కదంబకున్

17

ఉ. ¹అదిమశక్తి శంకరుని యర్ధశరీరమునన్ వసించు ము
తైదువ మంచుగుబ్బలికి నాత్మజ పణ్ణుఖుఁ గన్నతల్లి బ్ర
హ్మాదిసమస్తదైవతసమర్చితపాదనరోజయుగ్మ య
త్యాదరలీల శాంకరి దయాగరిమన్ మముఁ బ్రోచుఁగాఁపుతన్

18

మ. తరుణార్కాయుతదీప్తితో మధుకరోద్యద్ధామయుక్తాణితో
నురసంపూజిత¹పాదపద్మములతో శుంభత్తనూపల్లితో
నరనస్మీరముఖంబుతో హరువరించన్ మెల్లగానేఁగు న
గ్గిరిరాట్కన్య వదాన్యఁ గొల్చెదఁ ద్రిలోకిమోహినిన్² మ్రొక్కులన్

19

చ. ననవరవికోటితేజసు గనత్తనువల్లిని సన్మితాననన్
దివిజమునిప్రణామపదనీరరుహన్ భువనైకమోహినిన్
శివు వరియింపనొయ్య వలచే నలినంకులదామ ¹మూని ²తా
నవిరళలీలనేఁగు తుహినాద్రిసుతన్ వరదన్ భజించెదన్

20

15 - ¹ క. నీ [బ్రహ్మ]; ² ట. దిరిగి; ³ క. బూదిబొక్కన; ⁴ క. కుర్చించి; ⁵ క. నవ్వు; ⁶ క. నతి.
16 - ¹ క. కాదె.
17 - ¹ క. లొక్కెడ.
18 - ¹ క. చ. ట. అదిను.
19 - ¹ ట. హేమ; ² ట. మ్రొక్కెదన్.
20 - ¹ క. ము.; ² చ. దా.

సీ. చేర్చుక్కగానిడ్డ చిన్నిజాబిల్లిపై
 సందూర తిలకంబు చెమ్మగిల్ల
 నవతంసకునుమంబు¹నందున్న యెలదేటి
 శ్రుతికిచ్చు నంచితశ్రుతులనీన
 మనమైన రారాపుఁ జనుదోయిరాయిడిఁ
 దుంబీఫలంబు దుందుడుకుఁజెంద
 తరుణాంగుళిచ్చాయ దంతపునరకట్టు
 నింగిలీకపు వింతరంగులీన

తే. గీ. ఉపనిషత్తులు బోటులై యొలగింపఁ
 బుండరీకాననమునఁ గూర్చుండి మడికి
 నించువేడుక వీణ వాయించు చెలువ
 నలువరాణి మదాత్మలో నిలుచుఁగాత

25

సీ. సింహాననము చారునితపుండరీకంబు
 చెలికత్తె తెలుపారు¹వలపుఁజిలక
 శృంగారకునుమంబు చిన్నిచుక్కలరాజు
²పసిఁడికిన్నెరవీణె పలుకుఁదోడు
 నలువ³నెమ్మొముఁదమ్ములు కేళిగృహములు
 తళుకుటద్దంబు సత్కవులమనను
 వేదాదివిద్యలు విహరణస్థలములు
 చక్కనిరాయంచ⁴యొక్కిరింత

తే. గీ. యెప్పుడు నే దేవి కా దేవి యిందుకుంద
 చంద్ర చందన మందార సారవర్ష
 శారదాదేవి మామకస్వాంతవీధి
 నిండువేడుక విహరించుచుండుగాత

26

ఉ. అంజలిచేసి మ్రొక్కెద మదంబకు దివ్యనరోజుమాలికా
 పుంజనుగంధబంధకచవుప్పరనభ్రమరీకదంబకున్
 రంజితకంఠహారనవరత్నవిడంబకు ప్రజకింకిణీ
 మంజులమేఖలావలయమధ్యనితంబకు శారదాంబకున్

27

25 - ¹ క. నంది, చ. నందు.

26 - ¹ ఓ. పలుకుఁజిలుక ; ² క. వనరు ; ³ క. నెమ్మేగు ; ⁴ ఓ. యొక్కిరింత.

- ఉ. క్షణితలంబు నెన్నుదురు సోకకగ మ్రొక్కి నుతింతు సైకత
శ్రోణికిఁజంచరీకమయనుందరవేణికి రక్షతామర
శ్రేణికిఁ దోయజాతభవచిత్తవశీకరణైకవాణికిన్
వాణికి నక్షదామశుకవారిజపుస్తకరమ్యపాణికిన్ 28
- క. వీణాపుస్తకపాణిఁబ
వీణామృతమదురవేణివిపులశ్రోణిన్
వాణిన్గమలజుపట్టపు
రాణిన్వినుతింతు నే నిరంతరభక్తిన్ 29

వినియకస్తుతి

- ఉ. అల్లనఁడుండమెత్తి శివునొడల యేటిజలంబుఁ 1బీల్చి సం
పుల్లతఁ బాదపీఠమునఁబొంతన 2యున్న నహస్ర 3నేత్రుపైఁ
జల్లి శివార్చనాకమలనంహతిఁ బ్రోక్షణసేయు 4నట్లు శో
భిల్లు గజాననుండు మదభీష్మితసిద్ధికరుండు గావుతన్ 30
- ఉ. ఇంచిన బాలకేశ్విఁబరమేశ్వరు జూటకిరీటకోటిఁ గీ
లించిన చంద్రరేఖఁ గబళించి మదిం దిలకించి 1వేగ లీ
లాంచితఫాలవీధి వికటాకృతిగా గదియించి ముద్దులన్
మించి నటించు దంతిముఖునిం బ్రణుతించెద నిష్ఠసిద్ధికిన్ 31

సుకవిస్తుతి

- ఉ. భారతభారతీశుభగభస్తిచయంబులఁజేసి ఘోరనం
సారవికారనంతమనజాలవిజృంభణ1వాపి సూరిచే
తోరుచిరాజ్ఞబోధనరతుండగు దివ్యపరాశరాత్మజాం
భోరుహమిత్రుఁ గొల్తు మునిపూజితు భూరియశోవిరాజితున్ 32
- క. ప్రావీణ్యంబెనఁగన్ గవిత్వవిటపాగ్రస్థాయియై మంజులా
రావంబుల్ సెలగంగ నంతతము శ్రీరామాక్ష1రాత్మ్యాజనం
బావర్తించుచు విశ్వరంజనకరుండై యొప్పులోకప్రియున్
శ్రీవాల్మీకి మునీంద్రకోకిలకులశ్రేష్ఠున్ బ్రశంసించెదన్. 33

30 - 1 బుచ్చి, చ. వచ్చి; 2 క. యన, చ. యన్న; 3 క. చ. భేను; 4 ట. నట్లు.
31 - 1 క. కావి, ట. కాశి.
32 - 1 క.చ. జూచి.
33 - 1 ట. రావర్తనం.

- గా. అంగీకారము ప్రస్తుతింపఁదగదే యార్యానుకూలంబులై
మాంగళ్యధ్వమలై ప్రసాదనిధులై మాధుర్యదుర్యంబులై
త్వంగద్భుర్రజటానిరర్గళగళద్గంగాతరంగావళీ
భంగింజేర్చిన నన్నపారుని¹ వచఃప్రాగల్భ్య నిర్వాహముల్.
- 34
- క. అద్యతననుకవివర్యుల
నుద్యన్మతిఁదలఁతు గుణగణోదధిమనులన్
హృద్యానవద్యవాణీ
1విద్యోదితగద్యపద్యవిద్యానిధులన్.
- 35
- సీ. ఆనక యమ్మతంబు డా నిట్టిచవి యని
జనుల కేర్పఱుపఁగాఁ జాలువారు
చూడక మన్ముఖు నుందరాకారంబు
గరిమఁ జూపఁగఁజాలు కణక వారు
వినకయ వరత త్వవిపులనినాదంబు
వినుతింపఁజాలెడు వెరవు వారు
నంటక మెఱపులయందంబు వ్రేఁగును
గణుతింపఁజాలు ప్రఖ్యాతి వారు
- తే.గీ. కంపుగొనకయ కల్పవృక్షముల పుష్ప
సారభం బిట్టిదని చెప్పఁజాలు వారు
నెందుఁజూచిన ధాత్రిలో హృదయదృష్టిఁ
గవులు గానని మర్మంబు గలదె జగతి.
- 36

కావ్యప్రశంస

- ఉ. ఉదయ ప్రాణవిహారమై విహితవర్ణోద్యద్విభక్తిక్రియా
నదనంబై నదలంకృతిప్రభవమై నద్విక్రమావాసమై
1విదితార్థాకరమై ప్రసన్నపదమై వృద్ధశ్రవేనైభవా
స్పదమై రాజును బోలెఁ గ్రాలవలదా పద్యంబు హృద్యస్థితిన్.
- 37

34 - 1 అ. బేర్చిన ; 2 అ. మనః.

35 - 1 క. విద్యాధిగక, చ. విద్యాధిక.

37 - 1 క. వివిధా ; 2 క. వృద్ధశ్రుతా, చ. వృద్ధశ్రుతో.

మ పదబంధంబుల నగ్గలించి బుధ¹శబ్దభ్రాజమై సద్గుణా
 న్నదమై దుష్క²వి హృత్పరోజవనమున్³ భంజింపుచు న్భూరిన
 మ్మదలీల నివలసిల్లు⁴ కబ్బము జగన్మాన్యప్రచారంబులన్
 మదనాగంబునుబోలెఁ గ్రాలవలదా మాతెందు⁵లే కుండఁగన్. 38

౧. సాయంకాలనటన్మహనటజటాచంచద్వియద్వాహిని
 స్ఫాయద్వార్లహరీవిజ్ఞంభణకళాప్రాథుండు సత్కావ్యమున్
 జేయంబోలినఁ బోలుఁగాక నుకవిశ్రేణీసముచ్చిష్టవా
 క్షాయాహారుల కెంతదవ్వు రనవత్సాహిత్య¹ సాహిత్యమున్. 39

తే.గీ. నన్నవలిపంపుఁబయ్యెద చాటులోనఁ
 గాననగు నింతి వలిచన్సుఁగవయుఁ బోలి
 పలుకు పలుకున కర్థంబు చులకనగుచు
 నుల్లమునకు నుబోధమై యుండవలయు. 40

పురవరన

సీ. ప్రత్యగ్రరచనాతిభాసురప్రాసాద
 నిర్జితగోత్రాళిసీరదంబు
 ప్రాకారశిఖరాగ్రబంధురమణిగణ
 ద్విగుణితతారకావిభ్రమంబు
 పరిభాజలాంతరప్రతిబింబితద్రుమ
 స్మారితపాతాళభూరుహంబు
 1ననవుప్ప ²సారభవర్జితమధుపసూ
³నికృతామర ⁴వారణేంద్రగండ

తే.గీ. మప్పరఃస్పృహణీయలీలాతిశయవి
 ధాసనిజనేతలీలావిలాసజనిత
 కునుమశరబాణోవైదగ్ధ్య మనదృశార్థ
 నిర్జితాలక ముజ్జయిసిపురంబు. 41

సీ. 1రాజకదంబవిరాజితంబగుఁ గాని
 కంటక ²స్పార్ధివోత్కరము గాదు

38 - ¹ క.చ. శబ్దరాజమై ; ² క.చ. హృద్వ్యరాజవనముల్ ; ³ బ. భంజించుచున్ ;
⁴ బ. నత్కవి ; ⁵ బ. లేకున్నదిన్.
 39 - ¹ క.చ. సాహిత్యముల్.
 41 - ¹ క. వని ; ² బ. సారలా ; ³ క. నృత్య ; ⁴ క. హరిశేంద్ర, చ. హరిశేంద్ర ;
⁵ క.చ. లాస ; ⁶ క. వద్య.

పద్మాలయాతిశోభన మన్వజనుఁగాని
 కుముదోదయాదీనంకులము గాదు
 శుద్ధనువర్ణనుప్రసిద్ధాత్మకమగుఁగాని
 3వరచిత్రవర్ణనంకరము గాదు;
 4పరమోషధిప్రభాఖానురంబగుఁగాని
 దుస్ప్రణబ్ధోతివిద్రుమము గాదు

- తే.గీ. వనకులంబును దత్సరోవనకులంబుఁ
 జెలువమగు హర్మ్యకులము సుక్షేత్రకులముఁ
 బోల నిన్నిటిలోనఁ దాఁబోలియున్న
 ప్రస్తుతంబగు నోషధిప్రస్థవరము. 42
- ఉ. కోట లగడై లట్టదులు కొత్తడముల్¹గవనుల్ కవాటముల్
 హటకగేహళుల్ వివిధయంత్రము లాయుధవర్మ²సంఘముల్
 ఘోటకముల్ రథావళులు కుంజరముల్ బహువాహినీపతుల్
 సాటువకెక్కు వీరభటనంతులమున్ దగు నప్పరంబునన్. 43
- శా. ప్రాకారంబు లగడై లట్టదులు యంత్రవ్రాతముల్ వప్రముల్
 వాకిళ్లాయుధసంపదల్ గజము లశ్వంబుల్ రథంబు ల్బటా
 నీకంబు ల్బహుకేతనాదులు మది న్నిర్మించినట్లుండు భూ
 నాకం బప్పర మేకొఱంతయుఁ గానంబట్ట దే పట్టునన్ 44
- ఉ. కొమ్ములు వీటికోట పెను¹గొమ్ములనందులనుండి వేలుపుం
 గొమ్ములుచూడఁగల్పకవుఁ ²గొమ్ములు వంపఁగ రాలి³రాలి పు
 ష్పమ్ము లగడైనిండ నవి సర్పనతుల్ గొనిపోదు⁴రాత్మల్
 కమ్మునకెన్ననేల పరిఖా⁵వలిప్రగభీరతోన్నతుల్ 45
- క. వాసిగల కోట పాడుగా
¹కాసెడు నయ్యయె యెఱుఁగు నగడైయులోఁకా
 భాసురమలయసమీరము
²మేసెడు నయ్యయె యెఱుఁగు మేదినిలోనన్. 46

42 - ¹ క. రాజిత; ² క. వార్తికో, చ. వార్తి; ³ క. పర; ⁴ క. చ. పరమో.
 43 - ¹ బ. గవఁకుల్; ² బ. శంఖముల్.
 45 - ¹ క. చ. బ. గొమ్ముల; ² బ. గొమ్ములు; ³ బ. వారి; ⁴ బ. కన్న; ⁵ చ. పవి,
 బ. చయ.
 46 - ¹ క. చ. కాసేటయ్య; ² క. చ. మేసేటయ్య.

- ఉ. మిన్నులరాయుఁ నప్పురము మేడల నొక్కొకవేళ కన్నియల్
తిన్నని ముద్దుబాట తరితివుగఁ బాడిన నాలకించి యా
కిన్నెరకామినుల్ ¹తివిరి కిన్నెరలందుఁ దదీయమార్గముల్
కొన్ని గ్రహించి గెల్తు రెలగోలుగఁ దుంబురునారదాదులన్. 47
- క. కరితురగఁగుభటగాయక
నరవరసామంతగణికనారీజనముల్
వరవర్ణవైశ్యహాలికులు
నరసులు తోటలను బురిని నందడిఁజెలఁగెన్. 48
- తే.గీ. పోకమాఁకుల మహిమ కప్పుర¹పుటనఁటి
యాకుఁదోటలసాభాగ్య మందె గలదు
శ్రీపబలమౌ క్రికసాధనంపదలయందు
వీటి రహ మెచ్చవలయుఁబో వేయినోళ్ల. 49
- అ.వె. వరుణువురముకంటె వానవిపురికంటె
ధనదువీటికంటె దండధరుని
పురముకంటె నజునిపురముకంటెను¹ బరి
స్ఫురముగాఁగ నొక్క పురము మెఱసె. 50
- క. ఆకనముతోడి చూలనఁ
బ్రాకారము పొడవు గలదు పాతాళమహా
లోకము కంటెను లోఁరెం
తో కల దా పరిఖ యెఱుఁగ దొరకునె హరికిన్. 51
- గా. సాధుద్వారకవాటకుడ్యవలభి స్తంభార్గళాదేహళీ
వీధివేదిగవాక్షచత్వరనభా¹వేదిప్రమాణప్రతా
సాధాట్టాలకసాలహర్యునిశిఖా²సాపానసంతానముల్
శ్రీధుర్యస్థితి నొప్పుఁగాంచనమణిస్పిగ్ధంబులై యుప్పురిన్. 52
- ఉ. ఆయతవజ్రసిలమణిహాటకనిర్మితవజ్రసాధవా
తాయనరమ్యనిర్గతనితాభ్రమహా¹గరుధూపధూమముల్
తొయదపంక్తులో యనుచుఁ దుంగమహీరుహరమ్యశాఖలన్
జేయుచునుండుఁ దాండవవిశేషములప్పురికేకినంపముల్ 53.

47 - ¹ చ. తివిరి, ట. కవిరి.49 - ¹ క. చ. పశులీ; ² క. బ్రహుల, ట. బ్రహుల.50 - ¹ క. పరివరము;52 - ¹ క. చ. వేద; ² క. సోపాన.53 - ¹ ట. గురు.

- ఉ. ఆతతవిస్ఫురద్భవనహటకరత్నమరీచిజాలబా
 లాతపమెప్పుడుం గలుగ నన్నగరంబున గేహదీర్ఘికా
 వ్రాతములంద మందమదరాగములన్ విహరించుచు నిశా
 వీతి యెఱుంగవెన్నడును బ్రీతియె కాని రథాంగదంపతుల్. 54
- ఉ. ఆరయగా విమానయుతులై మనహార్గమునం జరించు బృం
 దారకకోటి కోట విదితంబగు కొమ్మలదాఁకిపోవఁగా
 నేరక నిల్చునన్న రమణీయతఁ దాఠకమైన తత్పురిన్ -
 గారవమైన కొమ్మల సుఖస్థితి చెప్పఁగ శక్యమీరికిన్. 55
- ఉ. రాజితప్రబద్ధబహురత్నమరీచులఁ బర్వి నిత్యవి
 భ్రాజితశక్రచాపనికరంబు మటించిన నొప్పు నప్పురిన్
 రాజకుమారమంత్రిభటరాజిమహీసురదండనాథసా
 మాజి¹కదానదృష్టి నముదుగ్రతకుం దగు లక్షణంబులన్. 56
- క. చీటికి మాటికి వెలువడి
 హటకమయవప్రమెక్కి యహికన్నెలు మి
 న్నేట వెహరింతు ధనినం
 గోటపాడవు పరిఘలోఁతు కొలఁదియె పొగడన్. 57
- మ. సతతం బుర్విచరద్భుజంగరమణీసంతానహస్తాంబుజా
 న్వితచామికరచామరానిలము పృథ్వీభారసంభావనో
 న్నతమౌళిం బొలయంగ నొప్పఁ బొడగాన న్వచ్చు శేమండు నం
 స్తుతి సేయందగదే పురీ¹పరిఖలోతున్ నీటినుండేటయున్. 58
- చ. తలముల¹ గండరించిన యుదుగ్రనముజ్జ్వలనింహరూపముల్
 తలతలగాంచి బిట్టులుకు లక్ష్మి తురంగము వేడ్కతాఁకు చే
 నొతికిన చంద్రబింబనుధనో తగ జీవము వచ్చెఁ జిత్రరూ
 పుల కన సుందరీగణము పొల్చుగు మేడలమీదనాడుచున్. 59
- చ. పొడవగు హర్ష్యభాగములఁ బున్నమ¹రేల మృగాంకలక్ష్మితోఁ
 దడఁబడుచున్న నెమ్మొగముఁదమ్ముల కొమ్మలఁ జూచి వల్లభుల్
 దుడుతురు వారిపై మమతతోన సహింపక ²వ్రాలుచెక్కులన్
 గడుఁజెలువారఁ దారు మును కస్తురి వ్రాసిన ప్రతభంగముల్. 60

56 - ¹ చ. ట. కి.58 - ¹ క. పరిఘ.59 - ¹ క.చ. గండరించిన.

చ. అనిశముమీఁదటన్ మెలఁగు నంగనలన్ గని నాఁడునాఁటికిన్
 1దనిశిన కామవేదన నుధారుచి చల్లనిపట్ల²గాక యి
 చెన్నెయనఁ జంద్రకాంతకృతశీతల [నిర్మల] హర్యవీధులన్
 బెనువుగ రాత్రు³లందు [[బరి]ఁ బింబ[ము] లెంతయు నొప్పు నప్పురిన్. 61

కా. మోదంబారఁగఁ బౌరహర్యములపై ముగ్ధల్ విసేదించఁ ద
 త్పాదాంభోరుహనూపురధ్వనులకుం బ్రాపై చెలంగంగ మ
 ర్యాదన్ వ్యోమ¹వదాంతరాళములయం దబ్జావళీకేసర
 చేదస్వాదుకషాయకంఠబిలహంసీనంకులక్రేంకృతుల్. 62

మ. తమ వక్త్యాధరకేశయాననయనోద్దామప్రభావంబులం
 రమణంజాలుదురన్నఁ డత్పురనతుల్ రాజీవబంధూకభృం
 గమరాళోత్పలరాజి నూరి¹వెలి నల్కన్నీరఁ² ద్రొబ్బించిన
 ట్లమరున్ దోయజపండముల్ బురవరోద్యానంబులందందమై. 63

చు. పరిఖా¹సారగభీరతాపరిణతిం బాతాళముం భూరిభా
 న్వర² వప్రోన్నతి నంతరిక్షమును విస్తారస్ఫురల్లీలమై
 ధరణీచక్రము నాక్రమించి పరగున్ ద్రైవిక్రమాటోపబం
 ధురనారాయణమూర్తిఁబోలెఁ బురి నంస్తుత్యప్రకాశిన్నతిన్. 64

తే.గీ. రాయుచున్న మనవయోధరములు గలిగి
 నడుము లొకకొంత బయలైన బెడఁగు మిగులఁ
 జూడ నొప్పారు రేఖల సొంపు మెఱయఁ
 గోటకొమ్మలు మరువీటికొమ్మలట్ల. 65

సీ. జాతరూపమనోజ్జ్వాతరూపంబైన
 కోటచే వలయాద్రి¹ మోటపఠిచి
 మధుసుధారనపూరమధురనీరంబైన
²పరిఖచే వారాశి భంగపఠిచి
 నవరత్నచిత్రాభినవయత్నకములైన
 యిండ్లచేఁ గనకాద్రియేపు³ గఱఁచి
 కాంతనిర్మలచంద్రకాంతబద్ధములైన
 కుట్టిమంబుల ధాత్రిఁ గొంచె⁴పఠిచి

61 - చ. లో శేడు, 1 క. దనకన; 2 క. గాళయించెనా; 3 క. రిందులింబలెంతయు.
 62 - 1 చ.ట. హ్రాద.
 63 - 1 క. చెరి; 2 ట. ప్రోపించి.
 64 - 1 క. మెలఁగు నంగనలన్ గని నాఁడునాఁటికిన్

తే.గీ. కమలగర్భుండు దన నృప్తిగాని భువన
 కోశదుర్గంబు నణగింపఁగోరి దీని
 వేడ్క నిర్మించెననఁ బొల్చు విమతహృదయ
⁵ మట్టనంబైన⁶ సాకేతపట్టణంబు.

66

సీ. కాలకంధరచాపఖండనోద్ధతరామ
 వామోమతీవ్రశరాగ్నిఁ దెగక
 కలశోద్భవోదగ్రకఠినహస్తకుశీర
 కోణకోటరమునఁ గ్రుంగఁబడక
 యౌర్వానలాభీలదుర్వారభీకర
 జ్వాలికావళిచేతఁ గ్రోలఁబడక
 యక్షుద్ర రౌద్రబాహుటోపపక్షరా
 ట్పక్షవిక్షపంబు పాలుగాక

తే.గీ. రమణఁ జూపట్టు రత్నాకరంబనంగ
 ఘుమఘుమారంభ సంరంభ ఘూర్ణమాన
 మీనమకరోగ్రనక్రనమ్పద్మిచేతఁ
 బరఁగు¹ హస్తీపురంబున² పరిఖజలధి.

67

విప్రవరణ

మ. చతురాన్యుల్ పురుషోత్తముల్ బుధగురుల్ సర్వజ్ఞమూర్తు ల్మహా
 శతమన్యుల్ శుచిధర్మపుణ్యజనతాన్లాఘ్యుల్ ప్రచేతుల్ నదా
 గతు లక్షణనవార్థక ర్తలు కళాకాంతుల్ జగద్భంధులా
 క్షితదేవుల్ పురిదేవతామహిమలన్ జెన్నొందుటల్ చిత్రమే.

68

చ. దురితహరుల్ స్వకర్మనిరతుల్ విజితేంద్రియు లంచితప్రతుల్
 సరసులు సత్కళావిదులు శాస్త్రమతజ్ఞులు సద్గుణాకరుల్
 సురుచిరపుణ్య లధ్యయనసూన్మతవాదులు సత్కృదీపవి
 ప్రరితబుధోత్తముల్ సుజననత్రము లప్పరిభూసురోత్తముల్.

69

చ. శ్రుతి¹ గవడొందినం గమలసూతికినైన నెదిర్చి చెప్ప నే
 రుతురు పురాణశాస్త్రములు ప్రాద్ధను నిండ్లను గీరశారికా
 తతులు పరీక్ష²లీ విని ముదంబునఁ బొందుదు ³రింద్రపట్టపుం
 గ్రతువులు వేయొనర్చినను గైకొనరప్పరి విప్రపుంగవుల్.

70

66 - ¹ ట. నోటువరచి ; ² క.చ. పరిఘు ; ³ చ. పరచి, ట. గరచి ; ⁴ చ. వజ్రచె ;
⁵ ట. మట్టనంబున ; ⁶ చ. బొల్చాడు.
 67 - ¹ ట. శుజ్ఞయినీవరి ; ² క.చ. పరిఘు.
 70 - ¹ క.చ. గవడొందినం . ² క. గీర్ణం . ³ ట. గీర్ణం .

చ. అతిథి సురద్రుమంబులు మహామతు అధ్వరసంప్రవర్తకుల్
చతురులు శ్రీనతీరమణశంకరపాదసరోరుహార్చకుల్
వితతకృపావిధేయులు పవిత్రచరిత్రులు పుణ్యమూర్తు లా
యతశుభనిత్యసత్యులు గుణాకరు లప్పరిభూసురోత్తముల్.

71

సీ. ఆంగయః క్తంబుగా నామ్నాయములు నాల్గు
నదువంగనేరని నద్విజాతి
బ్రహ్మపద్మాదిపురాణేతిహాసముల్
చక్క¹ నెర్గని బ్రహ్మనంభవుండు
భాట్టవైశేషికప్రాభాకారాదికా
స్త్రము లాఱుఁ జూడని ధరణీసురుఁడు
స్వకులోచితములైన నప్తతంతువు లెల్లఁ
బ్రౌఢిణో నెఱుఁగని బ్రాహ్మణుండు

తే.గీ. కావ్యనాటకలనదలంకారముఖ్య
విద్య లన్నియు నెఱుఁగని విప్రవరుఁడు
పంచయజ్ఞంబులును లేని బ్రాహ్మణుండు
వెదకి చూచినఁ బొడమఁ డవ్వీటిలోన

72

క. బ్రహ్మత్వము లఘువగు నని
బ్రహ్మయు బిరుదులకు వచ్చి పట్టఁడు¹ గాకా
బ్రహ్మాదికళలఁ దత్పరి
బ్రహ్మజనుల్ బ్రహ్మఁ జిక్కువఱచరె² చర్చన్.

73

చ. అమరుల పంటచేలు వివిధాతిథివర్గము సాచ్చి¹ నిండు లా
గమముఖ పుట్టినిల్లు దయకందువ లీఁగుల² యాటపట్టు న
త్యముచేలు లుగ్రకర్మములయందని మ్రాఁకులపండ్లు సర్వశా
స్త్రముల³ పాలమ్ము లార్యచరితంబుగ నప్పరిభూసురోత్తముల్.

74

సీ. ఆచటి విప్రులు మెచ్చ¹ రఖిలవిద్యాప్రాధి
ముది మది దప్పిన మొదటివేల్పు
నచటి రాజులు² వేడ్క నలరి భార్గవునైన
బింకానఁ బిలిపింతు రంకమునకు

72 - ¹ క. నెరుగని, చ. నెఱుని.73 - ¹ క. కాగా ; ² అ. చేర్చన్.74 - ¹ క. నట్లనా ; ² క. యాలపట్టు ; 74-75 చ. తో లేవ ; ³ క. పొంతులు.

నచటి మేటి కిరాటు లలకాధిపతివైన

[మును] నంచి మొదలిచ్చి మనుపఃజాతు

రచటి నాలపజాతి హలముఖాంతనిభూతి

నాదిభిక్షువు బైక్షమైన మాన్పు

తే.గీ. నచటి వెలయాండు 4రంభాదికాప్పరనలఁ

గాసె కొంగున వారించి 5గడపఁగలరు

నాట్యరేఖాకళాధురందరనిరూఢి

నచటఁ బుట్టినఁ జిగురుకొమ్మైనఁ జెవ.

75

క్షత్రియ వర్ణన

సీ. పగలైనఁ దెలివి గోల్పడని రాజులు శరం

బులు నన్న వెలవెలఁబోని మనులు

ధనదాశ. కలు¹మోద్యని సార్వ²భౌమాంకు

లని వెన్నముందుఁ జూడని కుమారు

లరి మెచ్చఁ గరములు నెఱపని యిను లాల

మున వాలు మఱువని పురుషసింహు

లనయంబు నడక, దప్పని గోత్రపతు లెప్పు

డును³ సీదరము లేని యనమభోగు

తే.గీ. తొర వీరన వీరనయైకపరులు

వరలుదురు వీఁటఁ బుష్పవద్వంశ్యు లగుటఁ

గువలయాధారకమలానుగుణవిహర

సారసాజన్యధరులు రాజన్యవరులు.

76

చ. అలఘుతరప్రతాపమున నంతకుఁ దేజమునన్ దివాకరున్

బలమున శేమనిం గడిమి భార్గవరాముని వైభవంబునన్

బలరిపు సాటిసేయఁదగి బాహుజయార్జితశత్రుమండలో

జ్జ్వలధనవంతులై మహిమ వ్రాలుదు రప్పరిరాజనందనుల్.

77

ఉ. రాజులు విక్రమోగ్రమ్మగరాజులు విశ్రుతదివ్యకాంతి రే

రాజులు రూపురేఖ రతిరాజులు మానగుణంబునందురా

రాజులు దానశక్తి ధనరాజులు వైభవభోగవృద్ధి స్వా

రాజు అనంగ నొప్పుదురు రాజితతేజులు తత్పురంబునన్.

78

75 - 1 క. అడిక ; 2 చ. బంటునంపి ; 3 చ. దక్ష ; 4 క. రంభాది యప్పరనలు, చ. రంభాదులైన నొరయ ; 5 క. గడప ; 6 కొమ్మైనచాన, గోమైనచాన.

76 - 1 క. మోద్యని ; 2 చ. భేమాంకు ; 3 క. శరము, చ. శిము ; 4. కమ్మగు.

- క. తిరుగరు పలుక రర్థులకును
 నురుగరు ధన మిత్తు రితరనుదతుల నుఖముల్
 మరుగరు రణములఁ బిఠిఁదికి
 నరుగరు రాజన్యతనయు లానగరము¹లోన్. 79
- చ. ద్విచరణకేసరుల్ మనుజువేషనువర్ణమహీధరంబు ల
 ప్రచలితసాగరంబు లన¹పాయమనోహరచంద్రబింబముల్
 నుచరితచిత్రరూపము లశోకనముజ్జ్వలరామవాక్పతుల్
 ప్రచురమహానిధుల్ పురవరంబున రాజకుమారు లందఱున్. 80
- ఉ. చందనకుండనిర్మలవిశాలయశోధరఖేచరాదిరా
 ణ్ణందను తిద్దధర్మరవినందను లాహవకేళిఁ బార్వతీ
 నందను లాధ్యరూపహరినందను లద్భుతవిక్రమాంజనా
 నందను లప్పరంబు నృపనందను లాశ్రితబృందనందనుల్. 81
- ఉ. ¹ధానులు రాజ్యపర్ణనులు తత్త్వవిచారులు దారులింగిత
 జ్ఞానులు మంత్రకోవిదులు నత్యవచన్ములు విద్విషత్తమో
 భానులు ధీయుతుల్ చతురుషాయనమర్దులు²రాజకార్య సం
 ధానవరాయణుల్ వినయతత్పరు లాది ప్రధాను లప్పరిన్. 82
- క. స్వామిహితశక్తిమంతులు
 ధీమంతులు చండధామదీధితిమంతుల్
 భీమాహవభుజవిజయ
 శ్రీమత్కృతిమంతు లప్పరిసామంతుల్. 83
- తే.గీ. నూఱు క్రతువులు సేయని పాఱు నిల్లు
 కోటిపడగలు లేని కిరాట గృహము
 జాతిరత్నంబుగాని పాషాణకులము
¹వెదకి చూపిన వీటఁ బన్నిదము గలదు. 84

వైశ్యవర్ణన

- సీ. ఆమ్మెద ననినఁ బద్మాక్షు కొస్తుభమైన
 వెఱవక కొనియెడు వెరవు గలిగి
 విలువ ¹యిచ్చెదమని వేఁడినఁ బులి జున్నుఁ
 గమ్మపనిండియు నమ్మఁ గలిగి

79 - ¹ చ. ట. కన్.

80 - ¹ క. చ. వాయు.

82 - ¹ ట. దానులు ; ² క. చ. కాచకార్య.

84 - ¹ క. చ. వెదకిచూచిన, ట. వెదకిచూపంగలేదు పన్నిదమునకును.

యే వస్తు వెంత ప్రా డ్దెందరు చనుదెంచి
యొంతటి కడిగిన నెదురఁ గలిగి
తమ యింట లేని యర్థము లర్థపతి యింట
నైన వెదకిన లేవగుట గలిగి

తే.గీ. తమ కులాచార [చారు] వర్తనము కొఱకు
నంగడుల యొప్పునకును బేహారు మాట
గాని లాభంబునకు నాట గా దనంగ
వరలుదురు పురవరమున వైశ్యవరులు. 85

క. భిక్షుకునకుఁ జెలికాఁడని
యక్షకుని నపహనింతు రనవరతంబున్
దక్షతఁ జెలికాండ్లును దా
మక్షయనంపదలఁ బొదలి రప్పురివైశ్యుల్. 86

ఉ. వెచ్చముఁ బెట్టుమన్నఁ బదివేలకు నుద్దర¹ లొల్ల రర్థముల్
తెచ్చిన శేమ నొదలల దివ్యమణుల్వలె నన్న విల్వలన్
హెచ్చును గుందులాడుకొన కిత్తురు లాభముఁ గోత రెన్నఁగా
నెచ్చటఁ గోటికిం బడగనెత్తని వైశ్యుఁడు గల్గఁ డప్పురిన్. 87

ఉ. పచ్చల మంటపాగ్రములపైఁ గరమూలమనోహరప్రభల్
మచ్చగ నిండి నూత్నకుచమండలదీప్తులమీఁదఁ బర్వఁగా
నిచ్చలుఁ బద్మరాగమణు లేర్చి పణిక్కుల బాలికాజనం
బచ్చనగండ్లు నాడుదురు బాపురె యా పురి చెప్ప నేటికిన్. 88

కూద్ర్యవర్ణన

క. భద్రకరపుణ్యమతు ల
క్షుద్రపరాక్రములు బలనిమాదనవిభవుల్
భద్రేభనత్వ లప్పురి
కూద్రులు మెలఁగుదురు మనయశోధనులగుచున్ 89

85 - ¹ క. చ. యిచ్చేమని.

86 - ¹ క. చ. భిక్షకునకుం.

87 - ¹ క. చ. వొల్ల, 88 చ. లో లేదు.

88 - ¹ క. నిండ.

- తే.గీ. దారు బలభద్రు లననొప్పి ధవళకీర్తి
నధికులై శ్రీధరశ్రేష్ఠు లనగఁబరగి
భోజవరితల మోదంబుఁ బొందుటరుదె
హలధరులు¹ గారె యప్పరి హలికవరులు. 90
- క. చెలువలు దముఁజూపు నెలుం
గుల డాయఁగ జీరుటలుగఁ గోరి తలఁచి రా
చిలుకలు కావుండును మం
దలుగొని యప్పరము రాజనవుఁ¹జేలలలోన్. 91
- చ. పఱవఁగ లేక యూరుకుచభారవశంబునఁజేసి చప్పటుల్
జఱువఁగనేర కాతతకుచద్వితయొన్నతిఁజేసి సారె వా
చఱవఁగ నోపకాత్మవిలసన్నుదులధ్వనిఁజేసి చేలపై
కెఱఁగు శుకాళికిం¹ జోలతురెంతయుఁ బామరభామినిజనుల్. 92
- చ. కులగిరులెత్తనైన వడిఁగుంభిని శ్రుంగగఁ దాపనైన వా
ర్థులఁగలపంగనైనఁ జము శిదున్నను బాఱఁగఁదోలనైన ది
గ్వులయమదేభకుంభములు వ్రక్కలు³ సేయఁగనైనఁ జాలు దో
ర్షులములఁగెల్లు రాజిఁ బరిపంథుల⁴ నాపురి వీరసద్భటుల్. 93
- మ. ¹బలిచూడామణులందు విష్ణువదజుల్ పాటించు ధాన్యంపుఁ ది
ప్పలు చంద్రామృతసాంద్రసేకమునఁబె పై ²మోనులెత్తంగఁ ద
త్కలమాంకూరము³లంపుమేయు నెలజింకన్ సారె వారింపు వా
తల తోఁబుట్టువు గంగ పద్మముఖనిర్వద్భుంకనాదార్పటిన్. 94
- క. నంగరము లేక యుండిన
నింగంబులఁబులుల నమదసింధురములనే
కాంగి దోడరఁబడ వైతురు
పొంగుచు తమ కుబును పోకఁబురి వీరభటుల్. 95
- క. పులుల పగిదిఁగంఠీరవ
ములక్రియ శరభములమాడ్కి ముదితమదేభం
బుల తెఱఁగున నానావిధ
తలహామదోద్భటులు భటులు గలరా వీటన్. 96

90 - ¹ ట. గారె.91 - ¹ చ. శేనులలోన్; 91, 92, 93, 94 - చ. లో శేవు.92 - ¹ క.చ. సొంకు.93 - ¹ చ. వ్రాక్కఁగనైన నవ్వు; ² చ. దుశ్చలఁదూలఁగ; ³ క. కాయగ; ⁴ చ. నందుల.94 - ¹ క. బలి; ² క. మాను; ³ చ. మేయుచును.

అశ్వ వర్ణన

- చ. వెనఁ గదిలించి ¹వో యనిన వ్రేల్పిడిలోననె నిల్చు కంధరం
బునుమక బిట్ట²దల్చిన చివుక్కున సాగరమైనదాఁటు బల్
వనమున తాఁగలం దరిమి వాగె వదల్చిన ³నప్పుడాజవం
బెనఁగఁగ గాలిమీఱుఁ బురినెన్నిక కెక్కిన ఖత్తలాణముల్. 97
- ఉ. తా రనిశంబునేఁగు దెనఁదప్పక యొండొక దిక్కుపోవఁగా
నేర వనేకభంగి గతినేర వధిశు వహంప నొంటిమై
నేరవు రాత్రుల న్మౌఱయనేరవు పోలగ నెట్లునేర్చునా
నీరజబంధునశ్శము లనింద్యములైన పురీహయంబులన్. 98
- శ. పక్షంబుల్మును శాలిహోత్రుఁడు శపింపంబోయినం బోవనీ
శిక్షనైపుణిఁగర్లు తేజుల నధిష్ఠింపింపఁగాఁజాలిన
ట్లక్షణత్వర నింగినైన గతిఁజేయంజాలు నుచ్చైశ్శ్రవ
స్సాక్షాత్కారము లప్పురిన్ దురగముల్ శంపాకళానంపదన్. 99

గజవర్ణన

- సీ. ఉన్నచో గతిమాలి యునికి ¹కష్టంబని
గ్రుమ్మఱనేర్చిన కొండలనఁగ
గాలిచేఁ దూలెడు కష్టంబు వేవఁగ
మనమైన నీలమేఘములనంగ
వినురూపమైయున్కి వెల్లదనంబని
కడునల్లనైన దిగ్గజములనఁగ
తిమిరారియఁట యని ద్యుమణితో మార్కొని
నిలిచిన యిరుల మన్నిలనంగ
- అ.వె. దానవారి నాభిదమ్ముమై వీధుల
నేఱులట్లు పొంగిపాఱుచుండ
²బవనిఁబోయవచ్చు ప్రథనకేళీజయ
³శారణములు పురము వారణములు. 100

97 - ¹ క. హెఱా ; ² క.చ. వేలిడి, ట. దల్చిననుబోరన ; ³ ట. బావ్యనం.
98-99 చ. లో శేష.
100 - ¹ ట. అష్టంబని ; ² క.చ. భవణి ; ³ క. హరణములు, ట. సారణములు.

మ. తమ కుంభంబుల పెంపు తుండముల సౌందర్యంబు హేలాలన
 ధమనశ్రీలఁ గుచోరుయానములచేదత్పట్టణ ¹స్థనమూ
 హము కొల్లాడి యణంబొకొన్న మొఱయో యన్నట్లు మీంకారనా
 దము లేపారజెలంగు నప్పరి నితాంతక్రీడమతైభముల్. 101

మ. ఆతులక్రీడఁజరించు నందడుల నన్యోన్యస్తనాభోగనం
 గతులం బెల్లగఁద్రవ్వెనాలు గణికాహారాపళిమోక్తిక
 ప్రతతుల్ ప్రోవులు గట్టుఁ దత్పూర్వరోపాంతంబునందు న్న ¹దో
 న్నతదంతావళగండమండలగళధ్ధానప్రవాహంబులన్. 102

చ. వరబలనంపదన్ నుకవివర్ణితదాననమగ్రవైభవ
 స్పూరణను వంశశుద్ధిఁ గరశోభితపుష్కరభాతి భద్రను
 స్థిరవిజయోన్నతిన గుణవిశేషనముజ్జ్వలభంగి నెంతయున్
 గరులు మదించి భూభుజులకైవడి ద్రిమ్ములు నప్పరంబునన్. 103

సీ. నుందరీనమితికి మందయానంబుల
¹యిరవులు గఱపెడు గురువులనఁగ
 మధుకరబృందంబు మదజలక్షేపణఁ
 జేసి యాకర్షించు నిద్దులనఁగ
 జనుల చూడ్కికి గులకైలభావంబులుఁ
 జూపియాడెడు బహురూపులనఁగ
 బరమవీరభటుల నుద్దురభీషణాకృతి
²భంగుల వెఱపించు గొంగలనఁగ

తే.గీ. గతులయొప్పును దానాంబుగంధములును
 నున్నతులయొప్పుఁ జేస్తానముద్ధతులును
 నతిశయిల్లుచుఁ బురిఁ బొలుపారుఁ జిత్త
 రంజనా³కృతులై భద్రకుంజరములు. 104

వేశ్యావర్ణన

(కవికర్ణరసాయనము)

సీ. శృంగారరసమునఁ జికిలిసేయించిన
 కంతుమోహనసాయకంబు లనఁగ
¹మెఱసిపోవకనిల్చి మెలఁతలై కనుపట్టు
 కారుకొమ్మెఱుఁగుల గములనంగ

101, 102, 108, 104 - చ. ౮^o శేష ; 101 - ¹ క. శ్రీ.

102 - ¹ చ. చువోశ్శుడ.

104 - ¹ క. వికవలు ; ² క. బంటులు ; ³ చ. కృతులగు.

వరయాపలావణ్యవైభవశ్రీమూ²ర్తు

లన మీంచు నవకల్పలతిక లనఁగ

మూరిపెంపు నడలచే గరువంబు దళుకొత్తు

పనమించు రాయంచ ³పదుపులనఁగఁ

తే.గీ. జిత్రజుని తేరికలికి రాచిలుకలనఁగఁ*

మగల ⁴నెలయించు మరునిదీమంబులనఁగ

వారనతు లుండు రప్పురవరమునందు

వలఁచి వలపింపనేర్చిన తలిరుబోండ్లు

105

(సుభద్రాకల్యాణములోని పద్యము)

సీ. అతివినోదముగాఁగ రతుల మెప్పించు నీ

పచ్చల కడియాల పద్మగంధి

చక్కెరమోవిచ్చి చవులఁ దేలించు నీ

ముత్యాల కమ్మల ముద్దులాడి

తృణముగా లోఁజేయు నెంతటి ¹వానిని

నీలంపుముంగర నీలవేణి

వెలలేని పొందిక విడివడిమెఱయు నీ

కెంపుల²బోగడల కీరవాణి

తే.గీ. యనుచుఁదమలోన నెఱజాణతనము మీఱ

వారకాంతామణుల ³మేలివార్తలెల్లఁ

⁴దెలుపుచును వెన్నెల బయళ్లఁగలసినగుచు

విటులు విహరింతు రప్పురవీథులందు

106

పుష్పలావికల వరన

(కళాపూర్ణోదయము)

సీ. ఇవియని యెత్తిన యిగురాకుఁ జేతులఁ

బొందుగాఁ ¹జెంజాయ²పొడిచికొనఁగ

వెల నుడివిన దంతముల మోవిసాంపునఁ

జెన్నుగ వేణొక్క వన్నెదోపఁ

105 - 1 అ. మెఱచి ; 2 అ. ర్తిలలి ; 3 క. చ. వరవ ; 4 క. వలయించు.

*ఇందలి మూడవపాదము లేకుండ

"గాంతిఁజూవట్టు నవచంద్ర కళికలనఁగ" నని అ - ప్రతిలో రెండవపాదము కలదు.

106 - 1 అ. వారిని ; 2 క. చ. బుగడల ; 3 క. చ. మేలు ; 4 అ. వెన్నెల బయళ్లఁ గేలిగావించినగుచు.

గలయఁజూచుటయుఁ జూడ్కుల వెల్లిముంచిన
 దొడిఁబడ ³నెక్కువ దోపతుండఁ
 దందడినెత్తుచోఁ దనుకాంతి చేరువఁ
 బనిఁడిపువ్వులు వోలెఁ బ్రజ్వరిల్ల

తే.గీ. మరునిచ్చక్రంబు మెయి గాపు తిరుగుననఁగ
 నెనఁగు ⁴నూర్పులయింతుల యొడలఁజేరి
 కదుపు నుడియాడఁ బువ్వుల ముద్దురు వీఁటఁ
 బుప్పలావికా ⁵యువతు లప్పరములోన

107

(కవిమనోహరము)

సీ. దరహానచంద్రిక దళుకొత్తఁ బలికించు
 వేడుక నందంద వెలలువేడి
 బాహుమూలంబులు పరికించువేడుకఁ
 గేలుసాచినఁ జూచి చాలనలది
 కలుషించి నెమ్మొగంబులు నూచువేడుకఁ
 బలుమాఱుదండల బాగుఁడెగడి
 కరము కరంబుతోఁ గడియించు వేడుకఁ
 బరువంపు విరులై న ¹నురలనిచ్చి

ఆ.వె. విచ్చి ²సోక కొనక ³వేడబంబాడెడు
 రనికజనము లప్పరంబులోనఁ
 బొలుచుఁ బుప్పలావికల చూపులకు మున్ను
 తూఁగివచ్చి తాఁకుఁదూపు విరులు

108

(గిరిజాపరిణయములోని పద్యము)

చ. ¹మొలకమెఱుంగునున్నుఁ గరమూలములం గనుచాటొనర్చుఁగాఁ
 గలయఁగఁ బువ్వు ²బెత్తులకుఁ గమ్మని యూర్పుల తావి ³కగ్గమై
 యలు లెగయంగ లోలనయనామలదీప్తులనెల్లఁ బువ్వులం
 దెలుపుగఁబుప్పలావికనతీతతి యొత్తు లతాంత⁴దామముల్

109

107 - ¹ క. శేజాయ, ట. గెజాయ ; ² ట. బొదివి ; ³ ట. నెక్కడ ; ⁴ క. టూర్పుల, చ. దూవుల ; ⁵ ట. వికతుల.

108 - ¹ చ. కురల, ట. నరుల ; ² క. బోక ; ³ క. వేడబులాడెడు, చ. వెడబుట్లాడెడు.

109 - ¹ క. మెలక ; ² క. బింతులకు ; ³ క. కర్కమై ; ⁴ క. దానముల్.

109, 110 చ. లోశేష.

సీ. కరమూలముల నునుఁగాంతి ¹పూవులు ²గట్టి
 మరుబాలికాచ్చాయఁ బురుడు సేయ
 నలరులెత్తిన [హస్త] తలముల చెలువంబు
 చిత్తజు చిగురుల చెలువుగెలువ
 బొమలందు మురిపెంబు పుట్టించు వాలుఁజూ
 పులు కామునలరుఁ దూపులజయింప
 వెలయాడు నరసంపుఁబలుకుల యొప్పు ర
 తీశువీణాశ్రుతి నెలమిమించ

తే.గీ. మదను వరియింపఁ బుష్పదామంబువట్టి
 యమరనిల్చిన రతిచెన్ను నభినయించి
 లీలనిత్తురు సుందరశ్రీలుమెఱయఁ
 బుష్పలావికాజనము లప్పురములోన

110

వేశ్యావర్ణన

(హరివంశములోని పద్యము)

సీ. అంగరాగద్యుతు లను సంధ్యలడరంగఁ
 గుచచక్రయుగములు కొమరుమిగుల
 నెలనవ్యలను వెన్నెలల ముంచికొన వద
 నాంబుజముల చెలువగ్గలింప
 శ్రవణభూషణరుచిజాలంబు పొదువ, న
 పాంగాంశులను మీనపంక్తినిగుడ
 ఫాలార్థచంద్రుల్పొంగఁ గుంతలంబుల
 కప్పనఁదనరు చీకట్లుమెఱయఁ

తే.గీ. దమకుఁజిత్రసాందర్యవిధములు మెఱయు
 తెఱఁగు విటకోటి చూడ్కుల దిగువమరుని
 మదకరుల రూపులై యున్న మాడ్కివార
 వనిత లొప్పుదు రప్పురవరమునందు

111

సరోవరన

(పూర్ణచంద్రోదయములోని పద్యము)

- క. ఆలోచించి ¹దోలా
జాలవిహారమాణచక్రసారనహంసి
కోలాహలనిన్వనవా
చాలములై యప్పురంబు నరనులు దనరున్ 112

ఉద్యానవర్ణన

(లక్ష్మీపరిణయములోని పద్యము)

- మ. తమ వక్త్రాధరకేశయాననయనోద్దామప్రభావంబునన్
రమణంబోలుదురన్నఁ దత్పురనతుల్ రాజీవబంధూతభృం
గమరాళోత్పలరాజి నూరి వెలి నల్కన్నీర ద్రొబ్బించిన
ట్లమరుం దోయజపండముల్ పురవరోద్యానంబులందందమై 113

- తే.గీ. అళులత్రొక్కునఁజేసి మట్టవినియాడు
¹నంచపదువులు నరకాల ²నడరుచున్న
గాలికొలఁకులఁ దమ్మికెంధూళియొగయఁ
బచ్చనిల్లుని దండెత్తి వచ్చినట్లు 114

(గిరిజాపరిణయములోని పద్యము)

- క. నూనంబులు నిందిందిర
గానంబులు ¹[మదపరభృత] కలకంఠకుహూ
స్వానంబులు నప్పరియు
ద్వానంబుల నమరుఁ దరువితానంబుల²పైన్. 115

(వీరభద్ర విజయములోని పద్యము)

- సీ. ¹మదపట్టదంబుల మధుపాన భూములు
రాజకిరంబుల రచ్చవట్లు
పుంస్కౌకిలంబుల భోజనశాలలు
మలయానిలంబుల మలయు నెడలు

112 - ¹ అ. కౌంస.

114 - ¹ క. వనంబు, చ. వనల, ట. వదువులు ; ² చ. నడుమనున్న, ట. నడకనున్న.

115 - ¹ క మత్తకౌకిల, చ.ట. మత్తక ; ² కౌన్.

నవమయూరంబుల నాట్యరంగంబులు
 మకరకేతను ²నభామండపములు
 విటవిటీజనముల విరులచప్పరములు
 మధులక్ష్మి నైపథ్యమందిరములు

- తే.గీ. నలవనంతుని లీలావిహారసీమ
 నిట్టలంబుల¹తలపుల వుట్టినిండ్లు
 చిరపరిశ్రాంతపథికసంజీవనములు
⁴పావనములు నప్పరము కేలీవనములు. 116
- ఉ. పూవులప్రోవులై చిలుకబోడలకోయిలపిండు మందలై
¹తావులదీవులై యలివితానము గానము తానకంబులై
 కావను ²బండజాలుట త్రికాలముఁగల్గ వరంబు గన్నయ
 టై వనవాటి పాల్పగుఁ బురాంతికభూముల నెల్లజూడఁగన్. 117
- చ. చిరవిభవప్రదేశములు చిత్తజూ రాజ్యరమానివేశముల్
 పరభృతకీరజాలములు భవ్యనికుంజలతాలవాలముల్
 గురుకుసుమాభిరామములు కోమలనత్పలరమ్యధామముల్
 పురవనవాటికల్ విమలభూరినుగంధవిశేషపేటికల్. 118
- చ. ¹దళముగ రాలు నూతనలతానివహంబుల పుష్పరేణువుల్
 పులినతలంబులై చెలువుఁబూనఁగఁ తేంట్లులతోడఁ గేతకి
 దళములు పెద్ద యోడలవిధంబులఁ దేలఁగఁ బాఱు²నేణులై
 ఫలరసపూరముల్ పురియుపాంతవనంబుల నెల్లచోటులన్. 119
- క. ¹హేలావతులును బురుములు
 కేళీగృహములను మదనకేళిఁ జరింపన్
 రాలిన మృగమదమెల్లను
 వాలెరువగుచుండుఁ బురమువనముల కెల్లన్. 120

116 - ¹ ట. మదు; ² క. సుదా; ³ చ.ట. వలపుల; ⁴ చ.ట. పావనముల న్వకమ్ము
 కేలీవనములు.

117 - ¹ క. సూపుల; ² క. బండ.

119 - ¹ క. దళముగ; ² క. మేకరై.

120 - ట. లీలావతులు.

మారుత వర్ణన

- సి. రమణీయమందిరారామనానావిధ
 పుష్పరేణువు ¹లోలిఁబోసికొనుచు
 బహుగంధశీతలవిహరణదీర్ఘికా
 జలశీకరంబులఁజల్లికొనుచు
 సతతదానాంబునిష్ఠుండసామోద్భవ
 సురభిగంధంబుల²నొరసికొనుచుఁ
 గాశ్మీరవిరచితకామినీమనకుచ
 స్థలపత్రవల్లులఁ దలఁచికొనుఁచుఁ
- తే.గీ. బజ్జ నంతంత దగులఁ జూపఱవిధమున
 వెనుకదేంట్ల దాటులు వెనువెంటఁ దిరుగఁ
 గ్రాలునెల్లెడ మృదుగతిఁగాముమత్త
 వారణంబునఁ బౌరనమీరణంబు
- సి. కలయంగ విపణీవీధులయందు వివిధంబు
 లైన యామోదంబు లాదరించు
 లలితలీలోద్యానములయందు విహరించు
 గృహదీర్ఘికలయందుఁ గేలినల్పు
 నలఁతివాకిళ్ల నల్లలన సొచ్చు ను
 ల్లానియై మేడలయందుఁ బొలయు
 నెలఁతల కుంతలంబులచిక్కు లెడలించు
 రతిమర్మజలకణరాజిఁ డేల్పు
- ఆ.వె. మానినీజనముల మనములు సురియాదుఁ
 దిన్నదనము మెఱయఁ దిరుగుచుండుఁ
 బుర¹వనమున సొంపు ముప్పిరిగొనుచుండ
 మారుతంబు విటకుమారు మాడ్కి.
- మ. పనవాటిలతికానికుంజముల క్రేవంబొంచి యాపైన మె
 ల్లననేతెంచి గవాక్షరంద్రముల లీలాగేహము ల్పొచ్చి ది
 గ్గన కందర్పనితాంతకేళిరమణీపుర్యాంబుముక్తామణుల్
 మనమారంగ హరించుఁ జోరునిగతిన్ మందానిలుండప్పరిన్.

121 - ¹ ట. కాలి; ² క. నొరసి.

122 - ఆ.వె. లో మొదటి పాదము తర్వాత "చ" లో "గాశ్మీరవిరచిత కామినీమన కుచకలం పత్రవల్లుల దళిచికొనుచు" అని కలదు; ¹ క. వరమున.

- చ. చిలుకలతేరుఁ గోవిలసేనయుఁ దుమ్మొదపిండు నారియుం
 గలువల యమ్ములుం బ్రసవకార్ముకమున్ మగమీనిలెక్కెమున్
 మలయనమీదుప్రాపుఁ గల మన్మథుఁడప్పరిలోనఁ గ్రుమ్మఱున్
 లలనల ప్రాపునం బతుల లజ్జల నుజ్జనసేయుచుండగన్. 124

పుష్పలావికలు

- చ. గురుకుచయుగ్మముల్ గదలఁ గోమలపాణితలగ్రదీధితుల్
 గరము వెలుంగ వాలుఁదెలికన్నుల చూపులు క్రేళ్లు దాఁటఁగ
 మురిపెముతేడ నిల్చి కరమూలరుచుల్ దివిఁబ్రాఁకజోకలై
 యరుదుగఁబువ్వుటెత్తు లొగినమ్ముదు రప్పరిపుష్పలావికల్. 125
- చ. కలికితనంబు లీను తెలికన్నులు చిక్కని గుబ్బచన్నులుం
 బలుచనిచెక్కులుం గలిగి పంచశిలీముఖరాజ్యలక్ష్మి ల
 ట్లలరి నమస్తలోకహృదయంగమలీలలఁ బుష్పలావికల్
 వెలయుచుఁ బువ్వులమ్ముదురు వీధుల నప్పటభేదనంబునన్. 126
- చ. అరుదుగ [నొప్పు] నప్పరి వనాంతలనన్మణిమందిరంబులన్
 మరకతగోహళీద్యుతినమాజము పర్వినయట్టి¹ముంగిలిన
 బరువడి ముగ్ధలైన నవవద్మదళాక్షు [లెడంద] మోదమం
 కురితముగాఁగ నమ్ముదురు ²[కోమలపుష్పమనోజ్ఞదామముల్]

వేశ్యావర్ణన

- చ. అలవడి దేవకామినులయట్లనె యప్పరి కాంతలెంతయున్
 జెలువు వహించియున్న సరసీరుహగర్భుఁడు మర్త్యభావమున్
 దెలుపుటకై యొనర్చె గణుతింపఁగ వీడెపుఁ గెంపుసొంపులున్
 గలికితనంబులీను తెలికన్నులు మూయుటలుంగ్రమంబునన్. 128
- చ. పగఱకు సంగరస్థలులఁ బాణినవారికి వారిఁ గూడుటే
 తగు నటుగాదెయేని విదితంబుగ దేశము మానిపోవఁగా
 నగునను నీతిపొందెఱిఁగి యప్పుడు దాఁ బ్రతిబింబమూర్తియై
 తొగలసఖుండు సొచ్చెఁ బురితోయజనేత్రల చెక్కుటద్దముల్. 129
- సీ. కలితసౌందర్యరేఖల మించు మదనుని

రతిమీఁది కాంక్ష మోరంగఁజేయ
 సత్కాంతి విలసిల్లు చంద్రుని రోహిణీ
 సతిమీఁది మోహంబుఁ జప్పసేయ

రాజితంబగు రాజరాజతనూజుని

మది రంభపై మేలు వదలఁజేయ
నవ్వజేజోమూర్తి నలచక్రవర్తికి
దమయంతిపైఁ బ్రేమ శమనసేయఁ

తే.గీ. గలిగి మెలగంగ నేర్తురు ఘనవిశేష
నకననన్ముతరతికళాచారువిభవ
లలితనిజరూపరేఖావిలాసమహిత
వరగుణంబుల నప్పరి వారసతులు.

130

సీ. మెఱనిపోని తళుకు మెఱపులు రతికేళి
గలికి రాచిలుకలు పలుకనేర్పు
బంగారు ప్రతిమలు ప్రాణంబు లెనఁగిన
చిత్రరూపంబులు చిత్రభవుని
మోహనాస్త్రంబులు ముదితలై చరియించుఁ
జందరేఖలు మహీష్ఠలి నటించు
కల్పవల్లులు పులుగడిగిన ముత్యంపుఁ
దళుకులు శృంగారతతులు చెలులు

తే.గీ. కన్నులారెచ్చెడు వేలుపు కన్నెలోఱపు
బెలుపుమెత్తని మణిశలాకలు విలాస
సీమలనఁ గాముకేళికిఁ జిత్రగతుల
వానికెక్కుదు రప్పరి వారసతులు.

131

సీ. హరినీల¹రుచుల నీలాలకంబులుగావు
చిత్తజు మధుపశింజినులుగాని
క్రొన్నెలవంక²బాగుల భూలతలుగావు
విషమాన్యు తియ్యని విండ్లుగాని
యలనంబులైన వాలారుఁ జూపులుగావు
రతిరాజు మోహనాస్త్రములుగాని
బంధురస్థితిఁ బొల్పు కంధరంబులుగావు
కందర్పు విజయశంఖములుగాని

తే.గీ. నళిన[దళ] లోచనలుగారు నడువనేర్పు
కంతు నవశస్త్రకాలలుగాని యనఁగ
నంగకంబుల సౌభాగ్య మతిశయిల్ల
వారసతు లొప్పుదురు పురవరమునందు.

132

- ఉ. వాలికచూపుఁదూపు లిరువంకలఁ జూపఱమీఁదఁద దూల లీ
 లాలనమందయానముల నందెలు చిందములై చెలంగ నీ
 నాలుగు¹ దిక్కులం² గలయనంపిన కాముని సేనలో యనన్
 బాలలు నిండుజవ్వనులు ప్రాధలు లోలలు మింతురప్పరిన్. 133
- క. జిగిబిగి గల చనుగవలును
 బగడపు¹టధఠములుఁగలికి పలుకులు మురువుల్
 నగు²మొగము లంచనడవులు
 తగవులు నప్పురము వారతరుణులకొప్పన్. 134
- చ. పదములు చారుపద్యములు భాసురకంఠము లొప్పుశంఖముల్
 రదములు కుందముల్ కచభరంబులు నీలములట్లు¹గాఁగ న
 మ్ముదమున కాంతలై నిధులు మాసుగనున్నవియైన నాపురిన్
 నుదతుల తుచ్చనుధ్యముల² జొక్కిన లేములు బాయవెన్నడున్. 135

పురవర్ణన

- ఉ. అతినమాను లర్జునసమాధికశూరులు దేవవర్ణినీ
 పుత్రమహాధనుల్ విదురపూర్ణగుణుల్ మదనాయుధోపమా
¹పాత్రులు నుగ్రసింహనిభబాహుబలుల్ పరంగగ్రబాహ్మణ
 క్షత్రియవైశ్యశూద్రగణికానుభటోత్తము లప్పురంబునన్. 136
- మ. శరధి ప్రఖ్యము వేదమూర్తులు కుభృత్సంకాశము ల్యారుతో
 ధ్వరవేగంబులు కిన్నరేశధను లుద్ధూతారు లభ్రంకష
 స్ఫురణొన్నత్యము¹ లభ్రగేహనిభముల్² పుణ్యాప్తముల్ తత్పురీ
 పరిభావిప్రగజాశ్యవైశ్యనుభటప్రాకారసాధోన్నతుల్. 137
- ఉ. భామినులెల్ల బద్మినులు బ్రాహ్మణులెల్ల గృతాధ్య¹రోత్సవుల్
 భూమిపనూనులెల్ల బటు² భూరిభుజాబలవిక్రము ల్విట
 గ్రామణులెల్ల³గామరసకావ్యకళాకలనావికారదుల్
 కోమటులెల్ల నర్థకులు గుఱ్ఱములెల్లను దేజులప్పరిన్. 138

133 - చ.లో లేదు ; ¹ క. దిక్కునం ; ² క. గలువ.
 134 - ¹ క.చ. రదములు ; ² క. మొగముంచ.
 135 - ¹ ట. గాన ; ² చ. జోకిన, ట. జొచ్చిన.
 136 - ¹ ట. పాత్రములుగ్ర.
 137 - చ.లో పూర్తిగలేదు, ¹ క. నాగ ; ² క. వషివముల్.
 138 - ¹ క.చ. రోత్సవుల్ ; ² క.చ. గూడి. ³ ట. గూడి.

- తే.గీ. నూఱు క్రతువులు సేయని పాఱునిల్లు
కోటివడగలులేని కిరాటుగృహము
జాతిరత్నంబుగాని పాషాణకులము
వెదకి చూపంగలేరు పన్నిదమునకును. 139
- క. తిలకంబులఁ గెమ్మొవుల
వలనగు పాపటల మెఱయు వనితల కరణిం
దిలకంబులఁ గెమ్మొవుల
వలనగు పాపటల వృక్షవాటిక లమరున్. 140
- ఉ. వారపధూముఖాంబురుహవాసనఁగ్రోలితదబ్బలోచనా
చారుతనూలతాశిశిరచందనచర్చలఁ గ్రాలి తద్వధూ
భూరి¹ తటిప్రదేశహతిఁ బోవఁగ నేరక సోలి నిచ్చలున్
సారభక్తైత్యమాంద్యగతిఁ జైత్రనమీరము వీఁచుప్రోలిలోన్. 141
- ఉ. మాడలునూఱు జీతమొక మానిసికి న్నైలనాళ్ల కట్టడ
మ్మాడకు నూఱుచిన్నములు మానుగఁ జిన్నము నూఱుగాను ల
వ్వాడనె కొడ్డకయ్యు + ల వత్తురు కానుకు నూఱుబయ్యెప్పుం
బోడలు¹ టెక్క ప్రాసఁగులు పోకకుఁ బుట్టెడు పట్టణంబునన్. 142
- ఉ. అందములై మధువ్రతవిహారనమంచితమంజరీమధు
స్యందములై మనోజ్ఞఫలనంమనదాపరిణద్దశాఖమా
కందములై దళన్నశీనగంధవికంకటద్వీర్షికారమా
కందములై దనర్చు నవకాననము ల్దుసాంతభూములన్. 143
- శా. నందానీకృతసాంద్రచందనలతాజాలంబులం దూఁగి మా
కందీమంజులమంజరు ల్గదల వీకన్ సోఁకి క్రిడానరో
మందాందోళితవీచికావితతుల న్మట్టాడి చిత్తంబులా
నందించున్ విహరించు నవ్వరములోనం గాలి యొక్కాలమున్ 144
- సీ. మనసారకస్తూరికాగంధము లనన్య
గంధబంధంబులు¹ గలపి కలపి
కుసు²మితవల్లికాలసితవీధులఁ జొచ్చి
చని సరోగృహముల మునిఁగి మునిఁగి

141 - 1 క. కడిక్కిని.

142 - 1 పెక్కప్రాసఁగులు, చ.లో హర్షికలేదు.

సమధికాహార్యాంగసంగీతములతోన

కన్నెతీగెల కాట గఱపి కఱపి

కుముదకుట్టలకుటీకోరకంబుల దూఱి

యలిదంపతుల నిద్ర దెలిపి తెలిపి

ఆ. వె. యను¹దీనమును నప్పురాంతికంబున⁴గట్టి

వాలుఁబోలె విప్రవరుఁడుఁబోలె

⁵నట్టవోజువోలె నచ్చిన చెలివోలె

మలయుమండు మందమూరుతంబు

145

ఉ. కుండలి ¹రాజకన్యకలకుం ²దమ వాచవిఁ జూపి ముత్యముల్

బండెడునీటిఁ దోఁగి పరిపాండురకోమలసాండ్యకామిని

గండరత్రిశమాంబువులు గైకొని యల్లన రాఁదొడంగె శ్రీ

ఖండవుఁ గొండగాడువు ల³ఖండతఁ బూవిలుకాఁడు మెచ్చుఁగన

146

సీ. మాధవీమంజులమంజరీమకరంద

ధారాలవంబులఁ దడిసి తడిసి

జలజాతజాతనంకులసారకాసార

వీచిపంక్తులమీఁద విడిసి విడిసి

పరపుష్పపరపుష్టికరపల్లవోల్లన

చూతపోతములలో నుడిసి నుడిసి

రతివిభ్రమాశ్రాంతరమణీజనస్యాంత

జనితభేదములలో జడిసి జడిసి

తే. గీ. కలితపరిపాకకవితావికానకరణ

చతురవిహరణముదితషట్పూరణమిధున

మధురకలగీతినంస్తూయమానుఁడగుచుఁ

గదలి చనుడెంచె దక్షిణగంధవహుఁడు

147

సీ. వికచారవిందదీర్ఘిక ¹మోహరించిన

నలి కమ్యతావుల ననఁగి పెనఁగు

కునుమితనవలతావినరంబుఁ గదిలించి

²యెలదేనియలసోన³ నలముకొనుచు

145 - ¹ క. చ. గరపి గరపి ; ² క. చ. మతద్య ; ³ చ. దినము ; ⁴ క. చ. గద్ది ; ⁵ నట్ట వొల్లి.

146 - ¹ క. కావరాచ, చ. రాచ ; ² ట. రాచ ; ³ క. చ. దను ; ⁴ క. చ. ఖండవ మూన్విలుకాడు.

సహకారపాదపచ్చాయలకై యేఁగి
 శశికాంతవేదుల నంచలించి
 సురతకళీశ్రాంతి సాగియు ముద్దీయలపై
 చిట్టాడు తనువుల చెమటలార్పు

తే.గీ. చంచరీకంబురీతిఁ బర్ణన్యభాతి
 విరహపరితాపహరుమాడ్కి సురటిపోల్కి
 నప్పరంబున నకలజనానుమోద
 కరణదక్షుఁడు దక్షిణగంధవహుఁడు

148

సీ. పాండ్యసీమంతినిపాండుగండాభోగ
 పులకాంతురంబులఁ బ్రోదించేసి
 లీలాతత్రాంతచోళవిలాసినీ
 ప్రస్వేదజలములఁ బాయఁజేసి
 కాంచీపురాంచితకమలాననానూన
 మారధైర్యంబుల మానమెఱిఁగి
 కర్ణాటకామినీకాముకామిత
 ప్రణయసంగంబులఁ బదిలపఱిచి

తే.గీ. కుంతలస్త్రీల యాలోలకుంతలంబు
 లెలమిఁదీర్చుచువచ్చె నేర్పులు దలిర్చు
 మహితమధుమానవానరమండనములు
 మలయగిరిజాతశీతలమారుతములు

149

సీ. మృదువేడికంటి ¹క్రొవ్వుడుగఁబుట్టినయట్టి
 కందర్పు మాఱట బొంది యనఁగ
 నెలదీఁగెలనియెడు నెలనాగలకుఁ బ్రితి
 నర్తనంబులు సూపు నటుఁడనంగ
 గళికల పరువంపుఁ గన్నెఱికంబులు
 వెరవుతో నెడలించు విటుఁడనంగ
²వనములఁ గ్రీడించు వల్లభరమణుల
 సురతాంతమునఁ గ్రోలు సురటి యనఁగ

తే.గీ. నామనికిఁ బ్రాణమనఁగ నుద్యానమునకు
సాబగనంగను గొలఁకుల చుట్టమనఁగ
నచ్చవెన్నెల నెచ్చెలియనఁగఁ బొలిచెఁ
జందనపుఁగొండఁ బుట్టిన చల్లగాలి 150

ఉ. శాలివనాళిఁ గాలి జలజాతవరాగము దూలి పద్మినీ
కూలలతాంతసారభముఁ గ్రోలి మధూలితపక్షజాతవా
తూలమునేలి వాఃకణము దోలి మదేభమదాంబుధారలం
దేలి వనాంతరాళములఁ ద్రిమ్ముఱు గాలి ప్రమోదశాలియై 151

నాయకవర్ణన

సీ. తనయాజ్ఞ చతురంతదారుచీపాలక
శిశముల కవతంసపరికరముగఁ
దనకృప శరణాగతక్షితిశ్వరులకు
సతతంబు ప్రజపంజర¹మనంగ
తన [యీగి యాచక] జనులకు వేల్పుల
నచ్చినపాడియై యిచ్చనల్ప
తనకీర్తి దిక్పితంబినులకు నొప్పు లి
ప్రాార్ద్రచందనలీల నతిశయిల్ల

అ.వె. వఱలువాఁడు సూర్యవంశావతంసుండు
భరతనలదిలీపచరితఁబఱఱఁగు
కీర్తిధనుఁడు నా నుకీర్తివసుంధరా
వల్లభుండు రాజవల్లభుండు 152

క. శశినట్పకుం ¹డనదృశతర
దశదిక్కిలితయకుండు ధరణీరక్ష
కుశలతజనలోకము తన
వశముగ నా నగరమేలె వై భవయుక్తిన్ 153

క. శోభాగణనీయయశో
లాభాగమనాభిలాషలంపటుఁ డగుచున్
భూభాగ మేలె నాతఁడు
నాభాగ దిలీపరంతి ¹నహుముల భంగిన్. 154

150 - ¹ అ. ప్రొవ్యదు పంగఁజాలిన ; 2 అ. వనమున ; 3 చ. అ. తొలసె.

152 - 160 చ. శోశేష, ¹ అ. మొనంగ.

153 - ¹ క. దశకతర.

154 - ¹ క. దేవల.

- క. ఆ రాజు రాజ్యమున ధర
యారూఢి వహించెఁ జిరతరాయురనేక
స్మీరుచిరపుత్రపాత్రన
దారోగ్యనుభాగ్యనంతతానందమునన్. 155
- * * *
- అ.వె. ఇందువదన బాష్పబిందునంయుతములై
క్రొత్తముత్తయములు గ్రుచ్చినట్టి
కరణి నీదు కలికి కన్నుల టెప్పలఁ
గాన బడెడి దేమి కారణంబు. 156
- సీ. అఱకాళ్ల లత్తుక ¹మెఱుఁగెక్క దదియేమి
పదముల నందియ ల్గదియ²వేమి
బలితంపుఁగటితటి మొలనూలు ³లేదేమి
పలిచన్నుగవ గంధమలఁద⁴వేమి
గళమున హారముల్ గనుపట్ట ⁵వేమి తాం
బూలరాగము మోవిఁ జాలదేమి
కన్నుల కాటుక చెన్నొంద దదియేమి
నెఱివేణిఁ బువ్వులు మెఱయ⁶వేమి
- తే.గీ. వేడినిట్టూర్పు నిగుడంగ వెల్లఁ బారి
చేయి చెక్కిటఁ జేరిచి చింత నొంది
యెన్నఁడును లేమి నేఁడు నీవీ తెఱఁగున
నుండుటదియేమి చెప్పమో యుత్పలాక్షి. 157
- క. వారిరుహనన నీకుం
జేరిక నపరాధ మేను జేసితి నే నా
వారలు చేసిరో నేఁడి
ట్లూరక చింతింపుచుండు టుచితమె నీకున్. 158
- క. నా రాజ్యము నా ప్రాణము
నేరువుమై నెన్నిచూడ ¹నీయవి గావే
వారక²యీ చందమున వి
చారింపఁగ నేమి కతము చయ్యన చెప్పుమా. 159

* * *

157 - ¹ క. మెఱుఁగెక్కనది ; ² క. దేమి ; ³ ట. లేదేమి ; ⁴ క. లేమి ; ⁵ క. దేమి ;
⁶ క. దేమి.

159 - ¹ క. యది ; ² ట. యానందమున.

చ. తలఁప నృపాల నీవలనఁ దప్పాకయింతయు లేద యెన్నఁడున్
 నెలకొను లోకభర్తవగు నీకును బట్టపుదేవియైన యీ
 యలికుల నీలకుంతలికి నవ్వల నెగ్గొనరించు వారలుం
 గలరొక యివ్వధంబునకుఁ గారణ మెంతయు విన్నవించెదన్.

160

సీ. మహనీయకాంచనమౌజీనమేతమై
 జిగి చెల్వమగు మృగాజినము మెఱయఁ
 బరిలిప్తపాండురభసితరజోభూషి
 తములైన బ్రహ్మసూత్రములు మెఱయఁ
 గరనఖచంద్రికాకలితయై నిర్మల
 స్ఫటికాక్షమాలిక ప్రజ్వరిల్లఁ
 బుణ్యతీర్థోదకపూర్ణమై దీప్తిమం
 డలిఁ బొట్టు మణికమండలువు మెఱయఁ

అ.వె. బల్ల జడల కెంపు బాలార్కరుచి సొంపు
 గడవ ధరణి విభునికడకు వచ్చె
 రమ్యకాంతి జితశరన్నీరదుండు వీ
 ణావిశారదుండు నారదుండు.

161

* * *

సముద్ర వర్ణన

సీ. సరి పుట్టినిల్లు రాజీవలోచను సెజ్జ
 పట్టు మహికాంత కట్టుఁజీర
 గిరులు ¹దాఁగెడి ²గొంది గిరిభేది పగఱకుఁ
 బలుకోట బడబాగ్ని బ్రతుకు చోటు
 పటుపయోధరముల³ పానగోష్ఠిభూమి
 యమృతాంశు పొడుపున కను⁴గలంబు
 మరీయాదలకు గుఱి మహిమల కందువ
 యఖిలరత్నమునకు నాకరంబు

తే.గీ. సురల తరియిల్లు వాహినీనుందరులకుఁ
 గూర్మినిలుకడ గంభీరగుణము నెలవు
⁵తరుణచోద్యంబులకు నెల్లఁ దారకంబు
 వనధిఁ గొనియాడఁ జతురాననునకు వశమె.

162

162 - ¹ చ. జాగెడి, అ. దాఁగెడు; ² క. గొండి; ³ అ. పాలిప్రపాసీను; ⁴ క.చ. కులంబు; ⁵ అ. తనద నొప్పిరముల నెల్లఁ దానకంబు.

క. ధరణీధరసానుతటములఁ
 బరిమళవంతములఁ జేయుఁ బాయక యెప్పుడున్
 కరి కంఠూయనవిశ్రుత
 నరళక్షరప్రనూతసారఫలహరుల్

16:

* * *

సీ. నడు మింత నిక్కించు నాసిక్కాగంబునఁ
 దిరముగా నిశ్చలదృష్టి నిల్చి
 రెండు గాడ్పులు నొక్కరీతిగా నంధించి
 1మేలి కుండలికన్య మేలుకొల్చి
 తలక్రిందుగానున్న తామరలాఱును
 2గమకంబుతో నున్ముఖములు సేసి
 ముక్కొణముల చక్రమున రాజు ననలంబు
 నంచితంబుగ వెలిగించి మించి

తే.గీ. నరవిఁ జిద్దగనామృత¹కరు గరంచె
 తత్పూధాసార ధారలఁ దడియనేర్చు
 పరమయోగీంద్రుఁడును బోలె భానుకులుఁడు
 నతిమ హెన్నతగతి తప మాచరించె.

164

ప. ఆ నమయంబున 165

వేసవి వర్ణన

చ. మలయజ వారి¹సేకముల మౌక్తికనూతనహరవల్లులన్
 పతివపు నన్నకావులను వారిరుహాక్షుల వీఁగుఁజున్నులం
 గలిగిన ²చర్మిరిం బ్రదికెఁగాక జనాళికి నిట్టి వేసవిం
 గలదె శరణ్య మన్య మనఁగాఁ గడుఁ జెర్చె నిదామదాహముల్.

166

ఉ. భూచరు లంబరంబుననె వోవుట మేలన నంబరేచరుల్
 భూచరవృత్తి మేలనఁగ భూచరభేచరులా జలప్రకే
 ళిచరణంబు మేలన జలేచరు లంబరమధ్యయానధా
 త్రిచరణంబు మేలనఁగఁ దీవ్రనిదామము పర్వె నుర్వరన్.

167

164 - ¹ క. పెరి; ² క. గ్రముకంబు, చ. గముకంబు; ³ బ. మఱ.

165 - చ. లో శేడు.

166 - ¹ క. శేళ; ² క. చెర్మిరిం బ్రదికెఁగావున, బ. చర్మిరిం బ్రదికెఁగాక జనాళికి.

167 - ¹ క. ద్రివ, చ. ద్రివర.

క. హరిశరధిఁ జొచ్చె నభవుఁడు
 సురనడిఁదలఁదాల్చె నజుఁడు గ్రమ్ముట నం
 బురుహంబుఁ జొచ్చె నతిదు
 స్తరదుస్సహ¹ తీవ్రనిదాఘ నమయమునందున్

173

సీ. కడువేఁడిపెల్లెండ వుడమిపేర్చినఁ బ్రౌఢు
 లాకాశగతియ మేలనితలంప
 వాత్యాభిహతి లగ్గ వాడి వియచ్చరు
 అపనిపైఁ జనుట మేలనితలంప
 వడవడగా నీళ్లు లుడికిన జలచరుల్
 వనచరవృత్తి మేలనితలంప
 వనముల గార్చిచ్చు దనరిన వనచరు
 లంబునంచరణ మేలనితలంప

ఆ.వె. వాఁడియొండ గాసె వడిగొనె సురగాడ్పు
 లెనఁగె వడయుగాలి¹ యొగచివీచె
 దావదహనమడరె జీవులకధికనం
 తాప²కారియగు నిదాఘవేళ

174

సీ. కలయంగ ధారుణీతలమగ్నితప్తమై
 నుప్పరిపెనముట్టు లుచ్చియుండఁ
 గులపర్వతంబులు గొలిమిలోఁ గ్రాఁగిన
 యినుపముద్దల క్రియ నెనఁగియుండ
 జలనిధు లుజ్జ్వలానలదాహమునఁ గ్రాఁగి
 పొంగెడుతైలంబుఁ బోలియుండఁ
 దనరునాకాశంబు దావహావకశిఖా
 మండలివిధమున మండుచుండఁ

ఆ.వె. దలపఁదడవ మనము దరికొనుఁ జూచిన
 తెప్పలెల్లఁ గమరి యొప్పుదఱుఁగు
¹నరులఁ బేరికొన్న నాలుక వెక్కు ని
 దాఘకాలతపనతాపమడరె

175

173 - ¹ ట. శీత్రకరనిదాఘకయమునన్.

174 - ¹ క. చ. నెగలి, ట. నెనఁగిజాల ; ² ట. కాలమగు.

175 - ¹ క. నరులుపెట్టికొన్న, చ. నరులుపెరికొన్న.

- చ. మృదునయనాగ్నిఁ గ్రోలి హరుమేచకకంఠముమీఁద వ్రాలి య
జ్జడనిధిబాడబానలము చక్కటిఁదేలి రవిప్రభాతతుల్
తడబడఁదేలి దోలి బెడిదంబుగ వేడిమితోడ వచ్చె న
ప్పడమటిగాలి లోకముల ప్రాణులజాలి నిదామవేళలన్ 176
- ఉ. ఎండెఁగొలంకు లెల్లను మహీరుహముల్ దవవహ్నికీలలన్
మండె ధరాతలం బినుపమంగల¹మున్ వలెనుండె నట్టి యీ
యెండలనేమిచెప్పఁ బరమేశ్వర యావరణాంబురాశిలే
కుండిననాడె పొక్కి పడకుండునె పద్మభవాండభాండముల్ 177
- మ. అమరె న్నేసవి మల్లికానుసునముద్యధంధకుక్షింభరి
భ్రమరంబై యరుణప్రభా¹నలనలతృద్మాకరంబై²పచే
లిమ మోచాఫలమై దళత్కునుమ³పాళీదేదిపత్పాటల
ద్రుమమై వాసరమద్యమాధ్యగ⁴పదారూకృద్రజోజాలమై 178
- మ. అట్టి యనేహముంగడపె ¹నాన్మపకేసరి నాల్గదిక్కులం
బిట్టు మిణుంగురుల్ చెదర భీకరవహ్నులు మండుచుండఁగా
నెట్టన మద్యభాగమున నిల్చి పదాగ్రము నేలనూది మా
రెప్పట్టని²చూడ్కు లుగ్రకరబింబములపై నిడి యూర్వబాహుండై 179

వర్ణన

- మ. జలదాటోపవిశాల మింద్రధను¹రంచద్వారుణీకూలము
త్కలికాదంబి²కదంబసాల³ వనమద్యస్పార⁴సంధ్యావళీ
కలనా⁵వాల ముదారకైతకపరాగ⁶వ్యాళ ముర్విధర
స్థలన్యత్యన్మదకేకిజాలమగు వర్షాకాలమొప్పెన్ గడున్ 180
- స. ప్రమదమారంభించెఁ బ్రాగ్గంధవాహుండు
నుదయించెఁ బ్రతిసూర్యుఁ డుత్తరాన
జలరాశి బుధశుక్రచంద్రు లుండిరి యింద్ర
ధనువును ¹బిశ్చిమముదరిని బోడిచె

177 - ట. ముంబలె.

178 - ¹ క. నలనల ; ² ట. భిదేశిమ ; ³ క. సాశించేదితృత్పటల ; ⁴ ట. పదాక².
రుద్రాజో.

179 - 180 చ. లోలేవు, ¹ యాన్యవశేషరు ; ² క. యూర్పు.

180 - ¹ క. చంచ ; ² క. లంబ ; ³ క. మనవద్య ; ⁴ క. నవ్యా ; ⁵ క. పాలకారకకక ;
⁶ క. వ్యాళ.

బైట మండూకముల్ బకబకధ్వనులిచ్చెఁ
 బ్రకటించి మెఱసె నీరాళగొంది
 మిహిరాస్తమానాన మింట నెఱ్ఱలు ²దాల్చె
 మోచె గ్రుడ్డు పిపీలికాచయంబు

తే.గీ. క్రోత్తెఁ గాకంబు కలవింకకులము వొడలె
 పని సుమాళించె నిండ్రగోపములు వొడమె
 నాడె బుర విచ్చి మఱి మయూరాన్వయములు
 కురిసె ⁴నిఖిలంబు మెచ్చ ³మేఘుఁడు సువృష్టి. 181

తే.గీ. అంబుదంబులు తత్కాకరంబు నీరు
 దలిచి పద్మరాగములతో దళము దప్పి
 ద్రాచి దక్కింపఁజాలక ధరణిమీఁదఁ
 గ్రక్కెనో యన నిండ్రగోపములు వొలిచె. 182

అ.వె. అలుల మ్రోతలు డిగె నన్యపుష్పంబులు
 పూయుటుడిగెఁ జంద్రు గాయుటుడిగె
 నిల విరహుల నలంపఁ దొలుకారు ¹జాలించి
 మరుఁడు మూలబలము మాన్పెననఁగ. 183

క. అణుముచు దిక్కుల నంధులు
 విణుగఁగ మేమములు దాల్చి వ్రేఁగుగ దివికిన్
 దొఱదొఱలుగ ధారలు ధర
 నఱిముఱిఁ బడగురిసె వానలద్యుతభంగిన్. 184

సీ. శుంభదంభోధరస్తోమభీమారంభ
 గంభీరగర్జావిజృంభణంబు
 దృగనహ్యచటులదీధితిమత్సముద్దామ
¹నతతతటిద్దామసంకులంబు
 జంఝా²మరుద్ధాత ³సారధారాసార
 నీరంద్రతమధరణి⁴ధరంబు
 రోదోనిరోధకాగాధసాధుఃపూర
 వాహినీ ⁵వర్ధితవార్ధిజలము

181 - ¹ క.చ. వొడిచెను పశ్చిమంబుదరిసి, ట. పశ్చిమమున ద్వారమెత్తె; ² ట. వాలె;

³ క. వ్రేల్చె; ⁴ ట. నఖిలంబు.

183 - ట. చారింపు.

- కె.గీ. కర్ణమన్థలచంక్రమక్రమణి ⁶వర్ణ
 దద్దు ⁷రోత్కరవికటపృథగ్విధప్ర
 భూతనిర్దోషబధిరితాశాతటంబు
 నగుచు మించె నభోనభస్యాంతరంబు. 185
- క. అంభోధరముల ధారలు
 కుంభినిరసవతుల వ్రేలు గుదులో యనంగా
 కుంభద్రోణంబులుగా
 శుంభదర్శితము వాన ¹జోరునఁ గురిసెన్. 186
- బ. కంధరపటలాంధకారితవ్యోమంబు
 విస్ఫురత్స్పిరధనుర్విభ్రమంబు
 సంకోచితాఖిలాశాచక్రవాళంబు
 తాండవితాహిభుజ్మండలంబు
¹కూలంకషాభ్రకల్లోలినీనందోహ
 ముచ్చావచాంబుధారోద్గమంబు
²కర్ణమా [ంకిత] బలిజ్ఞాతలాభాగంబు
 దూరావమజ్జితాంభోరుహంబు
- కె.గీ. పథికజనచిత్తదత్తమన్మథమహగ్ని
 జాలపాలభయంకరస్తనితరపము
 పక్షివిక్షణబోధదుర్భిక్ష మంబు
 జాప్తకరదుర్గమంబు వర్షాగమంబు 187
- బ. కమనీయనీరదకబరీవిభాసిత
 దేవబాణాసనభ్రూవిలాస
 నిరుపమ ¹సాదామనీనేత్రవిభ్రమ
 భాసురకందళిహానలలిత
 దళితబంధూక²దంతచ్చదశోభిత
 ధవళిమవరకుందదంతవిభవ
 బకమాలితాకాంతపాండుగండస్థల
 యూధికాస్తబకపయోధరాధ్య

185 - ¹ ట. సంకులజీమాత సంకరంబు ; ² ట. మధ్యత ; ³ క.చ.ట. స్పార ;
⁴ ట. నభంబు ; ⁵ ట. వార్ధిత ; ⁶ ట. నగర్వ ; ⁷ ట. రోత్తర.
 186 - ¹ క. బోరన.
 187 - ¹ ట. కూలంకషావ ; ² క.చ. కర్ణమాత్మబరి.

- తే.గీ. కేతకీగంధనవపురుహూతగోప
 వనజ¹ రాజభూషణశిఖినినదవచన
 [యగుచుఁగాల మన్వల్లభునాక్రమించు]
 చతుర నా నొప్పె జలవాసనమయలక్ష్మి. 188
- చ. మిగుల జగంబు¹ బెగ్గడిల మించె² దదుద్దతవృష్టి యద్భుతం
 బగుచు మనామనౌమనముదగ్రనిరర్గళమర్థరాభ్రుటీ
 లగనమనోచ్చలజ్జలరుళంరుళనిర్దురజర్దురీభవ
 న్నగవిగళచ్చిలామనమనామనఘోషణభీషణంబుగన్. 189
- ఉ. ఆ నమయంబునన్ విరహితావరణంబగు చోట్రబ్రౌఢప
 ద్వానన¹ బద్ధవిన్సురితుండై బహులాశనిజాతపాతనం
 త్రాసము లేక భూరిజలధారల నెప్పడుఁ దొప్ప దోఁగుచున్
 జేసెఁ దపంబు రాజకులశేఖరుఁ డక్షయదైర్యశాలియై. 190

శరదృతు వర్ణన

- కా. శ్వేతద్వీపము చంద్రబింబము మహాక్షిరాబ్ధి దతీ జ్యోత్స్న ద
 ద్భాతింగృష్టుఁడు దన్ముగాంకము లనత్పద్మాలయాక్షిద్యుతుల్
 బ్రీతిం¹బోలు చకోరదంపతులు నాఁ బృథ్వీధరుంబోలి వి
 ఖ్యాతిం బొల్పుగు శారదాభినుతరాకాశాతు లతున్నతిన్. 191
- ఉ. అంత నిరంతరంబును దురంత¹పమున్ మతిమంతమయ్యె హే
 మంత ముదారవిన్సురితమంజులమౌక్తిక²చారురుల్లరి
 కాంతిలనత్తుషారకణికాపరిగుంభితభిల్ల³భిన్ననీ
 మంతము దుర్దమక్రమవిమర్దితపద్మవనాంత మెంతయున్. 192
- తే.గీ. హిమముచే నంబరంబెల్ల¹ నిడుముకొనిన
 నుష్ణకరుఁడును గరము లొయ్యొయ్యొజ్జాచి
 తాను ననలాంశ² జనియింపఁబూనె³ననిన
 నెంత యనవచ్చు నింక హేమంతమహిమ. 193

188 - ¹ క. సౌదామనేత్ర విభ్రమప్రదా; ² క.చ. దంత; ³ ట. రాగ.

189 - ¹ ట. బగ్గడిల; ² క. తదద్భుత.

190 - చ. లో శేదు, ¹ క. బంధ విన్సురణుండై.

191 - ¹ ట. జాఠ.

192 - ¹ ట. నమున్నతి; ² ట. జాల; ³ క. దిద్ద.

193 - ¹ ట. నిమురుకొనగ; ² ట. ధరియింప; ³ ట. వనఁగ.

- ఆ.వె. పాడువుఁగొండమీఁదఁ¹బొడుచుట మొదలుగాఁ
²బరుగు వెట్టె నినుఁడు పశ్చిమాద్రీ
³మెఱుపుఁజొచ్చెఁగాక మెలసిన చలిచేతఁ
 జిక్కఁజిక్కె ననఁగఁ జిక్కకున్నె. 194
- ఆ.వె. శంభుకంట నొకటి జలరాశి నొక్కటి
 మఱియునొకటి మనుజుమందిరముల
 నొదిగియుండెఁగాక యున్న మూఁడగులు
 చలికి నోడి భక్తి నలుపకున్నె 195

హేమంత పర్వన

- మ. బలుసుంబండుల చాయ శాలివనముల్ పక్వంబుగాఁ బండి కాం
 తలకుం గుంకుమచర్ప మైనలఁదఁ జిత్తప్రీతి నంధిల్లె¹ ది
 ప్పలుగాఁ బాయక మూఁడమంచుఁ గవిసెన్ బంధూకము ల్పెన్నుగా
 నెలమిం బువ్వులుదాల్చి కెంపు మిగిలెన్ హేమంతమానంబునన్. 196
- సీ. ప్రత్యూషజ్యంభితప్రాలేయదుర్లక్ష్య
 మాణపద్మభవాండమండితంబు
 సంకు¹లద్వానరనమయ²మందిరభవ
 ద్యోతఖద్యోతభానూత్కరంబు
 వితతనిశీధినీవేళాప³హనిత
 శీతరుగ్బింబవిజ్యంభణంబు
 శీతాళుదుర్విధవ్రాతనంచితకరీ
 షాగ్నిధూమావృతాశాంతరంబు
- తే.గీ. నగుచు నంతంత కెనఁగె నీహరధరణి
 ధరనముద్భూతనిబిడశీతలనమీర
⁴బాభినంపాతజాతమాయాతిభీత
 జంతునంతానమగుచు హేమంతమహిమ. 197
- సీ. లాలితచంద్రికాజాలంబు మత్తశుం
 డాలంబు మనభిచాలోల¹రమణ
 బాలకదంబ ప్రవాళంబు విగతజం
 బాలం బకలుషితాంభోలఘుత్వ

194, 195, 196, చ. లో శేష; 194 - ¹ క. సొదింది; ² క. వడవ; ³ మడవ.
 196 - ¹ క. తివలుగా.
 197 - ¹ క. మరద్యాన; ² క. మండిత; ³ క. హస్తీత; ⁴ క. శోధి; ⁵ క. భూయా.

మూలముద్యత్ సరితూల ముఙ్ఘితజలా
 భీలప్రవాళకల్లోల మంబు
 జాలంకృతిశ్రీవిశాలాంతరాళమ
 రాళబాలాలతికాలవాల

- తే.గీ. మమలదిక్ష్వాళ మస్తమితబర్ది
 తతివచోహెల²ముదితకుండప్రభాను
 కూల [ముదితాజి కండూయనైకప్పున్ను
 పాల] మతులజ్యంభితశరత్కాల మొప్పె. 198
- ఉ. భూనతికిన్ నభంబునకుఁ బొల్పెనఁగంగ శరత్సమాగమం
 బానకలప్రమోదకరమై విలసిల్లె మహర్షిమండలో
 పానితరాజహంసగతిఁబాసి ప్రసన్ననరస్వతిక మ
 బ్జాననశోభితంబు నగు నబ్జజయానముతో నమానమై. 199
- ఉ. శారదరాత్రు లుజ్జ్వలలన త్రరతారకహారపంక్తులం
 జారుతరంబులయ్యె వికనన్నవకైరవగంధబంధురో
 దారనమీరసారభముఁడాల్చి సుధాంశువి¹క్తిర్యమాణ క
 ర్పూరవరాగపాండురుచిపూహము లంబరపూరితంబులై. 200
- చ. స్ఫురదరుణాంశురాగరుచి¹బొంపరి ²వేప నిరస్తనీరదా
 పరణములై³ భవత్కమలవై భవలక్షణముల్లనిల్ల సు
 ధ్ధరతరహంససారసమధువ్రతనిస్వనముల్ నెలంగఁగాఁ
 గరము వెలింగె వానరముఖంబులు శారదవేళఁ జూడఁగన్. 201
- నీ. వారినండలి యన వారికిఁ జివియయ్యె
 విరులఁ దుమ్మెదలు వావిరుల ¹వెలసెఁ
²గాశంబు తుహినసంకాశమై విలసిల్లె
 మనములు నైర్మల్యమనములయ్యె
 నగములఁబాసి పన్నగములు విహరించె
 గతులఁ జలించు సంగతులఁ గూర్చెఁ
 గలకంఠరుతులు వికలకంఠరుతులయ్యె
 నెలయించె వెన్నెల యెలసి యెలసి

198 - ¹ ఉ. మరుణ, ² క. ముచిక.

200 - ¹ క.చ. విసార.

201, 202, 203 - చ.లో శేప; 201 ¹ క. బాసిరి; ² క.ట. వోయి; ³ ఉ. దళ.

- తే.గీ. తారకంబులు దీప్తివిస్తారకంబు
 లగుచుఁ దెలుపారి పొలిచె వియత్రలమున
 మదవిఘూర్ణతఁ గరులు నమ్మదముఁ దాల్చె
 నభినుతంబైన నవశారదాగమమున. 202
- శా. ఆ హేమంతదినంబులన్ ధరణిపాలాగ్రేనరుం డద్భుత
 త్వాహూతోపమునన్ గళద్వయనపాథఃపూరమధ్యస్థుఁడై
 యాహారంబు జలంబుగా నచలదేహస్వాంతుఁడై నిర్జర
 వ్యూహంబుల్ వెఱగందఁగా మెఱసె నత్యుగ్రప్రకారంబునన్. 203
 వసంత వర్షన
- క. అంత వసంతము వచ్చిన
 సంతసమునఁ బొంగి విరహిజనముల మీఁదన్
 గంతుం డెంతయుఁ బువ్వుల
 కుంతం బెగురంగవైచి కోయని యార్చెన్. 204
- ఉ. సంతపుష్పసా¹భ²నుజాత³దినాంతము⁴పాంధమర్మభి
 త్కుంత ముదాత్తమత్తపిక⁵ఘాపితమన్మథరాజ్యవైభవే
 దంతము జంతుజాలనుకరస్థితిమంతము దూరధూతహే
 మంతమునై వసంతము నమగ్రతఁజూపె వనాంతరంబులన్. 205
- సీ. కలకంఠమధురవ్యాగ్వైఖరీకారణ
¹మహితసారస్వతమంత్రవిద్య
 నానావనీజాతనవయోవసప్రదాం
 చితరసాయనయోగసిద్ధముటిక
 కుసుమసాయకనిరంకుశరాజ్యసప్తాంగ
 సన్నాహ²వైభవాస్థానసీమ
 మందమందాగతమలయానిలాంకుర
 వ్యాపారసులభ³మంటాపథంబు
- తే.గీ. చేతనద్వంద్వసౌఖ్యసంజీవకరణి
 విరహిదశ⁴మదనావేశవిషమవేశ
 శిశిరమదకుంభినరంభసింహమూర్తి
 లీల నేతెంచె మధుమానకాలమంత. 206

202 - ¹ ట. నెలసె; ² క. కాకంబు; ³ ట. మతంబైన.205 - ¹ ట. నుజాతి; ² ట. దిగంత; ³ క.చ. వాద.206 - ¹ క.చ. మధుర; ² క.చ. వైభవస్థాన; ³ క. కరమట్టవళము; ⁴ క.చ. ముదా.

సీ. తమకించు తేటిమొత్తముల యాకటి ¹పంట
 కొదమరాచిలుకల కోరు కోర్కి
 సరవి కోకిలములఁ జదివించు నొజ్జలు
 ప్రాఁకుల ముదిమెల్ల మాన్పు వెజ్జు
 విలసిల్లు దక్షిణానిలుతపంబు ఫలంబు
 చండివియోగుల గుండెదిగులు
²మతులలోనుబ్బు దంపతుల ప్రాణపదంబు
 వెలఁదుల ప్రాణంబు వీడుకోలు

తే.గీ. వఱలు వలజేని తగురాజ్యవైభవంబు
 పనిమినఱగిన బడుగుతాపనుల మనను
 మఱల నెసకొల్పు మగనిరి మందునగుచు
 జగతి నంతంత కెనఁగె వనంతమహిమ.

207

సీ. ప్రాలేయనిభ్రమారంభంబు బొదివిచ్చఁ
 తరులకారాకులు ధరణి దుల్ల
 నఖిలజీవులకు నత్యానంద ముప్పొంగ
 వనవాటికలకు యౌవనము పొదల
 మృదుగతిఁ గమ్మదెమ్మెరలు నాలుకలార్పఁ
 గొముదీవిభవంబు గాలుద్రవ్య
 నంకల్పనంభవోత్సాహంబు తలలెత్త
¹పాంథులమానముల్ బయలుపడఁగ

తే.గీ. నమదకలకంతవరకిరచంచరీక
 కలకలంబులు గగనంబుదలయఁబర్వ
 వచ్చెనెంతయు ననమానవైభవమున
 నఖిలమును దావయ్యె వసంతాగమంబు

208

ఆ.వె. పనిమిఱాని ముదిరి పనిమెక్కి పరుననై
 పరగు మిగిలి ¹తుదలువగిలి పలకి
 పండి తొడిమె వెడలి నిండుచుఁ గారాకు
 దుల్లెఁ దరుల రవముఁబెల్లుగాఁగ

209

207 - ¹ క. వట్టు ; ² బ. నకుంఠో.208 - ¹ క. పొద్దల.209 - ¹ క. మఱలు, బ. మదలు.

౭. అంతవనంతకాలము నమంచితసాలము కోకిలాగవా
క్రాంతదిగంతరాళము శుకప్రియలీలము మత్తభృంగ¹వి
క్రాంతలతాంతజాలము పరాగవిశాలము పాంధకామిసీ
కాంతమనోవిశాలము జగత్త్రయమోహనలీలఁదోచినన్ **210**
౮. కారాకు రాలి ¹కెంజిగు
లీరికలెడ²నణఁగి శాఖ లేకవిధంబై
పేరెఱుక బడకయుండెను
భూరుహములు కొన్ని దివనములు వనవీధిన్ **211**
౯. పల్లవపుష్పనంపదలఁ బంచి వనంతుఁడు కాపురాకకై
యెల్లవనంబు నంకటము¹లేఁదఁగఁదారోడికంబు [మీఱ] న
ట్లల్లనఁగ్రోలి క్రోలి మలయానిలుఁడందుఁబురాణవత్రముల్
దుల్లగఁజేసె నత్క్రియఁబటుత్వముకాముఁడు పిచ్చలింపఁగన్ **212**
౧౦. భూరుహములెల్ల నామని
గారాకులు రాలి చిగురుఁగలయనలమి సాం
పారెను మధు¹వానరముల
గారంబులు దొలిచి క్రొత్తఁగప్పినభంగిన్ **213**
౧౧. అల వలరాజు ప్రతాపా
నలకీలలకోయనంగ నవకములగుచున్
గలయఁగ లతికానోకహ
ములఁగెంజిగురాకుజొంపములుచూపట్టెన్ **214**
౧౨. ఆకాముఁడువిరహాలపై
భీకరముగదండు వెడలఁ బికశుకమధుపా
నీకములదండు రమ్మని
యాకులిడిన క్రియను దక్షువులాకులు వెట్టెన్ **215**
౧౩. అభినవస్ఫురణమై నలరారె వనములు
వనములయందెల్ల వాలెలతలు
లతయందొదవె నుల్లసితకోరకంబులు
కోరకంబులయందు ¹మీఱఁదావి

210 - ¹ ట. విక్రాంత.211 - ¹ క. కొంజిగు ; ² ట. నడరి.212 - ¹ ట. లెందఁగ.213 - ¹ చ. మానమ, ¹ ట. మానవిభుశక.216 - ¹ ట. గోరె

తావులఁగొని వీచె దక్షిణపవనంబు
 దక్షిణానిలువెంటఁ దగిలె నలులు
 నలిమాలికలయందు నలరె ఝంకృతులు ఝం
 కృతులకు నొంచె దంపతులమనను

- తే.గీ. మనసులందెల్లఁ దలచూపె మన్మథుండు
 మన్మథునియందు నంతంతమదము పొదలె
 నూటిగా ధాత్రి నారామవాటికలను
 వితతవాసంతలక్ష్మి ప్రవేశవేళ 216
- ఉ. పొన్నలుపూచెఁ బొన్నలొగిఁ¹బూయకముందఱఁ బూచె గోఁగులా
 పొన్నలుఁగొండగోఁగులును ²బూయకముందఱఁబూచె ³బూరుగుల్
 పొన్నలుఁ గొండ గోఁగులునుబూరువులుం దగ ⁴బూయకుండఁగా
 మున్నవనంబునంగలయ మోదుఁగు⁵లన్నియుఁబూచె⁶నెల్లెడన్ 217
- చ. లలితలతాంతసారభవిలాసముగలుకుజంబు¹లెన్నియేన్
 గలుగఁగ వానిమీఁద మదగర్వభరోన్నతి దానముందఱన్
 వలవనివుప్పభారవిభవంబున విఱ్ఱనవీఁగు కింశుకీన్
 గిలకిలనవ్విసట్లు పరికింపఁగఁబూచెను మాధవీలతల్ 218
- క. సారంబులగుచు వననహ
 కారంబులు పకుళకర్ణికారంబులు ఖ
 ర్షూరంబులు కింశుకజం
 బీరంబులు గురువకములుఁ బెల్లుగఁ బూచెన్ 219
- తే.గీ. విషమశరుఁడను గాలఁపు వేటకాఁడు
¹మతకపు విరహమానన మత్యములను
 దివియ గాలంబులో యన నవకమెక్కి
 గరిమఁజూపఁడైఁబాబిలీతరుల విరులు 220
- తే.గీ. ఆ రతీశ్వరు చాపశహ్వరరవంబు
 మెండు వినినట్టి విరహులగుండెలవిని
 తొరఁగియున్న కడింది నెత్తురులపగిది
 నేలఁగింశుక పుష్పముల్ రాలియొప్పె 221

217 - ¹ ట. బూవక ; ² ట. బూవక, ³ ట. బూరువుల్ ; ⁴ ట. నొగిబూవ ; ⁵ ట.
 లొప్పగ ; ⁶ చ. నామనిన్.

218 - ¹ ట. లెన్నియేన్.

220 - ¹ క. చ. మతకమున.

సీ. మంజులమహానీయకుంజనందోహంబు
 రమణీయధారాధరములుగాఁగఁ
 జంచరీకాఘోషరుంకారములుమహే
 ధ్దండభీషణగర్భితములుగాఁగ
 గాలితాఁకున నేలరాలు పూమొగ్గలు
 కడమించు వడగండ్ల కరణిగాఁగ
 దోరమై యెడలేక తొరఁగు పూఁడేనియ
 విడువక జడిగొన్న వృష్టిగాఁగ

శే.గీ. వాడి¹కైవ్రాలి తొడిమల తోడనూఁడి
 జాణువువృలు ఫేనవుంజములుగాఁగ
 నంచితస్ఫూర్తిమై వసంతాగమంబు
 ధరణి వర్షాగమంబు చందము వహించె

222

సీ. దీపితమదనప్రకాశాగ్నియై తోఁచు
 ధారుణి మేమనిదామమహిమ
 వర్ధితమకరంద వర్షమై యొదలించుఁ
 గమనీయ మనమనాగమవిభూతి
 జనితవియోగినంచలనమై యొదవించు
 నభినవ శిశిరోద¹యప్రభూతి
 వికసితదంపతిప్రకరచితాబ్జమై
 యొదవించు శరదాగమోత్పవంబు

శే.గీ. కేతకీరేణు²భరనమాకీర్ణదశది
 గంతమై తోఁచు నిభిడహేమంతమహిమ
 యఖిల ఋతువులు తానయై యతిశయిల్లు
 కరణి మధుమాన మమితవిస్ఫురణఁ దనరె.

223

సీ. కొమ్మలు నయము దూఁకొని మోసులడరి లేఁ
 జిగురాకువెట్టి గెంజిగిఁ దలిర్పి
 జొంపముల్ గొని జగజంపులై పొదలి క్రొ
 న్నన లెత్తి మొగ్గలఁ దనరినిగ్గు

222 - ¹ క. కైవ్రాలి; ² అ. యవవిభూతి.223 - ¹ అ. దర.

తులకించి మొగడలు దోచి లోరేకులు
 బిగిన తలలు నిక్క నిగిడివచ్చు
 పువ్వు ¹గుత్తులమించి పూపలనిండారి
 పిందెలై వగరెక్కి పెరిగి పులును

- తే.గీ. మిగిలి కరికట్టి కలఁగి దోరగిలవారి
 యారఁబండిన ఫలముల నమరిగొలల
 ప్రేకుఁదనమున గొమ్మల విఱ్ఱవీఁగి
 పరఁగి తరువులు గన్నుల పండువగుచు. 224
- చ. గునియుచుఁ గుఱ్ఱమావి¹సెల ²గొమ్మలవ్రాలి యెసంగి సోగలై
 గొనలు దెమర్చి కెంజిగురుగుంపుల లంపులు మేసి³క్రొవ్విసనన్
 గొననొగరెక్కి డగ్గుపడు గుత్తుకలం గొడ⁴లోత్తు నూతన
 న్వనములు పంచముశ్రుతులఁ జట్టికొనం జెరలించె ⁵గోవిలల్. 225
- చ. మనసిజు మంత్రఘోషములు మన్మథు నానతి మాటలిందిరా
 తనయు విలాసహాసములు దర్పకునార్పు బెలుంగులం గజ
 న్ముని చదువుల్ మనో¹భవు మనోహర గీతులనంగఁ జారుఖే
 లనములనెల్ల దిక్కులఁ జెలంగె మదోత్కట కోకిలధ్వమల్. 226
- ఉ. ఆపువువెంటిజోదు మధుపావళి నారి నమర్చి చిక్కఁగా
 మోసిడిపట్టి యుమ్మునుచు మ్రోయఁగ మీటుచునున్నవాఁడు మా
 కాపనిగాదు తాల్మి¹గొఱకాదిఁకఁ జన్నులనంటఁబట్టి కొం
 డోపతులన్ లతాంగులనునొజ్జ గరం²బెలుఁగిచ్చెఁ గోయిలల్. 227
- చ. మెకముల క్రొత్తనెత్తురుల మించు నునుంబులిగోరుబాగు సొం
 పుకుఁ బనసూపువాడి కొనముక్కునఁ బక్కఫలంబులోత్తి యం
 జక వెనఁగ్రమ్ము తియ్యని రసంబులు గుత్తుక బంటిగ్రోలి రా
 ట్టుకములు పోతరించి రొద సొప్పడ నెల్లడఁబల్కెఁ బెల్లుగన్. 228
- క. వలరాజు దండు వెడలఁగ
 బలముల నియమించి సైన్యపతు లెదురెదురం
 దల తలఁడను నెలుఁగుల క్రియ
 గలయఁగ నెలుగిచ్చె నెల్లకడ రాచిలుకల్. 229

224 - క. కొత్తుల, చ. గోకుల.

225 - ¹ చ. కల; ² బ. గొమ్మల, నిమ్మల; ³ బ. క్రొవ్వివీఁకను; ⁴ బ. తేని;
⁵ బ. గోవెలల్.

226 - ¹ చ. భవనిమోహన.

227 - ¹ క. గొరలందిరి; ² క. బొగరించె.

- చ. అరవిరిగమ్మతమ్మివిరులందును నెందును సోడుముట్ట న
బ్బురముగ నుబ్బు మేలివలపుల్ పసిగొంచుఁ జెలంగి¹పీఁగిలో
గురువులు వారి కర్షికల గొందుల వాచవులూను తేనే ము
మ్మరముగఁ గ్రోలి యన్నుకొని మానక యుమ్మని మ్రోసెఁ దుమ్మెదల్. 230
- ఉ. మూఁగి విపంచి చందమున మ్రోఁగి లతావనమందు డోలలం
దూఁగి మరందధారలను డోఁగి మనోహరగంధలీలచే
వీఁగి నుపంచకంబు గని వేఁగి ప్రసూనగుళుచ్చపంక్తిలో
నీఁగి నరోవరంబునకు నేఁగి యశ్రివ్రజమొప్పు నామనిన్. 231
- ఉ. తెమ్మెరలూపఁగా నరుదు తేనియలాని మడించి యింపునన్
దుమ్మెదల్¹మ లాలతులతో మధురస్ఫుటకాకలీనినా
దమ్ములు వాడుచుండెను లతావనడోలల² దూఁగియాడుచున్
గమ్మని వింటిజోదు జయ³గాథలు వుష్పితభూజవీదులన్. 232
- మ. మలినాంగుండవు చంచలుండ వరయన్మాతంగదానంబు గొం
¹దెలమిం బుష్పవతిలతానతికి మోహింతెల్లకాలంబు చె
ట్టల²నయ్యాట మధుప్రియుండవట ముట్టంగాదు నిన్నంచు న
య్యలి నాస్ఫోటనజేసెఁ జంపకము చైత్రా³రూఢగర్వంబునన్. 233
- చు. మిలమిలమంచు మించుఁజలిమెచ్చుల ముద్దుల చందమామ కాం
తులఁ దులఁదూఁగు క్రొమ్మొలక తూడుగొనల్ గబళించి త్రుంచి వి
చ్చలవిడి మేసి గబ్బుకొని నమ్మదనాదములింపఁగేలి లీ
లల మెలసెం గొలంకుల కెలంకుల రాజమరాళదంపతుల్. 234
- ఉ. వామన దిగ్గజంబు మదవాసనకుం జన¹కోహటించి యు
ద్ధామగతిన్నబోమణి రథంబు [హయంబు]లనూరుఁడుద్ధతుం
డై మగిడింపఁగా మగుడ [కడ్డము] దాటెననంగ నుత్తరా
శాముఖవీధినేఁగెదివనంబులు దీర్ఘత పల్లవింపఁగన్. 235
- ఉ. ఎక్కడఁజూచినం జిలుకలెక్కడఁ జూచినఁ గోకిలంబులున్
ఎక్కడవైనఁ బుష్పములనేఁచి¹ నుడిన్²భ్రమియించు తుమ్మెదల్
వెక్కనమయ్యెనామని నవి స్తరనంపద యేమిచెప్పదున్
తెక్కలతేజి పుష్పాడులు రేగి వసంతము లాడెనయ్యెడన్. 236

230 - 1 ట. మూఁగి.

232 - 1 క. మరాళతుల; 2 క. దూఁగియుండుచున్, చ. నూగియాడుచున్; 3 క. దాశులు, చ. గాశులు.

233 - 1 దెలమిం; 2 క. నియ్యాల, చ. నియ్యట; 3 ట. గూఢ.

235 - 1 క. కోహరించి, చ. కోహరించి.

236 - 1 క.చ. నుడిన్; 2 క.చ. త్రసురించు.

- సీ. నమవర్తి రాణివాసముల పాలిండ్లపై
 1మృగమదామోదంబు మేఠపట్టి
 దర్శికర 2స్త్రీలు తన్ను వాచవిచూడ
 గంధంపుఁ గొండచెంగట సుఖించి
 దర్దురకైలమధ్యమునఁ గర్పూరంపుఁ
 దరువాటికలలోనఁ దెరువుదప్పి
 తామ్రపర్ణీఖ్యాతిఁ దనరారు ముత్యాల
 యేటియంబువులలో నీఁదులాడి
- తే.గీ. విరహిజనముల హృదయ కోటరములందు
 రాజు మదనానలము4 మించ రవులుకొల్పి
 5యొల్లడిక్కులు దానెయొ మొల్లముగను
 నల్లనల్లన వీచె మందానిలుండు 237
- చ. మరువముఁ బొందిపొంది విరిమల్లియ వున్నులఁ జెందిచెంది కే
 నరములఁ గ్రాలిక్రాలి జలజాతపరాగము దూలితూలి క
 ప్పూరమున నేచియేఁచి సురపొన్నుల వాసన మోచిమోచి తె
 మ్మొరలు నిరంతరంబును భ్రమించుచునుండు నిరంతరంబులన్ 238
- ఉ. గంధంపుఁగొండ నెత్తముల కందున నేలకి తీవయిండ్లలోఁ
 గొందలిరాకు పొన్నుల సుఖించి1 నితాంతరత్తిశ్రమంబులం
 జెందిన చెంచుగుబ్బెతలచెక్కులఁ జిమ్ము జవాదివాసనలో
 విందులసేయుచున్నెలఁగె వేమఱుఁ గోమలగంధవాహముల్. 239
- సీ. నిండార ముత్యముల్ పండెడి నీటిలో
 లీలమై సోలుచు నోలలాడి
 చందనతరువులఁజెందిన 1నునుఁబాప
 కొమ్ముల నిమ్ములఁగూడియాడి
 సారకల్పారకాసారతీరంబున
 నేపారగాఁ బిల్ల తీవులాడి
 కర్పూరభూరుహకాంతారవీధులఁ
 బలుమాఱు నుప్పనబట్టెలాడి

237 - 1 క. మృదు; 2 క.చ. స్త్రీలు; 3 బ. జనలకు; 4 బ. మించి; 5 బ. కాళ్ళ
 పీఠంబు దపమున్న కాననమున.

239 - 1 బ. రతిశ్రమ సారవళ్యలై.

- 1.గీ. ద్రవిడవరపర్ణినీమనస్తన విలిప్త
 లలితకాశ్మీరధమ్మిల్లకలితవివిధ
 కుసుమనూతనగంధంబుఁగొల్లలాడి
 మహిమఁదిరుగాడె దక్షిణమారుతంబు.

240

చంద్రోదయవర్ణన

- . తళుకు నుప్పాణి ¹ముత్యాల మించులమించు
 మెఱయు చుక్కలఱేని మెఱుఁగు దఱిమి
 కలికి రాయంచ ఱెక్కల రేవ²గిలుమాడి
 విరిమల్లె గుత్తుల మురువు దెగడి
 చదువుఁదెయ్యలిమేని చాయ నుల్లసమాడి
 తెలితమ్మి మొగడల తెలివిగలిచి
 జిగిమీరు తొగఱేని సిరులకు ననమిచ్చి
 పాపరాయని వన్నె క్రేపుచూపి

- 1.గీ. పాల మున్నీటి తరగలబాగునవ్వి
 కొండ యల్లుని మై తెల్పుగొంచె పఱిచి
 కుప్పతిలు చుట్టుఁగొండను గొనలు సాఁగి
 వెలఁదివెన్నెలలామని వెల్లి విరిసె

241

౧. సారపుఁ దేటవెన్నెలరసంబులు ¹మేలిమి నల్లగల్పపూ
 గోరలనించి చందనపుగుబ్బలి ²గాఁబొడ మాపు గాడ్పులన్
 సారెకుఁజల్లఁజేసి ³మ్మదుచంచుపుటంబులచేఁజకొరముల్
 కోరికనిచ్చు మచ్చికఁ జకొరికలింపుల గోరగింపఁగన్.

242

వ. ఆ నమయంబున

243

- . అరుదైనకర్పూరతరువనంబులలోన
 నల్లన నెలమావి గొల్లెనెత్తి
 సారిజాతంబుల బాగుగా¹ఁబన్నిన
²తలిరుఁజొంపంబులఁ దడియమర్చి

240 - ¹ క. పావర, చ. పావ.

241 - ¹ ట. ముత్యముల, ² చ. ట. గిలుమాడ్కి.

242 - క. మేలిమె, ట. వేలిమి; ² ట. వైఁజనుదెంచు.

242 - ³ ట. కమి.

గురువిందతీవె పందిరి విప్యగావించి
 కన్నె చెంగల్వలఁగలయఁ గప్పి
 నెత్తమ్మిరేకుల యొత్తు గడ్డియ మీఁద
 చేమంతి పూబంతి చేతనునిచి

- తే.గీ. చంద్ర వాసంతు లిరువంక సరవిఁ గొల్వ
 మదనుఁ డనురాజు గొలువుండి మనసులోన
 విరహిజనములపై దండు వెడలఁదలఁచి
 భేరి ¹వేయించెఁ బాంథులు భీతినొంద. 244
- మ. వరముగ్ధాహ్లాదయాంతరంగజలధివ్రాతంబు ¹ఘూర్ణిల్లై బం
 ధురమధ్యామహనీయధై ర్యగిరినందోహంబు ²బూటాడె నం
 భరణశ్రాడవధూటికాజుమవభూభాగంబు ³కంపించె న
 వ్పరుషానోకహకోటి⁴వార్ధుల నిలన్ వుప్పేళు భేరిధ్వనిన్. 245
- క. నిండిన విరహుల మీఁదను
 దండెత్తఁగ వలయుననుచుఁ దనబలములఁ దా
 రండని ¹కాలరి తుమ్మెద
 తండముచే మరుఁడు పనిచెందద్దయు నాకుల్. 246
- ఉ. పంపినఁగాలరుల్లదలి పంకజరేణువు నంబళంబుగాఁ
 బెంపునఁబోయి యుమ్మనుచుఁబిల్చినఁ దద్బల మెల్లరేఁగి ని
 స్కంపితులై పతింగొలువగళ్లెఁగదాయని వచ్చి రోలిమై
 తెంపును సొంపునుంగలిగి త్రివ్రత నా రతినాథుఁజేరఁగన్. 247
- క. వనములఁ గొలఁకులఁ దిరిగెడు
 వనకోకిలకీరభృంగవర్గంబెల్లన్
 జనుడెంచి మ్రొక్కి ¹నిలిచెను
 మనతర²బాలార్కతేజుఁగామునిఁగణఁకన్. 248
- సీ. వెలయంగ నేర్పుతో బలముల నిలుఁడని
¹పడవాయి కోయిల పంక్తి²బనిచె
 భేరిమ్మదంగాది చారు నాదంబులు
 నెనయఁ దుమ్మెదల మ్రోయింపఁబనిచె

244 - ¹ చ. లో రెండు పాదములే కలవు, ² క. పిన్నిన; ³ చ. తతిరుల బాలాడ శబ్ద
 పేర్చి; ⁴ క. వాయింబె.

245 - ¹ ట. మూర్ణిల్ల; ² క. బూటాడ, చ. టూటాడె, ట. టూటాడ; ³ ట. కంపింప;
⁴ చ. వార్ధులగేరెన్, ట. వాలఁజెలఁగెన్.

246 - ¹ క. కాలది.

248 - ¹ చ. కొలిచెను; ² క. వైలార్క.

రాజకీరంబుల రథము తెమ్మని [తన]

నంగడికాని వసంతుఁబనిచె

మహనీయ మగుచున్న మన సైన్యములలోన

గమనింపు మని ¹కమ్మ గాలిఁబనిచె

అ.వె. ⁴మేటిబలము వాఁడు మీను టెక్కెము వాఁడు

నిఖిలమెల్లఁ గలయ నేర్పువాఁడు

పచ్చవింటివాఁడు పరగఁ బూటమ్ముల

గములవాఁడు ప్రౌఢగతులవాఁడు.

249

సీ. కమలపండము నున్నఁగావించి యిరును

గాఁజేసి కెండమ్మి కండ్లు గూర్చి

¹నిగినించు మోసుల నొగలుగాఁగీలించి

కరమొప్పఁగేదఁగి కాడి వెట్టి

సంపంగి మొగ్గల నను గొయ్య లొనరించి

పల్లవంబుల ²తేడ పఱపుసేసి

చెలువైన పొగడ ³దండల ⁴త్రాళ్ల బిగియించి

⁵లేఁదీగె పల్పులు లీలఁ జొనిపి

అ.వె. కడిమిపూల తేనె కందెనగాఁ బెట్టి

గండురాజకీర గణము గట్టి

మెఱము చిగురుఁగొడుగు మీను టెక్కెముగల

తేరు వన్ని సురభి తెచ్చెనంత .

250

వ. ఇవ్వితంబున విచిత్రమహిమాతిశయంబుగాఁ గునుమరథ మాయి
తంబు సేసి తెచ్చి వసంతుఁడనంత వైభవంబున నంగనంభవుఁగాంచి, దేవా !
దేవరయానతిచ్చిన విధంబునఁ దేరా యితంబు సేసి తెచ్చితి, నదియునుంగాక
శుకపికమధుపమరాళనాయకులు దండునకుఁ గండు మానసులై, రతీంద్రా !
నీ రాక గోరుచు మొగసాలనున్నవారని విన్నవించిన నవధరించి మోదించి
విరహాజనంబుల మీఁద వెడల గమకించి మోదించి విజృంభించి నమంచిత
వృష్ణబాణాననతూణీరుండును ద్రిభువనభువనాభినవసుందరుండును
¹భృంగి సంగీత పాఠకానేక నిర్మల మహనీయనాదమోద మనస్కుండును,
భూరికీరకైవారనిజగుణాలంకారుండును, బికకలహంసికాగణపరీవేష్టితుండు
నునై రథం బెక్కి యద్దర్పకుండు.

251

249 - ¹ క. బడు ; ² క. బరిచె, ట. నునిచె ; ³ ట. నన్న ; ⁴ క. మెచెరి, చ. చెరిమె.

250 - ¹ చ.ట. నిగునించు ; ² చ.ట. తేఱ ; ³ ట. పండుల ; ⁴ క. కాల, చ. కా
ట. కావి ; ⁵ క. తివితె, ట. నూతి.

251 - చ. భృంగ ; ట. వందిమాగఠ గీత.

ద్విపద. పూటంపదొనలు వీరవున ¹భుజసీమ

గాటంపుఁ జెఱకునింగాణ్ణి కెంగేల
 మోదుగ ²విరివంకి మొనయ గుర్వింద
 పూఁదీగె వాగెమైఁ బొగడపూ³జోడు
 పగడంపు నిద్దంపు ⁴వడదలనంటి
 జిగ్గివేలు నెలమావి చిగురు ⁵ఫిరంగి
 వెనుక దామరపాకు వెడఁద కేడెంబు
 మునుదెన చెంగల్వ మొగడ కటారి
 కళుకైన పొన్న మొగ్గల తురానిగను
 తెలివొందు రాచిల్క తేజి నందంద
 దుమికించి ⁶చౌపదల్ ద్రొక్కజేయుచును
 గమిగూడి ⁷తేటి మూకలు ముందఁ ⁸బిఱుద
 రాయంచ పడవళ్లు రా నిరు మేలఁ
 బాయక కోకిలపాఠకుల్ గొలువఁ
 జక్కని వెలిదమ్మి జగజంపు గొడుగుఁ
 డెక్కల మగమీల టెక్కెంబు మెఱయ
 ననునరింపుచు మలయానిలుం డరుగఁ
 బెను శారికావందిబృందంబు పొగడ
 మఱి మయూరములు చామరములు వీవ
 హరునంబున వసంతుఁడను దళవాయి
 బలము నెన్నడును నొప్పఁగ వలరాచ
 బలు రాచబొర వచ్చెఁ బంతంబు మీఱ.

252

చ. ఆరుదుగఁ దేటితీఁగ గొనయం బెనగంగను బచ్చ వింట ని
 బృరముగ మోపి క్రొందొవల బాణములం ¹బరువంపు మావి క్రొ
 వ్విరిబలువాడితూఁపులను బీరము నుబ్బును నెమ్మనంబులోఁ
 బిరిగిన నేసి తొప్పరులు వెట్టె ననంగుఁడు పాంథలోకమున్.

253

ఉ. ఏయందొడంగె మన్నఁకుఁడు నిక్షుశరాసన మెత్తి పాంథులం
 గూయ దొడంగె మావిసెల ¹గొమ్మల నిమ్ముల గండుగోయిలల్
 మ్రోయ దొడంగెఁ బవ్వవనలోలములై మదభృంగనంపముల్
 గాయ దొడంగె వెన్నెల ప్రకాశగతిం బెలుపెక్కి యామనిన్.

254

252 - ¹ బ. కొండునేసి ; ² బ. విరవంకి ; ³ బ. తోడు ; ⁴ చ. వడదల, బ. వడదల ;
⁵ క.చ. ఫిరంగి ; ⁶ క. చౌపదాల్, చ. చౌపదాల్ ; ⁷ క. కంటి ; ⁸ క. దిడంక.

253 - చ. తోలేడు ; ¹ క. బలువంటి.

254 - ¹ క. గొమ్ముల.

ప. ఆట్టి వనంతనమాగమంబున నచలమొరతసోవర్తియగు నుక్తిర్తి
 5రేంద్రుని తేజోభావంబు గలంప నిలింపవతి యాత్మ్య¹పదప్రార్థనాశం క
 క్కొంత ²శంకించుచు.

255

5. భాసిల్లు పుష్పల బాణపంక్తుల వానిఁ

గొమరారు కెందమ్మి గొడుగు వానిఁ

గలకంఠశారికా కలహంసములవాని

వెలుఁగొందు తియ్యని వింటివాని

మందానిలమువాని మదభృంగములవానిఁ

దెఱఁ గొప్ప విరవాది తేరివాని

బలుమీను టెక్కెంపుఁ బడగ నొప్పెడువాని

నామని సారథియైనవాని

9.వె. నాత్మ¹బుద్ధివాని నకళంక శృంగార

విభవలక్ష్మిచేత వెలయువాని

మోహవృత్తివాని మోహనాకృతివానిఁ

గాము దలఁచె నాకథాముఁ డవుడు.

256

9. తలఁచిన నింద్రుని కడ క

వ్వలరాయఁడు [వచ్చి] యేను వచ్చితి నీకున్

వలసిన పని సాధించెద

బలనూదన పంపుమనుచుఁ బలికెన్ మగుడన్.

257

6. ఎంతవారికినైన నెదురెక్కు టెక్కెంబు

మిన్నులపైవ్రాలు మేటిహారులు

మొనతలవాఁడని మనమైన బలువిల్లు

మొరయింపక తనంత మ్రోయునారి

తల మోచినపుడ సత్త్వము చూపు శరములు

చిత్తవిభ్రమ లీలఁ జెలఁగు రథము

ఎదిది లోపలి కృత్య మెఱుఁగ నేర్పిన దూత

జనులు మామాయనఁ జను ప్రధాని

తే.గీ. యలికులంబుల సేనయు నంచ దొరలు

గలిగి విలసిల్లు జోదవుగాన నిన్నుఁ

దలఁపఁ బనిగల్గెఁ జెప్పెదఁ దద్విధంబు

వంచనము మాని యిటు విను పంచబాణ.

258

255 - చ. 6° శేడు; ¹ క. వర; ² క. శంకించుచు.

256 - 1 బ. భువన.

257 - చ. 6° శేడు.

వ. వసుమతీస్థలంబున మార్తాండకులజాతుండు నుకీర్తి యను
రాజేంద్రుండు త్రికూటాచలనమీపకాననంబున ఘోరతపంబు చేయుచున్న
వాడు. నాకుఁ బ్రియంబుగా నతని తపోభంగంబు సేసి రావలయునని
బహువిధంబులఁ బ్రార్థించిన సట్లకాయని యనంగుండతని వీడ్కొని తనకు
సహాయంబుగా రంభాదికాంతాసమూహంబుఁ దోడ్కొనిపోవు నమయంబున. 259

ఉ. పట్టగుడారముల్ చికిలి బంగరు వ్రాఁతల చిక్కు బీగవుం
బెట్టెలుఁ బచ్చరాపలక పీటలు 1మేలి నఖాసి కుట్టు మేల్
కట్టులుఁ గ్రోత్ర నెత్తపలకల్ తెరలుం బికదాడి బారువా
పిట్టల గూండ్లుఁ గ్రొమ్మెఱుఁగుఁ బిందెలుఁ గొందఱు దెచ్చి రయ్యెడన్ 260

సీ. దంట నీలంపుఁ జిక్కంటులా దంతంపు
దువ్వెనల్ కుంకుమపువ్వుఁ బఱపు
నకినెలమంచముల్ చొకంపు 1పొంబట్టు
బటువులు రాచిల్క పంజరములు
వరిమళంబుల యుబ్బు బరణులు చంద్రకాం
తవుఁ గోరలు దిరి కుందనపు గిండ్లు
నీలుపుటద్దములు వీణీయలు దండియలును
2దాళముల్ వేణువాద్యము లురుములు

తే.గీ. నావజంబులు ముఖ విలాసానకములు
మద్దెల లుపాంగములు స్వరమండలములు
మొదలుగాఁగల సాధనములు ధరించి
గొందఱిగిరి వెనువెంటఁ గూడి యువుడు. 261

చ. నడచిరి యంత రంభ భవనంబున నుండెడు సోమయాజు లె
క్కుడు తమిఁ 1బాయ వేణి వడిగూడఁగ రండిటు వాజిపేయు లె
క్కడి పయనంబు వచ్చె మన కర్మము లీగతి నుండె నేఁటికిన్
జడిసెడుఁ బొండరీకులని సారెకుఁ బల్కుచు నెండ కళ్ళుచున్. 262

క. పెంజెమట జాఱ దోవతి
పెంజలు మాటికిని గాళ్లఁ బెనగొనఁగడుపుల్
గుంజులు బెట్టగ వేలువు
లంజియలంగూడుకొని హళాహళి మెఱయన్ 263

260 - 1 ట. మేలివకాను.

261 - 1 ట. పొంబట్టు; 2 ట. కాకముత్.

262 - 1 క. చేఱు.

సీ. రత్నకంబళ మతిరాత్రులు గొంచురా
 సర్వతోముఖులు వేసరఁగనేల
 తాళవృంతంబు మాపాలిది చయనులు
 జగడంబులాడక చనుఁడుకడకుఁ
 గవురంపుఁబెట్టె మీ కట్టడ యెఱుఁగరా
 సత్రయాజుల కింతచలముగలదె
 ముత్యాలచవుకట్లమూట మా¹మోపాట
 తెలియదా వాజిపేయులకు నెప్పుడు

తే.గీ. నాఁడైత్రతువులు రామార్పణముగఁ జేయ
 కునికి నీ పాటు వాటిల్లె² మనకు ననుచు
 సొరిదిఁజనుదెంచు³ సోమయాజులను జూచి
 యవ్విబుధ⁴ కామినులు వారి ననిచి యచట

264

సీ. కలహంసకర్పూర కలికిపద్మావతి
 మందారవల్లరి మధురవాణి
 సౌందర్యలహరి పుష్పనుగంధి చిత్రాంగి
 కాంచనమాలిక కనకరేఖ
 రామమోహిని కుమారనరస్వతి సుశీల
 మదనాభిరామ మన్మథమకూరి
 మంజుభాషిణి భానుమతి రమాతలకంబు
 కామమంజరి చంద్రకళకిశోర

తే.గీ. మత్త గామిని పద్మాక్షి మధురబింబ
 యువతి మదిరాక్షి సుందరి యుత్తమాంగి
 కామినీమణి శుకవాణి కమలవదన
 యనఁగఁ బేళ్లొప్పు చెలువెల్లె మొనసికొలువ
 వ. అంతట రంభోర్వశులు మొదలైన యప్పురనలును.

265

266

సీ. నునుముత్తియపుఁదీప పనికుట్టుగనుపట్టు
 పట్టుచన్కట్టు సంభ్రమముఁజూప
 నిండు¹చెందిర కావి నెఱిక²చెఱుంగారు
 కడవన్నె బంగారుకాసె వొసఁగ

264 - ¹ చ. మోపాటు ; ² బ. ననుచు మనల ; ³ డ. యవ్విలంజూచినవ్యి ; ⁴ క. చ. కాంతులు.

వలిచుట్టు వూదండ వెలిచుట్టు గననొప్పు
 కప్పచిప్పిలుసాము గొప్పదనర
 రుళరుళంరుళనాద హళహళితంబై న
 బిరుదు వ్రజపుజల్లి పెండెమమర

తే.గీ. మాటికిని మోల జలడిండిమములు మొరయ
 నయము భయమును బ్రియము ననయమునమర
 నమరవల్లభుకొల్పిన కరుగుదెంచె
 రంభ నన్నుతనాట్య నంరంభయగుచు

267

సీ. వలరాజు ¹మదదంతి ²తలమాలికయనంగ
 గలికిచ్చన్నులఁ బట్టు కంచె లలర
 రతిచేతి జీనిసురటియౌ నిదియనంగఁ
 గళుకుబంగరువ్రాత కాసె³మెఱయ
 శృంగారపణిపణాభంగి తాయెతు చుట్లఁ
 గప్పమీఱెడుసాము గొప్పదనర
 సంఘ్రుపద్మముచుట్టు నతివలయంబుగా
 నీలాల⁴నరిపెణల్ నీటుసూపఁ

తే.గీ. బసిడి తీగెకునార్చిన పటికవేలఁ
 జిటులు గంధంబునెమ్మేనఁ జిగి దొలంక
 వృత్తవేషంబు మిక్కిలి బిత్తరించి
 వచ్చెనూర్వశి నకియ లిర్వంకఁ గొలువ

268

క. గ్రక్కువఁ జనరా ¹దచటికిఁ
 జక్కఁగఁ గుసుమాపచయమిషంబునసాంపుల్
 నిక్కగను బోయి యాతనిఁ
²జొక్కింతము మౌనులింత సులభులె తలఁపన్

269

క. అని పలుకుచుండునంతకు
 మునుపె వసంతుండు పికనమూహము పొగడన్
 మననిజాఁడు బనుప మలయప
 వనసహితుండగుచు నచటివనములనిల్పెన్

270

267 - ¹ క. అండురుగాచి ; ² క. చేరనిగారు ; ³ ట. రయము.

268 - ¹ క. మామంతి ; ² ట. తలమాలిగె ; ³ క. పొనగ, చ. వొనగ, ⁴ క. నరపి
 ణల్ ట. నరపణల్ ; ⁵ ట. నృత్త.

269 - ¹ ట. కక్కడ ; ² క. బాంకింకను

- సీ. మోదుగుల్ జిగిరించె ¹గేదగుల్ ననలొత్తె
 గురువిందలును గలుగొట్టుఁబూచె
 మల్లియల్ గొనసాగె మొల్ల మొగ్గులువైచె
 మావులుఁగ్రోవులుఁ దావి²యొనఁగెఁ
 బొగడవుప్పొడి రాల్చెఁ బొన్న ³తేటలులఁబొల్చె
 నిమ్మయు గోఁగుఁ దేనియలుగురిసె
 సంపెగల్ వికసించె జాదుల్ మదాళించె
 గోరంట తిలకంబు ⁴గుత్తులెత్తె
- తే.గీ. వావిలియుఁ బ్రేంఖణంబును వంజుళంబు
 గడిమ⁵చెట్లును నలరె నిప్పడు వనంత
 నన్నిధివిశేషమున వనస్థలమునందు
 భువియు దివియును ఘుమ్మని పొదలుచుండ 271
- ప. ఇట్లు పయనమైయున్న రంభాదికాంతలను జూచి శతమఘండు. 272
- సీ. చెఱకువిండ్లుం¹గని చెఱకుమీ యీ కొమ్మ
 బొమవింట నళిమౌర్వి వేతుగాని
 కాలంబుగాదని కళవళ పడకుమీ
 కలికిపాటలఁ బూచినిలుతుగాని
 యెదగుందునని గుంది యెడనడకుండుమీ
 నకి మోముచాయనే చనుకుగాని
 గందంపుఁగొండపై పొందులేదనకుమీ
 చెలియూర్పు నెత్తావిఁ బొలుతుగాని
- తే.గీ. ²మదన మాధవ శశధరమలయపవన
 యనుచు గతిచూపి శుకపికహంసభృంగ
 కేకులకు నతివల్కును గీతి నడయుఁ
 జుష్పఁ గురులును బలభేడి చూపియనుప 273
- తే.గీ. ఇంత మాత్రంబు మీరాన తిచ్చినపుడె
 యెంత యుగ్రుండె యా మౌనియైన నేమి
 యేమి పనిగల్గి పొమ్మన్న స్వామి యెట్టి
 కార్యమైనను సాధింపఁగలము నుమ్ము. 274

271 - ¹ క. గావగుల్ ; ² ట. నెనఁగె ; ³ ట. తేటల ; ⁴ క. గొంతు ; ఖ. గొత్తు ; ట. గుద్దు ; ⁵ క. చెట్టునుగల యెప్పుడు వనంతు.

273 - ¹ క. దని. ట. జూచి. ² క. నులయ

- క. మంద¹మరుదిందుమాధవ
కందర్పదులను దోడుగా నిడుకొని నం
క్రందన! కదలెద మేమిదె
మందాకిని దాటి నేడు మహిమండలికిన్. 275
- క. మందారకల్పతరుహరి
చందనసంతానపారిజాతంబులఁ బెం
పొందఁగ భూలోకంబున
¹కుందగిన సువస్తుతతులు గొనుచున్నేడ్కన్. 276
- క. నందనము వెడలి పైనపు
టందముగ జవాది పూత లలంతి తొడవులున్
గుందనపుటమ్మ ¹వగజిలు
గుందెలిసాలియలు జాఱుఁగొప్పలు నొప్పన్. 277
- క. తగువారి వెంటరమ్మని
గగనంబున నడచి రింద్రు మనసాధంబుల్
మగిడి మగిడి చూచుచు న
మ్మగువలు మఱి వారినంటి మార్గమునందున్. 278
- ఉ. జక్కరణిం బురందరపురేందుముఖుల్ చనికాంచి రెంతయున్
జక్కని చాయనుల్లనితసారనహంసరథాంగభృంగన
మ్మక్కలనాదమేదురనిరంతరతుంగతరంగఘోషముల్
దిక్కుల నిండఁ బొందురుచిఁ దేలు సురాపగ వేడుకన్ దగన్. 279
- ఉ. కన్నె మిటారి బేడినలుకన్నుల చెన్ను వహింప జక్కవల్
చన్నుల చంద మొప్ప జలజాతపరాగము హత్తి ప్రత్తి పూ
వన్నియలీల నొప్పఁగను వారవిలాసినిఁబోలి యందమై
యున్నది యిన్నదీమణి తిలోత్తమ చూచితెయొంత యొప్పెడున్. 280
- చ. పగడపుఁజాయ ముక్కులును బాదయుగంబులుఁ బైఁడి టెక్కలున్
జిగును [సుసో] గ వెన్నెలలఁ జిమ్మెడి మేనులు మించనంచ లీ
గగనతరంగిణీవికచకాంచనకంజవనీగృహంబులన్
సాగిని రమించుచున్నయది చూచితె చారుకురంగలోచనా. 281

275 - ¹ క.వ. మధురిందు.276 - ¹ అ. గుందని కమ.277 - ¹ నగ.

6. అని తన్నహిమముఁ బొగడుచుఁ
జని చని తమసాతటంబు చాయనె గగనం
బున నుండి దివికి నిర్జర
వనిత లవనితలము నవయవద్యుతిఁగ్రమ్మన్. 282
7. జలదకదంబముల్ చంద్రబింబంబును
శరభముల్ విద్రుమనముదయములు
శంఖనంపుములు కాంచనలతా వలయముల్
చక్రవాకంబులు జలరుహములు
మెఱుఁగుఁ దీగియలు గ్రొమ్మించు మానికములు
నావర్తములు సైకతావళులును
గరికరంబులు బాలకమఠముల్ మౌక్తిక
పాళిశల్ నవ్య ప్రవాళములును
8. గగనజలనిధిలో నుండి కలిసి యొక్క
పతీయతో¹ డిగె ననఁగఁ జూపఱకుఁ దోచెఁ
గాంతి దర మించు గీర్వాణ కాంత లెల్ల
తీవి మెఱయంగ నవనికి డిగ్గునవుడు. 283
9. వియదంబునిధిలోన వెడలి వచ్చు ననేక
లావణ్యమయమహాలక్ష్మలనఁగ
బ్రహ్మాండఖనిఁబుట్టి పఱతెంచు జీవక
ళా¹ కీలితమణీశలాకలనఁగ
జలదబృందంబులోపలి నుండి దిగువకే
తెంచు కాఱుమెఱుఁగుఁ దీగెలనఁగ
మిన్నేటి నుండి భూమికి వ్రాలు కన్నె ప్రా
యవు మేటి పసిఁడి రాయంచలనఁగఁ
10. జూడఁదగియా మరుల్లోకనుదతు లవని
కవతరించుచుఁ దమసాతటాంచలమున
నిలిచి తమతమ సారస్యములు చెలంగ
మెలఁగు చుండంగఁ బరిచారకులు కడంగి. 284
11. నమముగ మిఱ్ఱు పల్లములు చక్కఁగఁజేయుచుఁ జుట్టు నీరు వా
టము గని నాల్గు వంకల గుడారములెత్తిరి జీనిపట్టు ప
గ్గముల బిగించి గూటములు గొట్టిన రాతులు గూర్చి ముందటన్
గొమరగు పైడితివె పనికుట్టల చప్పరముల్ చెలంగగన్. 285

283 - ¹ క. దీగ, చ. రిగ.284 - ¹ క.చ. కరిక మణి.

ఉ. అక్కడి చాయ రంభయును నాత్మసఖీమణులెల్ల గొల్వఁగాఁ
డెక్కెనలాడు రాచిలుక బెక్కెపు మేలి గుడారునందు సొం
పెక్క వనించె నూర్వశియు నిష్టవయస్యలఁ గూడి గండు మీన
బెక్కియవుంగుడారమున నిల్పె బభ్రుశ్రమముల్ దొలంగగన్. 286

ఉ. అంతట నంశుమంతుఁడపరాంబుధి జాతె శకుంతనంతతుల్
బంతులుగట్టి గూండ్ల కెగఁబాతె దిగంతములందు నెంతయున్
సంతమనంబు ¹జేరె జలజంబులు తాతె రథాంగ పంక్తికిన్
గంతులు దీతె నుత్పలవనంబుల నాడఁగఁజేరె భృంగముల్. 287

సీ. గగనాంబునిధిలోన గనిపించు మౌక్తిక
నికరంబులనఁగఁ దారకలు నిక్కెఁ
దారకాంగనలెల్లఁ దమినాడు కుందకం
దుకము చందమునఁ జంద్రుండు దోచెఁ
జంద్రుఁగన్గొని పాల సంద్రంబుపై కుబ్జి
నిండెనాఁ బండు వెన్నెలలు గాసె
వెన్నెలబైట గర్వించి పంచశరుండు
కలువ తూవులను లక్ష్మంబు లేసెఁ

తే.గీ. గల్వ తూవుల మర్మముల్ గాడ బెదరి
వదరిమెత్తని తలిరాకుఁబాన్పులందు
వల్లవుల గొగిలించిరి పల్లవోము
లలఁతి తెమ్మెర నెమ్మెని యలఁతఁదీర. 288

చ. నిలిచిన తేటవెన్నెలల నీడలఁ జూచుచు ¹నట్టి వెన్నెలన్
²జిలుగు మెఱుంగు ముక్కుతుదఁజించి ³మెనంగుచుఁ దప్పి గప్పినం
బలుచని తియ్య వెన్నెలలఁ బానము సేయుచుఁ బ్రేమ డాయుచున్
మెలకువ మించ నయ్యోడ రమించఁదొణంగెఁజకోరదంపతుల్. 289

క. ఇమ్మాడ్కి జనానందక
రమ్ముగ వెన్నెలలు గాయ రంభోర్వశులున్
గుమ్మెత గుడారములకడ
మమ్మునఁ గవురంపు జగతిఁ గూర్పుండితగన్ 290

287 - ¹ అ. శేత.
289 - ¹ చ. గట్టి; ² క. చిలుక; ³ అ. వెనంగుచు.

- కే.గీ. దండియలు మీటి రహిగాన దండి చెలఁగ
నిండుమీఁదను బదములెన్నేని వింత
వర్ణములఁబాడి యుత్పలవానితంబు
లైన గంధోత్తములఁ గ్రోలి హళిఁ దేలి. **291**
- ఉ. సొక్కుచు నచ్చటన్ ముదముసాంపున సోలుచునుండి యంతటన్
జక్కని పైఁడి¹తివె పనిచప్పర మంచము లన్వసించి రిం
పెక్కఁగ నూడిగంపుఁజెలు లివ్వలనవ్వలఁ గంకణధ్వనుల్
పిక్కటిలంగఁ దాళగతి లీలలు హత్తి పదంబు లొత్తఁగన్. **292**
వ. అంతటను. **292-A**
- ఉ. తూఱువు తెల్లవాఱె శశి తోయదిపాంతకుఁ జేరె వెన్నెలల్
తారలలోన మీఱఁ గుముదంబులు నిద్రలఁ¹గూరె జక్కవల్
కేరెఁ బ్రనూన సాయకునికిం బనిదీఱె దిగంతరంబులన్
జాఱఁ జకోరసంఘము లుదారతమీఱెను సాంధ్యరాగముల్. **293**
- చ. తిమిరముఁ¹బాసి యంబుజతతిన్ వికసింపఁగఁజేసి చక్రవా
కములకుఁ బొత్తినర్చి పరికల్పిత దిగ్విలయ ప్రకాశుఁడై
కుముదము నిద్రఁబుచ్చి పడికుంతితచంద్రమరీచిజాలుఁడై
నముదితుఁడయ్యె భాస్కరుఁడు సర్వజగజ్జనబోధకారియై. **294**
- ద్విపద. మెఱుఁగుఁ దీగెలఁబోలు మేనులు నెఱులు
గిఱిగొన్న యలిసిల కేశపాశములు
తరుణేందు¹నువమింపఁదగు లలాటములు
కరివంక బొమలును గ్రాలు కన్నులును
సుధలోల్కు పల్కులు సుముమదంతములు
మధురాధరంబులు మందహాసములు
చంద్రబింబమునొప్పు నరకుగాఁ గొనక
చంద్రిక నిభనొప్పు సరి నాననములు
తమ్మి నెత్తావులఁ దలపింపఁబోలు
కమ్మని యూర్పులు కంబుకంఠములు
పసిఁడిమించులఁబోలు బాహుమూలములు
కినలయంబులనొప్పు కెంగేలుదోయి
కందర్పు నభిషేక కలశంబులనఁగ

292 - ¹ అ. శివ.293 - ¹ క. గోర.294 - ¹ చ. దాచి.

నొంది² దర్పొన్నతి నొనఁగు చన్దవలు
 నన్నంపు హరినీల నరణిచందమున
 చెన్నైసోయారుల శిథిల మధ్యములు
 నాభినరోమార్గ నవ్యసోపాన
 శోభాపరంపర సూచించువళులు
 గంభీరనాభులు మననితంబములు
 రంభానిభాకృతి రాజిల్లు తొడలు
 గలిగినచెలు [తెల్ల] గై సేసి యంత
 తులలేని రత్నంపుఁ దొడవులు పూను.

295

చ. చందుర కావిపావడలు జాతీ పిఱుండలఁ జిందుద్రొక్కఁగాఁ
 గందు బిసాళి¹ సాలియలుగట్టి కదంబపుఁ బూలతావికిం
 జెందిన తేఱిదాటులనఁ దెన్నగు కీలుజడల్ నటింపఁగా
 నుందరు లంద అవ్వనముఁ జొచ్చి చలన్మణినూపురంబులన్

296

ఉ. కేరుచు నవ్యధూమణులు గేలివని న్నిహరించి రొండొరుం
 జేరుచు కన్నెగేపఁగులఁ జీరుమఁ బూఁబొదరిండ్లు వేడుకన్
¹దూరుచు రాని నెచ్చెలుల దూఱుచుఁ గమ్మని పువ్వలొళ్లల్
 గూరుచు సారసారభముఁ గూరుమఁ జల్లని గాడ్డుగోరుమన్.

297

మ. కులుకుందేఱుల పాట మందపవనాంకూరంబు లచ్చోటఁ జి
 ల్కలకుం గట్టిన పేట కోకిలలకుం గ్రానంబు పెన్నూట య
 వ్వలరాజుండెడి¹ కోట చైత్రుండెప్పుడు² స్వర్ణింపఁ దాపూట యో
 నల సింగారపుఁదోట గల్గెని తదీయారామ మధ్యంబునన్.

298

క. నిలిచి విభునెదుటఁ బుష్పాం
 జలి చేసి యనంయుత[ంబు సంయుత] హస్తం
 బులు చూపి పనిఁడి గజ్జెలు
 చెలఁగెడి చరణముల రవళి చేయుచువేడ్కన్.

299

సీ. తరుణీమణి యొకర్లు తంబురా మొరయింప
 వెలఁదియొక్కతె ముఖవీణె యూఁద
 నరసిజాక్షి యొకర్లు స్వరమండలము వాఁచ
 బోటియొక్కతె దండెమీఁటి పాద

295 - ¹ క. నువరిబుప్ప, ట. గనుపింవ; ² ట. గర్వొన్నతి; ³ ట. యారుల.

296 - 1 క. సోరియలు.

297, 298, 299, 300 చ. శో లేవు.

297 - 1 ట. దూఱుచు.

298 - 1 క. శోట; ² క.చ. వర్ణింప.

విమలాంగి యొక్కర్లు వీణీయఁ బలికింపఁ
 గలికె యొక్కతె యుపాంగంబుఁ బూనఁ
 గినలయాధర యొర్లు కిన్నెర మీటంగ
 లోలలోచనయొర్లు తాళమొత్త

తే.గీ. మఱియుఁ గొందఱు సుదతులు మద్దెలయును
 నావజము మొదలైన వాద్యములఁబట్టి
 శ్రుతులు ఘుమ్మని హవళింప నతివ దేశి
 నాట్యవైఖరిఁజూపె భూనాథునెడుట. 300

సీ. సరిలేని బంగారు జలపోసనము వీణె
 మెఱుఁగుడాచనుగుబ్బమీఁద నిల్ప
 తులలేని వజ్రకాంతులు పెల్లు వెదఁజల్లు
 గొనగోళ్లఁ దంతులుగూడ మీట
 నిగ్గులు దులకించు నిడువాలుఁ గన్నులు
 తళుకుసారెలమీఁదఁ దడబడంగఁ
 గంకణఁబులు మణుమణిమ్రోయ బహుతాళ
 గతులొలయించు సంగతులు మెఱసి

తే.గీ. క్రమముతో మంద్రమధ్య తారముల శుద్ధ
 మిశ్ర సాళగముల రాణమీఱరాగ
 వితతితగు మిత్రముల మేళవించిపాడెఁ
 దెఱవయొక్కతె సంగీతదేవియనఁగ. 301

చ. కదలఁ గుచద్యయంబు వణకం దనుమధ్యము కక్షదీధితుల్
 సెదరఁగ మోమునం జెమట చెన్నొదవం జెలువంబు గగ్గవం
 బొదలఁగ గంకణశ్రుతులు పొల్పెనగం గునుమాస్తుదర్పముల్
 ముదురఁగనుల్లనిల్లె నొకముద్దియ కందుకఖేలనంబునన్. 302

శా. వన్నెల్ మీఱఁగ జువులందు మెఱువుల్వాలంగ నొక్కుమ్మడిన్
 జన్నుత్మీడికి జొకళింప నడుముల్ జవ్వా డ¹పాదందీయల్
 ఎన్నేరీతుల మద్దల ద్వనులకున్ నింపారి మ్రోయన్మఱిన్
 గన్నెల్లాడి నటంపఁజొచ్చిరి మహాకౌతూహలాలీలన్. 303

వ. ఇట్లనేక ప్రకారంబుల నెలయించి యతి నిందెరలువఁజాలక. 304

301 - క. కుహిలీ; చ. కుమిలీ.

303 - ¹ క. పారఁదియల్, చ. పాఁదియల్, ట. పాదాఁదియల్.

- ఉ. మేనక విన్నవై చనియె మెల్లన మోమరవాంచె రంభ లో
నూనినచింత నివ్వెరఁగు నొందెఁ దిలోత్తమ గర్వహీనయై
దీనతనొందె నూర్వశి మదిం జలియించె మృతాచి యన్యకాం
తానికరంబు మెల్ల దవుదవ్వులనిల్పె భయంబు పెంపునన్. 305
- వ. ఆ నమయంబున. 306
- చ. బలువుగఁ జిల్కత త్తడికిఁ బల్లము వేసిన వార్త హేతిచేఁ
గలఁగె ధర్మిత్రి యల్ల నలకాపురి చంచల మొందె ²స్వర్గమా
కులపడె వెండికొండ వయికుంతము బిట్టు దలంకె దిక్కతుల్
మలయుచునుండి రేదెనల మన్మథవీరకుమారు ధాటికిన్. 307
- సీ. పాటించి మృగనాభిపంకంబు మైఁబూసి
కప్పురంబునఁ దిలకంబుఁ దీర్చి
కమ్మని పువ్వుల సొమ్ములు ధరియించి
లాలితమణికుండలములుఁ బెట్టి
వెన్నెల నిగ్గు రేవెలుఁగుఁ జీరలతోడ
¹వనిఁడి హంసావళి పట్టుగట్టి
మాధవీమల్లికామాలతీనవకుంద
దామంబు లింపారఁ దనరఁ దుఱిమి
- తే.గీ. పాంథజనముల గుండెలు వగుల నిగిడి
మొనయ నందియ డాకాల మొరయుచుండ
మగల మగువలఁ గరగించు మాయలాఁడు
లలితశృంగారవైభవలక్ష్మి మోఱయ. 308
- సీ. రాయంచగములు గారవముతో మదకరి
¹మటములై యిరువంకఁ గదిసి నడువఁ
గీరపోతంబులు చేరి నంభ్రమలీల
బాగా హయంబులై పరిధవిల్లఁ
గలకంతములు పెక్కు కలరవంబుల వీర
భటకోటియై మహర్పటముఁ జేయ
మలయానిలుఁడు దన దళవాయియై పెక్కు
సౌరభ శ్రీవిలాసములు ²నడవఁ

307 - ¹ అ. బలువుగ; ² అ. స్వర్గ; ³ అ. దిక్కదుల్.308 - ¹ అ. చహిడి; ² అ. చతుః; ³ చ. గలఁబించి.

తే.గీ. బొజులు వేమావు లున్నత స్ఫురణ మెఱసి
 మేలిజగజంపు గొడుగులై మెండుకొనంగ
 వేడ్క వలరాయడను రాజు విరహజనులు
 తడబడంగను వనముల దండు విడిసె.

309

సీ. కలకంఠగణముల కలనాదములతోడఁ
 గలహంసనాదముల్ గడలుకొనంగ
 అందె డాకాలి పెండార నాదంబుతో
 ఝంకారనాదంబు జడిగొనంగ
 భూరినుందరరాజకీరనాదంబుతో
 వెడ వింటి నాదంబు సుడిగొనంగ
 నందంద చెలరేగి యార్చు నాదములతో
¹నలి వేదనాదంబు చెలువు మిగులఁ

తే.గీ. గలికి వెన్నెల గాయంగఁ గమ్మగాలి
 యెలమి వీపంగఁబూ వింట నెక్కువెట్టి
 పుష్పబాణము లైదు నద్భుతముగాఁగ
 రాజనము మీఱ నా రతిరాయఁ డేసె.

310

సీ. ఆయెటురవడిఁ గనుఁగొని
 కోయని వెసనార్చె గండుకోయిలగమి భూ
 నాయకుఁడు చంచలింపమి
 కాయెడ వెఱగంది రేసె సతఁడు నృతీయున్.

311

తే.గీ. అట్లు పుంఖానుపుంఖంబు లగుచు నిగుడు
 నతనుజాణపరంపర లాన్పపాలు
 నిచ్చ ¹దేలింపఁజాలక విచ్చిపోయె
 జగతిఁ బువ్వుల కదియ నైజంబు కాదె.

312

సీ. తా ననమాస్త్రం డనియును
 మానవపతి మానినీనమన్వితుఁ డనియున్
 బూని మది దురభిమానము
 మానక వెఱగంది మరుఁడు మాన్పడి నిలిచెన్.

313

309 - 1 అ. ముటలయై; 2 క. కడవ.

310 - 1 క. చ. శరణగ.

312 - 1 అ. చెఱలంప.

తే.గీ. అణగె మలయానిలుండు సాంపతె వసంతుఁ
 డెలమి భ్రాంతిని బొందె గోయిలలు బెదరెఁ
 జెదరి మోములు వంచె రాచిలుక పిండు
 చిన్నబోయిరి దివి[జ] ¹రాజీవముఖులు.

314

సీ. ఉదయాద్రిశిఖరిపై నొప్పు భానునిక్రియ
 మౌళిఁ గిరీటంబు మహిమ వెలుఁగ
 విపులవక్షఃస్థల¹పీఠికాంతరమందుఁ
 గొస్తుభమాణిక్యకాంతు లలమ
 నాజానుదీర్ఘంబులగు చతుర్ముఖముల
 శంఖచక్రంబులు సంభ్రమింప
 రమణీయపీఠాంబరప్రభాపటలంబు
 కటిమండలమున శృంగారమొప్పు

తే.గీ. రూఢిఁ బెంపొంద విహగాధిరూఢుఁ డగుచు
 దివ్యతేజంబు దిక్కులఁ దేజరిల్ల
 నిరియుఁ దానును గరుణార్ద్రచిత్తుఁ డగుచు
 రమణఁ బ్రత్యక్షమయ్యె నారాయణుండు.

315

క. సురపావకయమనైబుతి
 పరుణానిలధనదశివులు వచ్చిరి వేడ్కన్
 గరిమేషమహిషనరయుష
 హరిహయవృషభముల నెక్కి యా హరితోడన్.

316

క. ఆ రాచతపసి యొయ్యన
 శ్రీరమణునిఁ జూచి తనదు చిత్తం బలరన్
 గోరిన కోర్కెలు తగ నమ
 కూరె ననుచు మ్రొక్కి లేచి కోరి నుతించెన్.

317

అ.వె. కృష్ణ వాసుదేవ కేశవ పరమాత్మ
 యప్రమేయ వరద హరి ముకుంద
 నిన్నుఁ జూడఁ గంటి నీ మూర్తిఁ బొడగంటి
 సఖిల సౌఖ్యపదము లందఁగంటి.

318

ప. అని యనేక విధముల స్తుతిచేసి సాష్టాంగ [దండ] ప్రణామంబులు
 సేసి నిలువంబడు నెడ శ్రీరమణుండు నీ యభీష్టం బెయ్యది తెలుపు మనిన

314 - 1 చ. చెలువలంక.

315 - 1 చ. అ. వీణికా.

దేవా! వరం బొసంగెదేని, దీర్ఘాయుష్మంతుండును, బలవరాక్రమవంతుండును,
 రూపవంతుండును నగు కుమారుండు గలుగను, నా చిత్తంబు భవ
 త్పాదంబులపై నిలుచునట్లుగా వరంబు దయసేయ¹వలయు ననిన, నట్ల
 కానిమ్మాని యద్దేవుండతని వీడ్కొని నిజ నివాసంబునకుఁ జనిన సుకీర్తి
 భూషాలుండును, సంతోష²చిత్తుండై తన పురంబుఁ బ్రవేశించి తదనంతరంబ. 319

చ. కలికితనంబు లుల్లనితకాంక్షలు నిండి తొలంగు [టొక్కబా]
 గుల తమకంబు లింపాదవఁ గూరిమి చాలఁగఁ బుట్టఁ జేయునే
 ర్వులఁ గడలేని కూటములఁ బొందగు మాటల బుజ్జగింపులం
 గలని పెనంగి ¹రొక్కెడన కాంతయుఁ గాంతుఁడు పెక్కు భంగులన్. 320

క. వదనంబును బదయుగమును
 బెదవులుఁ జేచేయి కదియఁ బెనచుచు వలపులో
 పొదలఁగ రతిఁ గ్రీడించిరి
 యిది బగలిది రాత్రి యనక యిరువురు వేడ్కన్. 321

క. ఆలోననె యొక కొండొక
 కాలము నుఖిల ¹జరగఁగా నెయ్యన యా
 బాలాలామ కాదట
 చూ లేర్పడి గర్భ మొప్పె నురుచిర భంగిన్. 322

క. పలపలనై పిదపిదనై
 కలనంబై కరడుగట్టి కలనాదముతో
 తలయేర్పడి గర్భంబై
 నెల మనలెన్ జీరఁజిక్కెనెలఁతకునంతన్ 323

[గర్భచిహ్నములు]

ఉ. తోరములయ్యెఁ జన్ముగవతోన తొడలో తనుకాంతిలోన తె
 ల్పారె విలోకనంబులుఁ గుచాగ్రతలంబులతోన యారు¹గ
 ప్పారె గచంబుతోన వళులల్లన డిగ్గపడందొడంగె శృం
 గారముతోన పొల్పడరె గర్భవిలాసము మందహాసమున్ 324

319 - 1 ట. దగు; 2 ట. వంతుండై.

320 - 1 క. రొక్కడన. చ. రొక్కెనట, ట. రొక్కటన.

322 - 1 క. జత.

324 - 1 క. చ. కెంపారె.

- క. నెలఁత శిశువునకుఁ బ్రొద్దుల
 నెలనమ్మతమునించి యింద్రనీలపుమూ [కు]
 శ్లఱరించిన బంగారపుఁ
 గలశములనఁ గుచయుగంబు గప్పున నొప్పెన్. 325
- సీ. తమ్మిమొగ్గలమీఁద నెమ్మిఁదుమ్మొదజోడు
 మొలచినక్రియఁ జన్నుమొనలు దనరెఁ
 బనమించువెన్నెలపైఁ గప్పుబూఁదీఁగె
 పాలుపున దేహంబు ¹పలచఁబాతె
 సూర్యోదయము²వేళ సొంపార వికసించు
 నళినంబు విధమున నాభి విరిసెఁ
 బెన్నిధిఁగనుగొన్న పేదచందంబునఁ
 గడనన్నమైన నెన్నడుము పొదలెఁ
- తే.గీ. బొలఁతి కప్పుడు గొర్కులు పాలుపుమీఁతఁ
 దొడవు లతిభారముగఁ దోచెఁగడుపు దఱిగె
 మందయానవిహారంబు డిందువడియె
 గర్భసౌభాగ్యమహిమచేఁ గాంతకపుడు 326
- తే.గీ. ఇందువదనకు సూర్పులు సందడించె
 లలన మదిఁబ్రోదిరాయంచ చెలిమివదలె
 నాతి కోర్కులు సంచలనంబునొందె
 సతివ నాలుక చవులకు నానచేసి 327
- సీ. తనకుముందఱనింకఁ దలవంపులొనని
 నాతిచన్ముక్కులు నల్లనయ్యెఁ
 దనయౌవనార్థమింతటఁ దీరునొయని
 పల్లవాధరిమోము వెల్లనయ్యెఁ
 దనయులు లేమికిఁ దరుణి రోసినమాడ్కి
 సంతంతకును నోకిలింతపుట్టెఁ
 దనవంశమెల్ల వర్ధన మొందుకైవడి
 పొలఁతినెన్నడుమింత పొదలదొణఁగె
- తే.గీ. నడపు జడనయ్యె వెడనిద్ర దొడరఁజొచ్చె
 దప్పి వాతెఱఁజాలంగ నుప్పతిల్లెఁ
 గాంత కప్పుడు నవమాన గౌరవమున
 పుత్రుఁ డుదయించె యౌవనశత్రుఁడగుచు 328

- క. నవమాసంబులు నిండినఁ
 బ్రవిమలశుభలగ్నవేళ భానురవిభవో
 త్వవలీల వెలయ సుతుఁడు
 ధృవమయ్యెను బంధుజనులు వ్రస్తుతి సేయన్ **329**
- సీ. ¹మొనసి మారుతము చల్లనితావులను వీచె
 దొరకొని దివ్యదుందుభులు మ్రోసె
 గురుబంధుజనముల కోర్కులు దెలిపొందె
 జడిగొని పుష్పవర్షములు గురిసె
 నచ్చరలేమల యాటలు చూపట్టెఁ
 గిన్నర గంధర్వగీతు లెసఁగె
²వేలిమి దక్షిణజ్వాలలు వెలుఁగొందె
 బుధులకు హర్షంబు బోషమె మదిని
- తే.గీ. పందిమాగధ జయజయధ్వనులు నిండె
 నోలి ధేనులు దుగ్ధముల్ చాలఁబిత్తికె
 దిక్కులెనిమిది యొక్కటఁడేజరిల్లె
 వృక్షములు పండిఫలముల విష్ణువీఁగె **330**
- క. ఆ వార్త విని రయంబున
 భూవిభుఁడు తురంగరత్నభూషణగజనా
 నావస్తు వితతులొసఁగెను
 వావిరి గుఱియిడక ¹యుత్సవంబున వేడ్కన్ **331**
- క. భూమీసురుల కొనంగెను
 గ్రామంబులు గోగణంబుఁ గనకంబు మణి
 స్తోమములుఁ జాల భూష
 గ్రామణి సంతోషగుణ¹విరాజితుఁడగుచున్ **332**
- మ. తలపంకించిన నూనె పుక్కిట నదాతాంబూలముల్ నేత్రక
 జ్వలముం ¹గంధరఁగట్టుకొన్న వనపూసల్ గబ్బిపా యిబ్బు గు
 బ్బలు నేకాంగుళికార్పితాళికల నద్భవ్యంబు జిడైన దు
 వ్వలువం బెల్లుగ బిడ్డగాన్ము నడపెన్ వామాక్ష బాలెంతయై **333**

330 - ¹ ట. లలిత ; ² క. వళ, చ. కిరివళ.331 - ¹ క. యుత్సుకంబున.333 - ¹ క. గడ్డగ, చ. గడ్డర.

- తే.గీ. పదిదినంబులు వెళ్లిన బంధుజనుల
విప్రతతిగూర్చి పుణ్యాహవిధియొనర్చి
కాంతి నుడురాజు మించుట కతన రాజు
శేఖరుండనునామంబు సేసినపుడు 334
- చ. ఆరుణజటావిడంబమున నంబికకున్నుడ మొందఁజేయుచున్
బరిజనరాజి వేడుటకుఁ బన్నుగనిచ్చుటె మేలనమ్ముగాఁ
బొరసిన భూరజంబిడిన భూపతి శాశ్వతమూర్తియైన యీ
శ్వరుక్రియ నొప్పె రానుతుఁడు శైశవలీల జనానురక్తిగన్ 335
- మ. తనరమ్యాకృతి కాముబాణగతి కాంతామానసంవేదియై
తనదైర్యం ¹బరిభూతలేశకులకాంతారోగ్రదావాగ్నియై
తనదానంబవనీసురాపదచలేంద్రవ్రాతదంభోళియై
తనసంగా నుతికెక్కి వర్తిలె జనోత్సాహంబు రెట్టింపఁగన్ 336
- చ. తలవణకం దొణంగెఁగలదౌతశలాకలఁబోలి వెండ్రుకల్
పలితములయ్యె మైనర లపారము దోచె బొమల్పుఠాంశురే
ఖలఁ బురణించుచున్ వదలి కన్నుల మీఁదికివ్రాలె నిండ్రియం
బులదెనపోక డిల్లవడి బుద్ధి పలించె జరాప్రసంగతిన్ 337
- సీ. ప్రాయంబు కాలిన భస్మంబు విధమున
నల్లనివెండ్రుకల్ తెల్లనయ్యె
విషయంబు లన్నియు వెలితిగా నమసిన
స్రస్కినక్రియ మేనుస్రస్కి వ్రాలెఁ
బూర్వవర్తనముల పోకకు వెఱగంది
తలయూచు విధమునఁదల వణంకె
వివిధకామనుఖానుభవమునఁ గడు పెట్టఁ
బడినట్లు చిత్తంబు జడను బడియె
- ఆ.వె. ధరణి మీఁది వేడ్కఁదగిలి చూచెడి క్రియ
ఏపు వ్రాలి బఱుడు విరిసె నొడల
దృష్టి మందమయ్యెఁ దెలివేఁది విభునకు
వార్ధకంబు ముట్ట వచ్చుటయును. 338
- క. మిక్కిలి భోగములందితి
నెక్కడు నంపదలఁ గంటి నెల్ల గుణములం
జక్కని తనయునిఁ బడసెతి
నిక్కుంబినిఁ బెద్ద కాల మేలితి నింకన్. 339

1. రాజ్యభరం బఖిలగుణ
 ప్రాజ్యోడగు ¹తనయు నంద²పాటించెద సా
 మాజ్య పదంబున కెంతయుఁ
 బూజ్యం డతిచతురుడితఁడు ³పుత్తుడె తలఁపన్. **340**
2. ¹ధీరోదాతుఁడు నిర్వికారుఁడు జగద్వీరుండు సాజన్య వి
 స్తారుండుత్తమ ²సాధుఁడర్కకుల విస్తారుండుదారుండు గం
 భీరుండిద్ద విచార సారుఁడగుటం ⁴బెంపొంది విశ్వంభరా
 భారంబెల్ల భరింప⁵ నా నుతు మహాభాగున్నియొగించెదన్. **341**
3. విను నమస్తదానములు నెల్ల ప్రతంబులు నర్వధర్మముల్
 మానుగఁజేసి జన్మములు మానక చేసి వివస్వదన్వయాం
 భోనిధిపూర్ణచంద్రుఁడగు పుత్రనిధానము ¹వేడ్కఁగంటిఁ బెం
 పూనఁగ నింక నిన్ను మహిమోన్నతిఁ బట్టముఁగట్ట ధన్యుఁడన్. **342**
4. పాలఁతుల వాలుఁజూపులయంద చాంచల్య
 మబలల [నడలందె జడిమి కలిమి]
 కాంతాలకములంద కౌటిల్యసంచార
 మతివల నడుములయంద లేమి
 ముదితల పరిరంభములయంద పీఠన
 మంగనాకుచములయంద పోరు
 పణఁతుల [రతులంద బంధసంబాధంబు]
¹నతులఁబాయుటలందె సంజ్యరంబు
- కీ.గీ. ప్రియులు ప్రియురాండ్ర మనములబెరసి తార్పు
 లంద ²సాఖ్యంబు వల్లభులాత్మ సతుల
 నాఁగి గ్రుమ్ముళ్లు ³పెట్టుట [ంద క్రమం] బు
 రాజశేఖరుఁ డెలు నా రాజ్య మందు **343**
5. మతిమంతులు సామంతులు
 హితులు పురోహితులు సుతులు హేలావతులున్
 జతురులు బంధు లమాత్యులు
 కుతుకంబునఁగొల్వ రాజు కొలువున నుండెన్. **344**

340 - ¹ బ. నూను ; ² బ. ప్రాపించెద ; ³ బ. పుత్తునిలోనన్.

341 - ¹ బ. ధీరోదారుఁడు ; ² బ. శీలు ; ³ బ. గణ్యుండు ; ⁴ బ. బెంపార ;
⁵ బ. నీకని.

342 - ¹ బ. నిన్ను.

343 - చ. లో శేష, ¹ క. సంభానంబుతోఁబతులఁబాయు ; ² క. శౌర్యంబు ;
³ చ. వట్టుట.

తే.గీ. హితులు మంత్రిలుఁ దగు పురోహితులుఁగొలువఁ
 దరుణు లిరుగడ నిలిచి చామరములిడఁగ
 మణిమయంబైన రమ్యహర్ష్యుఁబునందు
 సతిముదంబునఁ గొలువున్న యవసరమున.

345

సీ. పలచగా నలఁదిన భసితంపునునుఁబూఁత
 మొలక వెన్నెలతోడ ముద్దు గుడియ
 రూఢిగాఁ దాల్చిన రుద్రాక్షమాలిక
 లలఁతి పెన్నురమున నత్తమిల్లఁ
 దపనీయవల్లరీతతితోడ ¹నైన వచ్చు
 బెడఁగైన నిడుద కెంజడలు వ్రేల
 సాంధ్యరాగము తోడఁ జర్చించు కాషాయ
 వస్త్రంబు కటిమీఁద వన్నెఁజూప

తే.గీ. గురుతరస్పూర్తి నొక కేలఁ గుంచె మెఱయ
 వీణ యొక కేల మీటుచు రాణ మీఱ
 వేడ్కఁజనుదెంచెఁ దా వినువీధి నుండి
 నారదుఁడు సర్వశాస్త్రవిశారదుండు.

346

క. మును నేఁజేసిన పుణ్యము
 ఘనమై మీ దర్శనంబుఁగలుగఁగఁ జేసెన్
 నినుఁ జూచిన యీ సుకృతము
 నొనరఁగ నా కెట్టి భాగ్యమున్నదో యింకన్.

347

క. తలఁచిన మాత్రనె కాంక్షత
 ఫలముల నొనఁగెడు తపఃప్రభావము నీకున్
 గలవైనను నేఁజేయఁగ
 వలనిన పనియొద్ది చెప్పవలయు మహాత్మా.

348

ఉ. అల్పులు గారు మీరు మమునాన పడం బనిలేదు సిద్ధనం
 కల్పులరైన మీరు కృపఁగైకొని నన్నుఁ గృతార్థుఁజేయు నం
 కల్పముఁజేసి వచ్చితిరి కావలయుం దలఁపన్ దపఃక్రియా
 కల్పభవత్సమాగమనకార్యము నా కెఱుగంగఁ జెప్పవే.

349

వ. అనిన నారదుండిట్లనియె. 350

346 - 1 అ. వెనవచ్చు.

- ఉ. చూచితెఁ బెక్కు దేశములఁ జూచితెఁబెక్కు ధరాతలేశులన్
జూచితెఁ బట్టణావళులఁ జూచితెఁగాని ధరాతలంబునన్
నీ చతురత్వవైభవము నీ మహిమాతిశయప్రతాపమున్
గోచరకొటికిందెలిసి కోరి నుతింప నగోచరంబగున్. 351
- ఉ. ఆ కమలారి యంగజునినైనఁ దృణీకరణంబు సేయు నీ
కీ రమణీయ¹ రూపమున కీడగు నంగన లేక యుండుటల్
నీకు హితోపదేశమటు నిక్కము సేయఁగఁబూని రాక నా
రాక ధరాతలేశ యని రాజున కమ్మునిముఖ్యుఁ డిట్లనున్. 352
- తే.గీ. దండితారాతి పాండ్యభూమండలమునఁ
జిత్రసేనుఁడు గలఁడు విచిత్రయశుఁడు
ఆతనికిం గూర్మినందనయగుచు వెలయు
రత్ననుందరి యను గజరాజ గమన. 353
- తే.గీ. ఆఖిల మోహినియైన యయ్యలరుబోణి
శైవమున వీడుకొన్నది నందుగాఁగ
ననుదినంబును రాజనందనుల మీఁద
వేటలాడుచునున్నాడు విషమశరుఁడు. 354
- క. ఆ నతి కెన సేయంగా
నీ నకలధరాతలమున నేర్పడ లే ర
వ్వాసవుని కొల్వులోపల
వాసుకి పురమందుఁదక్క పనితాజనముల్. 355
- తే.గీ. రాజనిభతేజ యగ్గజరాజగమన
నవ్య సౌందర్య విధము విన్నాఁడనై న
విస్తరంబుగ నాపాదమస్తకంబు
వరుసతో మీరు వినిపింప వలయుననిన. 356
- క. అనవుడుఁ గానిమ్మని యా
వనజాసనతనయుఁ డధికవాత్సల్యమునం
జననాథుతోడ లెస్సఁగ
వినుమని తా నిట్టలనియె విశదం బెనఁగన్. 357

351 - ¹ అ. మనీష మహాతిశయ.352 - ¹ అ. గాత్రునకు నింపగు.

- తే.గీ. జననమూహంబు లయ్యింతి చక్కడనము
నిట్టి ¹దట్టిదియని నిర్ణయింపనేర
లైన నానేర్చు తెఱఱగున నవయవముల
రూపనంపద వర్ణింతు రూఢిగాను. 358
- చ. మొలక మెఱుంగు జాజివిరి ముత్తైపుజల్లి పసిండి బొమ్మ రా
చిలుకల కొల్కి మోహనవశీకరమంత్రము మించుఁ జొక్కవుం
గలికి చకోరనేత్ర పసిగల్గిన రత్నశలాకాకాంతిఁ జె
న్నలరెడు చిత్రరేఖ యన నంగన దా విలసిల్లు భూవరా ! 359
- ఉ. కారు మెఱుంగు తోడి చెలికత్తియ వెన్నెలలోని తేట శృం
గారసంబునం గరువుకట్టిన బొమ్మ పదారువన్నె బం
గారపునిగ్గు మన్మథవికారవిలాసము వుట్టినిల్లు నా
నీరజనేత్ర యొప్పె ¹రమణీయగతి న్నవయోవనంబునన్. 360
- తే.గీ. విదుషి ¹యాయ్ఱి తలఁదాల్చు వెండ్రుకలకు
నహహ ! యెబ్బంగి సాటి సేయంగవచ్చుఁ
బశువుచేతఁ బురస్కృతిఁ బడయలేక
చాపలంబున వర్తించు చామరములు. 361
- క. నీలాహి మేనికంటెను
నీలాలకకంటె నిండ్రనీలము కంటెన్
నీలరుచిఁ బొల్చు నానతి
నీలాలక లేమిచెప్ప నిఖిలాధీశా ! 362
- ఉ. వర్ణనఁ జూడఁ ¹ గండు గుణవర్ణన సేయ ఖలుండు పుష్టి నా
జీర్ణకరుండు తమ్ములెడ జీవుల కోర్వనివాఁడు దిక్కులం
గర్ణవిహీనుడై నతని ఘాతకు లోఁబడి భ్రాంతుడైన యా
పూర్ణనుధాకరుండు పువుబోడి ² ముఖంబు ³కు సాటివచ్చునే. 363
- ఉ. చందురునందుఁ గాంతి జలజంబులయందు వికాసమందు నా
నుందరి మోముతో నుపమ చూచుట యింతియొ కాక భ్రూలన
న్మందకటాక్షవీక్షణము మంజులభాషలు మందహాసమున్
జందురు తండ్రుకైన జలజాతము తాతకునైనఁ గల్గునే. 364

358 - ¹ బ. దిట్టిద.360 - ¹ చ. అ. గమనీయ.361 - ¹ బ. యా.363 - ¹ క. గండు ; ² బ. వశీకు ; ³ క. వచ్చెనే.

౧. స్మరసమ్మోహనమంత్రదేవత మనోజ్ఞప్రాధసామాజ్యల
 క్షీరమానందనభాగ్యరేఖ మదనక్రీడావనీ పుష్పమం
 జరికామాపరకీర్తి మన్మథపునస్సంజీవనీవిద్య నా
 ధరణీకోత్తమ ¹కన్య యొప్పె విలసత్తారుణ్యనంపన్నయై.

365

రాహుదంష్ట్రాంకురక్రకచమాతంబుల

నొక్కొక్క మఱి నొవ్వి నొందకున్నఁ

బరివేష¹మిషయైన పాశబాధఘ్నున

బహువారములు ²గట్టువడకయున్నఁ

బ్రతి³వాసరము గుహారాత్రివేళలయందు

నత్యంతనాశంబు నందకున్న

బలవత్కళంక కజ్జల పంకనంకర

స్ఫూర్తిమాలిన్యంబుఁ బొరయకున్నఁ

- గీ. గాక నరీ⁴బోల్పవచ్చునే కమలవైరి
 యనధిగతదోషమైన ⁵యియ్యతివ మొగము
 మధురబింబా⁶రుణోష్ఠంబు మాఱుగాఁగ
 నమృతపూరంబు గలిగిన యంతమాత్ర.

366

- వె. అమృతరసము బావి యలరు కెంపుల దీవి
 మొలక చిగురు చావి మోఁక మావి
 కప్పురంపు తీవి కమ్మని చెంగావి
 తియ్య తేనె తావి తెఱవ మోవి.

367

నిబిడశైశవ యౌవనీయ సంధ్యావేళ
 యాననచంద్రబింబామృతంబు
 లపనామృతాంశుజాలప్రభాజాలంబు
 బంధుజీవలతాంతబాంధవంబు
 పరిపక్వబింబికాఫలవిడంబనముద్ర
 విద్రుమ:దుమలతావినిమయంబు
 మదననారాచకోమల మైంగుళచ్ఛాయ
 యన్మన్మనోనురాగాంకురంబు

365 — ¹ క. చ. కన్యె.

366 — ¹ క. చ. మయ ; ² క. పట్టు ; ³ ట. మానమును ; ⁴ ట. బోలఁజాలునే ;

⁵ ట. యియ్యతివ ; ⁶ ట. దకో.

- తే.గీ. మహితలావణ్యగుణజాయమానబహుళ
 మాధురీచిత్రశోభానమన్వితంబు
 ప్రార్థనాకల్పపాదపప్రాజ్యఫలము
 తియ్య పూఁదేనియల ¹దీవి దీనిమోవి. 36
- చ. ¹మెలవున దాడియాడు మగమీల విలాసముఁ బోలి వ్రాలి పాం
 వలకప్పుఁ జాయమీఱి వెలిదామరరేకుల ²దెల్పు నవ్యుచుం
 గలువల కాంతి గైకొనక కారుమెఱుంగుల గేరినేత్రముల్
 చెలువకు నొప్పు ముత్తెయ్యుఁ జిప్పలపాటి ³కొకింత గొప్పల్లె. 36
- ఉ. ఎంచగ నొప్పుచుండు ¹మఱి యిందు ²కరావళి ముంచితెచ్చి పై
 వంచిన పొల్కిపువ్వు వలవైచిన చాడ్చునఁ గల్వదండ సా
 రించిన లీలఁ దమ్మివిరి ద్రిప్పిన భంగి మెఱుంగు దీగి ³గు
 ప్పించిన మాడ్కి వాలు ఝళిపించిన కైవడి ⁴దీని నేత్రముల్. 37
- చ. తెలుపులు కప్ప లొప్పులును దేటలు విప్పులు దీర్ఘలోలముల్
 బెళుకులు చంచలస్థితులు భీతులు విభ్రమలోల, జాలముల్
 కళుకులు సోగలుల్కముఱు కారుమెఱుంగులు మోహనాస్త్రముల్
 చెలువ కటాక్షయంత్రములు చిత్రములోపలి ప్రాణమంత్రముల్. 37
- చ. కలువలునున్ జకోరములఁ గారుమెఱుంగుల గండుమీల వె
 న్నెలలను దమ్మిరేకులను నిర్మల మౌక్తిక¹శుక్తిపంక్తులన్
 దలఁచి పయోజగర్బుఁడు సుధారసధారలు రెంటిలో విషం
 బులు చిలికించి చేసెనొకా పొల్పెనలారఁగ దీని నేత్రముల్. 37
- మ. దళదీందీవరకాంతి¹పుంజదళసత్వక్వాటనానంతరో
 జ్జ్వలరంభా²దళగర్భనంపుటలనచ్చాయాకలాపంబుతోఁ
 గలయంగూర్చి చతుర్ముఖుం డెనరిచెంగాఁబోలు నాకర్ణశ
 మ్ములికాపాంగములైన యీ చిగురుటాకుంబోడి నేత్రాబ్జముల్. 37
- తే.గీ. శ్రవణపుటకూపవినిపాతసాధ్వనమున
 నిగిడి యవ్వలి ¹కడఁబోక నిలిచెఁగాన,
 యధిక²దీర్ఘ న్వభావంబులైన యట్టి
 దీని కన్నులు దల చుట్టు తిరిగిరావె. 37

368 - ¹ అ. క్రోవి.369 - ¹ చ. అ. మెలువన; ² అ. దెల్వి; ³ అ. కింత.370 - ¹ అ. దగ; ² క. చ. కళావతి; ³ చ. అ. గప్పించిన; ⁴ అ. నింతి.372 - ¹ అ. రత్నశక్తులన్.373 - ¹ క. చ. వంచవదల; ² అ. కడ.374 - ¹ చ. కటవోక, అ. కటువోక; ² అ. చవల.

- క. కేదారములో శిశిర
 ప్రాదుర్భావము ¹జనించి పడనిన యురువు
 బ్యోదయమున నొకొ యీ శా
 తోదరి [కిం] గన్ను లగుచు నున్నవి దమ్ముల్. 375
- ఉ. తొంగలి తెప్పలం దొలగఁగఁ ద్రోయుచుఁ బైపయి విస్తరిల్లు క
 న్నుంగవ యాకమిండుకొనునో ముఖచంద్రుఁ డటంచుఁ బొవనీ
 కంగజుఁ డాన¹వెట్టి కలియం గుఱి వ్రాసె ననంగ జాతె సా
 రంగమదంబు తేఁజెసుట గ్రమ్మి లలాటము డిగ్గి చెక్కులన్. 376
- తే.గీ. యౌవనాంబుధరోద్భూత హవభావ
 వారిధారాభివృద్ధశృంగారసరసి
 యబ్జభవనృప్తివిద్యారహస్యభూమి
 నిఖిలలావణ్య¹మహిమ యీ నీరజాక్షి. 377
- ఉ. చంచలనేత్ర మేని నునుజాయకు సాటియొనర్చుఁగాఁ దగుం
 గాంచనకేతకీకుసుమగర్భవళంబులు ధూళి బ్రుంగ వే
 నంచిత భీతి నీ నరనిజాక్ష తనుద్యుతి కోడిగాదె సే
 వించెను ¹వారిదుర్గ మరవిందవరాటకచక్రవాకముల్. 378
- తే.గీ. ఇంద్రుఁ డింతికి రక్షగా నిడఁగఁబోలు
 నాభరణవజ్రమూర్తి వజ్రాయుధంబు
 నతఁడు నంతటబోక బాణాసనంబు
 నిఖిలమణి దీప్తియనుపేర ¹నిల్వఁబోలు 379
- తే.గీ. సాయకంబులు మాట ముజ్జగముఁ గెలువఁ
 బాలువెట్టి ¹నృప్తించిన పాదయుగళి
 మదనుఁ డేతద్దృగంబోజపదమునందు
²గారవంబున పట్టంబు గట్టఁబోలు 380
- తే.గీ. హరుని కోపాగ్నిఁ బొగచూఱి మరునిచాప
 మనితకేసరపరివేషమైననాఁడు
 హృదయమోహసశశికి నీ యిందుపదస
 కంచిత భూలతారేఖకై న యుపమ 381

375 - ¹ ట. నఁజొచ్చి.376 - ¹ క. చ. బెట్టి.377 - ¹ ట. సీమ.378 - ¹ క. వాటి.379 - ¹ ట. నిలువ.380 - ¹ చ. ట. శేషించిన ; ² ట. గౌరవంబొప్ప.

- తే.గీ. రత్నసుందరి యాకారరమ్యలీల
 పోల నష్టాదశద్విపములను గలుగ
 రనుచు శ్రుతులను సంజ్ఞ నయ్యతివయందుఁ
 1 దొమ్మిదులు రెండులిఖియించెఁదమ్మిచూలి **382**
- తే.గీ. చదువు రాజశుకబ్రహ్మచారులకును
 దామరసనేత్ర వదన మధ్యయనగృహము
 1 గాణలైవచ్చు కోకిలగాయకులకు
 నాతికంఠంబు చతురసంగీతశాల **383**
- తే.గీ. అమృతవారాశి మధ్యంబునందునున్న
 కమలలోచను దక్షిణకరమునందు
 నొనరు నప్పాంచజన్యంబొకొయనంగ
 జననుతంబగు మినలోచన గళంబు **384**
- తే.గీ. ప్రతిఫలించిన వేణీభారభుచిత
 మల్లికలు రాజతాక్షరమాలికలుగ
 శంబరారాతి విజయశాసననువర్ణ
 పట్టికయుఁబోలె నొప్పు నప్పౌణఁతివీపు **385**
- చ. కవినైన నూత్నయౌవనపుఁగాఁక నణంగినరీతిబాల్యతలో
 వదలఁగ బొట్టు బొట్టు వడి వర్తులభాగము వేఱుపాటులై
 తుద మెఱుఁగెక్కి 1 వట్రువయి తోరపుఁబయ్యెద 2 కొప్పునూపఁగా
 నుదితమనోజరాగరస మున్నతిఁ బెంచెఁ గుచంబులింతికిన్ **386**
- చ. సగినల నవ్వి జక్కవలఁజాలవు పొమ్మని పైడికుండలం
 దెగడి కరింద్రకుంభముల ధిక్కరణంబొనరించి తమ్మి క్రొ
 మ్మొగడల గేలిసేసి జనమోహనలీలనాడు నాటికిం
 1 జిగి మిగులంగఁ జన్నుగవచ్చెన్ను వహించెఁగురంగనేతికిన్ **387**
- చ. వదలక వల్లలై బిగిసి వ్రాలక వట్రువలై తనర్పి మై
 గుదురుకొనంగలోఁ బొదలి కొంతకెలంకులబిక్కటిల్లుచున్
 1 మృదువు నమ్మద్దీయిం గలిగిమోదముసేసి మనోజహారితా
 న్నదకలశంబులోయనఁగ 2 భామకుఁ జన్నులు నొప్పనెంతయున్ **388**

382 - 1 దుమ్మిదలు.

383 - 1 ఓ. గాకులై.

386 - 1 చ. నట్రువై ; ఓ. వట్రువయి ; 2 చ. లొప్పు ; ఓ. కొంగు.

387 - 1 క. జని.

388 - 1 ఓ. మదురు ; 2 ఓ. జన్నులు, పొల్లు వదూతీంతయున్.

- క. ఇంతలు మరుపూబంతుల
యింతలు మారేడుబండ్ల నీడుపు నీడై
యింతలు దామర మొగ్గల
1దంతుల కుంభములఁబోలుఁదరుణీకుచంబుల్ 389
- ఉ. బంతులు 1కంటిలోని 2దళభావముఁ జూపెఁ బనింపికుండలుం
దంతుల కుంభముల్ జరిగెఁ దామర మొగ్గలుఁవిచ్చె జక్కవల్
చింత వహించెఁ దాళములు చేపడె బిల్వఫలంబులెండె న
య్యింతికుచద్వయంబునకు నీడుజగంబునఁ గల్గనేర్చునే 390
- క. నయనాద్యవయవములు మే
లయిన పదార్థములుచేసి యజుడవిజేఁగా
1బయలొవటించి చేసిన
క్రియ నయ్యరవిదగంధికి న్నడుమొప్పెన్ 391
- తే.గీ. చనుగిరుల నుండి వెన నాభినరసికెపుడు
కదలి చనుదెంచురతి 1రాజుగంధకరటి
మదనిషిక్త మలీమసమార్గమనఁగ
సతివ నవరోమలత యొప్పె నవనినాథ ! 392
- క. తన జనకుఁడు శౌరి నుద
ర్శనచక్రమునను జయించె జగమనిమరుండి
వనిత యదర్శనకటితట
మనచక్రమునన్ 1జయింపఁగాఁ దలఁచెఁ జూపి 393
- తే.గీ. గరిమ మించిన యాకాశగంగ నడిమి
నుదలకెల్లను ధాతువుల్ సూపునట్టి
గురువొకో యనఁగాఁ గృశోదరముక్రింద
గూడగతి నాభి సొంపారుఁ గోమలికిని 394
- తే.గీ. ఊరుకాండద్వయమున నీ యుత్పలాక్షి
నమదవారణరాజహస్త 1బు గెలిచె
నదియుఁగాఁపణమునఁ గదా యధికలజ్జఁ
బొంది 1 మునిగించునది యాన్యపుష్కరంబు 395

389 - 1 క. దంఠికి ; చ. దంఠి.

390 - 1 అ. వట్టి ; 2 అ. క. చ. వళ.

391 - 1 అ. బయలారిచిచే వీచిన.

392 - 1 అ. రాజ.

393 - 1 క. జనియించెగా.

395 - 1 అ. ముడిగించు.

- తే.గీ. రాజనంబున నవ్వలరాయడేఁచి
విరహజనములపై దండువెడలువేళ
కవగఁబూరించు బంగారుకాళలనఁగ
కమలలోచన జంఘయుగంబు మెఱయు 396
- తే.గీ. పల్లవంబులఁ గోమలభాతిఁదెగడి
యరుణనీరజముల కాంతి నపహసించి
చాలఁగనుపట్టు లత్తుకఁ గేలిసేసి
పదతల¹శ్రీలు చెలువారు పద్మముఖికి 397
- సీ. నిండు చందురునకు నెత్తమ్మితావియు
నందంపుఁబొల్పును నబ్బెనేనిఁ
గరికఁంభములకు బంగారు తార్చులయొప్పు
శకటాంగముల విప్పు జరిగెనేని
¹అరటికంభములకు నకరవంబును డాలు
తూణీరముల మేలు దొరికెనేని

²నరసిజాతములకుఁ జంద్రంపుఁబెంపును
జిగురుటాకుల సాంపుఁ జేరెనేని
- తే.గీ. చమలలోచన మోముతో నమము వచ్చు
నింతిపాలిండ్లతోడుత నీడు వచ్చు
వనిత యూరుద్వయంబుతో నెనయవచ్చుఁ
జంద్రముఖి పాదయుగముతో సాటివచ్చు. 398
- క. కుందనపుఁ గమ్మవలపుం
జెందిన చందమునఁదెల్ల చెఱకునఁబండ్లై
నుందరియగు నక్కన్నియ
యందెలఁ బ్రాయంబు విడువ నాయిత మయ్యెన్. 399
- క. తొడరియుఁ దొడరని సిగ్గునఁ
బొడమియుఁ బొడమని యురోజముల జాపలమున్
విడచియు విడువని నడపులఁ
బడతుకపై నూఁగు నూఁగు బ్రాయంబయ్యెన్. 400

397 - ¹ క. లక్రట; డ. లంబులు.

398 - ¹ డ. అనటి; ² క. వారి.

దివసముఁబోలె శైశవము దీరఁగఁ బ్రాయపురేయి దోచినన్
 నవకపు మోవిగంపునఁ గనంబడియె న్నైఱనంజ వోలె న
 క్కువలయపత్రనేత్ర నవకుంతలబాలతమోవిలాసముల్
 గవయఁగ దాసఁబో మరుని గర్వము దుర్వహమయ్యె నయ్యెడన్. 401

గురుకుచకుంభసంస్థితికిఁగూడె నురంబున నాలవాలముల్
 బొరసి కురుల్ ముఖాబ్జమునఁబొడ్డెడు తావికిఁజేరు తేటులై
 గరువుఁజూపు లోరసిలఁగన్నుల క్రేవకు నిగ్గెదుర్ప నా
 వరస్వప ¹కన్యయం దభినవంబుగ జవ్వన ²మంకురింపఁగన్. 402

కూఁకటి వేణితోఁ గురులుకూడక మున్న కుచప్రహముల్
 పోకలతోడి సామ్యమును బొందక మున్న నితంబసీమకున్
 వ్రేకదనంబొకింత ప్రభవింపకమున్న ప్రసూనబాణుండ
 ఱ్ఱాఁకులఁ బెట్టెఁ దా నరవనామెత బాలికకై విటావళిన్. 403

విరివియకాని పై పొడవు వెల్వడకుండెడు పూఁపచన్నులన్
 నరవియ కాని దుతరుచిఁ జాలని నన్నుపు ముత్తరంగలన్
 తరళవిధంబకాని నిశితత్వమెఱుంగని క్రొత్త చూపులన్
 నరసిజనేత్ర పొల్పెనఁగె శైశవయౌవనసంధిఁజూడఁగన్. 404

విస్తారవిలసన ప్రస్తావనలు దోచె
 సరవిఁగటి ప్రదేశములయందుఁ
 గ్రమముతోఁదలలెత్తె గడకంటి చూపుల
 యందుఁ గొటిల్య పూర్వాంకురములు
 సరసవై దగ్గరసాయనోదయమునఁ
 బలుకులొయ్యయ్యునఁబదను కొనియె
 సురముపై చక్కి పయోధరంబులు చేసి
 లాలితోఁజ్ఞేదకోలాహలములు

గీ. నవయవంబులు గై సేత లభిలషించెఁ
 జెవులు సంభోగవార్తల చెలువు మరిగె
 జనవరాత్మకసుతకును శైశవంబు
 వీడి క్రొత్తఁగఁ బ్రాయంబు గూడునపుడు 405

చ. గవగొని నిల్పు పేరనఁటికంబములయ్యె మృదుూరుకాండముల్
కువలయతోరణాపళినిగుంభనమయ్యెఁ గటాక్షవిభ్రమం
బవిరళపూర్ణ¹కుంభయుగమయ్యె విరాజదురోజయుగ్మ మ
య్యవనిపకన్యయందు నవయౌవనలక్ష్మినమాగమంబునన్.

40

సీ. ప్రథమహాలాహలప్రథమానకీలలై

¹యెగసెఁ గ్రూరకటాక్షవీక్షణములు
దరహాసచంద్రికాంకురములు దలలెత్తె
నుదితేందుబింబమై యొప్పె మొగము
సమనమున్మగ్నవ్రాసవకుంభి వరకుంభ
యుగ్మమై కుచకుంభయుగళి దోచెఁ
బ్రకటనుధాపూర్ణరత్నకుండికయయ్యె
²నరుణాభమై మధురాధరంబు

తే.గీ. విశ్వమోహనలీల నావిర్భవిచె
మదనజగదేక³పూర్ణసామ్రాజ్య లక్ష్మి
⁴నతిపయోనిధియై యున్న శైశవంబు
మహతయౌవనమంథానమధితమైన.

401

చ. ఉరుతరప్రజ్జకర్కశతయుం గుధరోన్నతియుం గుచంబులన్
సరసిజ¹సంవికాసమును జంద్రవిలాసము నెమ్మొగంబునం
గరికరలక్ష్మియుం గదళికాతరువిస్ఫురణంబు నూరులన్
బొరయాట చిత్రమయ్యె నృపపుత్రిక కా యెలజవ్వనంబునన్.

108

ఉ. కన్నులఁ జుంచలత్వమును గ్రౌర్య మసాంగవిలోకనంబులన్
జన్నులఁ గర్కశత్వము గృశత్వము గౌనున మంద¹యానమున్
నెన్నడ పక్రతంగురుల నెక్కొనఁజేసియు నెట్టి చిత్రమో
కన్నియ జవ్వనంబు త్రిజగజ్జననన్ను తమయ్యె నయ్యెడన్.

409

చ. కమలము మోమునందు నొకకన్నుల మాత్రముఁబోల దన్నచోఁ
గమలవిరోధియందు నొక గండతలంబునుబోలఁ డన్నచోఁ
గమలముఁ జందురుండు సరిగారని వేతఁ గణింప నేటికిన్
రమణి¹ దృతస్మితేక్షణతరంగితమోహనమైన వక్రమున్.

410

406 - ¹ క. నాది.

407 - ¹ ట. పీఠె; ² క. నరుణముయిననమ్మదు, చ. నరుణమైతుకు; ³ ట. హాజ్య;
⁴ క. నవవ.

408 - ¹ ట. నర్వికాసమును.

409 - ¹ ట. ఠాగ్యు.

410 - ¹ చ. శృన్వితేక్షణ, ట. దశస్మితేక్షణ.

చ. తరళగతిద్యుతిచ్చటలఁదమ్మికోలంకులు సేయు ¹దిక్కులం
గురియు కటాక్షపాతముల గోగణముల్ మదనాస్త్రవర్ణముల్
గరువపుజూపులంగోలువు కారుమెఱుంగులు మింటసాటియె
తురుణి²విలోచనమ్ములకుఁ దమ్ములునమ్ములుఁ గ్రొమ్మెఱుంగులున్. 411

తే.గీ. ఒత్తికొనివచ్చు కటికుచో ¹ద్రవ్యత్తిఁజూచి
తురుణి తనుమధ్య మెచటికో ²దాగిపోయె
నుండెనేనియు³గనుపట్టకున్నె యహహ
యుద్ధతుల ⁴మధ్యఁ బేదల కుండదరమె. 412

సీ. ఆవనిపైనుండుగా కనఁటి కంబములెట్లు
లనఁటి కంబములపై నవని నిలిచె
గగనంబు గిరులపైఁ గనుపట్టుఁగా కెట్లు
గగనంబుపై గిరుల్ గానఁబడియె
జలధరంబులమీఁద శశియుండుఁగా కెట్లు
శశిమీఁదనున్నది జలధరంబు
నాళంబుపైఁగాక నళినకోశంబెట్లు
నళినకోశంబుపై నాళమున్న

తే.గీ. ²నకట జనులకుఁగడు విన్మయంబు గోలువు
దొడలుఁగటిమండలంబును నకుముఁజన్ను
లాననముఁ గొప్ప నాభియు నారు ³నలరె
⁴నవుర విమలాంగి నవయౌవనాగనుమున. 413

ఉ. త్రాసునఁ దూఁపవచ్చు ముఖతామరసంబును నిండుఁజందురున్
వాసి యెఱుంగరాదు మగ¹వాలుగ మీలకుఁ గన్నుదోయికిన్
వీనము²దప్పులేదు నెఱివేసలికిం జిరుతేఱిదాంటకున్
దోనముగాదె³ యీసుదతితో ⁴నొకతొయ్యలి నీడుచేసినన్. 414

చ. కనుఁగొను చోటులెల్ల విరికల్వకోలంకులు మెత్తమెత్తనం
జనుతెరువెల్ల గెంజిగురుసెఱ్ఱలు పేశలమైన సూక్తిఁ జెం
దిన యొడలెల్లఁ గ్రొంజెఱుకుఁ దేనియసోసలా నిక్కమింత య
వ్వనిత భుజాలతల్ పాలయువంకలనెల్లఁ బనిండ బచ్చెనల్. 415

411 - ¹ క. రిక్కులం ; ² ఓ. విలోకనమ్ములకు.
412 - ¹ క. ద్వర్తి, చ. ద్వితీ ; ² ఓ. తలఁగి ; ³ ఓ. గనఁబడ ; ⁴ క.చ. నదుమ.
413 - ¹ ఓ. నయ్యె ; ² ఓ. దనుచుఁజూపబులకు ; ³ ఓ. నలర ; ⁴ చ. నలరె.
414 - ¹ ఓ. వాలిక ; ² క. దవ్య ; ³ ఓ. యయ్యికిన ; ⁴ చ.ఓ. నారు.

సీ. వెడవిల్లు చిగురాకు గొడుగులు గొనివచ్చి
 చరణద్వయంబుగా నవదరించి
 సంకల్ప సంభవు జయకాహళులు దెచ్చి
 జంప¹యుగ్మంబుగా సంపటించి
 దుగ్ధాబ్దిమనుమని తూణీరములు దెచ్చి
 యూరుయుగంబుగా నుపచరించి
 శ్రీదేవి² నుతుహేమ నింహాననముఁదెచ్చి
 జమనచక్రంబుగా నంతరించి

తే.గీ. నీరరుహసూతి శేషాంగనిర్మితికిని
 దగినోయదిలేక కనకపత్రమున నివటఁ
 గడమ గలదని వ్రాయ లేఖ⁴యును ⁵నిలుప
 మధ్యమును నారు నయ్యె నమ్మానవతికి.

416

సీ. ప్రసవాస్త్రి మాయావి బయలువాసిన ¹నుడి
 బినరుహాననకు గంభీరనాభి
 మోహనచూర్ణంబు మొనసిన బంగారు
²బరణు లుత్పలగంధి గురుకుచములు
 యౌవనామరభూరుహమున డిగ్గిన యూడ
 లరవింద వదనకుఁగఁయుగంబు
 సౌందర్యలహరిలో సంభవించిన పాంచ
 జన్యంబు మీనలోచనగళంబు

తే.గీ. వదనమను తావ్రవర్షిఁ జెల్వంబులైన
 విశదమౌక్తికములు లేమ దశన³కిర్తి
 శంబరారాతి సామ్రాజ్యసాఖ్యపదవి
 యలికులాలక కెంజిగురాకుఁ బెదవి

417

ఉ. మారునిమోహనాస్త్రము సమస్తవిలాసవిహారభూమి శృం
 గారరసంబు తేటతెలుకారుమెఱుంగుల పుట్టినిల్లు సం
 సారసుఖంబు లేమొలక చక్కదనంబుల ప్రోవు కాక బం
 గారవు బొమ్మ యాతరుణి కన్నులపండువు చూచువారికిన్.

418

416 - ¹ చ.ట. యుగంబు ; ² ట. బలు ; ³ ట. యవి ; ⁴ ట. యని ; ⁵ చ. నిలిపి.
 ట. నిలుపు.

417 - ¹ క. నుడి ; ² ట. బరిణ ; ³ ట. వంక్షి.

- . దీపితకనకనంచేహంబు దేహంబు
 పచ్చకర్పూరంపుఁ బలుకు పలుకు
 పల్లవనంపదాస్పదములు పదములు
 శోభితావర్తన నాభినాభి
 కుంఠితకలకంఠకంఠంబు కంఠంబు
 ముకురవిశంబాభిముఖము ముఖము
 సరసిజవైభవాకరములు కరములు
 విజితనీలోరగవేణి వేణి
- .గీ. నడుములేమికి నెప్పుడు నట్టినడుము
 లోచనంబులు కర్ణాంతలోచనములు
 పణఁతి చనుదోయి జక్కవ పక్షదోయి
 యగుట నిక్కంబునా నొప్పు నబ్జవదన. 419
- . పలుమఱుఁ గ్రొమ్మెఱుంగులనుబట్టి కరంచి పనిండి నీరునం
 దొలఁచి దొలఁచి వెన్నెలలఁ¹ దోఁగిస చేతుల తీవెయింటిలో
 నలరులగదై మీఁదఁ గునుమాస్త్రవసంతులు దోడుగా రతిం
 దలఁచి యొనర్పఁగా వలయుఁ దామరసాననుఁడిత్తలోదరిన్. 420
- . రమణి చన్నులతోడ రాసి రథాంగముల్
 రాజుచిత్తమునకు రాక దొలఁగె
 నంగనముఖముతో నంతరం బెఱుఁగక
 పోరి రాజీవ మప్పుల ముడింగె
 లోలలోచనతోడి లోచన స్పర్శను
 బొలుపారి మృగములు పూరి గఱచె
 కలికి పెన్నెఱిఁజూచి కప్పెల్లఁ గోల్పోయి
 తుమ్మెద తండంబు¹ తోవలుబట్టె
- .గీ. నాతినడపున బెడఁగార వట్టివలేక
 దంతులెనిమిదియును దిగంతముల నొదిగె
 నితర వనితల నుపమింప నెట్లువచ్చుఁ
 బొలఁతి తనుదానె² పోలినఁబోలుగాక. 421

420 - ¹ ట. కోయలు సంపెఁగ.421 - ¹ క. కోవ; ² క. గోరిన.

- ఉ. నవ్వక నవ్వునట్టి పదనంబును నించుక బిగ్గ నవ్విసం
 ద్రవ్యైషినట్టి నెన్నడుము తీవెయుఁ దామరనూలు సందునం
 దివ్వగరాని చన్నులును దీర్చములై తళుకొత్తు చూపులం
 గ్రొవ్విస కన్నులుం గలుగు కోమలికి న్నరిలేరుభూవరా ! 422
- సీ. కురులు కప్పు దనర్చి యిరులు గ్రమ్మకయున్నై
 సగవు వెన్నెల¹మీఁద నెగఁడెఁగాక
 చన్నుజక్కవదోయి మిన్నుప్రాకకయున్నై
 పయ్యెదవల²లడ్డ పడియెఁగాక
 కనుగండు³మీల్ దలకడచిపావకయున్నై
 చెవులను కొలకులఁ జిక్కెఁగాక
 యాననాంబుజముపై నలులు పైకొనకున్నై
 మేను సంపెఁగ తావిఁ బూనెఁగాక
- తే.గీ. యొప్పు కనుచాటు దాఁకకయున్నై రత్న
 భూషణద్యుతు లొక్కటఁ బొదివెఁగాక
 తలఁప నచ్చెరువైన యిత్తరళనయన
 యవయవశ్రీల లీల లేమని నుతింతు. 423
- ఉ. కన్నులతీరుఁ జక్కని మొగంబు మెఱుంగులఁ జొకళించు లేఁ
 జన్నులమించు నెన్నడుము సంశయరేఖయు మేనియందముం
 బెన్నెఱివేణి సొంపు కటిపెంపును దిన్నని మోవికెంపులున్
 వన్నెలుగాని కావు రవణంబులు వన్నియ లా లతాంగికిన్. 424
- ఉ. ¹చిత్తరువున్ లిఖించి మఱి జీవముఁబోసెనె రూపసంపదన్
 చిత్తమునం దలంచియె న్నృజించెనె రెండును జర్ప [సే]యఁగాఁ
 జిత్తరువందు నాకరణి చెల్వముగల్గ దనన్యచిత్తుడై
 చిత్తమునం దలంచియె న్నృజించెఁ బితామహుఁడా తలోదరిన్. 425
- క. సురగరుడఖచరవిద్యా
 ధరకిన్నరపన్న గాదితరుణిమణులున్
 నరిగా రత్తన్యంగికి
 వరనుందరరూపరేఖవై భవగరిమన్. 426

423 - ¹ అ. మించునెగడి ; ² అ. యడ ; ³ అ. మీలువే.

425 - ¹ అ. చిత్తరువున్.

౧. ఆ వాలుంగనుదోయి యా నగుమొగం బా గుబ్బపాలిండ్ల పెం
పా వేణీరుచి యా తనూవిలననం బా యొప్పు నేజెప్పి నం
గైవారంబగుఁగాని యయ్యొడ శిరఃకంపంబుతోఁగూడ నా
హా వుట్టింపఁడె యిక్షుధన్యునకు నయ్యుజ్జాక్షి నీక్షించినన్. 427
- ౧.గీ. ఇట్టి కీర్తిప్రతాపంబు లిట్టి ఘనత
యిట్టి విభవంబుగల్గి నీ వినకులేశ
యవ్యధూమణి పరియింపవైతెవేని
నీదు చక్కదనంబెల్ల నిప్పలంబు 428
- వ. అని చెప్పినారద మునీంధ్రుండు 1చనిన తదనంతరంబ 429
- మనుజపతి కమ్మునీంధ్రుని మాటలెల్లఁ
గోర్కెమీఱంగ నమ్మతంపు ఘటికలైన
నిభ1గమన సుస్వయంపరవిభవమునకుఁ
బోవ నమకట్టి కలకల స్ఫూర్తి2వెలయ. 430
- మూరువైన చక్కని మొగముట్టు నవరించి
నవరత్నమయఖలీనం బొనర్చి
పచ్చ సూర్యపుటంపుఁ 1బల్లంబు మటియించి
బిరుదు తలాటంబు నిరవుగొల్పి
చికిలిచొకాటంపు పికిలికుచ్చు లమర్చి
యపరంజి పక్కెర లలవరించి
నమకట్ల జల్లులు నమకూర్చి యిరువంక
2గౌరక సింగిణిపాది గూర్చి కట్టి
- ౧.గీ. పంచకము రొమ్ము విరివియై పరిధవిల్ల
మోడి శిరసెత్తడము గల్గు మొయిలులోని
జలము దేనోవు పాదరనంబు వంటి
యుత్తమాశ్వము సాహిణి యొకడు నిలువ. 431
- వ. అంతట రాజేశ్వరుండు మణిమయ1భూషణంబులు ధరించి. 432

429 - 1 ట. వివాహాగమనంబునకుంబురి కొల్పిన.

430 - 1 క గమనము; 2 ట. మెఱయ.

431 - 1 క. పల్లవంబు; 2 ట. గౌర.

432 - 1 ట. భూషణాంబరంబులు.

- సీ. పన్నీటిచేఁ గదంబవుఁదావి మించిన
 మంచి కస్తూరి నామంబుఁ దీర్చి
 పైతాణి హరుమంజి పనుల ¹జిల్లర చట్ట
 పై పైడివ్రాత దుప్పటి ధరించి
 యాడాపు నీలాల తోడ జోడగు పాల
 కానులొంటులు నీటుగా నమర్చి
 కళుకు వజ్రముల చెక్కడపుఁజొక్కవుఁగెంపు
 నెఱతాళి యరచట్ట పారను వైచి
- తే.గీ. సూర్యపుటమున బంగారు సౌగను పనుల
 రాయ మేలి కుమార కుళ్లాయిఁబూని
²మెల్ల నపరంజి పావాలు మెట్టి యపుడు
 రాజకులమౌళి యంతఃపురమ్ము ³ వెడలి. 433
- ఉ. పచ్చల రచ్చలుం జలువపందిరులుం దెలిసన్ననున్నున్న
 గచ్చుమెఱుంగుగోడలు చొకాటవుఁగూటములుం బరంగిమేల్
 మచ్చులు జాళువాపనిఁడి ¹మాడువులు న్నైలరాల ²సెజ్జ యిల్
³నచ్చికతోడఁ గన్గొనుచు నా నృపశేఖరుఁ డంతట వేడుకన్. 434
- వ. అంతట సాహిణి యశ్వంబుగొని ¹తెచ్చిన. 435
- క. తెచ్చినఁగనుఁగొని తేజియు
 నిచ్చలరఁగ మ్రొక్కి యొక్కి యిరుచక్కియలన్
 నిచ్చ¹గల మదపు బేస్సులు
 మచ్చిక తుండములు సాఁచి²మైని నివురుచున్. 436
- సీ. రాగావధాన పరాకు హెచ్చరికంచు
 వేత్రహస్తులు సారె విన్నవింప
 గడిమన్ని యనిధార గాంభీర్యపాఠోధి
 యని వంద్యగణము పద్యములు చదువ
 పాండ్యకేరళమహీపాలవర్యకుమార
 వర్లంబు పనవుపావడలు వీవ
 నింగంపుఁగొదమలభంగి క్రేళ్లుఱుకుచు
 బలసి ముందర వీరభటులు నడవ

433 - ¹ క. జిల్లర ; ² ట. మేలి ; ³ ట. వెడలి.

434 - ¹ క. మాడలు నున్నెల ; ² క. సెజ్జలున్ ; ³ క. మచ్చిక.

435 - ¹ ట. తేర.

436 - ¹ క. లుగల మద సేనలు ; చ. గలమదసేనలు, క.చ. మై మైనివురుచున్ ;
² ట. మైనివురంగన్.

తే.గీ. నిడివి వెంబు జోదన నిబ్బరంబు

* * *

మెఱయ రయమున సామాణి మేలుతేజి
గొరిజలో నెక్కి చూడెడ్డు కొనుచు నగర
రాజమార్గంబు వెడలె నా రాజమౌళి.

437

చ. కదలికఁజేసి నూఁకి తిరుగ న్మరలించి కెరల్చి వాగె చే
వదలి యదల్చి ధే యనిన వాజి జవంబున కించుమించుగాఁ
గదలిన యా నృపాలకుని కన్గెన కార్పులు నింగి ముట్టఁగా
నదె యిదె వాఁడె [వీఁడె] పదఁడంచును మూకలు గూడిరయ్యెడన్. 438

ప. కతిపయప్రయాణంబుల పాండ్యభూమండలంబు గడచి,
చిత్రసేనపాలితంబగు విచిత్రనామనగరంబు ప్రవేశించె నటకు మున్నె. 439

సీ. పాంచాలకేకయబర్పరసౌవీర
బంగాళచోళనేపాళగౌళ
గాంధారకోంకణకాంభోజకాశ్మీర
హైహయాభీరబాహ్లాకవిదేహ
మగధమద్రవిదర్బమాళవకేరళా
శృంతకకుంతలమత్స్యవత్స్య
కరహటమరహటకర్ణాటకలాట
కుకురకోనలకాశకురుకరూశ

తే.గీ. నుంహ్య సారాప్త్య గుజరాప్త్య శూరసేన
యవనబహుధానబర్పర[కా]ంగవంగ

* * *

తేంకణాంధ్రకళింగాదిదేశపతులు.

440

శా. రాజప్రేరిత దూత లేఁగి పిలువన్ రంగచ్ఛతాంగావళి
వాజిస్తోమమదేభయూధనుభటవ్రాతఁబు సేవింప సే
నాజాలంబుల చిందముల్మోరయ నానాదేశవర్తు ల్మహా
రాజు ల్వచ్చిరి పాండ్యజాపరిణయారంభంబు వీక్షింపఁగన్. 441

మ. నరనాథుం డెదురేఁగి తోడుకొని రా నానాభటశ్రేణి తోఁ
బురముంజొచ్చి తదీయమందిరమునం బూజావిధుల్ గాంచి త
త్పరిచారు ల్విడియింపఁగా విడిసి రత్యంతప్రభావంబునన్
ధరణిపాలురు తత్పురీపరినరోద్ధ్యానోపకంఠంబులన్. 442

440 - క. చ. లలో తేటగీతి మూడవపాదము లేదు.

441 - ¹ క. పాండ్యురీ : చ. పాండ్యురి.

క. నరనాథుని కాసనమునఁ

బురిలోఁ జాటించి రాజపురుషులు మెచ్చన్

బురిఁ గైసేనిరి పౌరులు

స్ఫురితాంబరహేమరత్నభూషణతతులన్.

443

స. దేవగేహముల భూదేవనద్యములను

సామంతనచివుల ధామములను

పార్థివశుద్ధాంతభవనసీమల నభా

మంటపంబుల నాట్యమందిరములఁ

బ్రాసాదగోపురప్రాకారముల నశ్వ

కుంజరశాలల గోష్ఠకముల

రచ్చకొట్టముల వారస్త్రీల గృహములఁ

జేటచేటికూటిపాటనముల

తే.గీ. విపణివిధుల పుష్పలావికల నరణి

¹దక్షకారకనదన పద్ధతుల తంతు

వాయవల్లవపాఠకవందిమగధ

గాయకాగారమార్గశృంగాటకముల.

444

సీ. కమనీయకదళికాకాండకోరుస్తంభ

నవ్యపుండ్రేక్షుదండములఁ బెనిచె

మకుటతోరణముల మకరతోరణములఁ

దోరంపు దర్పణతోరణములఁ

దస్తకాంచనమయధానుతోరణముల

¹హీరమౌక్తికహారతోరణములఁ

ఋమపావనతరుప్రసవపల్లవగుచ్చ

తోరణంబులఁ దెల్లతోరణముల

తే.గీ. నందముగఁ ²గట్ట లలితచిత్రాంశుకముల

కలువడంబుల నిర్మించి గగనభాగ

మెడపడకయండ బిరుదుల పడగలెత్తి

ఱమిలి జిల్లెళ్ల నమకట్లు నంతరించి.

445

444 - ¹ క. రక్షణ.

445 - ¹ క. గార, చ. దార ; ² చ. గట్టి, ట. బట్టి.

తే.గీ. చెలువు దళుకొత్తఁ జప్పరంబులు రచించి
యందుఁ బూదండలును రత్నహారములును
బక్యఫలదామములు గానఁబడ నమర్చి
కలయఁ బట్టాంబరముల మేల్కట్టు గట్టి.

446

సీ. గంధంబు పన్నీరు గలపి ముంగిళ్లను
బెల్లుగాఁ గలయంపి జల్లువారు
కుంకుమ జవ్వాది కూర్చి కుడ్యములను
బుడిసిలి పూఁతగాఁ బూయువారు
మృగనాభిపంకంబు మెఱుగు వేదికలను
దీన్నగా మ్రోఁకలు దీర్చువారు
మనసారతటమున కడు విచిత్రంబులు
పుట్ట మ్రుగ్గులు నిండఁ బెట్టువారు

తే.గీ. విమలనంపుల్లకై రవవిదళనముల
ప్రనవపుష్పాపహారముల్ రమణఁ జేయు
వారునై యొప్పి రెంతయు వరుసఁ బౌర
తతి నమున్నతి నిల్లిల్లు దప్పకుండ.

447

క. అందఱు దివ్యాంబరములు
నందఱు మణిభూషణముల నతిమోదముతో
నందఱు బహుపరిమళముల
నందఱుఁ గునుమములఁ దనరి తయ్యోడఁ బౌరుల్.

448

సీ. ¹వర్ణనమాలికావరరత్నదీధితు
లైంద్రచాపశ్రీల నావహింప
సౌధాగ్రవినిహితస్వర్ణకుంభద్యుతి
విద్యుల్లతాలక్ష్మి విస్తరిల్ల
సరసనంగీతాదిమురజరవంబులు
మనగర్జితస్పూర్తి ననుకరింప
వరచంద్రశాలాగ్రవాననా ధూపముల్
జలదసౌభాగ్యంబు నవదరింప

తే.గీ. వలభివర్యంతలంబితలలితహార
వల్లరులు వర్షధారల వలను మెఱయ
వెలయఁ గైసేసియున్న యవ్వీటి విభవ
మంబుదాగమర మణీయకంబుఁ బెనచె.

449

- తే.గీ. ¹రాజవంశజుడై యుండి రానివాఁడు
కాముబాణంబులకు గుఱిగానివాఁడు
నస్తసాగరమధ్యభూచక్రమునను
న్యపకుమారుండు లేఁడు పన్నిదమునకును. 450
- తే.గీ. తిలలు పైనెత్తి చల్లిన దిగువఁబడని
యంత నందడి పెండ్రోవలందుఁ గలిగె
నఖిలదేశంబులందున్న యవనిపతులు
వైభవాలోకనమునకు వచ్చు¹నవుడు. 451
- ప. అంతట నా రాజతనయ. 452
- సీ. పట్టంగఁ బనలేని పలుచని లేఁగొను
బిగువజన్నుల వ్రేక ¹బెడసియాడఁ
గలసి టెప్పల ²క్రేవఁ గ్రేళ్లువారుచునున్న
క్రొవ్వాడి చూపులు గూర్మిఁ దెలువఁ
దీర్చిన కస్తూరితిలకంబుపై వ్రాలి
కృష్ణాలకంబులు గేలిసల్పఁ
గనకకర్ణోత్తనకాంతులు దలకొని
చెక్కుటద్దములకుఁ జెల్వ నేర్ప
- తే.గీ. ³మెఱుఁగుఁ జిఱునవ్వు పూరమ్ము మెఱుగువేలె
మొగలిరేకుల గ్రొమ్ముడి మురిపెమొప్ప
గున్న రాయంచ కైవడి గునిసి గునిసి
మగువ యేతెంచె నానభామధ్యమునకు. 453
- సీ. దవ్వుదవ్వులఁ గనుల్ ¹దనివేవఁగాఁ జూచి
పరమాద్భుతం బాత్మఁ బాదుకొల్పి
సకలాంగకంబులు ²జాదుకోఁ బులకించి
చేయొకించుక యెత్తి చిత్తమిడిచి
కదియ నాసా³భాగ్రమునఁ దర్జని మోపి
మూర్ధంబు ⁴గంపితంబుగ నొనర్చి
కడఱెప్ప లొలయంగఁ గనుదమ్ము లరమోడ్చి
బొమదోయి యొక్కింత పొడవుచేసి

450 - ¹ క. రవివంశజుడై, చ. రవంశజుడై.451 - ¹ ట. చుండ.453 - ¹ ట. మెగని; ² క. క్రీడ, ట. క్రీంద; ³ క. మెఱుగువ.

లలనసౌందర్యరేఖావిలాసమునకు
నిచ్చ మెచ్చని రాజొక్కడెని సరిది
యమ్మహాస్థానమున నున్న యఖిలవార్ధి
వలయితాశేషమేది నీశ్యరులయందు.

454

వనిత పాదములు ప్రవాళంబులై మించుఁ
గటి యచలాభోగకలనఁ దనరుఁ
బడతి ¹గుబ్బలుమీఱు భద్రకుంభనిరూఢి
వదన ముఖ్యాతి వదల ²కొనరు
కలికి చెక్కులు చంద్రఖండంబులై పొల్పుఁ
గన్నులు రాజీవ గణనఁ గాంచు
వెలది వేనలి నీలవిషధరంబై తోచు
దనువెల్ల కాంచనంబనఁగ నెనఁగు

పవడ మిగురాకు నిలచుట్టు వనటులు కరి
కుంభములు తమ్మి నెలనెలకూన కవుర
మబ్బములు మీలు మొగులు కాలాహ పనిఁడి
సంపెఁగలఁ ³బెంచి నలువ నిర్మింపఁబోలు

455

కలువలనేలు కన్నుగవ కారుమెఱుంగులఁబోలునంగముల్
చిలువలనవ్వు కీలుజడ చిందముఁ గేరుగళంబు కప్రపుం
జలువలు గుల్కునుంబలుకుచక్కెరరానునుమోవి దీనికిన్
విలువలు సేయఁగాఁ దరమె విశ్వధరాతలమెల్ల నిచ్చినన్

456

కరికుంభంబుల మీఱి జక్కవలతోకల్ మించి నీరేజభా
నుర¹కుట్టులంబుల నవ్వి హేమకలశస్ఫూర్తు ల్నివారించి బం
దురనూనస్తబకంబులం దెగడి తోడై²నిక్కెఁగ్రిక్కించి ని
ర్భరవక్షజయుగంబు చూడఁదగు నీ పఁకేజప్రతాపికిన్

457

నెఱిగల మన్మథాస్త్రముల నిద్దవుఁజుక్కల సోగకారు క్రొ
మ్మొఱుంగుల గల్వడంబులను మేలిచకోరకురంగరాజి త
త్తఱవడు గండుమీల వెలి దామరరేకుల మించి తేటలై
తెఱవకుఁజూడ నొప్పెఁ గడుదీర్ఘములై తెలుపారి నేత్రముల్

458

454 - 1 ట. దనవి ; 2 క. జోదుగా ; 3 క. నిభా ; 4 క. చ. కంపముగఁజేసి.

455 - 1 ల. కబ్బలు ; 2 క. కొనకు, ట. కొనదు ; 3 క. చ. దెనచి.

457 - 1 క. కూటంబుల ; 2 క. నేకీకీని(?), చ. నీకీకీని.

- క. మఱుఁ డీబాలారత్నము
 నరనవయోనవ్యరూపసాభాగ్యరమా
 శరముల లోకములన్నియు
 నురువిక్రమశక్తి గెలువకున్నే యుంకన్ 459
- తే.గీ. కనరి లోకత్రయంబు నొక్కట జయింపఁ
 జేరి నమయోచితముగ గై సేసినపుడు
 సూనబాణాననుండు నీడఁ జూడకున్నై
 తరుణి¹నిద్దంపుఁ జెక్కుటద్దములయందు 460
- తే.గీ. చిగురుఁబోబోభూవల్లరి చిత్రరేఖ
 యింతి నాన తిలోత్తమ యింతనిజము
 చెలువ యూరుకాండద్వయాస్పృష్టి రంభ
 మానినీమణిమధురోక్తి మంజుఘోష 461
- సీ. గంధవారణకుంభగౌరవస్ఫురణంబు
 కనకకుంభములకుఁగలిగెనేని
 లికుచకోమలకాంతిలీలావిశేషంబు
 చక్రవాకములందు జరిగెనేని
 మాలూరుసాభాగ్యమహిమానుభావంబు .
 దాడిమీఫలములఁ దగిలెనేని
¹ననకలోస్మీలితప్రసవగుచ్ఛచ్ఛాయ
 యుబ్బకోరకముల కబ్బెనేని
- తే గీ. గాక నరీఁజేయఁగారాదు ²కానిదాని
 హారనిర్వరసలిలధారావతార
 కాంచనాచలశృంగభాగంబులగుచు
 రాజితములైన దీని వక్షజములకు 462
- తే.గీ. ప్రబలవక్షజహేమకుంభములు నూచి
 లలితరోమావళిరజ్జుల¹తికఁజూచి
 నాభికూపంబుఁజూచి నా నయనయుగము
 తృప్తివహియింపుచున్నది దీనియందు 463

460 - ¹ క. నడంప.462 - ¹ బ. ననకలోస్మీరిక ; ² ట. వాని ; ³ ట. ధాక.463 - ¹ క. రేఖ.

అలి¹నీలవేణిగా దరిది మామిడిపండు
 పండుగాదవరంజి వసిడిమొలక
 మొలకకా దొయ్యారిముద్దుచక్కెరబొమ్మ
 బొమ్మగా దమ్మతనంపూర్ణముటిక
 ఘుటికకా దొనపరిగుణ్ణువెన్నెల సోగ
 సోగగా దచ్చకస్తూరితావి
 తావిగా దొడికంబు దొల్చు రత్నపురంగు
 రంగుగా డదియు సామాజ్యలక్ష్మి

i. లక్ష్మిగాదు విలా²నలీలలకు మీటు
 మీటుగాదు మిటారి క్రొమ్మించుతేట
 తేటగాదు మెఱుంగు³ ముత్తైములనరము
 నరముగాదు త్రిలోకయోషాలలాసు

464

కమ్మక్రొవ్విరి బంతి కాబోలు నీయింతి
 కా దపరంజిబంగరు శలాక
 కలికిచక్కెరబొమ్మ కాబోలు నీకొమ్మ
 కాదు భారతి ముద్దుగఱవుచిలుక
 కంపర్పుతరవారిఁ కాబోలు నీ నారి
 కాదు శోభాకల్పకల్పలతిక
 మనరత్నమయపేటి కాబోలు నీ బోటి
 కా దమ్మతంపు శృంగారనరసి

i. ¹యబల గాబోలు నీ లేమ యంచలేమ
 కాదు నిల్కడఁగొన్న క్రొక్కాఱుమెఱుఁగు
 భావరనకోటి కాబోలు నీ వధూటి
 కాదు మెలగంగనేర్చు చెంగలువదండ

465

వ. అని తమ మనంబులఁ దలంచు నవనరంబున.

466

చందనగంధులిద్దరు లసన్మణికాంచనదండచామర
 స్పందనమాచరింప ¹నడపం బొకవంకజనేత్ర పట్టణా
 నిందునిభాననామణు లనేకులు గొల్వఁగ జారులీలతో
 నందలమెక్కివేడఁగమలాననఁ జూచుచు వచ్చె²రాజులున్.

467

464 - ¹ బ. కల ; ² బ. నంపలకల ; ³ క. ముత్తైములనరము.

465 - ¹ బ. యంచ.

467 - ¹ క. నడిదం ; ² చ. బ. రాజులన్.

వ. అప్పుడు ప్రాధాంగసలు సకలవసుంధరాధిపతుల గ్రామనామంబు
లతో జతఁజెప్పనప్పుడు.

468

క. వ్రీడావతి యీ భూపతి
గౌడబిశౌజుండు వీఁడు కమనీయరతి
క్రీడాఠహన్యకోవిద
చూడామణి తెప్పలెత్తి చూడుము వీనిన్

469

సీ. కర్ణాటపతి వీఁడు కర్ణాయుతేక్షణ
పాంచాలపతి వీఁడు పద్మవదన
కరహటపతి వీఁడు గంధేభనిభయాన
ఘూర్జరపతి వీఁడు కోమలాంగి
కుంతలపతి వీఁడు కుటిలనీలాలక
సావీరపతి వీఁడు సరసిజాక్షి
సింధుభూపతి వీఁడు బంధుచింతామణి
కాంభోజపతి వీఁడు కంబుకంఠి

తే.గీ. కోనలేశ్వరుఁ¹డీతండు కుసుమగంధి
వత్సపతి యీతఁ డాతఁ డవంతివిభుఁడు
సింహళుం²డాతఁ డీతండు చేదివిభుఁడు
చూడు నరపాలకుల బాలనుభగలీల

470

సీ. మాళవనేపాళమత్స్యభూపాలురు
వీరె వీరలఁ జూడు విద్రుమోష్ఠి
కొంకణకురుభోటకుకురావనీశులు
వారె వారలఁ జూడు వనజగంధి
తెంకణద్రవిడవిదేహబర్పరపతుల్
వారె కనుఁగొను మంభోరుహన్య
యాభీరలాటబంగాళ¹నాథులు వీరె
నెఱవుతోఁ గనుఁగొను మెఱుఁగు భోణి

తే.గీ. యంగవంగాంధ్రచోళ²పాండ్యత్రిగర్త
కాశికాశ్మీరయవనకేకయవరాట
విభులె యీ యున్నవారలు వీరిలోన
నీకుఁ దగు రాజు వరియింపు నీలవేణి.

471

470 - ¹ బ. డాతండు ; ² బ. డీతఁడాతండు.

471 - ¹ క. కాల్పులు, చ. కాల్పులు ; ² క. చ. కేరళ.

- వ. ఇతఁడు దశార్ణభూ[మి]విభుఁడిందునిభానన వైఠిధారుణీ
పతు లితఁడన్న శైలవనపార్శ్వములందు వసించు రెప్పుడున్
రతిపతిభాసమానుడును రాజయశున్ మృగరాజవిక్రమున్
గుతుక మెలర్పఁగానితని గోరి వరింపుము నీకు ¹నిడగున్. 472
- వ. ఇట్లు సఖీజనంబులు ¹వివరించిన 473
- ఉ. ¹గుట్టనియాడ గబ్బి చనుగుబ్బలపైఁ బులకాంకురావళుల్
తెట్టువఁ గట్టఁ గోరికలు తేటలు వెట్టఁగ వేడుకల్ మదిం
దొట్టికొనంగ ²నచ్చెరువు తొంగలి తెప్పల వీఁగ నొత్తఁగాఁ
బెట్టిన దండదీయకలభీతమ్మగేక్షణ సూచె నాతనిన్. 474
- మ. లలనారత్నము కోర్కె పుట్టుటయు నాహ్లాదంబుతోఁ దల్లిదం
ద్రుల కానందముగా వయస్యలకుఁ జూడ్కుల్ చల్లఁగా నాత్మ నా
పుల కుత్సాహము దోచఁగాఁ బెరపతుల్ పొల్పొందగా డాని నె
చ్చెలి యొలంబున నిల్వఁ దూర్వరవముల్ చెల్వంబులై మ్రోయఁగన్. 475
- వ. అంతట 476
- తే.గీ. ధారుణీపతి నిద్దంపుఁ బేరురమున.
నమరెఁ బ్రతిబింబమును ¹బోలి యలరు దండ
బాహ్యమునఁ గొంతకొంత యభ్యంతరమున
గీలుకొనియున్న మదనుబాణాళిఁ బోలె. 477
- ఉ. చక్కెర వింటివాఁ డిదియె నందని కెంజిగురాకు పల్లవున్
జక్కని పచ్చఱెక్క నునుఁ జిక్కి చివుక్కున నెక్కియించు వి
ల్లెక్కిడి తేటినారి మొరయించుచు సొంపున డానియే సెఁ బో
చిక్కిని వెన్నెలన్ బదను సేసిన కల్వలకోరికోలన్. 478
- వీ. కార్తాంతికులఁ బిల్చి కర్పూర¹మిశ్రిత
తాంబూల²మును ఫలదాన మొనఁగి
జాంబూనదాంబరప్రకృందనంబులఁ
బూజించి భూపాలపుంగవుండు

472 - ¹ బ. నింపగున్.

473, 474 - య. తో శేష.

473 - ¹ బ. పురికొల్పు నొల్లకుండిన ముందటి కాబోనిచ్చి.

474 - ¹ క. గుబ్బల; ² క. నచ్చెరువు; ³ బ. కవి.

476 - య. తో శేష.

477 - ¹ బ. దాను.

సర్వరక్షణకళాసంపూర్ణమై యుద
 యాస్తన్ద్రిష్టమై యతిశయిల్లు
 శోభనాంశోము మీరు శోధించి చెప్పడా
 యని పల్క వారును నట్టిలగ్న

తే.గీ. మరసి ¹చేపట్టి యాసన్నమయ్యె ⁵దేవ
 శుభముహూర్తంబు కాలనంశుద్ధి లెస్స
 ఏలువోనంపుము వేవేగఁ బెండ్లికొడుకు
 ననిన⁷నట్లుకా కనుచును నాప్రజనులు. 479

తే.గీ. కువలయాక్షులు ముత్యాల చవికలోన
 జలకమార్పిరి నిజకులాచారసరణిఁ
 బనిఁడి పీఠంబుపైనుంచి పద్మనయనఁ
 జెలువమగు గన్నె రాకమ్ము చేతికిచ్చి. 480

తే.గీ. చెలువ నిర్వృత్త నలిలాభిషేచనయును
 టండ్రికాపాండుపరిధానశాలినియును
 నగుచు వర్షాశరత్తుల యంతరమున
 నొప్పె సంధ్యాదిదేవత కుద్దియగుచు. 481

తే.గీ. నవచతుర్విధశృంగార మవధరించి
 యమ్ముహదేవి విప్రపుణ్యాంగనలకు
 నారఁగా మన్న మునలిముత్తెదువులకు
 మోడ్చు గేలెత్తి ఫాలంబు మోపి మ్రొక్కె. 482

ఉ. అంతర ¹మెట్టిదోయని నిజాన్యముతోఁ బ్రతివెట్టి రోహిణీ
 కాంతుఁ బరీక్ష సేయుటకుఁగా నటువచ్చిన భంగి ²నప్పుడ
 య్యుంతి ధరించె భూషణములెల్ల వహించి [యంత] మీఁద శు
 ధ్ధాంతవదూటి యొక్కతె ప్రయంబున నిచ్చిన మించుటద్దమున్. 483

చ. పరిణయమంటపంబున విభాసితమై తనరారుచున్న యు
 ప్పర మమరావతిపురముఁ బోలి తదీయవిలాసలక్ష్మి న
 చెప్పరువడి తెప్ప వెట్టక విశృంఖలకౌతుకమగ్గుచిత్తులై
 పారిపారిఁ జూచు మానవులు పోలిరి నిర్భరకోటి నత్తరిన్. 484

479 - ¹ ట. నమ్మిశ్ర; ² ట. దానపాశ్యంబుగాఁగ; ³ క. కశ్మీరు, చ. కమీరు;
⁴ ట. దేవట్టి; ⁵ క. వేళ; ⁶ చ. ట. బంపుము; ⁷ ట. నట్టనెకాకంఠ.
 483 - ¹ క. మెట్టిరో, చ. మెట్టిదాని; ² ట. లీల.

- చ. పరిణయవేది శాస్త్రములఁ బద్ధతిఁ గట్టి తదంతరంబునన్
వరమణితోరణంబులు నవంబుగ నిల్పి తదీయ కుడ్యకాం
తరములఁ బార్వతీప్రవధనాథవివాహమహోత్సవంబు సా
గరతనయాజనార్దనుల కౌతుకలీలలు వ్రాసిరేర్పడన్. 485
- సీ. పవడంపు చేవకంబములు నిర్మలరత్న
పుష్పరాగంబుల బోదియలును
బొలుపొందు మరకతంబులు బారవట్టెలు
మేలినీలంబుల దూలములును
దనరు కట్టాణిముత్యముల వాచూరులు
వజ్రంపు మొగడల వన్నియలును
గోమేధికంబుల గొమరొప్పు కెంపులఁ
బద్మరాగముల సోపానములును
- తే.గీ. మెఱయు చిత్రాంబరంబుల మేలుకట్టు
చారునంపుల్లపుష్పాపహారములును
భాసురామోదమగు పుష్పవాసనలును
మహిమ విలసిల్లెఁ గల్్యాణమంటపంబు. 486
- ప. కన్యా కుమారులు ప్రవేశించి రప్పడు 487
- తే.గీ. తెఱమఱుంగున ¹నా నుదతీలచామ
నురుచిరాకారవిస్ఫూర్తి చూడనొప్పె
శారదాభ్రంబు మరగున చారులీల
గరము శోభిల్లు నవచంద్రకళయనంగ 488
- చ. వెన ధవళాక్షతల్ వరుఁడు వేడుక దోయిటఁ జాలముంచి యిం
పెనఁగ వధూముఖాంబురుహ మేర్పడఁ డప్పక నూచి మౌళిపై
యొనపరిలీలఁ జల్లె నిగురొత్తుచుఁ గోర్కులు దార్కొనంగ వె
క్కనమగు దేహవల్లిఁ బులకల్ కడుదట్టములై తనర్చగన్ 489
- చ. నళినదళాయతాక్ష మది నాన దొలకఁగఁ బ్రాలు దోయిటం
జెలువుగ నెంచి వల్లభునిఁజేరి ముదంబునఁ జల్లె మౌళిపై
వళు లనయంబుఁజన్నుగవయున్ [మెడయున్] గరమూలదీధితుల్
నెలకొని కన్నుదమ్ములకు నిండిన వేడుక విందుసేయఁగన్ 490

- క. శృంగారంబుల కెల్లను
 శృంగారం బనంగ వెలయు చేడియకుఁ దగన్
 మంగళకరమగు నూతన
 మంగళసూత్రంబు గట్టె మహిపతి వేడ్కన్ 49
- తరల. గురుకుచంబుల హారవల్లులు గుస్తరింపఁగ వింతలై
 గురులు ఫాలమునందుఁ దూలఁగఁ గోరి వేడుకతో వధూ
 వరులు మస్తములందు సేసలు వన్నెమీఱఁగఁ జల్లుమన్
 దరళనేత్రలు గూడిపాడిరి ధాతులీలలు¹మీఱఁగాన్ 49
- ఉ. పాణితలంబునం బనిఁడివన్నియగిన్నెలుఁ బూని మారుపూ
 బాణములో యనంగ మరుపట్టపుదంతులునాఁగ మన్నుధ
 త్రాణములో యనంగఁ బ్రమదంబున సేసలు చల్లి చల్లి క
 ల్యాణము పాడి రింతులు నయస్థితి వీణలు మ్రోయునంగతిన్ 49
- తే.గీ. శాస్త్రవిధిఁ దప్పకుండంగ నరభవముగ
 హోమవిధిఁదీర్చి భూనురస్తోమ మర్చి
 చేరి యాశీర్వదించి విశేషపుణ్య
 భవ్యమంత్రాక్షతలు బెట్టి రవ్యయముగ 49
- ఉత్పా. రాజమండలాస్య లోలి రమ్యలీల రత్నవి
 బ్రాజమానమైన పల్లెరంబునందు వేడ్కతో
 రాజనంబు మెచ్చ లోకరంజనం బెలర్ప నీ
 రాజనంబు లిచ్చిరంత రాజనంబు మీఱఁగాన్ 49
- చ. తొలితొలిగట్టునిచ్చె నతిదోర్పలవంతుఁడు చిత్రసేనుఁ ద
 త్యలము మదేభకుంభజనితన్నుటరమ్యునిచిత్రనూత్నుని
 ర్మలతరమోక్తికంబుల విరాజితదివ్యమణివ్రజంబు గో
 ర్కులు దళుకొత్త నల్లునకుఁ గూతునకున్ బ్రియపూర్వకంబుగన్ 49
- ఉ. అంత నమస్తబాంధవులు నాపూలు మంత్రులు భృత్యవర్గపా
 మంతులు గట్టనిచ్చిరి క్రమంబున హారపఠీరహీరగో
 దంతివిలాసినికవక¹దానశతాంగతురంగమాదులన్
 సంతసమంద రాజకులచంద్రునికిన్ రమణీలలామతున్. 49
- వ. తదనంతరంబున. 49

492 - 1 క. పాదగాన్.
 492-509 - చ. లో శేష.
 497 - 1 క. దాన, చ. దాని.

సీ. వరునతోఁబెట్టిన ¹వరమహాననముల
 నుచితక్రమంబున నుండఁబనిచి
 కర్పూరకుంకుమకస్తూరికావాసి
 తములైన దివ్యగంధంబొసంగి
 కరగృహీతములైన పరిమళోదకములు
 పలుచగాఁజిలికి సేపటుసేసి
 రమణీయనవత్పరజతచామీకర
 రచితంబులగు పల్లెరములు వెట్టి

తే.గీ. నవనవోపేతతాళవృంతములు విసరఁ
 బంక్తిపంక్తికి నింతుల పంచిపెట్టి
 సంభృతములైన సకలభోజ్యములు దెచ్చి
 సూపకారులు వడ్డింపఁజొచ్చిరంత.

499

సీ. నవమైన శాలోదనము లొప్పు పప్పును
 భాయసాన్నము లపూపములు చమరు
 లప్పడంబులు వడియములు తాలింపుఁగూ
 రలు¹రసావళులు శర్కరలుకమ్మఁ
 దేనెలు వరుగులు దిమ్మనంబులు పాలు
 ఫలములు²సిగరలు పానకములు
 పానీయములు తియ్యవచ్చెళ్లు లవణంబు
 లూరుఁగాయలు దధు లోదనములు

తే.గీ. నావమజ్జిగలాదిగా నరనియరసి
 మిగులవడ్డింపఁ³ జవులనిపాగడికొనుచు
 నారగించిరి సాకర్కమతిశయిల్లఁ
 బారియాత్రకు లతులవిస్తారలీల
 ప. అంతటఁగూతునింబిలిచి యిట్లనియె

500

501

సీ పాటించికోలువుము భవనదైవతంబుల
 నవతులఁగొనియాడు నఖులఁబోలె
 నారాధనముసేయు మత్తమామలకెప్పు
 పరిజనంబులమీఁదఁ గరుణ¹గలుగు

499 - ¹ క. వరుహాననముల.500 - ¹ క.చ. రసావళు ; ² క. శిఖరలు ; ³ క. కాంసి.

యబుగకు కోపించినపుడు నాధునితోడ
 మదిలోన నుబ్బుకు మన్ననలకుఁ
 దోడికోడండ్రతోఁ గూడియాడిచరింపు
 దాసీజనముఁ బ్రోవు తల్లికరణీ

- తే.గీ. బ్రాహ్మణులయందు గురులందు బంధులందు
 భక్తివిశ్వాససాహార్ద్రపరత నెఱపు
 భగ్యపతిదేవతాచారపరమపుణ్య
 ధర్మ మేమరకుండుమీ తల్లికాన 502
- వ. అంతటరాజశేఖరుండు తన పురంబుఁజేర నరుగు నమయంబున 503

- చ. విమలసురాలయంబులను విప్రగృహంబుల రాజలోకన
 ద్ములను గొల్వుకూటముల మంత్రితరుంగమదంతిసాట్యధా
 మములను రచ్చకొట్టముల మాగధవారవధూవివిత్రవే
 శ్యములను వప్రగోపుర¹నమంతనమున్నతసాధవీధులన్ 504

- క. చెలు ఎలరు మకుటతోరణ
 ములు దర్పణతోరణములు పాలుపుగ రత్నై
 జ్వలతప్రహేమతోరణ
 ములు పల్లవకుసుమగుచ్ఛముల తోరణముల్. 505

- ఈ. అణిమెఱుంగు ముత్యపుటోయారపుముగ్గులు రత్నదీపికా
 శ్రేణులు¹ధూపవాసనలు హృద్యనిరంతరవాద్యఘోషముల్
 రాణి²బొనంగఁ బ్రోలు మిగులం గనువిందొనరించు నిత్యక
 ల్యాణము పచ్చతోరణములై జనులందఱు నుల్లసిల్లఁగన్. 506

సీ. ¹రవికులాంభో²నిధిరాకాసుధాకరుం
 డై వెలుఁగొందు ప్రఖ్యాతుఁడితఁడె
 యఖిలరాజులనుస్వయంవరమున మించి
 కాంతఁ గైకొన్న భూకాంతుఁడితఁడె
 మానిసీమణులకు మర్త్యలోకంబునఁ
 గండర్వనముఁడైన మనుఁడితఁడె
 కిర్తిమంతుఁడౌ నుక్తిర్తి నరేంద్రుని
 తనయుఁడై తనరారు ధన్యుఁడతఁడె

502 - ¹ క. నిలువ ; ² క. మెవడు.
 504 - ¹ చ. విశ్వా.
 506 - ¹ క. దూమ ; ² క. మొనంగి.

- తే.గీ. రత్నముందరీనిజమనెరపసుజుండితఁడె
భూమి వేడ్కల బాలించు వుణ్ణుండితఁడె
యనుచు మోములు విచ్చి యంతంతఁ గన్ను
లారఁ జూచిరి భామిను లా నృపాలు. 507
- ప. అంత నవ్వధూవరులు పురంబు ప్రవేశించి నిజగృహంబునకుఁ
జేరు నవనరంబున. 508
- అ.వె. పండుటెండ తరుణ పల్లవద్యుతిమీఁద
మెండుకొనఁగ వరుణుమేడమీఁద
నుండె వెలుఁగు పైడికుండ చందంబున
నెండఱేఁడు గ్రుంకుకొండ¹మీద. 509
- సీ. ప్రాగ్వధూమణి చిమ్మఁ బశ్చిమదిక్కాంత
పట్టిన చెంగల్ప బంతియనఁగఁ
గాలవిష్టుం డంధకారదై త్యుని వ్రేయఁ
¹జరమాద్రీ బహిషోవు చక్రమనఁగ
దినమహిరుహమునఁ దేజోమయంబుగాఁ
బండిరాలిన పెద్దపండనంగ
దివినుండి దేవదానవయుద్ధరక్తార్ధ
మై నేలఁగూలు రథాంగమనఁగఁ
- తే.గీ. బద్ధినీనంగమశ్రాంతిఁ బరిహరింప
నపరజలనిధి జలకంబులాడఁబోవు
కరణి ²నెరనంజ చందురు కావిపచ్చ
డంబు ³దరిఁబెట్టి భానుబింబంబు గ్రుంకె. 510
- సీ. ¹గగనసిద్ధకరాగ్రకాదంబరీపూర్ణ
పద్మరాగనవీనపాత్రమనఁగ
నస్తపర్యతశిఖరాంచితమందార
కాచ్ఛాచ్ఛనవపుష్పగుచ్ఛమనఁగ
యాదోగణాధీశ్వరాశావధూటీన
ముజ్జ్వలమాణిక్యముకురమనఁగ
మనభయంకరకాలఖడ్గసంచిన్నవా
నరమహిపస్కంధచక్రమనఁగఁ

507 - 1 క. రణ : 2 చ. దివి.

509 - 1 క. వాపై.

- తే.గీ. నమరి యవరాంబునిధి నిర్మలాంబుపూర
 తరళకల్లోలమాలికాత్పరితచలిత
 మంజు²విద్రుమమల్లికాగుంజభాతి
 యజ్జబంధుండు మెల్లనె యస్తమించె. 511
- క. మనతను తాపము లోబడ
 నెనసిన రాగంబుతోడ నినుఁ డపర దిశాం
 గనఁజేర నరిగెఁ దనస్రియ
 వనితం జేరంగ నరుగు వల్లభుకరణిన్. 512
- క. ఆయ్యెడ నర్కుని మండల
 మయ్యుచలము డిగ్గి పశ్చిమాంబుధిఁ గ్రుంకెన్
 వ్రయ్యుండి¹గాఁచి కమ్మరి
 చయ్యునఁ బదనిచ్చు నుక్కుచక్రము భంగిన్. 513
- సీ. నర్వంకషోన్నేషచటులప్రతాపంబు
 మారుని కరఖడ్గధారఁ జేర
 నఖశిఖాగ్రంబున నర్తించు కరములు
 కుఱుచలై యొకచోట గుంపుకొనఁగ
 భూభృష్టనాభోగపూర్ణవాసరలక్ష్మి
 యుడురాజాధాటికి నేడి యొదుగఁ
 దేజోవిశేషంబు దీనతఁజెందిన
 దిక్కులఁ జీకటుల్ పెక్కటిల్ల
- అ.వె. భావి విరహదశకుఁ బద్మిని నిదురింపఁ
 జక్రవాక నమితి¹నంచలింప
 నంధకారజలధి నఖిలజగంబులు
 మునుఁగ నవరవార్ధి మునిఁగె నినుఁడు. 514
- క. అప్పుడు పశ్చిమవారిధి
 నప్పయ్యహేతుండు గ్రుంకె నరుణచ్చవితో
 నొప్పి ఖచరాంగనలచేఁ
 దప్ప పడిన పద్మరాగదర్పణ మనఁగన్. 515
- వ. ఇట్లు సూర్యాస్తమానంబగుటయు. 516

511 - ¹ అ. గగనకర్ణ; ² అ. విశ్రమ.513 - ¹ క. గాని.514 - ¹ క. నంచలించె.

- తే.గీ. ఇనతురంగరేఖాకృతి నెనఁగు నస్త
 శైలధాతుశిలోద్ధూతదూళిపటల
 మనఁగ నవరదిశాభాగమునకు వింత
 చెలువు సేయుచు నెరసంజ పాలువుమిగిలె. 517
౪. సురుచిరతారకాకుసుమశోభినభోంగణభూమి గాలమన్
 1గరువపు సూత్రధారి జతనంబున దిక్పతికోటిముందటన్
 నరసముగా నటింపఁగ నిశా²నతికెత్తిన క్రొత్తతేవు పెం
 దెరయన నొప్పు సాంద్యనవదీధితి పశ్చిమ దిక్తటంబునన్. 518
- కీ.గీ. రాజురాకకు మిక్కిలి నోజపడిన
 నంబరంబను కొలువు సాధంబునందు
 గట్టికెంబట్టు పట్టము గట్టినట్టి
 మనపతాకన నెఱసంజగానుపించె. 519
౧. ఒలనినకెంపుఁ జుక్కలును నొక్కట 1దోచిన సంజప్రాద్దుపై
 2యలవడఁ జూడనొప్పెఁ బదియాఱగువన్నె పసిండినీర మి
 క్కిలిగఁ దొలంపి ముత్యములు గీల్కొనఁ గూర్చిన పచ్చడంబునం
 దెలమి వహింప మింటి సిరియింటికిఁ గట్టిన మేలుకట్టనన్. 520
- గిరివరగహ్వరాంతకవికీర్ణతమఃపటలంబుఁ ద్రుంప ము
 న్పరిగిన 1తేవు లర్కుఁ డపరాంబుధిఁ గ్రుంకినఁ దోడుదప్పియే
 వరుసనుగూడ లేక తగుపట్టను [ద్రా.] బయనంబుఁ జేసెనాఁ
 గరము వెలింగె దీపకణికావితతుల్ భవనాంతరంబులన్. 521
- జనునసమానతేజు దివసేంద్రుఁ గనుంగొను మాడ్కిఁ జూడఁగాఁ
 జనదొరు నల్పతేజు నను చాడ్చునఁ జంచలభృంగతారకా
 మనవనజాతలోచనము గ్రక్కున మీలన మొందఁజేసెఁ బ
 ద్మిని 1పతిభక్తి 2తత్త్వమనఁ 3మేలిమికిన్ గురితానపోమ్మనన్. 522
- తమ రాజు పనుప గూడ
 క్రమమునఁ జని వేగు నూచు కాలరుల క్రియన్
 గమలములరాజు గ్రుంకినఁ
 గ్రమమున నొక్కొక్క చుక్క గానంబుడియెన్. 523

518 - 1 క. కరువన ; 2 క. తటియెత్తిన.

520 - 1 ట. దాచిన ; 2 క. దలవడ.

521 - 1 క. దీప.

522 - 1 ట. నతి ; 2 ట. నక్క ; 3 క. దోలిమికిన్ ; 4 క. దానె.

మ. ఆలఘప్రాధిమహార్పణీకలితసంధ్యాతాండవాడంబరో
 చ్చలితత్ర్యంబకజూటికావివరచంచన్నిర్ణతానేకగాం
 గలనద్వారికణంబులో యనంగ నాకాశస్తలంబెల్ల నిం
 డ లలిం గాంతి వహించి కాసబడియొ న్నక్షత్రముల్ సూటిగన్.

ఉ. చుక్కలు తోడు తోడఁ దలచూపఁదొడంగె మనోభవుండు వి
 ల్లెక్కిడి చక్రవాకముల యిక్కలు నేయంగఁ జొచ్చె నేల కెం
 పెక్కుచు వచ్చె దివ్యలొక యే డైరతే వెలుగొందె సందదుల్
 దక్కెఁ బురంబు వీధుల మదం బొలసెన్ విటచిత్తవృత్తముల్.

సీ. రత్నాకరముఁ దర్వ రాజు వృట్టెడు వేళఁ
 జెదరిన ¹యమృతంపుఁజినుకులనంగఁ
 గమలవైరిని రాహుగబళింప నంతంత
 తోలఁకు వెన్నియల లేఁదునుకలనంగ
 నాకాశలక్ష్మి దా హరు బెండ్లికని యిరు
 కేలఁబట్టిన సేనఁబాలనంగ
 విఖిలేశునకు బ్రహ్మ నీలాంబరంబున
 నమరఁ గట్టిన మౌ క్రికములనంగ

ఆ.వె. వీధు లేర్పడంగ వెలుఁగుచు మెఱుఁగుల
 చిద్రుపల మరుభంగి చెలులు మిగుల
 గగన వీధి నంతమనతరనిబిడాంధ
 కార ²మెరియనంధకార మొప్పె.

5

సీ. మృగనాభి ¹పంకంబు మెయినిండ నలఁదిన
 మాయాకిరాతు మై చాయఁదెగడి
 నవపింఛమయభూష లవధరించి నటించు
 పంకజాక్షుని²గొల్వ్వ సుంకమడిగి
 తాపింఛవిటపికాంతారసంవృతయైన
 యంజనాచలరేఖ నవమళించి
 కాదంబనికురుంబకలితయై ప్రవహించు
 కాళిందీ గర్వంబుఁగాకుసేని

526 - ¹ క. అమృత బిందువు లనంగ ; ² అ. మొరయ.
 527 - ¹ క.చ. ర క్తంబు. (ఇది, చ. 6^వ తొలి పాదమే కలదు) ; ² చ. చెల్వ.

తే.గీ. కవిసె మఱియును గాకోలకాలకంఠ
 కంఠకలకంఠకరిమటాఖంజరీట
 మనమనాఘనసంఘాతగాఢకాంతిఁ
 గటికచీకటి రోదసిగవ్వరమున.

527

సీ. చుక్కలో యివి గావు సురలోకవాహినీ
 విమలాంబుకణకదంబములుగాని
 తారలో యివి గావు తారా¹పథాంబోధి
 కమనీయ² పులినసంఘములుగాని
 ఉడువులో యివి గావు మృదునంబరంబునఁ
 దాపించినట్టి ముత్యాలుగాని
 రిక్కలో యివి గావు రేచాపతుఱుముపైఁ
 జెఱివిన మల్లె క్రోవ్విరులుగాని

తే.గీ. యనుచు లోకంబు నందేహమందుచుండఁ
 బొడిచె బ్రహ్మాండపేటికాపుటకుటీర
 చారుకర్పూర³పాళికానంచయములు
 మెండుకొని యోలి నక్షత్రమండలములు.

527-a

తే.గీ. ఇక్షుకోదండుఁ డించువిల్లెక్కు వెట్టి
 యనిమిమః¹మీఁద నిర్జరాంగనలమీఁద
 నిండవేసిన కప్పురంపు టుండలనఁగ
 నుడుగణంబులు నుడువీధినువృత్తిల్లె.

528

ఉ. తమ్ములు చిన్నవోవఁగఁ బ్రతాపముతో నెడఁబాసి గానియై
 క్రమ్ముఁగ డాఁగె సూర్యుఁడక రాఁగల చంద్రునివైన మ్రింగెదన్
 బొమ్మునునట్టి చందమున బొరన చీకటి వచ్చె 1జారచి
 త్రమ్ముల సమ్మదమ్మునకుఁ దాపలమై యిలమీఁద నెల్లెడన్.

529

ఉ. రాజితేజుఁడైన దినరాజు తిరోహతుఁడైన ఏమ్ముటన్
 రాజుదయాద్రీ పీఠము తిరంబుగ నెక్కెడి 1నందు కట్టునన్
 బ్రాజిత సత్పథంబునకు బాధ యొనర్చుచు జారచోరసం
 పూజితమై తమంబుగఁడుఁ బొంగె నధర్మముతోడి 2జోడనన్.

530

527-a - 1 క.చ. వరంబున; 2 క.చ. విషల; 3 క.చ. వాటికా.

529 - 1 బ. జోక.

530 - 1 బ. నంది; 2 బ. జోటము.

- ఉ. జారులు చోరులు నిమగ్నల సంతస మందఁగఁ జక్రవాకముల్
దారలు దాను నశ్రుజలదారలు గ్రమ్మగ నుమ్మలింప నిం
దారె నజాండభాండమున సంతకశాసనకందరాంతర
స్పృహవిశాలకాలరుచిబంధురబంధమహాంధకారముల్. 531
- ఉ. నాలుగు దిక్కులందును మనంబుగఁబర్విన చీకటుల్ జగ
ద్ధోళము 1నిండ దృష్టికి నగోచరమై వెనఁ బర్వి యుండఁగా
నీలపటంబు మీఁద విపణిం బచరించిన ముత్తీయంబులన్
బోలివెలింగె సంతటనభోవలయంబునఁ దారణ 2తతుల్. 532
- తే.గీ. హిమకరునిరాక మునుమున్నె యెఱుఁగఁ జెప్ప
వచ్చి యున్నట్టి దూతిక వడుపు దోపఁ
గుముదిసీవ్రాతమున సతికుతుక మడరఁ
జెలుపు దీపింప పట్టద్రశ్రేణి నిలిచె. 533
- సీ. తలఁచిరానేరక తత్తజపడి యెమి
మాటకు ముందఱ 1వేటనంగఁ
గినుకుచుఁ బెద్ద వాకిలి దాఁక 2గద్దించి
వచ్చుచుఁ దమయింటి వారు మాట
లాడిన నెఱిఁగిరో యని గ్రుమ్మఱుచుఁ బ్రోద్దు
పోయె వాడింతకుఁబోవు నొక్క
యని యుమ్మలింపచు నై నట్టి దోఁగాక
యని 3సాహసము సేసి యతిరయమున
- తే.గీ. నేఁగుచును గ్రొత్తఱంకు ప్రొద్దెఱుఁగ దనిన
కారణము నేఁడు తనుఁదానఁగలిగెననుచు
నెట్టికేలకుపచ్చెఁ బ్రాబోశు కడకుఁ
జంచలస్వాంత యొక నవజారకాంత 534
- ఉ. వన్నెలు చూపి చూపి తలవాకిటికై సడయాడి యాడిచే
నన్నలు చేసిచేసి నడిసన్న 1 పథంబున నేఁగి యేఁగి పై
కొన్నను డాఁగి డాఁగి గనుగొన్న ముదంబునఁదేలి తేలియా
మన్నన మెచ్చి మెచ్చి కడు మక్కువఁగూడిరి జారులత్తఱిన్. 535

532 - 1 అ. నిండి ; 2 అ. వళుల్.

534 - చ. లో శేరు ; 1 అ. శేరు ; 2 క. గట్టించి ; 3 అ. నహనము.

535 - 1 అ. విధంబున.

చంద్రోదయ వర్ణనము

- ఆ.వె. వలపులాఁడు మిగుల వలపుల వలరాజు
వలవనేర్పు పదురు వలచినట్లు
పెట్టజాలఁ డొకఁడు పెట్టిన మాత్రము
పెట్ట లేక లంజ పెట్టఁగలదె. 536
- వ. తమమను నీలవర్ణపరిధామము వీడఁగఁ బూత్వశైలశృం
గములను నున్నత స్తనయుగంబు దనర్చుఁజకొరబంధువ
ర్ణము ముదమందఁగా నిజముఖద్వ్యుతి 1తెల్పుగ నిండు గర్భవి
హ్నము లభిరామమయ్యె నమరాధిపు దిక్సతికిం గ్రమంబునన్. 537
- ఉ. తూర్పున నీగతిం దెలుపు దోచె నమంచితవార్తిభేలనా
దర్పిత 1శక్రదిగ్గజనితాంతవిఘ్నార్థిశదుగ్ధవార్ధి తుం
2తుర్పులఁబోలి పాంథజనదుస్సహవీరవిహారోలకం
దర్పజగత్ర యీవిజయధామనితధ్వజపట్టికాకృతిన్. 538
- క. జడనిధి వెలువడి యొట్టఁగఁ
బొడమెడు నా యగ్నిశిఖలఁ బోలిక నిగుడం
గడగి యుడురాజు విరహుల
బడబాసల మనఁగ నుదయపర్వత మెక్కిన్. 539
- తే.గీ. వర్ణనకు నెక్కు దిగ్గరవర్ణినులను
గలయఁ గై సేయు సైరంధి కరతలమున
మురువు దీపించు లత్తుక ముద్ద యనఁగ
నుదయరాగంబుతోఁ జంద్రుఁ డుదయమయ్యె. 540
- సీ. మరలిన విరహుల చూసంబు అదలించి
యిరుమేన చీకట్ల నిండ్ల కనిచి
మఱి జారకుల నెల్ల 1మఱుగులు 2చొరఁ దోలి
నీలోత్పలంబుల మేలుకొలిపి
3వెలయు చకోరకాపళికి విందులు సేసి
నీరజాంతంబుల నిద్రపుచ్చి
వనదుల నుబ్బించి వలరాజు నెగయించి
మందమానతికి నానంద మొసఁగి

537 - 1 చ. తెల్పున; ట. వెల్పుగ.

538 - 1 ట. గంధ; 2 ట. తుర్పుము; 3 క. లోక.

541 - 1 చ. ట. మధుగులు; 2 ట. చెర; 3 ట. కనిపి; 4 క. వలయు, చ. వెయు,
ట. సెలయు;

అ.వె. తన ⁵తలంపుచేతఁ చలకొని నిఖిలంబుఁ
దెలుపు [గఁ] గఁ దూర్పుదిక్కునందుఁ
జల్లదనముఁజూపె జనములో⁶డెరులును
మామ యనఁగఁ జందమామ పాడమె.

541

నీ. విలసినపై దండు¹వెడలెడి [కందర్పు]
గొల్లెనపై హేమకుంభమనఁగఁ
గాముకద్యుతివల్లికల ద్రెంప నెత్తిన
శంబరాంతకుచేతి చక్రమనఁగ
మారుండు పాంథుల మానాటవులు గాల్పఁ
గూర్చిన నిప్పులకుప్పయనఁగ
విరహిమృగంబుల వేటాడు మదనుఁడు
దెచ్చిన²మోహంపు³దీమమనఁగ

అ.వె. నింత⁴నునువుగలిగి వృత్తమై యరుణమై
కాంతిఠోఁ జకోరగణము లుబ్బఁ
⁵బొడువుఁగొండమీఁదఁ బొడిచె రాకాచంద్ర
మండలంబు గగనమేండలమున

542

నీ. తిమిరభూతము సోఁకుఁదెలియ జగత్త్రయీ
లలన దాల్చిన రక్తతిలకచునఁగ
నఖ్యంబునకు నిశా¹శబరి యిచ్చినఁ బ్రాచి
²పాటించు గురువిందబంతియనఁగఁ
దోయధి వెడఁగ్రుంకి దోచు పురందరు
కుంభినిందూరితకుంభమనఁగఁ
గులిశాయుధుని పెద్దకొలువున నెత్తిన
దీపించు మాణిక్యదీపమనఁగఁ

తే.గీ. గుముదిసీరాగరనబద్ధ³ఘటికయనఁగఁ
గామినీరంజనౌపధ⁴కలశమనఁగఁ
బొడవుపెంపున బింబంబుపాలుపుమిగులఁ
జంద్రుఁ డుదయించెఁ గాంతిని న్తంద్రుఁడగుచు.

543

541 - ⁵ అ. చ. తలఁబు ; ⁶ అ. బొరులను.

542 - ¹ అ. వెడలిస ; ² క. మోహన, చ. మోహ ; ³ క. చ. దీప ; ⁴ అ. మనువు ;
⁵ క. పొడవు.

543 - ¹ అ. నతియొనంగిన ; ² అ. ప్రాపించు ; ³ అ. గుళిక ; ⁴ అ. కలశ.

శ్రీకాంత నయిదోడు రాకాంగనకు సొంపు
 కళలపెన్నిధి సుధాగరిమ¹ప్రోవు
 చుక్కల గమికాఁడు జక్కవలకు బూచి
 మృదు తలపువ్వు పాల్కడలిపట్టి
 వలరాయనికి మామ బలజంబు వాకట్టు
 తిమిరంపు² వెఱమందు³డికలవిందు
 యోగుల⁴ప్రాపు వియోగుల⁵మడికీడు
 కలుపలఱేఁడు సౌఖ్యములపొందు

4. వెన్నెల వులుగులకుఁబంట విరహిజనుల
 గొంగ మల సూనిలునకును గూర్చినఱుఁడు
 నిండి పొడిచెను వెనఁ దూర్పుకొండమీఁద
 నుంపరాంగుఁడు సంఘస్థాచందరుండు.

544

మగనిలో నగమైన మగువ లీలార్పమై
 దాల్చు కర్పూరతాటంకమనఁగ
 దేవేంద్రు గారాబుదేవి ధమ్మిల్లంబు
 పైఁబేర్చు చేమంతిబంతి యనఁగ
 రతిరాజు మన్నించు రాణినానవుఁగొమ్ము
 నవరించు ముత్యాలజల్లి యనఁగఁ
 బ్రాచీదిశాకాంత పాపట నెలవున
 సొబగొంది వెలయు చేర్చుక్కయనఁగఁ

గీ. ²గాసె పాలేటివిందు జక్కవలపొందు
³యబ్బములసిగ్గు నమ్మతరనంబునిగ్గు
 కాముకుల డాక పచ్చవిల్కానిజోక
 చంద్రకాజాలములసీమ చందమామ.

545

పూర్వదిగ్భామిని పురుహూతునడుగులు
 గడుగనెత్తిన రత్నకలశమనఁగఁ
 గులమెల్లఁ బొత్తునఁ గుడువఁ జకోర¹పా
 శ్రికినిడ్డ పసిఁడిపల్లెరమనఁగ

544 - ¹ బ. ప్రోవు ; ² బ. వగజంబు ; ³ బ. దెనల ; ⁴ క. ప్రోవు ; ⁵ క. తుతి.
 545 - ¹ క. కాంకవ, బ. కాంగన ; ² క. చ. దోచె ; ³ బ. నంబుజము ; ⁴ క. దాక,
 బ. మాత.

నమరులు నిత్యంబుననలారఁ ద్రావంగఁ
 బులియని యమ్మతంపుఁ జెలమయనఁగ
 విరహులపై దాడివెడలెడు వలతేని
 కెత్తిన మఃత్యంపుబెల్లియనఁగఁ

తే.గీ. పద్మముల పాడు వేల్పుల బంతికూడు
 కమలమిత్రునిజోడు చీకటులనూడు
 మించి యుదయించె నుదయాద్రిమీఁద నంత
 నకలసౌందర్యవరసీమ చందమామ.

546

సీ. గగనతాపనముఖ్యకమనీయకరతల
 సంగతస్పాటికలింగమనఁగ
 భానురాంబరమనప్రాసాదసంస్థిత
 విశదమౌక్తకలశవిహగమనఁగ
 మహితధారాధరమార్గపారావార
 సంజాతనిర్మలనంఘమనఁగ
 నాకాశవిపులపద్మాకరశ్రీకర
 మంజులతరఫేనవుంజమనఁగఁ

తే.గీ. గ్రమముతేడుత నుదయరంగంబుఁబాని
 యచ్చవెన్నెల యొక్కింత పెచ్చుపెరుగ
 జారచోరులు బెగడఁ జకోరసమితి
 మిగుల మోదింపఁ జంద్రుండు మిన్నుఁబాకె.

547

సీ. నళినగర్భుని వాహనంబైన రాయంచ
 గూరిమితోఁ గన్నగుడ్డనంగ
 వజ్రాయుధుండు లీల వలచేతఁబట్టిన
 మంజులమగు నూత్తుకంజమనఁగఁ
 బ్రాద్వికాకాంత దాఁ బరిణామ మెనగంగ
 మలయజంబుననిడ్డ తిలకమనఁగ
 దర్పించు విరహుల ధైర్యవల్లులఁ ద్రెంప
 దర్పకుం డెత్తిన దాత్రమనఁగ

తే.గీ. లాంఛనచ్చవిపరభాగలక్ష్మియనఁగ
 నుదయరాగంబు సుభగనముజ్వలముగఁ
 బూర్వదిబ్బుఖమునకుఁ గర్పూరకాంతి
 భంగియొనఁగుచు నిందుబింబుదోఁచె.

548

5. జచ్చకుఁగేలిమై నెగయంగవైవిన
 కంతుము తైవుఁ జేరుబంతియనఁగ
 విరహానలము మండ విసరంగ నెత్తిన
 మరుచేతి పటికంపు సురటియనఁగ
 జగములు వెలుగొంద నన్నద్దుఁడగు మీన
 కేతను వజ్రంపు గేలమనఁగఁ
 బాయకుండింక దంపతులంఁచు జాటించు
 కాయజు వెండిజేగంటయనఁగ

3. గీ. మండలాకారమునఁ జుట్టి గండలింఁచు
 కిరణసూత్రంబు సంధించు క్రీడ నల్పు
 భావసంభవు వెలిపట్టుఁబడగ యనఁగ
 సంబరంబునఁ జంద్రదంబంబు దోచె.

549

5. ప్రాచీదీశాంగనాఫాలతలంబున
 దీపించు సిందూరతిలక మనఁగ
 నలిగి కాలకిరాతుఁ డంధకారమృగంబు
 ఖండింప మెరయించు కత్తి యనఁగ
 గగనతమాలవృక్షము తూర్పుఁగొమ్మును
 లలితమై వెలయు వల్లవ మనంగ
 సురపతిక్రీడ నుప్పర మెగవైచిన
 సమధుపలీలాంబుజం బనంగఁ

3. వె. దొగలగముల వేడ్కతోడ రాజిల్లంగఁ
 గడలి మిన్నుముట్టి కడలుకొనఁగఁ
 బొడిచె శీతకరుఁడు భూరిచకోరక
 ప్రీతికరుఁడు జారభీతికరుఁడు.

550

5. పన్నుగాధిపుశయ్యపై దూర్పువెనుకగా
 నిలిచున్న హరినాభిజలజ మనఁగఁ
 దన పుట్టినిల్లు గావున వేడ్క వనధిలో
 మునిగి లేచిన నిరిమోమనంగ
 విభు లల్క లుడిగింప విరహణీతతి కిచ్చు
 దర్శకు నభయహస్తం బనంగ
 బలవైరిసాధాగ్రతలమున విలసిల్లు
 తనకోజ్జ్వలామృతకలశ మనఁగ

తే.గీ. బయలి కొలువున నురపతి పాలఁబట్టి
 పాలయు మరుచేతి చిగురాకుఁబలక యనఁగ
 నుభగవిలసితుఁడై జారచోరజనుల
 హృదయభయకరుఁ డమ్మతాంశుఁ డుదయఁపయ్యె.

551

సీ. నెలకొని యమ్మతంబు నిండారఁబోసిన
 1కొమరారు 2రాజతకుంభ మనఁగఁ
 జరకాలనంభృతోవిరహపాండురమైన
 వరయామినివధూవదన మనఁగఁ
 బాలనముద్రంబు బాసి⁴వచ్చిన నుధా
 గురుతరసారంపుఁ గుప్ప యనఁగ
 వలరాజు శృంగార మలవడ వీక్షింప
 నలరింపఁ దగు నిల్వుటద్ద మనఁగ

తే.గీ. వెలయుఁ గంతుని యభిషేకవీధిఁ ద్రిదశ
 కాంతుఁ డెత్తిన మోక్షికకలశ మనఁగ
 జీవచోకమ్ము మిక్కిలి చెలఁగుచుండ
 మిగుల నభమునఁ జంద్రుండు వెగడ నెగడె.

552

శా. చోరవ్రాతగజాంకుశంబు నళినిశుంభన్మదేభంబు ది
 జ్ఞారీమోక్షికదర్పణంబు రజనీకాంతామనోహరి వి
 స్సారాంభోధితరంగ¹శాలి గిరిజాప్రాణేశభాస్వజ్జటా
 శ్రీరమ్యాభరణంబు చంద్రుఁ డుదయించెన్ నుప్రభాభాసియై.

553

శా. 1చుక్కల 2రాణివానముల చుట్టలు గల్ప³కొలంకులెల్లఁ జె
 న్నెక్కిన జోదు పూవిలు [తుఁ] డిష్టుఁడు వెన్నెలపుల్లు లాశ్రీతుల్
 జక్కనదోయి తామరలు శత్రులుగా విహరించు రాజు మి
 న్నెక్క మనోజతాపభయ మెక్కి వియోగులుఁ దల్లడింపఁగన్.

554

చ. కువలయపర్వ మబ్జముల గొంగ చకోరమనోరథంబు జ
 క్కవలకుఁ బాయు త్రోవ కణకంఠుని యౌదలపువ్వు చిత్తనం
 భవు దళవాయి దేవతల 1పారణ యంబుధి యుబ్బు లోచనే
 త్నవము తమో వ్యసాయము నిశామణి తూర్పునఁ దోచె నీ క్రియన్.

555

552 - 1 క. కుమరాకు, చ. కొమరారు ; 2 క.చ. రాజిత ; 3 క.చ. వీర ; 4 అ. ద్రచ్చిన.
 553 - 1 చ.ట. కారి.
 554 - 1 క.చ. చుక్కలు ; 2 క.చ. రాణివానములు ; 3 క. గారింక.
 555 - 1 క. దారణ.

జననము దుగ్గవార్ధి సహజన్ములు కల్పకతామధేనువుల్
తను పమ్మతంపుఁబెంబెలము తానక మిశ్వరమౌళివర్తనం
బనుసమ మిట్టి రాజు నుదయంబున మో పులిరింపలేమి యు
వ్వనజము పాపమేమి యను వారము సర్వగుణాఢ్యుఁ డాతనిన్. 556

1 దెసలను గొమ్ము లొయ్య నతిదీర్ఘములైన 2 కరంబులన్ బ్రయం
బెనగఁగ నూది నిక్కి 3 జనిశ్వరుఁ డున్నతలీల బేర్చు నా
కనమను పేరి భూరుహము కాంత నిరంతరతారకాలిన
త్కుసుమచయంబు గోయుటకొ కోయనఁ బ్రాంతె నముత్సుకాకృతిన్. 557

విరహుల తాపముం బెఱకువిల్చు ప్రజాపము పర్వమాసనా
గరముల పెంపు రాత్రినతి గర్వముసాంపు చకోరికానము
త్కరము విలాసముం గునుమగంధవిలాసము నగ్గలింపె 1 నుం
దరశశిదీప్తిజాలము సుధారసమూలము లీల వ్రాలినన్. 558

1 ఏదిలి కైరవడక శ్రేణి నొక్కులు దీఱె
శశికాంత²వేదుల జలము లూరెఁ
గోరి కాంతులఱె జకోరికల్ రతి గేరె
వారాశి 3 గరువంబు మేర మీఱె
ద్రోపడి యిరులు పటాపంచలై పాఱె
దిబ్బుఖంబుల వింతతెలివి సేరెఁ
జక్రవా⁴కమ్ము 5 లబ్ధకుడుంగుములు దూఱె
కామినీకాంతుల కలక దేఱె

గీ. మదనుఁ⁶ డమ్ములు నూత హిమంబు⁷ పేరె
జడిసి విరహిణి వగఁగూరె జారచోర
దర్పములు జారె రవికరతాప మాఱెఁ
జూడఁజూడంగఁ దారకస్ఫురణ దాఱె. 559

కుముదిని నవ్వె నత్తఱి జకోరము గ్రొవ్వెఁ గరావరుద్దమై
కమలిని స్రుక్కె వారినిధి గ్రక్కున నిక్కె సమస్తచంద్రకాం
తములు గరంగె మన్నుడుఁ డుదగ్రతఁ బొంగె వియోగబృందమా
నములు దలంగె నంచలమనంబు గలంగెఁ గ్రమక్రమంబునన్. 560

557 - చ. లో లేదు.

557 - 1 క. దిశలను ; 2 క. కరంబులై ; 3 ట. నమి.

558 - 1 క. సుద్దర, ట. నాదర.

559 - 1 క. వృద్ధిని, ట. శిథిల, చ. లో తాలిపాదమే కలదు ; 2 ట. వంతుల ;

3 ట. గర్వంబు ; 4 ట. కము ; 5 ట. లంబుజ ; 6 ట. దంబులు ; 7 క. శేతె.

చ. కుముదవనాళికిం¹ బలువు కోకములాటకు² నిల్పు దిగ్గదూ
 నమితికిఁ బూత మేఠ నవశాబచకోరకరాజి కిందుకాం
 తములకుఁ ద్రావకం బగుచు దర్శకశాస్త్రనిరూపితోషధ
 క్రమమునఁ బండువెన్నెలలు గాసె³ మహివలయాంతరంబునన్. 5

మ. కుముదంబుల్ వికసిల్ల నబ్జిజలముల్ ఘూర్ణిల్ల ఘోరాంధకా
 రము భేదిల్ల దిశాపురంద్రిముఖముల్ రంజిల్లఁ బాంథుప్రకా
 నము భీతిల్ల నలంత జక్కవలకు స్వర్ణిల్ల నేణాంకర
 త్పములన్ నీరము లుప్పతిల్లఁ బొడిచెం జాబిల్లి పూర్వాద్రిపై 5

చ. అమరుల బోనప్పట్టిక నహస్రమయాఖుని జోడుకోడె నం
 తమనము వేణువిత్తు కుముదంబుల చక్కిలిగింత పుంశ్చలీ
 నమితికిఁ జుక్కవాలు నవసారనలక్ష్మి తొలంగుబావ కో
 కములకు గుండెతల్లడము కైరవమిత్రుఁడు దోచెఁ దూయునన్. 5

సీ. ఆకాశనది యని యనిమిషాంగన లెల్ల
 వేడుకతో జలక్రీడ¹ నల్పఁ
 బాలమున్నీరని పంకజనాభుండు
 ఫణిశయ్య గావించి పవ్వళింపఁ
 బాదరనం బని మోదించి సిద్ధులు
 మించి మటంబులు నించుకొనఁగ
 నమ్మతంపు సోనని యఖిలామరశ్రేణి
 చెలఁగి పానంబులు సేయుచుండ

తే.గీ. వెల్లివిరియుచు నుబ్బుచు ²విశదకాంతిఁ
 బొదలుచును దివ్యమగుచును భూరిమహిమ
 నఖిలజీవుల కానంద మతిశయిల్ల
 నచ్చవెన్నెల ³విమలమై పెచ్చుపెరిగె. 51

తే.గీ. అతవంబునఁ బగలెల్ల నలఁతఁ గూరి
 కోర్కె మీఱంగనున్న చకోరనమితి
 తగనొనర్చియుఁ బేర్పు నాతప మనంగ
 నంబరంబునఁ బర్వెఁ జంద్రాతపంబు. 51

561 - ¹ క. బలువు; ² క. తెల్పు; ³ ట. దరాశ్రమోహనంబుగన్.
 564 - ¹ ట. నలువ; ² క. వీళ; ³ క. మిగులమై.

- ఉ. నేలయు నింగియుం దిశలు నిండె నఖండిత¹భాతిఁ జంద్రికా
జాలము దద్రనంబులుఁ బ్రసారితచంచుల² నంచితస్థితిం
గ్రోలెఁ జకోరబృందములు గ్రోలి ముదంబున సోలి సోలి లీ
లాలలితామరక్తిఁ జదలం బొదలెన్ మదలాలసాకృతిన్. 566
- చ. సరసత నిండువెన్నెలలు చంచుపుటంబులఁ జించి వించి లోఁ
¹గురియు వినుతృచంద్రికలు ²కుత్తుకబంటిగఁ గ్రోలి క్రోలి పై
దొరగెడు కొముదీరసము తుంపురులన్ వెనఁదోఁగి తఁగి పైఁ
³బోరలుచు నీఁదుచుం మునిఁగిపోవుచు నాడెఁ జకోరదంపతుల్. 567
- చ. ఎఱకలు ¹దీఁటి కంధరము లైత్తి ²యొగిం జరలాట మున్నుగాఁ
బఱచుచు లేతవెన్నెలలు పారణసేయుచు మించి చంచులన్
సఱకినఁ దోనఁబుట్టు కిరణంపుఁగొనల్ గొని మోము మోముతో
³నితీయఁగఁజేర్చి ప్రేయసుల కిచ్చుచు నాడె దివిం జకోరముల్. 568
- చ. అఱకల కెల్ల వ్రేఁగుఁగ బయల్పడు వెన్నెల ¹వేసి దీర్చుచున్
దఱుచగు వెన్నెలం దిగిచి త్రావుచుఁ దెట్టువగట్టు వెన్నెలం
గఱచుచుఁ జిక్కఁగాఁ గరడు²గట్టిన వెన్నెలగుఱ్ఱు గీరుచున్
తుఱగలి గొన్న వేడుకలతో విహరించెఁ జకోరదంపతుల్. 569
- మ. కలయం జంద్రిక సోఁకఁ గర్ణికలు పొంకంబెక్క నంతంతకున్
గలికాగ్రంబుల పట్టు వాని నెరయంగావించెఁ దోరంపుటు
గ్గుల వీడ న్వేడవీఁక వీఁగి వెలిరేకుల్ నాళము ల్దాయ లో
దళము ల్బింకముఁ జూపఁగాఁ గలువతండం బొందెఁ గ్రొత్తపులన్. 570
- చ. వడిగొని చాల నుప్పతిల వాలిన కేసరముల్ దలిర్పఁ బు
ప్పొడిదళ మెక్కఁ దేనియలు పొంగి తరంగలుగాఁ జెలంగి పై
బడు నెలదేఁటి దాటులకుఁ బండువలై నవసారభంబులుం
గడువుగ నుల్లసిల్లె మనకైరవపండము నిండువెన్నెలన్. 571
- ఉ. వెన్నెలవెల్లి పొల్కడలి వ్రేఁకఁదనంబుఁ దనరై దిక్కులన్
మిన్నును నేల ముంచి రజనీకరబింబము కుండలిభవ
త్పన్నగతల్పకల్పనము భంగిఁ దనరైఁ దదంతరంబునన్
వెన్నునిభంగిఁ జూడ్కులకు వేడ్కయొనరైఁ గలంక మత్తఱిన్. 572

566 - ¹ క. కావి; ² క. నంచిన.567 - ¹ క. గురియు; ² క. కుత్తిగ; ³ క. బొదలుచు.568 - ¹ క. చ. దిండి; ² బ. మొగిం; ³ బ. నితీయుచు.569 - ¹ క. వోలివిచ్చుచున్, చ. వోవిడిచ్చుచున్; ² బ. గట్టఁగ.

- చ. అవిరళతారకానిబివహారము లోలి దరించి చంద్రికా
 ధనళవినూతనాంబరము దట్టముగాఁగ మునుంగువెట్టి కై
 రవమధురస్మితం బమర రాత్రివిజాసిని యొప్పె శీశు
 క్రవ్విమలరత్నదీపమనఁ బర్వె నజాండనికేతనంబునన్. 573
- ప. కమలభవాండమొప్పె బటికంపుఁగలంతిక భంగి నందులో
 నమృతమునించినట్లమరె నారయఁ జంద్రిక తారకానమా
 జము విలసిల్లె వాసనకుఁ జల్లిన పువ్వులరీతి నిందుబిం
 బము కమనీయమయ్యె రుచిఁ బంచిన ముత్తైపుసూకుఁడోయనన్. 574
- సీ. తిలకంబు కస్తూరి దీర్చితి మప్పుడ
 యలవడఁ గర్పూరమైన దివుడు
 గట్టిగాఁ గెంబట్టు బుట్టముల్ గట్టితి
 మప్పుడు వెలిబట్టయైన దివుడు
 పెనుపాండ నీలంపుఁబేరులు¹వైచితి
 మప్పుడు హారంబులైన వివుడు
 కొలఁదిగా నూతనకుంకుమం బలఁదితి
 మప్పుడు చందనమైన దివుడు
- తే.గీ. వేగఁ జనుదెంచి² చూడుఁడి విన్మయంబు
 లనుచు బొంట్లను జీరుదు రంతనంత
 నొప్పు వేడుక వెన్నెల గుప్పలాడు
 చుండి పురికన్నియలు వేక్క మెండుకొనఁగ 575
- క. ఆ నమయంబునఁవెన్నెల
 బాసటమునఁ దోచి తోచి పాంథుల మీఁదన్
 విసె మనోభవుఁ డెంతయు
 గాసిలి యెలదేటి తెక్కగణుల శరంబుల్ 576
- చ. అలరులపాన్పులం దలిరుటాకులసెజ్జల హర్ష్యవేదికా
 తలములఁ దీవయిండ్ల నికతాశయనంబుల మున్నిరక్తిమై
 నల గురువిందకందువల నప్పటి కప్పటి కింపుఁ బెంపు కో
 ర్పులఁ దనియార¹ రెట్టి వడఁగూడిరి వేడుకఁ బొరదంపతుల్ 577

575 - ¹ క. వేసితి ; ² చ. చూడుమా.577 - ¹ రెట్టవడ, చ. రెట్టివడ ; ² బ. వేడుకనాడి

- ఉ. వారణరాజయాన¹ కనువారము కుంతలనుద్యవీధి నిం
 దూరము దూరమయ్యె మగతుమ్మొద ప్రోడబు² గోడగింప రుం
 కారము కారమయ్యెఁ జెలికత్తియల న్పలికించు వాక్యనం
 భారము భారమయ్యెఁ పుడిఁ బరిస్విన నూతనకామవిక్రియన్ 578
- చ. విరులు శరంబులయ్యెఁ ¹జలివెన్నెల ²యంటిన పంటయయ్యెనుం
 గరువలి వజ్రమయ్యెఁ జెలికత్తియ యొప్పనిదయ్యె హస్తపం
 జరమునఁ బూని పెంచు శుకశాబకముం బగచాటుదయ్యె న
 త్తరుణికిఁ బంచబాబుఁ డను దైవము దాఁ బ్రతికూలమౌటబేన్ 579
- చ. పులకకదంబముల్ ననిచె పుల్లముఖాబ్జ ¹వికాననంపదల్
 దొలగె మరాళికాగతులు దూరములయ్యె శ్రమాంబుపూరముల్
 వెలి విరియంగఁజొగెఁ బురివిచ్చి నటింపఁగఁ²జొచ్చె నెమ్ములున్
 బొలఁతుకయందు మన్మథుఁ³ డపూర్వముగా శరవృష్టిఁ జూపఁగన్ 580
- సీ. అలరుఠేకుల యలుఁగులు [మీఁదఁ] గురియుచోఁ
 జేలకొంగు మునుంగు చేసి చేసి
 చిల్కపల్కులు గాడి జీవంబు ¹వెడలుచో
 నంగుళంబుల వీను లాని యాని
 యడుగులఁబుప్పాడు లంటి ²చుట్టంటుచో
³నూహను గడువెచ్చు నూర్చి యూర్చి
 కమ్మతెమ్మెరలు పైఁగలయంగ సోఁతుచో
 వల్లరియును బోలె వణఁకి వణఁకి
- తే.గీ. సాహసము దోడుగాఁగ నచ్చవలనయన
 మందిరారామవాటికామధ్య⁴సీమ
¹దరిసి చని యొక్క పుష్పలతాగృహమున
 ధవళకరకాంతతయ్యైఁ దనువు వైచి 581
- ఉ. లేని ప్రియుండు కనొనఁగలేని విలాసము విన్నవింపఁగా
 లేని ప్రియంబుఁ¹ గైకొనఁగలేని కడంకలుఁ గొఁగిలింపఁగా
 లేని ముదంబుఁ జేకొనఁగలేని డతు ల్యుడిఁ² బట్టుగొల్పఁగా
 లేని నుఖంబుఁ దాల్చిఁ గబళింపఁగ సింధురయాన దీనయై 582

578 - ¹ క.చ.ట. కును ; ² ట. గ్రోడగించు.

579 - ¹ క.చ. దని ; ² ట. యొట్టిన.

580 - ¹ ట. విలాస ; ² ట. నెమ్మిక్కోకికన్ ; ³ చ.ట. దుపూర్వముగా.

581 - ¹ ట. తెడలుచో ; ² చ.ట. చుట్టడుచుచో ; ³ ట. మన్మథుమని ; ⁴ ట. వీధి ;

⁵ క.చ. అరసి.

- ఉ. తూలిన మోము¹ బెల్వుఁ పదుదూకొను మర్మజలంబువెల్లువం
దేలిన మేను నెమ్మనము² త్రిక్కులఁ జిక్కులఁ జేసి³ వెల్పుడం
దోలిన తాల్మి వల్లభుఁడు దోచిన రిత్తకు రిత్తకౌఁగిటన్
సోలిన చందముం⁴ గలుగఁ జూచి వయస్యలు భీతచిత్తలై 583
- చ. కటకట మమ్ము నొక్క క్రుటికాలముఁ బాయనిదాన బొంటిమై
నెటువలె వచ్చితమ్ము చెలి యిచ్చటి వ్రేకవుఁ దెనెవాక లీ
వెటువలె నీదితమ్ము తెరువెల్లను బుప్పాడి నీ పదాంబుజం
బెటువలె నోర్చినమ్ము తరుణీ తగునమ్ము కడిందిచైదముల్ 584
- ఉ. జచ్చ హితాహితంబు గణియింపని గోలవుగానఁ గానకున్
వచ్చితి గాక¹ యీ పథికవర్గము నొంటఁ జరింపనిచ్చునే
యిచ్చటి యన్యపుష్టచయ మిచ్చటి మత్తమధువ్రవ్రవజం
బిచ్చటి పల్లవోత్కరము లిచ్చటి పాంసులపంకజాతముల్ 585
- క. తత్తఱిలువారి నందఱ
నత్తఱి మరుపడఁగఁ 1బిలిచి యబ్బాలిక దా
నత్తన్విఁ దెల్పి కౌఁగిట
నొత్తి కురుల్ నిమిరి యుల్ల మాఱుడిలంగన్ 586
- ఉ. మచ్చికఁ గల్లు నెచ్చెలుల¹ మమ్ము మొఱంగి లతాంగి యొంటి నీ
విచ్చటి కెట్లు వచ్చితివి యీ వనవాటిక దాదిప్రక్కయే
సచ్చనివింటిజోదు తగు బంధువుఁడే మఱి చిల్కలేమి నీ
నచ్చిన తోడఁబుట్టువులె నాయము దప్పుఁగదమ్ము యియ్యోడన్. 587
- చ. హిమశరుఁ డంకకాఁడు మధు వెప్పుడు జాతివిరోధి రాజకి
రము ప్రతిపక్షి తెమ్మెరలు ప్రాణముదాయలు కాచియుండుఁ జూ
తము గడుఁజూడఁజాలఁ డలదర్చకుఁ డింతయెఱింగియుం జెలీ
మము సఖులం దొఱంగి రిపుమధ్యమ మీ వన మొంటిఁబొత్తురే. 588
- ఉ. ఏయఁదొడంగెఁ గంతుఁ డెడయాక శరంబుల వేడి¹ వెన్నెలల్
గాయఁదొడంగెఁ జందురుఁడు కర్ణపుటంబులు వ్రీలఁ గోయిలల్
గూయఁదొడంగె వల్లభులఁ గోరెడు కన్యల కెల్ల నిట్టిదే
న్యాయము లేక దైవమిది నాకు మఱిచెనొ నేఁడు నెచ్చెలీ. 589

583 - ¹ క. బెల్పు ; ² క. దిక్కుల ; ³ క. వేల్పులం ; చ. వెల్పుల ; ⁴ బ. గలియఁజూచి585 - ¹ బ. యా. ; బ. నిలిపి.586 - ¹ బ. నిలిపి.587 - ¹ బ. మర్మమెఱింగి.589 - ¹ క. వెన్నెలల్

- క. సోలుచు చెలి కెదురాడక
 తూలుచుఁ దన దండనున్న తొయ్యలి మేనన్
 వ్రాలుచుఁ జింతాజలధిం
 దేలుచుఁ గనుఁగవయు మాసి తెలియకయున్నన్. 590
- క. గునగునలఁబోయి వలపుల
 కిసమనలని తెలిసి రసక కిసలయ పాఱుల్
 విసకినల కుసుమ రసములు
 వెసమనలకతెచ్చి శిశిరవిధిలాలసలై 591
- కా. వన్నీటం జలకంబు లార్చి చలువల్ పైఁగట్టఁగా నిచ్చి మే
 న న్నిండారఁగఁ జందనంబలఁది విన్నాణంబుగాఁ గప్పురా
 న న్నామంబడి క్రొమ్ముడి న్నిరులదండల్ ¹నిల్చి హారావళుల్
 చన్నుంగ్రేవలఁ దాల్చి రప్పుడు చెలుల్ చంద్రాస్యకు న్నేర్పునన్. 592
- సీ. నారంగములు వాసనారంగములుఁ గొన్ని
 యలినాదమంత్రముల్ దెలుపు చోటఁ
 దిలకంబు లవనిజతిలకంబు లవిగొన్ని
 ప్రసవానవార్జ్యంబు లొనఁగు చోటఁ
 గాంచనంబులు వనైకాంచనంబులుఁ గొన్ని
 కళికాప్రదీపముల్ నిలుపు చోట
 సహకారములు చైత్రసహకారములుఁ గొన్ని
 తలిరాకుటారతుల్ దాల్చు చోట
- తే.గీ. ముప్పిరిఁ బెనంగి ద్రాక్షలు గప్పికొనిన
 గొప్ప కప్రపనంటుల చప్పురాల
 నొప్ప రాలిన కప్పురా లుప్పురాలుఁ
 బెనచు వలిగాడ్చు ¹ధూప మర్పించు చోట. 593
- ఉ. గొజ్జఁగి మంచునం గలిపి కూర్చిన పుప్పొడి తిన్నెమీఁద లా
 మజ్జనకాయమానలసమానవిమానము క్రింద నొక్క పూ
 సెజ్జ మటించి పై నొక కుశేశయకర్ణిక నిల్చి యందు నం
 పజ్జలజ్జేక్షణానుతునిభావము వ్రాసెఁ గురంగనాభికిన్. 594
- ఉ. ఈరవుమోకమావిఁగమి యిక్కువ ¹గొజ్జెఁగలందు జాఱు ప
 న్నిరులయేట నయ్యునఁటినిట్టలపైఁ బొరలాడి రాలు క
 ర్పూరపుడీవిచెంగలు వపువ్వులు గప్పిన చప్పరంబుల్
 సారపుఁదమ్మిపుప్పొడుల శయ్యకుఁ గన్నియఁ దెచ్చి నెచ్చెలుల్. 595

590 - ¹ క. గ్రాలుచు.

593 - ² క. మాక.

592 - ¹ క. నిచ్చి, చ. నిచ్చి.

595 - ¹ క. గొంజగ, చ. గొజంగ.

ఉ. సంపెగతేనె చిల్కి మునుజారిన పుష్పాడిదుమ్ముడంచె బల్
సాంపులపూలచప్పరము¹లోపలి కప్రపుదిన్నెయందుఁ జొ
క్కంపుమెఱుంగుఁలేఁదలిరుగద్దియఁ గేదఁగిరేకుమీఁద రా
ణింపఁగ మన్మథున్ రతిని నీరజనేత్రలు వ్రాసి చెంగటన్.

596

తే.గీ. ¹అతనువామాంకమున రతి నావహించి
మ్రోల బుఱుతురాజు నుదురాజుఁ గీలుకొలిపి
క్రేవల నగంధవిటపకోకిలమరాళ
కీరసారంగముల నిల్చి కినిసి చెలులు.

597

నీ. ధ్యానంబు హృదయవాస్తవ్యకుటుంబికి
నావాహనము జగద్వ్యాపకునకు
నర్హ్యపాద్యములు నారాయణప్రియసూతి
కభిషేక మద్భిక్తన్యాంకశాయి
కలరుదోయిళ్లు పువ్వులవెంటిదొరకు గం
ధము గంధగిరిమరుద్బాంధవునకు
దూప మప్రీతిప్రతాపాష్టమరభికి
¹దీపంబు తిమిరభయావహనకు

తే.గీ. మధువనఫలోపహారంబు మధుపకీర
పరిజనపరాయణున కంచు భక్తి నొనఁగి
మానమథనాయ మదనాయ మధుసఖాయ
మనసిజాయ నమోనమో యనుచు మ్రొక్కె.

598

తే.గీ. వనజముఖు లుత మయన కావాహనాది
పూజ లొనరించి పలికి రింపులు ¹జనింప
నరనమాకందనవరురీ²చాతురీవి
కాలవాచాలమాధురీసాధురీతి.

599

చ. నరనిజ బాణ నిష్కడవఁ జక్కని దైవము గాన మన్యథా
¹శరణ మెఱుంగ మిందులకు సాక్షివ నీవ మదీయభావమం
దిరుఁడవు నీ మనం బెఱుంగదే జగదేకపరాక్రమక్రియా
వరతఁ దొఱుంగి నీ దయకుఁ బాత్రము జేయుము మా వధూమణిన్.

600

596 - ¹ క. లోలికపవ్వ.

597 - ¹ క. ఆకని, చ. ఆకని.

598 - ¹ క.చ. దీపింప.

599 - ¹ ట. మణింప; ² ట. చారురీతి.

- క. కామకమలాస్తకమలా
కాముకసుత కామనీయకనిధి యటంచున్
గామినులు విన్నవించిరి
కోమలకో కూయమానకోకిలఫణితిన్. 601
- గా. వాతాండోళితచందనాగరులతావ్యాల్లిధకేళీవనీ
జాతంబు ల్పవదీయనర్మగృహముల్ వైత్రుండు నీ బంటు నీ
కేతత్కాననజాతవస్తునిచయం బేమిచ్చి పూజించుటల్
శీతాంశో రమ్యతార్పణం బని గృపన్ జేకొమ్ము చేతభవా. 602
- మ. బలవన్నేరుశరాననంబును జిరబ్రహ్మస్త్రముం¹ గల్లు బల్
విలుకానిం దృణమైన చాపమున గాలింబోవుతే² యల్లులం
జల మానించి నగంబు చేసి³ తవునో సంకల్పసిద్ధు ల్గానన్
బలు మేరు న్నిరసిం⁴ ఠేఱిగురుఁగొమ్ముం జేవ గాకుండునే 603
- ఉ. కొండఁట విల్లు వేఁడలలకుండలి రాజఁట నారి యమ్మునం
తుండఁట బైటిపల్లియలు దున్నిన వాఁడఁట యొండు రెండు భ
ర్లుం డిది నిండు పౌరుషమొకో యని గెల్వవె ముజ్జగంబు లు
ద్దండత నొక్కతుంటవిలు దాలిచి¹యంచున గండుకూపులన్ 604
- ఉ. సూనశరాన నీ శరముఁ జొచ్చిన ధాతకు నీ మనోభరం
బానక¹ రౌప్యభూధరగుహాగృహ మీఁగిన కూలికిన్ ద్వదీ
యానమశౌర్యశక్తిహృదయంబునఁ బూను రమావిలాసికిన్
మానదమో రజంబును దమంబును సాక్షిక్రమున్ గ్రమంబునన్. 605
- క. మొనయంగనకా కటకట
మొనయం గనకాద్రిధరుఁడె ముదిత ను¹పవనా
తను²పవనాతతి కొనఁగక
తనుపకా(?) మదనుని యుదంచితకరుణన్. 606
- సీ. లోకత్రయోజయోత్సేకంబుఁ దెలుపు నీ
పడగ నారాయణస్రథమమూర్తి
రెం డంటనేయు నీ కాండచాతురికి¹నా
ద్యనిదర్శనమ్ము వామార్థజాని

600 - ¹ క. కరణమె.

603 - ¹ చ. గల్ల; ² క. యల్లులం; ³ క. తివినా, చ. తానా; ⁴ క. చ. కే.

604 - ¹ చ. యజ్జన.

605 - ¹ చ. కావ్య.

606 - ¹ క. పవనా; ² క. పవనా.

గాఢనాళికనంగ్రస్తుడై నేఁడును
 నీ డాగుఁబూను వాణీవిలాసుఁ
 డెక్కి త్రొక్కని చోట్లుఁ ద్రొక్కించు నీ యాజ్ఞఁ
 గడవఁడుఁ బద్మినీకాముకుండు

తే.గీ. కాంత లన నెంత నీ యంత మనుని కింక
 నల్లిచికురఁ బ్రోవవయ్య పద్మాక్షిఁ గావ
 వయ్య శుకవాణిఁ గరుణింపవయ్య పూర్ణ
 చంద్రముఖి నేలవయ్య² యో చక్కనయ్య. 607

ఉ. ¹గిల్లియు గోరఁ దీర్పు పనికిన్ మఱి గొడ్డలి యొల్లకే కదా
 బల్లిదమైన సాధనముఁ బట్టక మన్మథ నీవు లోకముల్
 తెల్లమిగా జయించితివి తియ్యని²విల్లునఁ గమ్మదూపులన్
 జల్లని మంత్ర³చే శ్రుతిరసాయన మయ్యెడు ⁴బంట్లయూర్వులన్. 608

సీ. నీ విక్రమక్రీడ నిజహృదయంగమం
 బై మెచ్చు శ్రీధరుం ¹డనుఁగుఁడంద్ర
 నీ యాజ్ఞ² యొండననేరక ముద్రిత
 వదనుడై వర్తించు వాగ్వరుండు
 నీ తూపు కోర్వక నిటలాక్షుఁ డు³మతనూ
 ఫలకంబు చాటునఁ బాయఁ డెప్పుడు
 నీ బిరుదో క్రిచిప్పితజయజంగమ
 స్తంభమై యున్నాఁడు జంభవైరి

తే.గీ. యింకఁ దక్కిన బడుగుల నెన్ననేల
 యిట్టి నీవెట్లు పనిబాల నేచుబెట్లు
 పర్వతంబెత్తు కేలను బంతియొత్తి
 కడిమి నెఱవంగఁ జూచితె కాయజన్మ. 609

క. విరివింటివాఁడవు గదా
 శరణాగతులైన పాంథజనులను రక్షిం
 తురు గాకిటుల నుపేక్షిం
 తురె పైకముఁ గూడఁబెట్టఁ దొడగుచు మదనా. 610

607 - ¹ క.చ. ఆద్యన్నిదర్శనము; ² క. గో.
 608 - ¹ ట. గిల్లియ; ² ట. వింటను; ³ క. వై, చ. వే; ⁴ ట. తేంట్లయూర్వులన్.
 609 - ¹ క.చ. అనుఁగుఁబట్టి; ² ట. కొండన; ³ క. నతన, చ. శుతనూ, ట. మతను.

- క. వలదు కొలదాఁకుఁ జుమ్మని
చెలువలు మరుఁ గొనర వినరె జిలిబిలిగాడ్పుల్
జలజలన విరులుఁ దొరఁగెన్
గలకల మను శుకపికాళికలకల మెనఁగన్ 611
- చ. అఱమి రమాకుమారుఁడ వుదగ్రతలంబున వచ్చి నిల్చి న
¹ట్లఱముఱిఁ దోచినం గువలయాక్షి వణంకి కణంకఁ దూలి మై
మఱచిన గంధగంధగిరిమా(రుత)పాతితవల్లికాభయై
యొఱఱగిన నంభ్రమించి చెలు లుద్గతబాష్పతరంగితాక్షులై 612
- సీ. మోహపదేశతమోముద్రితములైన
కనుదమ్ముల హిమంబు లునుపరాదు
శ్రమబిందుతారకాగమఖిన్నకుచకోక
ములఁ జంద్రనామంబుఁ దలఁపరాదు
శీర్షదాశావృత్తిశిథిలతాసులతాంత
మనియాడు వీవనల్ వినరరాదు
పరితాపపుటపాకపరిహీనతనుహేయ
¹మిఁకఁ బల్లవపుటర్పి నిడఁగరాదు
- తే.గీ. లలన కానంగకేలికీలాకలాప
నంతతాలీడహృదయపాత్రాంతరాళ
పూరిత స్నేహపూరంతు పొంగి పొంగి
చల్లని పటీరనలిలంబుఁ జల్లరాదు. 613
- క. ఏమంద మేమిసేయుద
మేమందున మందలింత మేమందమ యిం
దే మందయాన ¹నడుగుద
మేమందఱ మనుచుఁ దరళహృదయాంబుజలై. 614
- సీ. జవరాలి యడుగులఁ జివురాకు లంటించి
పాలఁతి యూరుల నంటి పారలుఁ బొదివి
కొమ్మ చేదోయికెందమ్ములు హత్తించి
లేమ బాహుల మృణాళికలఁ బెనవి

612 - 1 క. అలిమరి, చ. అకమిర.

613 - 1 క. మింకవల్లవతార్పి, చ. మింకవల్లవనిర్పి.

614 - 1 క. మ.

యతివ గుత్తపుగుబ్బ లలరుగుత్తులఁ గూర్చి
 కాంత చెక్కులఁ జంద్రఖండము లిడి
 కలికి క్రేఁగన్నులఁ గలువరేకులు గప్పి
 లలన పెన్నెరుల వా లంటముడిచి

తే.గీ. నవనవగుణానుబంధబాంధవములైన
 చలువ లెన్నేనిఁ గావింపఁ జెలువ చెలులు
 నెలత విరహంబు మట్టున నిలువ దిఁకను
 నించువిలుకానిఁ బ్రార్థింత మంచు నచట.

615

సీ. స్వర్ణకుంభములకు వర్ణలేపనముగఁ
 జన్ములఁ గుంకుమం బలఁది యలఁది
 వెడవిల్లు నలుగులు దొడయుటగాఁ గన్ను
 లెడవక పన్నీటఁ దుడిచి తుడిచి
 లేతతుమ్మెదలకు మేఠగా విరిదమ్మి
 పుప్పొడిఁ గురులపైఁ బోసి పోసి
 ననుఁగుఁజుట్టములతో నాలింగనములుగాఁ
 బవకరంబుల చిగుల్లదిమి యుదిమి

తే.గీ. కప్పురపుధూళి మేనిపైఁ గప్పి కప్పి
 శివిపులకదళీదళంబుల శినిరి వినిరి
 విరహపరితాపవతియైన వెలఁది కవుడు
 చెలులు శిశిరోపచారముల్ చేయఁ జేయ.

616

సీ. బోటి మధువ్రతంబులకు దండమువెట్టి
 మకరందమధురబింబమునఁ జిలికి
 చెలి గంధవహుని కంజలిచేసి నెత్తావి
 పూవుగుత్తు లురోజమున నమర్చి
 నాళిదిసాహారపాళికిఁ బ్రణమిల్లి
 నవమృణాళముల బాహువులఁ గూర్చి
 నకి కెందలిరుడిందులకు వందన మొనర్చి
 చిగురుటాకులు పాదయుగళిఁ జేర్చి

- తె.గీ. సరగ నిటు లందఱు¹ను మీ ప్రసాదమనుచుఁ
బంచసాయకదేవతాబలమునెల్ల
వేడుకొని తగినట్లు గావించి రవుడు
చంచలాక్షి శిశిరోపచారవిధులు. 617
- ఉ. పత్రము పుష్పమున్ ఫల¹ముపాయనమిచ్చి భజించువార మీ
మాత్రమునంబ్రనన్నులయి మానినిఁ గన్దొనరయ్య మీ కృపా
పాత్రము గాఁగ నంచుఁ దగు భంగి పికంబులఁ దేంట్లఁ జిల్కలం
బత్రము పుష్పమున్ ఫల ముపాయనమిచ్చి భజించి నెచ్చెలుల్. 618
- సీ. అఱుతఁ గీలించిన యాణిముత్తైపుఁజేర్లు
హరినీలహారంబులై తనర్చెఁ
దనువల్లి నలఁదిన ధవళచందనచర్చ
లీలఁ గాలాగరుశేషమయ్యెఁ
గరముల మెత్తిన కర్పూరరేణువు
కస్తూరికారజఃకణములయ్యె
సెజ్జపైఁ బఱచిన చేసుంతిరేకులు
కలయ నిందివరదళములయ్యెఁ
- తె.గీ. జిత్రజాతుఁడు తనమాయఁ జేసినాఁడొ
మనమనంబుల విభ్రాంతి మట్టుపడెనొ
కమలలోచనపరితాపగౌరవంబొ
యనుచు వెఱగంది మదిఁ గుంది రబ్బముఖులు. 619
- మ. పటికి న్నార్చినలీలఁ జందనము పైపై బూయ నంగారక
చ్చుటలం గాయుతెఱంగునం జిగురుసెజ్జం బొర్లఁగా నప్పట
ప్పటికిం 1జేవడ నిచ్చి 2నట్లొడలిపై పన్నీరు చల్లంగ ను
త్కృటమయ్యెన్ బెనుగాఁక బంగరుసలాకన్ బోలు నబ్బలకున్. 620
- సీ. ముద్దయ యెడగల్గు మోహంబు మఱచితే
కారించెదెల రాకాశాంక
మగువ నీకిచ్చిన మాటవట్టెఱుఁగవే
యించుక కృపసేయవేల చిలుక

617 - 1 అ. మహా.

618 - 1 అ. భక్తిసానంగెడువారమింతెయ్య.

620 - 1 అ. కేరఁగ; 2 క. నందొకరిపై.

కోమలాంగికి నరగుత్తుకయై 1ముండి

కలకంఠమా ! కనికరము లేదె

చెలి మోముఁదమ్మితావులు గ్రోలుచుండియు

గుడిచినింటికిఁ గీడుఁ గొలువఁదగునె

అ.వె. *కాలమెల్లఁ బగలుగా వచ్చె నదె మీకు

కొమ్మ నేఁచఁదగునె కోకయుగము

రమణి¹కివునంతరంగమైయుండియు

మలయవయ్య యిట్లు మలయవవన.

621

ఉ. పైకొని వచ్చెదేల నినుఁ బాము దినం జలిగాలి ! ప్రార్థనల్

గైకొనవేల చంద్ర ! నినుగా మడుపం¹ జెలవేది ప్రేలెదో

కోకిల ! యేటికిట్లు నినుఁ² గొర్తఁబడం దఁకాక్ష సేయు నీ

పాకముఁ దప్పవేల నినుభన్యముగా వలరాజ ! యిత్తతీన్.

622

తే.గీ. తలఁప దోషాకరుండ¹వే తగినప్రావు

నహచరుఁడు జాతిమా²లిని చైత్రుఁ డట్టె

యొప్పుడును నీవు నీ యొడ లెఱుఁగ వింక

మదస మతి యేమిచెప్ప నీ మధుపగుణము.

623

క. చిచ్చునకు గాడ్పు తోడై

వచ్చిన గతి మరున కట్టవైరియుఁ దోడై

వచ్చె నడియాస వలదీక

మచ్చికఁ దలపోసి నన్ను మది మరువుడికన్.

624

ఉ. నిప్పులకుప్ప మింటనదె నెచ్చెలి. కాదది చంద్రబింబమో

యప్ప యదేల మీఁదఁ బొగ¹యంగన కాదది పైకళంకవుం

గప్ప తపింపఁజేయునదె కల్వలఱేఁ డతఁడేల సేయు నీ

ముప్పిరిఁగొన్న² తాపమున మోహము నొందకువే తలోదరీ.

625

తే.గీ. పథికనంహారనిజపాపఫలమువలన

దినదినక్షయ¹మునఁ జూడఁ దేఱి పోయి

విరహాజనపాపఫలమున వీఁడు మఱల

ననుదినంబున కభ్యుదయంబు² నొందు

626

621 - ¹ అ. యంచు ; ² అ. వాల ; ³ క. చ. అ. కీన.

622 - ¹ అ. మెలవేది ; ² క. క్రొత్త.

623 - ¹ క. తే.

625 - ¹ క. కాశడియంబొగ, చ. కానడిపొగ ; ² అ. తాపము.

626 - ¹ అ. వలనఁగడ ; ² అ. బొందు.

కె.గీ. హాలహాలమునకంటె నీ యమృతకరుండు
 దుస్సహం డను¹బుద్ధినిఁ దోచె నాకు
 మృదుండు హాలహాలము దక్క మ్రింగెఁగాని
 పీని మ్రింగియు రాహువు వెడలఁ²గాసె

627

క. నిజ మెఱుఁగలేదో లోకము
 నిజగురుతల్పగుని యామిసీపతి వీనిన్
 ద్విజరాజనుచును బేర్కొను
 గజగామిని నేతిబీర¹కాయయుఁ బోలెన్

628

సీ. పుట్టండ్రు గొందఱు పుట్టయే మఱివృద్ధిఁ
 బొందకుండఁగ హని పుట్టవలదె
 వటమండ్రు గొందఱు వటమేని నూడలుఁ
 బారి మండలమెల్లఁ బ్రబలవలదె
 మృగమండ్రు గొందఱు మృగమేనిఁ దిగనీక
 మృదుకరాంకురములు ¹మేయవలదె
 శశమండ్రు గొందఱు శశమేని దేవతా
 పథితుల ²యిరవు ³మాసంగవలదె

తే.గీ. [పీని]లో నొక్క బెద్దియొ వింత⁴గల్గి
 యుండియును జెడకున్న వాఁ డువిద వీఁడు
 ధర్మ⁵పరుహేతువునఁ గీడు దాఁకుగాని
 పాపపరుఁ దాఁక దనియెడు పలుకు నిజము

629

శా. క్రీడామందిరజాలమార్గముల చక్కి న్నిక్కి జాబిల్లిరా
 గోడల్ నీరుగ జాఱుద్రోచి¹తివె తళ్ళుల్ సొచ్చి ²విన్నాణమై
 నాడెన్ గోమలి యొర్వలేక వలవంతన్ బద్మినీజాతికిన్
 గీడో న్నుగ్రశిఖామణిం బలికె నక్షిణానులాపంబులన్

630

శా. రాజీవాక్షుల నేఁచు పాతకివి చంద్రా రాజవా నీవు నీ
 రాజత్వంబునఁ జక్రముల్ మనియెనో రంజిల్లితత్సంతకుల్
 తేజం బొందెనో డిందెనో యహభయోద్రేకంబుఁ దాఁ జెల్లబో
 రాజై పుట్టుట రశ్మిమాత్రఫలమే రాజౌట దోషార్థమే

631

627 - ¹ ట. దృఢబుద్ధి ; ² ట. గ్రాయు.

628 - ¹ ట. కాయబోలెన్.

629 - ¹ క. మేవ ; ² ట. కరవ ; ³ చ. ట. మార్చంగ ; ⁴ క. గిల్లి ; ⁵ క. చ. పథ.

630 - ¹ క. తెకకుళ్ళుల్. చ. లేకకుళ్ళుల్ ; ² క. వెన్నాణమై. చ. వెన్నాడమై.

ఉ. ఇంతుల నేఁచు పాతకము లింతటఁ బోవదు సుమ్ము పాంధలో
కాంతక నిన్ను ఘోరతమమై మనమై యజహత్కృత్యంకమై
వంతలఁ బెట్టి యారు¹పది వక్కలు సేయక పూర్వపక్షపుం
²గంతుల కేమి చూచెదవుగా తుది నీ బహుళార్తిభేదముల్

632

సీ. కమలించెఁగాక యంగజవిరోధిశిరోధి
తలకెక్కఁజాలెనే హలహలంబు
కాచెఁగాక వయోధి కాండప్రకాండంబు
పైకిఁబొంగించెనే బాడబంబు
తూరెఁగాక ముకుందతుంద¹ప్రపూజంబు
వెడలెనే యెదగాలి వివినకీలి
యజచెఁగాక శిలోచ్చయచ్చదాహంకృతుల్
గణచెనే నీరుగా సురపహేతి

తే.గీ. నీ కరణి నిట్లు దయలేక లోకమేర్చు
నీ కరణియై యల యుత్రినేత్రమునకు
ఖరకరలోకగాఢనిష్ఠురతపోగ్ని
వెడలి పడకున్కి భరమె కృపీటజన్మ

633

మ. విషరాశిం¹ జనియింపవో విషసహవిర్భూతి వాటింపవో
²విషభృన్మార్గము నంటవో విషధరు లేవ్విష్టింపఁ గాలూదవో
విషభున్చూలికిఁ బిన్ననాఁడె గనవో విఖ్యాతకౌటిల్యమున్
విషమం బెట్లగు నీకు జీవకృతవిద్వేషంబు దోషాకరా.

634

మ. కమలాభర్త భవద్విరోధిపయిఁ జక్రంబున్ బ్రయోగింప సు
త్తమశస్త్రంబది యాత్మనామకభిదాదర్పాంధు నిన్నున్ మొఱం
గిమహారాసువుఁ దున్మి¹యున్పనుపదకైంగాక చక్రంబుచే
దుమురై పోవనివారలుం గలరె నీ దోషంబు గాదే శశి

635

ఉ. కొండొకసేపు నిన్ను మదిఁగూర్చిన మాధవునంతవానికిన్
బండె వధూవధప్రబలపాతకజాతకళంక మింక నీ
దుండగ మేమి నెప్పనగుఁ దోయజవైరిశిఖండవీధి నీ
ఖండముఁ బూను శంకరుఁ డఖండజగన్మథనుండు గాఁడెకో

636

632 - 1 క. పది; 2 క. గుతుల.

633 - 1 క. ప్రబాణంబు.

634 - 1 జనియించియో; 2 క. భృషభృన్మార్గము.

635 - 1 క. యండనుమకైంగాక.

- శా. ఈ వజ్రుండవు నీటఁబుట్టితివిజమ్మీ యంచు మోమోటవుం
దోవల్ సెప్పఁగ సిగ్గుగాదె మఱి నీ తోబుట్టు శ్రీదేవి లీ
లావానంబు సిరుల్ హరింతు వనుచో నయ్యో కళాదుండు చే
తోవీధీన్ నహజాధనావహరణోద్యోగంబు సేఁగింపనే 637
- తే.గీ. నీరజారాతి నినుఁ దననెలవు గూల
నేల సృజియింవె విధి సృజియింవెఁగాక
¹యేల జైవాత్మకునిఁ జేసె నేల తప్పఁ
బుడమిఁ బాపీచిరాయువన్ ²బెడఁగునుడుగు 638
- సీ. వలరాజమును మానితొఱటలోఁ బుట్టితే
కరుణలే కీ ముగ్ధఁ గణఁగి యేయఁ
దుహినాంశ యింతుల¹తోఁ బుట్టవే యిట్టి
శీతము వాటించి చెలువ నొంపఁ
గోయిల మింటిపైనే ²యుట్టిపడితివే
దయమాలి కూసి యీ తరుణి నొంపఁ
జిలుక యొన్నఁడును నింతులమోము చూడవే
పరునము ల్పలికి యీ బాల నొంప
- ఆ.వె. ననుచు నఖిలు రాజతనయకు శిశిరోప
చారవిధులు సేసి చాల రోసి
యేయువదనుఁ గాయునిందుఁ గూయుపికంబుఁ
బలుకుచిటుకఁ బదరి పలికిరంత. 639
- ను. చిలుకా పల్కకుమీ లకాంత¹శరుఁడా చెల్వం గృహంజూడుమీ
యలులారా మొరపంబుఁదక్కి నిలుడి యాలోలమందానిలా !
²కలగందోలకుమీ పికప్రకభమా కంఠధ్వనుల్ ³నల్లడం
జెలగం గూయక తక్కుమీ యనుచు రాజీవాన్య ⁴లుద్బాష్పమై. 640
- ఉ. కూయుటమానరయ్య మగకోయిలలార మొఱాలకింపరే
కాయుటదక్కి చంద్ర చిలుకా పలుకాగి యొకింత నిల్వమీ
మ్రోయకు మో మధు¹ప్రతమ మ్రొక్కెద మెప్పుడు నీకు భక్తిమై
నేయక కాయవేల దయ నిక్షుశ రాసన పుష్పకోమలిన్. 641

638 - ¹ క. నల ; ² చ. బెడద.639 - ¹ క. తోబుట్టువై ; ² క.చ. యుండినుమకెం.640 - ¹ క. నఖుఁడా ; ² ట. కలయంబాటకుమీ ; ³ ట. నల్లనం ; ⁴ ట. లుద్బాష్పమై.641 - ¹ క.చ. ప్రణమ.

- ఉ. పాతెడుఁ గన్ను నీ రుడుగఁబాతెడు నిశ్వననంబు వెల్వెలం
బాతెడు నానంబు గరుపాతెడు నంగము ¹తట్టుముట్టనన్
బాతెడుఁ గేర్పులేచి పయిఁబాతెడుఁ గాయజువప్పి యింక నే
యాటట నిల్పు జీవమని యుగ్మలిఁ జూచి సఖుల్పయంబునన్. 642
- ఉ. అక్కట యేదు¹వ త్తివిగదమ్ము దురంతవిషాదవేదనం
బొక్కెడవచ్చు పాదములఁ బుప్పొడియొత్తుచుఁ జందనంబు నీ
రక్కన మోమునన్ గలయనల్కుచుఁ గోమలి మాయకాముడన్
దెక్కలికాని బారీపడితే యని కుత్తుకనంటి చూచుచున్. 643
- సీ. చనుదోయిఁ ¹బోదివిన జలజవత్రంబులు
రవరవ ²రజనయై రాలిపోయెఁ
గర్జావతంసంబు కలువలు ³కన్నీట
⁴నుఱసి రేకులపట్టు ముఱిసిపడియె
నురముగంధంబు చిట్టుడుకు⁵వట్టిన ⁶నుబ్బి
⁷యందంద మీఁద వేరావులెగసె
హారవల్లకలుగా నమరించిన మృణాళ
కినలయంబులు ⁸విచ్చి ⁹గిజరులయ్యె
- తే.గీ. జిగిఁదలిర్చిన క్రొమ్మావిచిగురుఁబఱువు
¹⁰వెట్ట పెట్టిన చందాన నట్టగట్టె
నగ్ని కాజ్యాహుతులుఁ బోసినట్టివయ్యె
సకియ విరహానలమునకు నైత్యవిధులు. 644
- తే.గీ. కొమ్మ విరహాగ్నివేదనకొలఁది¹ చేతఁ
బదతలంబున ²నిండించు ³ప్రసవరజము
మంగలంబున వేచిన మాడ్కి ⁴వెడలెఁ
బెక్కు సఖులకు నరచేతఁ బొక్కు లెగసె. 645
- ఉ. అంగన గుబ్బుచ న్నౌఱుఁగుటద్దవుఁగఁకఁ బనిండికుండలం
బొంగఁదొణంగెఁ జొబ్బిలఁగఁబూసిన గంధవుఁదాపవప్పి సం
పంగికటారివీరునకుఁ బాలును బియ్యము లేక పొంగల్¹
పొంగ లటంచు నయ్యలరుఁబోణులు సారెకుఁ గేలిసేయఁగన్. 646

642 - ¹ అ. తట్టుముట్ పయిన్.643 - ¹ క. వత్తితి.644 - ¹ అ. బొందిన; ² అ. రజములై; ³ అ. కన్నీళ్ల; ⁴ క. నురికి; ⁵ క.చ. వచ్చి;
⁶ అ. బొంగి; ⁷ అ. యందుదుమారమై యావలెగసె; ⁸ అ. వచ్చి; ⁹ అ. గిజ్జ
డయ్యె; ¹⁰ క. పెట్ట, చ. పెట్ట, అ. వెట్ట.645 - ¹ అ. యెద్ది; ² అ. విగిడించు; ³ క.చ. ప్రజవ; ⁴ చ.అ. దెరవె.

- క. ఎంతెంత శిశిరకృత్యము
 లంతంతయ విరహవహ్ని యధికము కాఁగాఁ
 గాంత తన చెలులఁ¹ జింత
 క్రాంతలగాఁ జూచి పలికెఁ గన్నీ రొలుకన్. 647
- మ. వినరం జూడకుఁడమ్మ పువ్వుసురటుల్ విశ్రాంతిమూలంబుగా
 ననువుల్¹ వాపుఁ దదంతరాంతరనితాంతామోదహేలాలతాం
 తనమాక్రాంతకృతాంతకూపవవమానప్రేంబుప్రక్రియా
 వనరోదంచితచారుసౌభరసవ్యాలోలరోలంబముల్. 648
- ఉ. మూఁకలు గట్టి మన్మథునిమూలబలంబులు చుట్టిముట్టి య
 ఱ్ఱాఁకలఁ బెట్టి నొంప వగ నందెడి నాకిది గోరుచుట్టుపై
 రోకటిపోటు నూపుచు నరోరుహలోచనలార తూర్పునం
 బ్రాఁకెడుఁ జూడరమ్మ నితభానుమహెంబ్బమరీచిమాలికల్. 649
- ఉ. క్రొన్నవవిల్లుబాణిఁ బడి గుందుచు నోర్వఁగఁ జాలకున్న యే
 గ్రన్నన జాజిక్రొవ్విరులకత్తులపైఁ బడఁ¹ జాపు దప్పె నీ
 వెన్నెలమంటఁ జొత్తు నరవిందదళాయతనేత్రలార మీ
 మన్నన లెల్ల²నుం దలఁచి మక్కువ నన్నిఁక మర్వకుండుఁడి. 650
- ఉ. ఎప్పుడు ప్రాచియంద యుదయించెడు చల్లనిచందమామ నేఁ
 డిప్పుడు చొప్పుదప్పి¹ యుదయార్కునిమంటలు మింటనంటెనే
 యప్ప! మహోగ్రవేషమదె యల్లదె చూడుఁడు తూర్పుకొండపై
 నిప్పులకుప్ప దోఁచెఁ బయినెక్కొనియున్న విధూమరేఖలున్. 651
- ఉ. ఉల్లము తాల్మిపాత్తు మనమొల్లదు చెల్లదుగాక నాయెడం
 బల్లిదుఁడైన కంతునకు బాసటయై¹ చనుదెంచె రోహిణీ
 వల్లభుఁ డేమిచెప్పఁ బగవారికి దైవము చుట్టమయ్యె నీ
 వెల్లులు చూడరమ్మ యిదె వెన్నెల మిన్నులమీదఁ బాతెడున్. 652
- చ. మనమునఁ బొంగి రేపు మునుమాపును డాయుచు రామరామ ర
 మ్మని¹ యదలింప నాకె తమయాగ్రహభాషలు చూపి చూపి యే
 పనని తొణంగె నింతయును బాముల కూసలఁ బాలువేసి పెం
 చిన కథ వచ్చె నీ కలికిచిల్లలఁ బ్రోచుటలెల్లఁ గోమలీ. 653

647 - ¹ ట. చిత్తకాంతియుఁబడుపాటు.648 - ¹ ట. వోవ.650 - ¹ క. జూపుదప్పె; ² ట. యో.651 - ¹ చ. ట. మొదమెట్లని.652 - ¹ ట. చనునిర్మి; ² ట. బ్రాఁకెడున్.653 - ¹ చ. ట. చదివార.

ఉ. కూయగనిమ్ము కోయిలలఁ గోపముఁ దీఱఁగఁ బువ్వుదూపు లి
 జ్జేయగనిమ్ము మన్మథుని నియ్యోడ¹వేడగ నీకు నేటికిన్
 మ్రోయగనిమ్ము తుమ్మెదలఁ గ్రూరతమై నను నేమటెల్లఁ దా
 రీ యుదయించు వెవ్వైలపయిం బడునంతకుఁ గాదె కోమలీ. 654

సీ. విరహులపైఁ జల్ల ¹విషచూర్ణ మొనరించి
 పట్టిన దంతంపుభరణి వోలెఁ
 దెప్పించి పాంథులఁ దెగటార్చు శశికాంత
 శిల మటించిన వధ్యశిలయుఁ బోలె
 గాంతాపరాధులఁ గౌముది ²నిగిడింపఁ
 బెట్టిన పటికంపుబిందె వోలె
 వెన వియోగులఁ దెగవ్రేయఁ బుల్లడిగించి
 నిలిపిన గండ్రగొడ్డలియుఁ బోలె

త.గీ. ముదురువెన్నెల గిన్నెల ముంపవచ్చు
 తరణి ³నుత్కుల్లకాశనికాశ యగుచుఁ
⁴దేలి బాఱ మధ్యందినాదిత్యుఁ బోలె
⁵చంద్రుఁ దప్పక చూచె నా చంద్రవదన. 655

క. పుడమిజనంబులు వెన్నెల
 వడవడు నను మాట నిక్కువంబై యుండన్
 ఉడురాజదీధితులఁ దిరు
 గుడువడి తపియించి పలికెఁ గోమలీ యంతన్. 656

సీ. తన రశ్మి నొల్లక తనవారిలో మను
 తమ్ములఁ జెఱచు పాతకుఁడు వీఁడె
 చదువంగఁబోయి యాచార్యుని¹ భామకుఁ
 గడువుచేసిన దోసకారి వీఁడె
²హరిణాంకమనెడు పే³రవనరం బగు నల్ల
⁴గొట్టువట్టిన చెడుగొట్టు వీఁడె
⁵పదియేనుదినముల బ్రదుకుకై నరివాని
 దిననాథు నాశించు తిరిప వీఁడె

654 - 1 ట. కూఱఁగ.

655 - ¹ ట. విషవజ్రచూర్ణమునొంది; ² క. నిడింప, చ. వీడింప, ట. వొడికింప, ³ క. నక్కుల్ల; ⁴ చ. దెలివార, ట. దెల్లవాటి; ⁵ ట. దనయశశిఁజూచెనల్లలోచనభయమున.

- శే.గీ. తనదు ధాకకుఁ గాక కాతరత⁷నెంద
 8నిరుల బొరియల డాఁగిన 9విరహజనుల
 చొప్ప¹⁰ కనిపెట్టుకొని ¹¹చురుచూండ్లు చూడఁ
 గునుమబాణుండు దెచ్చిన కొఱవి వీఁడె. 657
- క. విషధియఁట జననభూమియు
 విషధరమౌళియఁట తనకు విడిదియును మహా
 విషమతరహాలహలదు
 ర్విషమఁట తోఁబుట్టు వితఁడు విషమగు టరుదే. 658
- సీ. తనకు బాడబమహదహన¹నంగతఘోర
 మకరాకరంబు జన్మస్థలంబు
 తన సహోదరులు కాధంబరీనామహా
 లామహాభీలహాలంబు
 తన శరీరముఁ బ్రోచుకొనుట తీవ్రకఠోర
 హరిదశ్యకిరణభిక్షాటనమునఁ
 దనకు సంతతసాంధజనహర్త పాపిష్ఠి
 యంగహీనుఁడు గూర్మినంగడిఁడు
- శే.గీ. పద్మినికిఁ గీడొనర్చెడు పాపజాతి
 చక్రవాకవియోగాగ్నిసామిధేని
 విరహజనములసాలిటి వేరువిత్తు
 దురితములకేల ²తానొడుఁ దుహినకరుఁడు. 659
- సీ. భద్రకాళీభర్త పదతలాహతి బల్లి
 పర వేలె ¹నెపమారఁ బ్రామడయ్యె
 దక్ష²శాపజయైన యా కయవ్యాధి ని
 ర్దీవిగా నాశిలఁ జేయదయ్యె
 నమృతమంతయుఁ ద్రావి యంకసారంగంబు
 చింబమెల్లను నిండఁబెరుగదయ్యె
 నాచార్యుఁ డనక భార్యకుఁ దప్పినప్పుడు
³పాడుగఱ నీరంకుఁ బొడవదయ్యెఁ

657 - ¹ ట. కులధామ; ² క.చ. హరిజాంకుడను; ³ క.చ. రబనరంబగు; ⁴ క.చ.
 కుష్టబట్టిన; ⁵ చ. పదియైదు, ట. పదునైదు; ⁶ కాంతకుఁగాగ; ⁷ చ.ట. నొంది,
⁸ ట.విరుల; ⁹ ట. విరహజన్ము; ¹⁰ ట. వడిపట్టుకొని; ¹¹ ట. చురుచూళ్లు.

659 - ¹ ట. సంతత; ² ట. నాయోడు.

- తే.గీ. బ్రథమకళ యారగించెడి పాపకుండు
 మీఁగడయుఁబోలె గడిసేసి మ్రొంగఁడయ్యె
 నేల యిటుసేయుఁ బాంథుల ఫాలవీధి
 పనజగర్భుండు వ్రాసిన వ్రాతఫలము. 660
- మ. జననం బొందితి దుగ్ధవారినిధి నా నర్వేళు జూటంబుపై
 జను లేప్రాద్దుఁ బ్రశంససేయ నవతంసంబైతి నీ ప్రాభవం
 బునకుం బాంధజనావహారీయగు నాపూచెల్లునింగూడి వా
 రని దుష్కర్తిగఁ దిట్టునంబడకు చంద్రా ! రోహిణీవల్లభా ! 661
- తే.గీ. మతివిహీనత మున్నన్న మాటలెల్ల
 నెఱ్ఱు 1 వట్టక నన్ను మన్నింపుమనుచుఁ
 గన్నె వెన్నెలవేలువుఁ గడు నుతించి
 తన్ను నలయించు కంతునిఁ దలఁచి పలికె. 662
- సీ. వానిఁ 1 దప్పించితి పనజాసనునియంత
 వానిఁ 2 గూఁతురునకై వాని చెఱచి
 దోషంబు గట్టి తిందునియంతవానికి
 3 గురుకళత్రంబుపై మరులు గొలిపి
 పలుగోడిఁజేసితి పాకశాసనునంత
 వాని నహల్యకై 4 వలపు గుడిపి
 5 వెరవు వెట్టితి పరాశరునంతవాని న
 ట్టేటఁ బామరకన్య 6 కాటుమఱపి
- తే.గీ. నీ ప్రతాపంబు లెన్ని యెన్నికకు లేవు
 తొడిబడితి నాటదాన నీ తోయమునను
 నన్ను మన్నించి రాజేంద్రునకు మఱింపు
 మయ్య వెఱతును మదన జోహారు నీకు. 663
- సీ. పాపకన్యలు మేఁతపట్టి పోవిడుచు1చో
 వెన గాఢ్యుఱ్ఱకల్కలు విఱిగెనేనిఁ
 గలక మామిడిపండ్ల గలజీడి 2 మదకీర
 పోతంబు నాలుక పొక్కెనేనిఁ

660 - 1 క.చ.ట. నవమార; 2 ట. కోపజ; 3 క.చ. పొడువడుగని, ట. పొడవఱిఱిఱంబ.

662 - 1 చ. వెట్టక.

663 - 1 క. దర్శించి; 2 ట. కిఁగూతురువలపుగఱపి; 3 ట. బర; 4 ట. వానివెఱచి;

5 ట. వెరచు; 6 ట. గాటువఱపి.

జంపక ప్రసవవానన సోఁకి యెలదేల్టు
 3కూలి విల్వల దన్నుకొనియెనేని
 నిగురుమేతల నొగరెక్కి 4కోయిలలకు
 5వడిరోమ్ము గడిసిలఁ బడియెనేని

తే.గీ. తియ్యవిలుఁ జీమగమి దొల్చి తినియెనేనిఁ
 పాదలి నా వేడియూర్పులఁ బువ్వుఁదేరు
 6కమలిపోయిన నుడుగు నీ గర్వరేఖ
 విషమసాయక విచ్చేతు 7విడిది కపుడు.

664

నీ. ధూర్జటి కోపాగ్ని ధూళిగాఁ 1గాలిన
 నాడేల నీ యమ్ము 2 వాడిలేదు
 వాడికోఱల రాహు 3వడిఁద్రోలిఁ గఱచిన
 నాడేల నీ రశ్మి వేడిలేదు
 శాపంబు శ్రీరామభూపాలుఁ డిచ్చిన
 నాడేల కూయరో పొడిగాను
 4చంపకంబుల కర్ణి గుంపెల్ల డుల్లెడు
 నాడేల మ్రోయరో నేఁడు మీరు

తే.గీ. మగువ 5యొంటినుండ మగటిమి 6వాటిల్లి
 యేయఁ గాయఁ గూయ మ్రోయ నగునె
 మదన! చంద్ర! పికమ! కొదమతుమ్మెదలార!
 నాఁడు నాఁడు నాఁడు నాఁడు లేరె.

665

ఉ. నీ విలు నేలపాలుగను నీ శరముల్ తలవిచ్చిపోను నీ
 సేవకులెల్లఁ గారడవిఁజెందను నీ ధ్వజ మట్టిలొఁబడన్
 నీ వలిదేరుఁ బాము దిన నీ మెయి భగ్గునమండిపోను నీ
 కావరమేల కొమ్ముఁ గనికండలు సేయకు రోరి దర్పకా

666

చ. ననవిలుకాఁడ! మన్మథ! యనాధపదూపధపాతకంబు నిన్
 గొనిమునిగించుఁ గ్రూరహరకోపకటాక్ష శిఖిన్వరూపమై
 మనమున నిట్లు నిర్ణయత మానవు [నిబొగి నే] ముహూర్తవే
 శను జనియించితే యకట లచ్చికి నమ్ముతుకైటభారికిన్.

667

664 - 1 క. చు; 2 బ. మదుకర; 3 చ. కాలవిజ్ఞాన; 4 చ. కోకిలకును; 5 చ. నడి; 6 బ. గమరెనేబట్టబయలగు; 7 బ. విడిదలకును.

665 - 1 బ. గ్రాఁగిన; 2 క. వాడ; 3 బ. వడ; 4 బ. జనుపకములకర్ణికునుకవిజల్లిన; 5 బ. బాయబెతఁగి; 6 బ. వాటించి.

- తే.గీ. అనుచు ననవింటి పెనుదంట సంటరాని
గంటనము లాడి మఱియు నమ్ముంట¹మారి
గలయ నెక్కించుకొనివచ్చు మలయనగభు
జంగవిపద్ధి²పవనుపై చలము³ బొదలి. 668
- క. తెమ్మెర నీ కెంతెమ్మెర
గమ్మనివిలుకానిదొరవు గమ్మని నెలఁ బై
రమ్మని యలిపికుశుకనిక
రమ్మని గా¹నిలిపి ముందఱఁగ వచ్చితివా. 669
- క. పలపెక్కడ లేదా యీ
యలికుంతల తలనె వేగనా యా¹పలికిం
జలిగా²లిఁ దోలి విడువుము
చెలి మిక్కిలి మనసుపేద శీతలపాదా ! 670
- చ. కిసలయశయ్య¹మీఁద నొకక్రేప వధూమణి²యున్నయంతఁ ద
త్కునుమ³నవాంగమంటికొని క్రొత్తవిరుల్ గనుపట్టె⁴రమ్మలై
మొనలినిడంబువాని వువుముల్కులు నాటినఁ బోటుగంటులన్
రనగిలి పేరఁబడ్డ యధిరంబుల⁵యోడిక తండమో యనన్. 671
- క. ఇత్రెఱఁగున నబ్బాలకి
చిత్తజశరజాతవహ్నిచేతను దన మే
నుత్తలముఁ బొంద నొయ్యన
నెత్తిన తలపాఁతఁ జెలుల కిట్లని పలికెన్. 672
- క. ఎల్లనుఖంబులు చేకొనఁ
జెల్లుట యౌవనమునంద చిక్కిన మఱి పా
టిల్లునె వెన్నెల దినములె
యల్లోనేరేండ్లు గాక యావల గలవే. 673
- తే.గీ. అడవిఁ గానిన వెన్నెల యయ్యె నాదు
జవ్వనం బా నృపాలుతో నరనలిల
భావబోపభోగము లందఁ బడయనైతి
నీ నితాంతతాపంబు నన్నెల నైచు. 674

668 - ¹ క. మారి ; ² ట. శరము ; ³ ట. పొడల.669 - ¹ క. వి.670 - ¹ క. వ. చలిక, ² ట. నఁద్రోలి.671 - ¹ ట. దిగ్గియొక ; ² ట. నిర్వియంధ ; ³ ట. మసాంగ ; ⁴ ట. నెంతయున్ ; ⁵ ట. పోదిక.

- తే.గీ. వరుసఁ బ్రాణులు లెటువంటివారికైనఁ
 బ్రాతియగుఁగాన నాతనిఁ బాయలేని
 నాదు ప్రాణంబు నిలుపుడి నమ్మినట్టి
 వారి విడుచుట దోసమౌ వనితలార ! 675
- ఉ. అక్కట వెఱ్ఱులార ! నను నాతనిపాలికిఁ బుచ్చుటొండెఁ దా
 నిక్కడ వచ్చునట్టి తెఱఁగెయ్యడి చేయుఁడు చేయరేని నా
 కెక్కడి జీవ మేటియొడ¹ లివ్వెడమాయములెల్ల నారటం
 బెక్కుడు సేయుఁగాఁగడచునే పల దుండుఁడు శీతలక్రియన్. 676
- క. చారుసహకారపరిమళ
 భారభరాభుగ్గుమలయపవనము లలయన్
 బేరామని మీరేమని
 యారామనివాసఁ జేసి యలఁచెద రబలన్. 677
- చ. పలుచని నున్న గావివలిపంబులు వెన్నెలనిటఁ దోచి యీ
 కలికి మెఱుంగుఁజున్నుగవఁ గప్పి మరందరసంబు పైపయిం
 జిలుకుచు మొల్లపూసురటిచే [మెల] మెల్లనె సేదదీర్చుడి
 తలకొని కాయుడి మదనతాపముఁ గౌమలి నంటకుండఁగన్. 678
- మ. మనసారంబు నుగంధసారజలముం గస్తూరి మేదించి యొ
 య్యన వేఱెక్కుల నక్కునం దనుపుడి యందంద పాదంబులన్
 దనువున బుప్పొడి యొత్తుడి మదనసంతాపంబు దీపించి భు
 గ్గన నుప్పొంగినయేనియుం దుడుపుడి కన్నీరుపన్నీరునన్. 679
- చ. పలుకదు చూడదీ యబల ప్రాణము సందియమంచు నాత్మలన్
 బలుకులు మానుడి చెలులు ప్రాణవిభుండు నృపాలరత్న మీ
 చెలువకు నాతఁడున్నకడఁ జేరిన నీ లలితాంగి ప్రాణమా
 చెలువుఁడు వచ్చెనేని నరసీరుహనేత్రకు వచ్చుఁ బ్రాణముల్. 680
- ఉ. సంగడితోడ నాడు నృపనత్తము వన్నెలు దీని విన్న ము
 న్నంగడివైవఁ జూతురను నా వెఱపెంతయుఁ జాల దానిపై
 సంగజూఁ డొప్పు డేమఱకుఁడమ్మ తలోదరిచొప్పు మాధవి
 సంగతమల్లికాభవనజాలకపాటలవంద్రరోమలన్. 681
- తే.గీ. పద్మగంధికి మదకిర భాషిణికిని
 రాజవదనకు నా నఖిరత్నమునకు
 నుండరాంగికి నా తత్ననుందరికిని
 సేమమే యని పల్క నచ్చెలులు వలికె. 682

- క. అనుమాన మేలచెప్పెద
వినుమా నలినాక్షతెఱగగు వేమణు మదిలో
నను మానవాధినాయక
నిను మానక తలచుచుండు నిశ్చలవృత్తిన్. 683
- తే.గీ. చెలువ నినుఁబాయుటయె తప్ప సేసి మరుఁడు
చెఱకుసింగిణి గొనయంబు చిఱుశఠేంట్ల
నారి యొక్కించె పుష్పబాణంబు నేసె
నుమాఖి నంతంతకును భోగవిముఖిఁ జేసి. 684
- సీ. పూఁబోడి తనువునఁ బూయదు మృగనాఖి
చంద్రమిశ్రితసాంద్రచందనంబు
సరసీరుహాక్ష కుచస్థలిఁ బూనదు
విమలముక్తాహారముడయంబు
రాజాస్య కబరీభరంబునఁ దుఱుమదు
నురుచిరనవ్యప్రసూనములను
మదగజగామిని చదివింపనొల్లదు
నిద్దంపువేడుక ముద్దుఁజిల్కఁ
- తే.గీ. ప్రోదియంవల నడిపింపఁబోవ దబల
నెచ్చెలులఁగూడి యాడదు నీలవేణి,
వీణె నాయంపనొల్లదు విద్రుమోషి
మించుటద్దంబు చూడదు మెచ్చి యబల. 685
- తే.గీ. భామినీమణినఖరాగ్రభాగములను
సలలితములైన కేతకీదళములందు
వరుస మన్మథలేఖలు వ్రాయు వ్రాసి
చెలులచేతను బంప లజ్జించి మాను. 686
- తే.గీ. కమలవదనయూఁ బగలెల్లఁ గన్నుమూయ
దుత్పలేక్షణ నిశి నిద్రనొంద దెప్పుదు
మనుజనాయక నీయాన మందయాన
యమితమైనట్టి విరహార్ద్రవమున మునిఁగి. 687

685 - 1 అ. మించి.

687 - 1 అ. నలమున.

- క. 1నరిమెడఁబెట్టిన హారము
 లరుదుగ నీలంపుఁబేరులయ్యెను సతికిం
 గురుకుచములపై మెత్తిన
 గరమొప్పెడి చందనంబు కస్తురియయ్యెన్. 688
- క. ఆలోలమలయపవన
 ప్రాలేయకరాంకుజాలపాటవమునకుం
 జాలకనీలాలకగృహ
 జాలకముల మూయఁబనుచు నహచారికలన్. 689
- చ. చిలుకకుఁ బల్కు కోయిలకుఁ జెన్నగురీతి సుధామరీచికు
 జ్వలముఖకాంతినంతయు నవారణఁ జూఱగనిచ్చి మారుఁడే
 పలరఁగ బాల గెల్చి యడియానల జీవము దక్షిణానిలం
 గలయకమున్న తన్విఁ గృపఁగాచుట మేలు నృపాలనందనా! 690
- చ. నలలితమానినీకునుమసాయకమోహనరాయ నేఁడు నీ
 పలని తలంపునందగితి వందిన బాలకిఁ గూయుఁ¹ గోయిలల్
 సొలవునఁ దమ్మి వైచుటయు² నూటిగ నుద్దతి³ దూఱి పాఱియ
 వ్వులుగు ⁴గళంబునం దగిలి పోయిన నీ కెఱిఁగింపవచ్చితిన్. 691
- ఉ. తీవులవింటివాఁ డనఁగఁ దెక్కలికాఁడు సమీరుఁ¹ డందమా
 లోపలివేఁగు రాచిలుక లోకమెఱింగిన పక్షపాతి యు
 ద్దీపితచంద్రచంద్రికల తీవ్రత దైవమె యొండెఱుంగునో
 భూపకుమార! నీ ²తలఁపు పొల్తుక భాగ్యము వేయునేటికిన్. 692
- చ. సరసిజలోచనా! కునుమసాయకరాజకుమార యిప్పుడా
 తరుణి భవద్వియోగపరితాపమునన్ శశికాంతవేదిపైఁ
 బొరలఁగ నింద్రనీలరుచిఁ బొల్చెను వేదిక యొంతమోహమో
 హరహర నమ్ముకున్నఁ జెలి నంటిన చేతుల కందు చూడుమీ. 693
- చ. ఉడుగని కాముబారి నిలుపోపక భూపకులేంద్ర యక్కటా
 విడిచిన బాలుప్రాణములు వేఱొక యిట్టిశరీర మిమ్మొయిం
 బడయుట దుర్లభంబనుచు ప్రాణము లా లలితాంగిమేనిలో
 విడువక పోరుచుండఁ గని వేగమె నీ కెఱిఁగింపవచ్చితిన్. 694

688 - ¹ క. నరిగోడ, ట. ఉరమున.691 - ¹ ట. గోకిలల్; ² ట. జూఱఁగ; ³ క. చారిచారి; ⁴ ట. గరంబునం.692 - ¹ ట. తంటిమా; ² ట. తపము.

ఉ. ఒగ్గకనుండ నింతవడి నొయ్యన మెల్లనఁ బట్టి తెచ్చితిన
 బిగ్గనఁ గొగిలించి మెఱపింపకు మీ కనుగందుఁ గొగిటన్
 డగ్గఱినప్పుడే పదరి తానకముల్ నివురంగఁబోకు మీ
 నగ్గడికతై మా యబల చెప్పితి నీకు నృపాలశేఖరా

700

ఉ. దీని మొగంబు చందురుఁడు దీని కనుంగవ నిలకంజముల్
 దీని కుచంబు లబ్బములు దీని కరంబులు నన్యుణాళముల్
 దీని మృదూరు లచ్చకదళీతరుకాండము లెన్నిచూడఁగా
 దీనిని గొగిలించి తను¹దీపితమన్మథతాప మార్పుమీ

701

నిధువన విహారము

ఉ. భావము పల్లవింపఁ బువుపానుపుమీఁదికి నేర్పునన్ వయ
 స్సావళి¹యట్లు దార్ప కడునర్మిలితోఁ గునుమాస్త్రశాస్త్రవి
 ద్యావిదుఁ డెయ్యఁ బైదిగిచి యక్కునఁజేర్చి భుజాయుగాంకపా
 లీవలయంబులోనఁ దగిలించి కురంగవిశాలలోచనన్

702

చ. పడఁతి కుమారచంద్రుకరపల్లవముం దనచన్నుడోయిపై
 నిడి పులకించి కన్నుఁగవ యింతుక [యింతుక] మోడ్చి వెండియున్
 జిడిముడిపాటుతో నతనిచెక్కులు నొక్కుచు¹మోవి గోరులం
 బుడుకుచునుండెఁ దాల్మిఁగడివోయిన నింతుక లజ్జ² పెంపుననన్

703

చ. ఒదికిలి పాన్పుమీఁదఁ బతి కొయ్యనఁ గేలు దలాపిసేని క
 ట్టెదురుగఁ గొఁగలించుకొని¹ యేణవిలోచన మోవి మోవితో
 గదియనమర్చి పేర్చి పయి²గాదిలినేరమిలేని నేర్పులం
 బొదలెడియూర్పులం గరువుపోసిన భంగి లతాంగి యుండఁగన్

704

సీ. తెమలించి కురులోయ్యఁ దివియలే కటమున్న
¹నొక్కొంత కెమ్మోవి² నొక్క నొక్క
 వెడవెడ ³సాక్కి మైనడర లే కటమున్న
 యలవడ్డ గొగిట నదిమి యదిమి

700 - ¹ ట. తనగండు.
 701 - ¹ ట. దీనత.
 702 - ¹ ట. దార్పనెంతయును.
 703 - ¹ ట. మోమువేళలన్ ; ² ట. లావణన్.
 704 - ¹ ట. యెత్తురు నొత్తురు మోము మోముతో ; ² ట. గాలిఱ.

వలువెడలింపఁ జే⁴ వాదులే కటమున్న
 పైకొన్న జహనంబుఁ బ్రాణి ప్రాణి
 తమకించి కొనరు పంతము లే కటమున్న
⁵తలఁచిన చిత్తంబు ⁶గలఁచి గలఁచి

తే.గీ. ⁷మొదలు కంటెను దుదికంటె మునుపు జాల
⁸చౌలుగతులైన రతులకుఁ జనువులిచ్చి
 పూవిలుతుచేతి ⁹జంత్రపుబొమ్మఁ జేసె
 మానినీతిలకంబుఁ గుమారవరుఁడు

705

చ. తుతుకమునం గురంగమదకుంకుమచర్చ వహించి నీలలో
 హితరుదులై స్వయంభులయి యీహితసౌఖ్యవిధాయులైన య
 య్యుతివ పయోధరంబులకు నర్ధనిశాసమయంబునన్ నమం
 చితనఖకింశుకార్చనము సేసె మహిపతి భక్తి యేర్పడన్

706

సీ. అన్యోన్యసంప్రీతి నలవరింపుచునుండ
 వలరాజు కూరట ¹గలుగదయ్యె
 రమణీయనూతనరతిరహస్యములకుఁ
 గామశాస్త్రంబు ²లుగ్గడువులయ్యె
³నుద్వేగమగుమఁ బెలుబ్బెడు రాగవా
 ర్దులు లేశమైనను దొలకవయ్యె
 నితరేతరప్రీతి నెడలించి తలఁచిన
 ధృతికి రాదెఱపి ⁴సంధింపదయ్యె

తే.గీ. మమతలును దత్తరింతలు మక్కువలును
 జొక్కులును గౌతుకములును ⁵సాలపములును
 బ్రీయము ⁶నయములు గూడితబ్బిబ్బులాడ
 నతియుఁ బతియును ⁷రతికేళి ⁸సలిపిరపుడు

707

తే.గీ. సతతతాంబూలభోగకషాయితములు
 నుదయభాస్కరనవసారభోల్పణములు
 నయిన యధరామృతము నింతియును బతియును
 సలిపి రన్యోన్యమధుపానసరసకేళి

708

705 - ¹ అ. కడివిన ; ² అ. గమిచి గమిచి ; ³ అ. సోఁడపై ; ⁴ అ. వాఱు ; ⁵ అ. కరఁగిన ; ⁶ అ. గరచి గరచి ; ⁷ అ. తుడి మొదలికంటెఁ దుడికంటెమొదల ; ⁸ అ. చవులకనువైన ; ⁹ క. చ. చంద్రంశు.

707 - ¹ అ. గలుగకయ్యె ; ² అ. కడమ ; ³ నుద్వేల ; ⁴ అ. సిద్ధింప ; ⁵ అ. సోలమాలును ; ⁶ అ. బునుగాముకతలుఁడబ్బిబ్బులుగను ; ⁷ అ. కతికీడ ; ⁸ అ. నలువునవుడు.

- అ.వె. దంతనఖముఖాదితంత్రంబులను గళా
స్థానముల నెఱింగి తడవి తడవి
తఱిమి పూవుబోడి తాండవవిధచిత్ర
గతుల నుపరికేళి గణక మెఱసె. 712
- తే.గీ. కుసుమనమగ్రాత్రి కుచముతాకులకు వీడ
బావురే యోత్పనని మెచ్చి పంచశరుడు
గురియు పువ్వుల వర్షంబు కరణి నపుడు
హరమౌక్తికమణిసమూహంబు తొలగె. 713
- క. మగవాఁడు వీఁడు రతులకుఁ
దెగె మనకిక నూరకుండఁ దీరునె యనుచుం
దెగె హారంబులు దండలు
తెగె మరుఁడున్ దిగిచె నారి తెగనిండంగన్. 714
- ఉ. ఇంచినవేడ్కఁ గోర్కు తెలయించినసిగ్గు తిరస్కరించి లోఁ
గాంచనమేఖలారవము గానము తానములై చెలంగ లీ
లాంచితతారహారము కుచ్చాగ్రతలంబను రంగభూమి నా
డించెఁ గుఠంగనేత్ర పతిడెందము రాగరస్వాల్లిఁ దెలగన్. 715
- ఉ. సన్నము నేకమున్ శకలనంగతియు క్తమునైన కామిని
సన్నతకంఠకూజితము సారెకు సన్నముగాక నేకమై
మిన్నక దీర్ఘమై మిగుల మించిన యమ్మొలనూలి మ్రోతతో
నున్నతిఁ బాయకే చెవుల కొప్పఁగ విందులు సేసె నయ్యెడన్. 716
- చ. సురతము పెక్కుభంగులను సొంపుగఁజేసి విభుండు నిందునుం
దరముఖియున్ బరిశ్రమము తారు వహించుట సేదదేఱఁగా
నదనతఁ గొగిలించుటల శయ్యలమీఁదట నప్పడెంతయున్
దితమలరన్ ద్వితీయరతిదీపనకారణమయ్యె మిక్కిలిన్. 717
- చ. సురతపరిశ్రమాంతమున నుందరి లేచి నితంబబింబమున్
బురుమఁడు నూచునే యనుచుఁ బొల్పుగు వామకరంబుఁ గప్పె నా
మరు తనయింటివాకిలికి మాఱుభుజంగముఁజేరనిని యా
యురగపఱామణిద్దుతులనొప్పెడు నాగకుమారుఁడో యనన్. 718

712 - 1 అ. సుస్వరంబసాఱ.

713 - 1 చ. దొరికె; అ. తాళన.

715 - 1 క. వికసించి.

సీ. అంతః గామిని కన్నులరవిచ్చి సురతనం
 క్షుభితవేషము పతి చూడకుండఁ
 దనదుచెక్కిలి మొగంబున కడ్డముగఁ జేర్చి
 పారిఁబారిఁ దానును బులికితముగఁ
 గంగేల నతని కౌఁగిలియాని యడగొంచు
 చేలాంచలము పెఱచేతఁ దడవి
 తెచ్చి పాలిండ్లమీఁదికిఁ జొనువుచు నితం
 బాద్యతి యరసి రెండవచెఱంగు

తే.గీ. కటితటంబెత్తి యెత్తి క్రిందటికిఁ బఱపి
 లోనుగా దానిపైయంచుతో న¹మరఁగఁ
 బొక్కిలి గడంచి వట్టి మూపునను జెరివి
 వదలు తుఱు²మారుకొనుచు లేవంగఁగడగె. 719

తే.గీ. ఇపుడు కెమ్మోవి చిఱుకాటు నెవము గాఁగఁ
 దామరసనేత్ర కోపింపఁ దగవు గాదు
 ఫలరసాస్వాదమొనరించు చిలుకమీఁద
 బింబవల్లిమతల్లి కోపించుటెట్లు. 720

తే.గీ. చూడవేటికి నిడువాలు ¹సోగమీల
 చూడు చల్లంగఁజాలిన చూపుగములఁ
 బలుకుపలుకున కప్పుతంపుమొలక లొదవఁ
 బలుకవేటికిఁ జిలుకలకొలికి యిపుడు. 721

ఉ. వారిజలోచనా హృదయవల్లభవై చను నీవు లేనిచో
 నారయ నాకు నేల లనదంశుకమున్ శుకమున్ విమాత్మశృం
 గారము గారమున్ భటనికాయముఁ గాయము జీవనోచితా
 హారము హాతము న్మధునమంచితపుష్పవనీ విహారమున్. 722

మ. వరబింబాధరమున్ బయోధతములు న్వక్తాలకంబు ల్మనో
 హరలోలాక్షులుఁ జూపనొల్లక పిఱుందై వత్తె యేమయ్యె నీ
 యురుభాస్వజ్జయనంబుఁ గ్రొమ్ముడియు నాకుం జాలదే గంగ యి
 ధ్ధరి మే లద్దరికిడునాఁ గలదె యుద్గ్రద్రాజబింబాననా ! 723

719 - ¹ ట. నరఁగ ; ² క.చ. దురుమారు, ట. ట. నరుమారు.

721 - ¹ క. సోన.

చ. వెనుకటినుండి దాని యరవీడిన యా చపలాక్షికేభం
 ధనమున నొప్పు క్రొవ్విరులతావికిఁ జొక్కుచు మేను మేనునిం
 వున గదియించినం దెలివిపొంది కనుంగవ వాడుదేర నొ
 య్యనఁ జరితార్థుఁజేసె హృదయాధిపతిం 1గడగంటిచూపునన్. 724

తే.గీ. అలుక దిగఁద్రావి కుచములనంటి విభునిఁ
 గౌఁగిలింఱుచు మిగుల సీత్యారమెనఁగఁ
 జుంఱనంబుల 1నలరించి పంచికొనిన
 నిద్ర వేఁగన్నుఁగవ మోడ్చె నీలవేణి. 725

సీ. తలగడగా లీల మెలఁగిన కేళిపై
 కరమూలరోచులు గ్రమ్ముదేఱు
 నుకుమారదృగ్గీపులకుఁ దెరచీరలై
 కరమొప్పు తొప్పల గప్పదసర
 వామస్తనముమీఁదఁ బ్రేమంబుగల భంగి
 నాదిక్కు వ్రాలిన హరసుమర
 వరునిపైఁ జేర్చిన పెఱచేతి ముద్దియ
 మణిదీప్తి దివియ మాయఁజేయఁ

తే.గీ. జందురునిఁ జక్రవాకలు 1గుండసేయు
 చందమున ముద్దుమోమును జన్నుగవయుఁ
 జెన్ను దళుకొత్త నొదికిలియున్నవాఁడు
 2దేలియును దాను 3నలసి నిద్రించు విభుఁడు. 726

తే.గీ. నకినలకిలుమంచములుఁ జంద్రశిలామయకుట్టిమంబులున్
 శుకకలహంసశారికలు నున్నపురంగులు గాజుటోవరుల్
 మకరపతా¹కబద్ధములు మంజిటిపట్టును హేమపీఠికల్
 ముకరముఁ దాళవృంథములు మున్నుగ నొప్పెడు నా గృహంబునన్. 727

తే.గీ. సురతపారవశ్యంబులఁ జొక్కి చొక్కి
 కేళి నిద్రాసుఖంబులఁ దేలి దేలి
 మేలుకొని బాహ్యరతికేళి మించి మించి
 దంపతులు క్రిశనల్పిరి తనివిననక. 728

724 - 1. గడగంటిచూపునన్.
 725 - 1 క. వనలించి.
 726 - 1 క. కొండు ; 2 ట. దెఱవయును ; 3 క. గలిసి.
 727 - 1 ట. కనద్దములు.

ప్రత్యక్షవర్ణనము

- సె. ఉదయాచలేంద్రంబు తుది సరోవరమున
 మొలచిన నవరత్నజలజ మనఁగ
 నురుతరపూర్వపయోరాశిలోనుండి
 వెడలెడు బడబాగ్ని మిడుగు రనఁగ
 గగనయోగీంద్రుఁ డాకర్షింపఁగావచ్చు
 ఫణిరాజు తలమీఁది మణి యనఁగ
 వృత్రారి చెండాడు వ్రేటున మీఁదికిఁ
¹దూలిన రత్నకండుక మనఁగఁ
- ఆ.వె. గళలు లేక ¹హీనగతులచేత నలఁత
²నందియున్న విరహిబృందమునకుఁ
 గొంతకొంత వంత గురియుచుఁ దెలుపారి
 చొక్కమైన వేగుఁజుక్క పొడిచె. 729
- తే.గీ. నేల దెలుపెక్క జక్కవల్ నింగికెక్క
 విధుఁడు రుచిఁదక్క మదనుండు వెనుకఁద్రొక్క
 కమలములు నిక్క సౌగంధికములు స్రుక్క
 విరహిణులు వెక్క నుదయించె వేగుఁజుక్క. 730
- ఆ.వె. ఉడుగణములతోడ నుడురాజు పట్టంగ
 సూర్యుఁ డరుగుఁడెంచె సురగుఁడినుచు
 వేగు చెప్పవచ్చు వేగరియును బోలె
 వెడలె ప్రాజ్ఞుఖమున వేగుఁజుక్క. 731
- తే.గీ. వానరాంగన ¹మదికి నుల్లాన మొదవ
 వల్లభుని రాక యెఱిఁగింప వచ్చినట్టి
 కాలరియుఁ బోలె మిక్కిలి కాంతి దోఁచె
 విరహిజనములు వెగరెక్క వేగుఁజుక్క. 732
- ఉ. నారుల ప్రాణనాథుల మనంబుగ నా పురిలోన రేయి దా
 నేరుపుమీఱి శయ్యల ననేకగతిన్ రతికేళిలలం
 బోరఁగఁజేసి వెకువను బొల్పుగు కుక్కుటకంతకాహళిన్
 మారుఁడు ¹ధర్మదార రయమారఁగ వే మొఱయించె నొక్కెడన్ 733

729 - ¹ మూలినవరత్నకండువనగ; ² క. చాన; ³ క. వాయగ విభవరాగమునలకంఠి
 యున్న. ట. వాయగ రాగమున నలకంఠి యున్న ?

732 - ¹ క. మహానులాన.

733 - ¹ ట. కమ్మందార.

- ఉ. పోయె విభావరీమహిమ పొల్పెనలారె నహయ్యుఖంబు భ
 ద్రాయితనిత్యకర్మనిరతవ్రతు లేటికి నిద్రగూరలే
 రో యిట వేగ మేటుకొనరో యని తెప్పడి భంగి గొక్కొరో
 కోయని కూయఁజొచ్చె బురికుక్కుటవర్గము మిక్కుటంబుగన్ 734
- ఉ. రోయక రోయుడి ప్రియుల రూఢిగఁ జక్కవలేమలార మీ
 పాయుటలున్ సరోజవనభంగములున్ దలపోసి యుద్ధవ
 శ్రీయుతుఁడయ్యె భానుఁడని చెప్పెడునట్లును బోలె గొక్కొరో
 కోయను రావముల్ సెలఁగెఁ గుక్కుటవంక్షులయందు నెల్లెడన్ 735
- ఉ. వియఁగలేక మన్మథుఁడు నిక్షుశరాసన మెక్కుడింపఁగాఁ
 గాయఁగలేక వెన్నియల గర్వము డిందుఁగ బువ్వుశయ్యలం
 బాయఁగలేక దంపతులు భ్రాంతిపడ న్నిశి వేగఁ గొక్కొరో
 కోయని కూయఁజొచ్చె బురికుక్కుటనంపము లక్కఱంబుగన్ 736
- తె.గీ. ఎట్టకేలకు నలుక రేయెల్లఁ దీర్చి
 యువిదయధరామృతముఁ గ్రోలుచున్న వేళఁ
 బానవిమ్మంబుగా మ్రోసెఁ బాపకర్మ
 జాతిచండాలమైన వేనడవుఁగోడి 737
- మ. లలనా యేటికిఁదెల్లవాఱు రవి యేలాదోచెఁ బూర్వాద్రిపై
 కలకాలంబు నహంబుగాక నిశిగాఁ గల్పింపఁ డా బ్రహ్మాయున్
 వలతేడున్ దయలేదు కీరములు దుర్వారంబు లెట్లోకదా
 కలదే మాపటికాలమందు నిఁక నో కంజాక్షి సంభోగముల్ 738
- క. తెలతెల వాఱఁగ వచ్చిన
 వెలవెలఁ బాఱుచును దొగలు విలవిలఁ బడియెన్
 బలపల నయ్యెను జుక్కలు
 కలకల సగె దిశలు పక్షి కలకల ¹మెగసెన్ 739
- మ. నురతారంభముల స్వీప్యంభితకళాశుంభత్పరీరంభని
 ర్భరకేళి న్నొకరుండు ¹కాంతవటము న్నాయంగఁ బోవైచ్చె ను
 ద్దురుఁడై వేకువ బండికంటి కరణిన్ దొరంబునై ²వట్రులై
³బరఁగన్ దజ్జమనంబు చూచుటకునై భావించెఁ దా నెంతయున్ 740

739 - ¹ అ. మెనఁగెన్.

740 - ¹ క. నాత్తవటము, చ. కాంతవటము ; ² చ. అ. వట్రునై ; ³ అ. బరగెన్.

చ. వెలవెలనయ్యె దీపములు వెన్నెల నిక్కె నభస్థలంబునన్
వలవలనయ్యెఁ జుక్క లటఁ బద్మిని లో నగుచుండెఁ దూర్పునం
బొలిసి ననూరులేఖ మెయిపొందులు శీతములయ్యె ముత్యముల్
చెలువలు ప్రాణవల్లభులఁ జేర్చి కవుంగిట సంతకంతకున్ 741

మ. నరసన్నేహుసంబు లాయతదశాసంసక్తముల్ కజ్జల
స్ఫురితోపాంతము లిష్టభూరివిషయంబుల్ కామినీనేత్రభా
సురలోచుల్ దము నేలుదెంచు కరణిన్ సుస్పిగ్ధరాగంబులై
పరగంగా వెలవెల్లనయ్యె గృహదీపవ్రాతముల్ వెకువన్ 742

ఉ. చల్లనివాఁడు గావున ¹నిశాచరుప్రాపున దీప్తిలీలమై
నెల్లజగంబులు న్మిగిలి యిమ్ములనుండితి ²మింక నెంతయుం
దెల్లము తీవ్రమూర్తి యెరుతేజము నైపఁడు భానుఁగూడి వ
ర్తిల్లగవచ్చునే యను గతిన్ ³వడిఁ జుక్క లణంగఁ దోడుతన్ 743

సీ. లెక్కింపఁ జులుకనై చుక్క లాకనమునఁ
బ్రాంతముత్తియముల పగిది నుండ
నొదవెడి కెంజాయ యుదయాచలము ¹దిక్కు
మాణిక్యవేదితో మచ్చరింప
అకాశనదిక్రేవ నమృతభానుఁడు మేని
మించుఁ గొల్పడి ముది యెంచఁ ²బోలఁ
జలిగాలిసోకునఁ దెలిసి కొండొకవడి
కవలెల్ల జక్కవకవలఁ బెరయ

తే.గీ. వెలరువాణుమ గృహదీపవితతి ³యెల్ల
⁴మరువ మెఱపైన గోరంటవిరుల బెరయ
నళినములు కుముదముల నవ్వ ⁵నాల్గుదెసలు
⁶వెలిఁగి తనరారెఁ బ్రత్యూషవేళయందు 744

ఉ. రాతిరియెల్లఁ జాల ననురాగముతోడఁ గుముద్వృత్తిరతిం
బ్రీతి భజించి భేదమునఁ బ్రేమసియున్ సాగయంగ దా నను
ద్యూతరతిశ్రమార్తుఁడగు పోలిక చంద్రుఁడు పశ్చిమాబ్ధి శ
య్యాతలనుప్తి కైవడి యనల్పవిభావిరళాంగరాగుండై 745

743 - ¹ ట. నిశాచరు ; ² ట. మింక ; ³ ట. దివి.
744 - ¹ ట. మింక ; ² ట. మింక ; ³ ట. దివి.

- ద. ఇనుని నమా గమంబున నిజేశుండు పొందెడి దీనభావముం
గనుగొనజాల కేఁగెడు ప్రకాశమునన్ జనెఁ దారలు న్నిశా
వనితయుఁ దద్వియోగపటువహ్నిఁ గృశింపఁగ నోర్వలేక య
వ్వననిధిఁబడ్డ చందమున వారిజవైరియుఁ గ్రుంకె నంతటన్ 746
- చ. మునుకొని తమ్ముల స్వగల ముంచితఁ జక్రవాకలన్
దిన మనుపేరు మాన్పితి 1వధించితి రాజున మింతచాలు న
య్యినుండు ప్రతాపి వాఁ డెఱిగెనేనిఁ బగల్ జనియించునంచు డాఁ
గిన క్రియఁ బశ్చిమాచలముక్రేవ నడంగె శశాంకుఁ డత్తఱిన్. 747
- క. పలపలని తారకంబులు
తెలతెలనై తోఁచు తూర్పుదిక్కును విలస
త్కలకలకలవింకంబులు
వెలవెలనగు దీప1తతియు వెకువ దెలిపెన్. 748
- క. తెలతెలవాఱెడి వేళను
గలకలమని పల్కెఁ బక్షిగణ మెల్లెడలన్
మిలమిలని ప్రాధు రాకకు
తళతళమని వెలిఁగె దిగ్వితానం బెల్లన్. 749
- క. అంత భగంబులు మేల్కొని
యెంతయు నెలిగింపఁదొడఁగె నింపార రతి
శ్రాంతి న్నిద్రించిన తమ
కాంతలఁ గాముకులు మేలు1కలిపెడి భంగిన్. 750
- సీ. కమలగర్భునిఁ బుత్రికా1ముకుఁ గావించి
కొకి వెలయాలిఁ గవయఁబనిచి
యిందిరావిభు గొల్లయిల్లాండ్రఁ దగిలించి
రజనీశు గురుసతిరతు నొనర్చి
రుద్రుని నర్థపారుమనిగా నియమించి
శుకుని తాతకు రతిసుఖము మఱచి
కులికాయుధునిఁ బట్టి 2కోడాట లాడించి
ఋష్యశృంగుని తపోరీతిఁ జెఱిచి

747 - 1 చ. మదించితి, ఉ. నదించితి.

748 - 1 ఉ. వికతి.

తే.గీ. విషమశరునకుఁ ద్రైలోక్యవిజయ మొనఁగ
నిట్టి వానఁతు మహిమంబు లెఱిఁగి నరుల
విజితకాముల మనుమాట విడువఁ డనుచుఁ
బలుకు గతిఁ బల్కెఁ దోటలఁ జిలుకగములు.

751

సూర్యోదయ వర్ణనము

సీ. ప్రాచీనధూచారుఫాలపట్టిక మీఁదఁ
బొనఁగు కుంకుమచుక్కబొట్టనంగ
నుకరాజు దేవి భానురలీలఁ దనహస్త
మునఁ దాల్చు మాణిక్యముకురమనఁగ
వేడ్క నైరావణద్విపకఠమున వ్రాలఁ
గట్టిన రత్నంపు మంట యనఁగ
పూర్వాభి నడుదీవిఁ బూచిన కింశుక
మంజులనవపుష్ప మంజరనఁగ

తే.గీ. సకలజనలోచనోజ్జ్వలజలజమునకు
1 మేదురామోదవికనితశ్రీ దొలంక
నిండుతేజంబు దిక్కుల మెండుకొనఁగ
మిహిరబింబంబు పూర్వాదిమీఁద వెలిఁగె.

752

సీ. కామితఫలము జక్కవలకు నొసఁగెడు
సాంద్రపల్లవపారిజాతమనఁగ
రంజిల్లఁ గెందామరలకు వన్నువ వెట్ట
నలువ గూర్చిన కెంపుఁగులిశమనఁగ
నుదయశై లంబున నున్నతగంధహ
స్తికి నిడ్డ సిందూరతిలకమనఁగ
బహుళతఁ బూర్వాద్రిపైఁ దోచు నవపద్మ
రాగపుంజ్రపభారాశి యనఁగ

అ.వె. యామినీభుజంగి యడరినఁ బారవ
శ్యంబు నొందు సకలజంతువులకు
బోధ మావహింపఁబూని యేతెంచిన
వెజ్జనంగ దీవనవిభుఁడు డోచె.

753

స. పాలోమి తన బాహుపాన్పుపై గనుపట్టఁ
 బన్నిన పవడంపుబంతి యనఁగ
 నాయురర్థంబులఁ బ్రాయ మెత్తిన చాటు
 కాలజాంఘికు చేతి మంట యనఁగ
 మనజంతుజీవిక కాలరాకుల విధిఁ
 గొలువ నెత్తిన పైడికుంభమనఁగ
 పశ్చిమదిక్కాంత పరఁగఁ గై సేయుచు
 ముందఱ నిడుకొన్న ముకురమనఁగఁ

తే.గీ. గోకతాపోపశమదివ్యముటిక యనఁగఁ
 బద్ధినికాంత నోముల ఫలమనఁగ
 మూఁడు మూర్తుల సారంపుముద్దయనఁగ
 మిహారమండల ముదయాద్రిమీఁద¹ వెలిఁగె.

754

స. కుంకుమ హత్తించి కొనగోరఁ దీర్చిన
 పురుహూతు నిల్లాలి బొట్టనంగఁ
 జక్రవాకములకుఁ జల్లగా మండు¹ ద్రా
 గించిన చంద్రంపుగిన్నె యనఁగఁ
 బార్వతీపతికిఁ బ్రభాతభూపతి గొన్న
 యలరుఁగెందమ్మి² కోహళి యనంగఁ
 దొలిదిక్కు తొయ్యలి చెలులపైఁ జల్లంగ
 నిండముంచిన పైడికుండ యనఁగ

తే.గీ. మేరుధరణి³ ధరముతోడ మేలమాడ
 నుదయగిరిరాజు తలయెత్తెనో యనంగఁ
 గ్రమముతో నించుకించుక గానఁబడఁగ
 భాను⁴ డుదయించె దేదీప్యమానుఁడగుచు.

755

ఉ. కంజము లుల్లసిల్ల¹ రవికాంతము²లందును వహ్నికీలముల్
 గెంజిగురొత్తఁ గైరవము కేలిఁదొఱంగఁ దమఃప్రకాండముల్
 పుంజము వీడ జక్కవలు పొందు వహింప ఖరాంకుఁడొప్పె ది
 క్కుంజరకంఠభాగమున గ్రుచ్చిన రత్నపుబొమ్మ కైవడిన్.

756

754 - ¹ క. చెలగె, ట. దెలిసె.

755 - ¹ క. రాగించిన; ² క. కోహళి, య. కోహళి;

³ ట. దరంబుతో; ⁴ క. లడక, ట. నగుచు;

⁵ ట. బింబంబుకన్నులవండువయ్యె.

756 - ¹ క. కంజము, ² క. కంజము.

ఉ. మ్రొక్కల యిక్క వేదముల ముద్ద త్రిమూర్తుల యాటపట్టు పే
 రెక్కిన పెన్గ్రహంబు నుతికెక్కిన దృష్టవువేల్పు చీకటిం
 జెక్కెడు కత్తి తామరల చెన్ను నభంగన కంఠరత్న మా
 చుక్కలరాజుతోడి దొర సూర్యుడు దూర్వున దోచె నెంతయున్. 757

సీ. ఉర్విధరంబుల నొప్పెడు జేవురు
 చఱుల కాంతికి నునుమెఱుగు వెట్టి
 ధరణీజగుల్మలతావితానము పల్ల
 వములకుఁ గట్టెజ్జు వన్ను వొనఁగి
 యరుణాంబుజంబుల నంతర్దళంబుల
 ధళధళయను జిగి దళము గొలిపి
 చక్రవాకద్యయానంతతి యరకులఁ
 గొమరారు కెంజాయ క్రొత్త సేని

ఆ.వె. తనదు బాలబింబ మనుపమేయప్రభా
 పటలజటిలగగనభాగమగుచు
 నుల్లనిలై జగములెల్లను వికనిల్లఁ
 బూర్వశిఖరిమీఁదఁ బొడిచె నినుఁడు. 758

సీ. మనతమి¹స్రోద్ధతకరిర క్షజలములఁ
 జెలువారఁ దోఁగిన నింహమనఁగఁ
 బూర్వపయోరాశిఁ బొందున² నుండక
 వచ్చు బాడబహుహవహ్ని యనఁగ
 ప్రథమాద్రికృంగంబుపైఁ దెచ్చిపెట్టిన
 మనపద్మరాగైకకలశమనఁగఁ
 బ్రాచీవధూకరపల్లవతలమునఁ
 గొమరారు విద్రుమగుచ్చమనఁగ

తే.గీ. భానుఁ డుదయించె వేడివ్యూహానహృదయ
 భవోమనోరాగతరుపక్వఫలమనంగ
 భూరితేజంబు వెలుఁగంగ భువనభవన
 తిమిరహతిఁ జేయఁజాలిన దీపమనఁగ. 759

చ. వరుఁడు చెఱుంగు పట్టినను వల్వ దొలంగినఁ గాంత లజ్జప
 ట్లూరుతరరత్నముద్రికల నొప్పుగు డాపలికేల మూనినం
 గరమమరెం గరాజురుచితామనిధానము గాచియున్న వి
 న్మురితఫణామణిద్యుతులఁ బొల్పుగు నాగతుమారుఁడో యనన్. 760

758 - ¹ క.చ. కట్టెజ్జు.
 759 - ¹ క.చ. స్రోద్ధత ; ² అ. మ్రొంగఁగనెక ; ³ అ. తవఃక్రయా.

- చ. అలరులు గోయుచు న్మధుకరావళిఁ బ్రోచుచుఁ గీరసోతకం
బుల పలపాటుమాటలకుఁ బొంచుచు నంచలజాడ నేఁగుచున్
లలితమయూరపర్తనవిలాసముఁ జూచుచు బోటిపిండుతోఁ
గలయుచుఁ బాయుచుం బహుళకౌతుకవృత్తిఁ జరించు నయ్యోడన్. 766
- ఉ. మిన్నక చేరవచ్చి యొక మేలపుమేవడిపువ్వుబోణి గ్రాల్
గన్నుల మూసి ¹మోడి కమలంబుల భూపతి ²నవ్వుచున్న యా
సన్నసఖీజనంబుఁ గనునన్న నదల్చుచు నవ్వధూటి వా
ల్గన్నులు చేరలం గొలుచు కైవడిఁ గన్నుల నవ్వు దేఱగన్. 767
- తే.గీ. ఒక్క పూబోడి భ్రూసంజ్ఞ నొయ్యఁ బిలిచి
యాత్మహస్తాధికార మయ్యబ్జవదన
హస్తముల కిచ్చి యొఱుఁగని యట్ల కాను
వనుమతీకుండు ¹నగు నవ్వు వచ్చినట్లు. 768
- క. రేయిఁ జకోతస్థితిఁ ¹గవ
పాయక, జక్రవల భంగిఁ బగలు మిథునమై
పాయక రేయింబగలును
నా² యధిపతియున్ నుఖించె నతివయుఁ దానున్. 769
- చ. మదగజరాజకుంభముల మచ్చర¹మొందు నురోజు²దుర్గముల్
గదిసి కలంత మేరయును గైకొనియున్నవి యెల్లవారికిన్.
విదితముగాఁగ నిట్టితఱి వేమఱు నీ చెలి డెందమందునన్
గదలక మాకు నుండ నవకాశము లేదుగదే మదాలసా. 770
- క. అని నగుచు నట్ల పలికిన
జననాయకతనయఁ జూచి సంతసమున న
వ్వనజాస్య రత్ననుందరి
వినుచుండఁగ నిట్టలనియె విశదప్రీతిన్. 771

నాయుకోపాలంభనము

- తే.గీ. రమణిహృదయంబునను మహారాజ వీవు
కరము విచ్చేనియుండిన కారణమున
వీని వక్షరుహంబు లాలోన నుండ
నెడములేకున్న మఱిగాదె వెడలె వెలికి 772

767 - ¹ క. మోడి, చ. వాడి, ట. పాడి; ² ట. గవ్య.

768 - ¹ ట. దగు.

769 - ¹ ట. గవి; ² ట. యవనినతి నుఖియిచ్చె.

770 - ¹ ట. కించు; ² ట. కుంభమున్.

- ఉ. పంచన యింత లేక కరవాడినఖంబుల నొక్కి నొక్కి నొప్పించితి రెండు చేతులను బెద్దయు లావున నొత్తి యొత్తి పీడించితి విట్టి రాయిడికి డెండము పాడవు నీకుఁగాక మా చంచలనేత్ర యొప్పుల కుపంబులు పయ్యెదలోన డాఁగెడిన్. 773
- కా. క్షణేశోత్తముడైన భూపతికిఁ దేజోరాశికిన్ రాజీయై యేణిలోచన రత్నసుందరి తగన్ హేలామనోహరి కల్యాణాకారసరోజగంధికుచభారానప్రతన్వంగి యక్షిప్తాధవివేకమాన యగుచున్ జెల్వొందె నందంబునన్. 774
- ఉ. ఆ నరనాథభామిని నమంచితవర్తన మింత యొప్పునే మానితమైన యచ్చెఱగు మానిన వల్వ గృహంబు వెల్లినన్ హీనమటంచుఁ దా రజకునింటికిఁ¹ బంపక కీలికిచ్చె నమ్మా నవతిలలామ కభిమానమె చాలదె చీరయేటికిన్ 775
- కా. ఆ లీలావతితోడ నన్నిభుఁడు కామాన క్తరాగక్రియా లోలుండై విహరించునెప్పుడును నంలుప్రావసీకామ్యుడై కేలీవర్వతరత్నకందరములం గ్రీడానివాసంబులన్ లీలోద్ధాన మదాళిసంతమనవల్లిగోపా¹కుడ్యంబులన్. 776
- చ. పొరిఁబొరి కోర్కులుం దమకముల్ దయివాఱఁగఁ జిన్నియల్కల బ్బురమగుచుండ మోహములు పొంగెడి మన్మథశాఖ్యలీలలన్ బరవకులై నతిమణియుఁ బార్తివుఁడు న్నిజభావవీధులం దరయఁగనేర రర్కుఁ డుదయంబున మించుట లస్తమించుటల్. 777
- చ. ¹నిడుదలు గాని యల్క²లకు నిండి తొలంకుచునుండు కాంక్షలం దడబడు³ కామతంత్రములఁ దప్పలెఱుంగని తత్తరింతలం ⁴గడవటలేని కూటములఁ గప్పెడి చొక్కులఁ గాన రెన్నడున్ బడతియు మెదినీకుఁడు ప్రభాతము రాకలు⁵ రేల పొకలున్. 778
- పీ. అంగనాకుచమండలాన క్తమై బుద్ధి
భూమండలము దెసఁ బోవదయ్యె
లలనభ్రూచాపవిలాసంబు మనమునఁ
బెనఁగొనఁ బట్టెడి ధనువు మఱచె

775 - ¹ క. పకకలికిచ్చినం.

776 - ¹ ట. మడ్యంబులన్.

778 - ¹ ట. నిడువలు ; ² ట. లును ; ³ క. గానిమంత్రములు, చ. గానకంత్రములు ; ⁴ క. కడవల, చ. కడవల ; ⁵ ట. రాత్రి.

భామినీరుచిరాంగపరిరంభణములచే
 నప్రాంగరక్షణన్మరణ మెడలెఁ
 దరళాక్ష చూడ్కులఁ దా నాజ్ఞఁబడి యున్కి
 ధర నాజ్ఞ చెల్లించు తలపు మఱచె

అ.వె. రమణితోడి నతతపతిరాజతంత్రమో
 హమున రాజతంత్రవిముఖ మయ్యె
 ధరణివిభుని కూర్మిఁదనరి. నానాఁటికిఁ
 గట్టువడక నాఁటి రెట్టివడఁగ. 779

చ. నుకవులు కోవిదోత్తములు జోన్యులు మంత్రులు బంధు వంది వై
 ణికులును నాట్యకౌశలులు నీతికళాయుతులు స్విలాసిని
 నికరము నింగితజ్ఞులును నేర్పరులున్ నృపులు స్మవీనకౌ
 తుకమునఁ గొల్వ వైభవముతో ధర యేలుచునుండె నెమ్మదిన. 780

జలకేళి

చ. పెరిగిన హారతృముల పెల్లుల నొక్కటఁ దామ్రపర్ణియై
 నెరసిన సోగవెండ్రుకల నిగ్గుల నొక్కట భానుకన్యయై
 గురుకుచకుంభలిస్తమనకుంకుమ నొక్కట శోణయై నభ
 శ్చరనది యొప్పె¹నవ్యజలజాతముఖుల్ జలకేళి నల్పఁగన్. 781

తే.గీ. మేటి జంబేటి యనట క్రొమ్మించు మించుఁ
 బొదివి మదనప్రతాపాగ్నిఁ బుటము వెట్టి
 తమ్మిగద్దియ దాకంట కమ్మి దీసి
 కొమ్మ¹గావింపఁబోలు నెత్తమ్మిచూలి. 782

సీ. క్షణవిలాసమె కాని గజనిమ్మపండ్లును
 సరియె దుర్గాధివానముల మనినఁ
 బై పూత రుచి గాక ప్రతియె కిన్నెరకాయ
 లరిది మేరువు తలయంపి నిడినఁ
 బ్రొద్దువన్నియె కాక యుద్దియె తమ్మిమొ
 గ్గలు చక్రములఁ గూడి దళము కొనినఁ
 గాకచాయలె కాక కనకకుంభము లీడె
 శ్రీకరుని శిరోగ్రసీమసున్న

తే.గీ. మిళితమనసారమై నున్ను మిగిలి కదిసి
 యంతరము నూత్రమున కిఁక యలరి జోడు
 వదలక మితరనశ్రాధిఁ బొదలి మెఱయు
 నన్నువల మిన్న వలిగుబ్బచన్నుగవకు. 783

చ. నతి హృదయాలవాలమున జవ్వనమున బెనుగాకఁ జేనియ
 య్యతనుఁడు గుబ్బుపొంబనటలారను లోహశలాక లైత్తి యూ
 ర్షితరుచి నించఁ గాంతులను జెందిన రాఁబొడి బాహుమూలజ
 ద్యుతియగుఁ గానిచో నచట దోర్మయభర్మలతల్ జనించునే. 784

సీ. కొమ్మ వాతెఱతో గుణమ్ము గైకొని వచ్చి
 కఠినవిద్రుమముచేఁ గట్టఁబడియెఁ
 గోమలి యధరంబుతో మొనల్ పచరించి
 యరుచిబింబఫలంబు విరిసిపడియె
 మృగనేత్ర పెదవితో సాగనుఁ బూనఁ గడంగి
 కెంపు నీరసము¹ చెక్కించుకొనియె
 నతి మోవితో రనస్థితులుఁ జూపి నుగంధ
 వికలబంధూక మూరకయె విరిసె

తే.గీ. దాయ పగడంబునకుఁ బగడంబు బింబ
 మునకు బింబంబు మెఱయఁ గెంపునకుఁ గెంపు
 బంధు²జీవంబునకుఁ దానె బంధుజీవ
 మౌన యా కుందరదన రదాంశుకంబు. 785

ఉ. జంతి మృదూ క్తిమాధురికి నిక్షురనం బెనబోల జాలకా
 ద్యంతము నోడి మధ్యమగుణాశ్రయమైననె కాక యెన్ని జ
 న్మాంతరము ల్పహించియుఁ ద్ర[నంత]నె ఖండములయ్యెఁ గాని యా
 వంతయుఁ బూన దెంత వొడియయ్యు నఖండతదీయనంపదన్. 786

మ. తన రాజీవశరం బెఱుంగదు నిశా³తత్త్వంబు లేఁగల్గుతూ
 పునకుం జాలదు శివేగ లీల యని యా పూముల్కు లెగ్గించి గ్రో
 న్ననవిల్కాడు నవాంబుజోత్పలవిశానంబైన మీనాక్షలో
 చనముల్ వింట మటంపఁ బొల్చునవి నిస్తంధ్రాంబకద్యోతలన్. 787

సీ. పవమానమానవప్లవమానకైరవ
 చ్యవమానరజము మై నంటిదివురుఁ
 గరసారసాగ్రతామరసాతిసాండ్రసి
 ధురసాప్తిగన్నీరుఁ దుడువఁగేరు
 మదనానలప్రభానదనామ్రకోమల
 చ్చదనార్పిపైఁ జూపుఁ జరవఁజూచు
 నలయాహతలతాకినలయాగమలయాగ
 నిలయానిలున కూర్పు దెలుపఁదలఁచుఁ

శే.గీ. గుంజవుటగుంజదళపుంజశింజితంబు
 వెగ్గలంబైన చెవియొగ్గి వినఁగణంగుఁ
 బంచశరభూతపరిభూతపంచభూత
 ములఁ దదీయస్థలంబులఁ గలుపుకరణి.

788

ఉ. ఇచ్చ హితాహితంబు గణియింపనిగోలవు గానఁ గానకున్
 పచ్చితిగాక యీ పథికపర్గము నొంటిఁ జరింపనిచ్చునే
 యిచ్చటి యన్యపుష్టచయ మిచ్చటిమత్తమధువ్రత [వ్రజం]
 బిచ్చటిపల్లవోత్కరము లిచ్చటిపాంసులపంకజావళుల్.

789

సీ నిబిడదుస్సహదీర్ఘనిశ్వాసపవనంబుఁ
 బఱచు తేఱులు బరాబరులు సేయ
 నుజ్జ్వలావయవతాపజ్వాలికల వేడిఁ
 జివురుజొంపములపై నవమళింప
 లలితాననేందుపాండురమండలచ్చాయ
 వనరుహవళి హళాహళియొనర్ప
 శ్రమజలాభివృక్తిసహజసాంకవమదా
 మోదంబు చిలుకల మూలకొత్త

* * *

790

ఉ. నోములు నోచినమ్మలు మనోరథముల్ దయివాఱ నత్తఱిం
 దామరతంపరై స్రెయులుఁ చారు విహారము నల్ప వీరిలో
 నీ మెయి దుఃఖశీలనగు నే వనియింపఁదరంబె పోదమా
 రామవజ్రఁ జూడ నందు నుకరంబగు నర్జుము నంబుజాననా

791

789 - 1 క. జాలముల్.

- క. అని పలికి పాన్పు డిగి కా
మిని చంద్రాకపము వేడిమికిఁ బైట చెఱు
గున మునుఁగిడి నిజకేళి
పనిఁజొచ్చి వియోగవహ్ని వడఁబడి తెగువన్ 792
- సీ. ¹చనుగప్పు దొలఁగు వాసన గాలి కెదురేఁగు
²పరువొప్పు నలుగులుఁ బారుకరణి
మొలనూలు బిగియించి వెలఁదివెన్నెలఁ జొచ్చు
బిరుదీయ కేటిలో నురుకుకరణి
నిడుదపెన్నెఱివేణి ముడిఁబెట్టు చిగురాకుఁ
బొద దూరు కార్పిచ్చుఁ గదియుకరణి
పనిఁడిగాజులు పైకి వెనఁద్రోఁచి నునుదీఁగెఁ
దెమలించు నురిద్రాడు ³నెమకుకరణి
- తే.గీ. జడియ దళులకుఁ గురియుపుప్పాడుల మునుఁగు
మావికడ నిల్పు విరులనెత్తావిఁ గ్రోలు
విషమసాయకు నేవుల విసిగి విసిగి
తనువు దొరుగంగఁ దలఁచి యా వనరుహాక్షి 793
- క. అట్టియెడ నమ్ముగేక్షణఁ
బట్ట నఖిజనము ¹వేణిఁబట్టి [యు] దగునే
యిట్టి తెగువనుచుఁ జెక్కులఁ
దొట్టిన కన్నీరుఁ బోవ దుడుచుచుఁ బలికెన్ 794
- ఉ. పూత పనిండి పంటి కులమున్ బచరింపఁ గులంబునీతికిన్
లేతగదమ్మ యిత్రైఱుఁగు లేమ సురాంగనలెల్ల నిట్టి నీ
చేతకు మెత్తురమ్మ ద [యు] చేయక తిన్నని మేను వెన్నెలన్
వేఱురటమ్మ యింత కనువేదురుఁ జెల్లునటమ్మ యింతికిన్ 795
- చ. తొడిబడఁ బాఱిపై కురికి దూర్ణటి కంటికడిందిమంటలో
నడఁ బొడగానరాక తెగటారగఁ గాలినయట్టి మోటుకై
వడి రతిలోచనాంబువు¹ల వాన నిగిల్పితి పాంథ²బాధకై
మడియ కనంగ యవ్వెలఁది మంగళనూత్రమహత్త్వ మెట్టిదో 796

793 - ¹ క. కనుకప్పు ; ² క. వడవాపు ; ³ క. నేచు.794 - ¹ క. వేణిఁగు పట్టికగునే.796 - ¹ క. లవాననిగిర్పితి ; ² చ. బావ.

౧. సాహంకారత శంకరుం డలిగి నేత్రాగ్నిన్ బయిస్పంపినన్
 స్వాహాకాముకుఁడౌట నిన్నతఁడు గావంబోలు ¹మోమోడి నం
 దేహంబేని రతీశ నీవు మగుడన్ దేహంబుతో నుండుటె
 ట్లాహ దైవము దోసకారులకె దోడై వచ్చు నెప్పట్టునన్ 797
- సీ. కుసుమవాసనలెల్లఁ గొల్లలాడితి మింకఁ
 బఱచుటామని యెంత పరువులిడునో
 చివురుజొంపములెల్లఁ జిదిమివైచితి మింకఁ
 దగరకోయిలయెంత యగలిపడునో
 ఫలపరంపరలెల్ల నులిమివైచితి మింకఁ
 గొదమచిల్కలు¹ నెంత వదరుకొనునో
 కమ్మదేనియలెల్ల గుమ్మరించితి మింకఁ
 గట్టల్క నళులెంత చుట్టుకొనునో
- తే.గీ. యెఱుఁగరా దింతులార యీ తెరవ నిచట
 మనలగానీక దోఁతెండు మనము గొనిన
 కుసుమకినలయఫలనవప్రసవరసము
 ననమశరునకు సర్పింతమనుచు వెడలి 798
- క. మందారముకుళకుహళీ
 కందళితమరంద¹తుందికాళిందవదూ
 బృందాభినందితంబగు
 మందానిల మొలయ విజితమార్గశములై 799
- చ. వనజముఖు ల్గమంగొని రవారితవారితరంగరంగన
 ర్తనసలిలభ్రమద్రృమరరంగదభంగరథాంగనాదముల్
 మనసిజ¹హేమకుండనిభమంజలకుంజగతాళిదూమముల్
 ధనధనరోజుధామనమధామము నొక్క సరోలలామమున్ 800
- సీ. తనయిల్లుఁ దామరతంపరై మెఱయ నం
 పన్నలివాక్తి గాఁపున్న చోటు
 వలరాజు ముజ్జగంబులు¹ గెల్పి దర్పమే
 ర్వుడ నిజాంకశతంబు లిడిన చోటు

797 - ¹ క. జో.
 798 - ¹ చెంకవదరికొనెనా.
 799 - ¹ క. చ. కుందిలకళింద.
 800 - ¹ చ. వో.

వలిగాలి పన్నుగావళి గ్రాహితగరాగ్ని
 ఘోరసంజ్వరము వీడ్చొనిన చోటు
 తొగకొమ్మ తమిగ్రమ్మ దగురాజు కరమంటి
 యెండకన్నెఱుగక యెనగు చోటు

తే.గీ. నిందుముఖులార ! యిదె సుమీ యిందుఁ గ్రుంకి
 మదనుఁ బూజింపఁ గోరిక లోదవు ననుచుఁ
 దొడవు లటుఁబెట్టి వలిపెపావడలుఁ గట్టి
 ²శృంగములు వట్టి నీరాడఁ జేరునపుడు. 801

చ. కరముల మూవు లూదుకొని కన్నెలు చన్నులఁబంటి యొండొరున్
 పరిగొని నిల్వఁ దత్పరిధిఁ బ్రాంశుకలాపకలాపహారితాం
 తరములు పొల్చె భావభవదైవత [-] హేమకుంభనం
 భరితమృణాళమండలితపద్మమయప్లవమండలంబునన్. 802

చ. నెలతలు బంతి కట్టుకొని నీ రెగఁజల్లఁ దదీయమంజులాం
 జలికలితోదకం బెగయజుజాడ నుతింపఁగనయ్యెఁ దత్కుచాం
 చలజనునాభిమాతములు సై పక మ్రోయుచుఁ బద్మయుక్తమై
 కొలను సరోజబాంధవునకున్ మెఱవెట్టఁగ నేఁగు కైవడిన్. 803

ఉ. బంగరుకొమ్ముఁ బూని యొక ప్రాథరయంబున నీరుఁజల్ల ము
 గ్ధాంగన యొర్పు వక్తకిరణాప్రిఁ గరంగెడు చంద్రకాంతపున్
 శృంగముఁ బూని వాని గెలిచెన్ వెన నక్షయకాండలద్ది ను
 ప్పొంగరె రాజరత్నపరిపూర్ణబలంబున నెట్టివారలున్. 804

సీ. కేలఁ దమ్మి మఱించి పాలమున్నీటిలోఁ
 బొడమిన జవరాలిఁ బోలె నొకతె
 యమలమృణాలనాళాక్షిసూత్రము లెడఁ
 గీలించి యజురాణిఁ బోలె నొకతె
 వెలిదమ్మిరేకు వేసలిసంట వెన్నెల
 పువ్వుఁ దాల్చు భవానిఁ బోలె నొకతె
 కలువపుప్పొడిరాల్యఁ గాయజాస్త్రముఱ తు
 ప్పలుడుల్చు రతిదేవిఁ బోలె నొకతె

కే.గీ. సారకాసారసాగర జనితజలజ
 కుండమాధ్వినుధాధారఁ గ్రోలదిపురు
 ప్రబలరోలంబమాలికారాసుఁ బఱపు
 దంభనారాయణి యనంగఁ దనరె నొకతె.

ప ద్య నూ చి

అ

పద్యాది	పట - పద్య సంఖ్య	అకరము	గుర్తించినవారు
అంకముఁ జేరి	1-1	మ.ప. 1-5	మా.రా.క.
అంగన గుబ్బు	138-646	వి.వి. 3-41	ని.వెం.రా.
అంగనాకుచ	164-779	కే.బా.ప. 1-70	"
అంగయుక్తంబు	16-72	అ.పు ; ప్ర.ర.శి. 493	"
అంగరాగ	25-111		
అంగీకారము	9-34		
అంజలి చేసి	7-27		
అంత ఖగంబులు	158-750		
అంతఁ గామిని	153-719		
అంతట నంశు	66-287	వా.చ. 3-103	మా.రా.క.
అంత నిరంతరంబును	44-192	శ్రీ.మ. 2-238	"
అంతర మెట్టిదో	104-483	శృం.నై. 6-45	"
అంత వనంతకాలము	49-21	శ్రీ.మ. 2-249	"
అంత వనంతము	47-204		
అంత సమస్త	106-497		
అందములై మధువ్రత	32-143		
అందఱు దివ్యాంబర	97-448		
అంబుదంబులు	42-182		
అంభోధరముల	43-186		
అకలంకామృత	162-763		
అక్కట యేదువత్తి	138-643		
అక్కట వెఱ్ఱులార	145-676		
అక్కడి చాయ	66-286	వా.చ. 3-102	మా.రా.క.
అఖిలమోహిని	79-354	శృం.నై. 3-26	మా.రా.క.
అచటి విశ్రులు	16-75	మ.ప. 1-50	"
అట్టి యనేహముం	41-179	శ్రీ.మ. 2-233	"
అట్టియొడ నమ్ముగోక్షణ	168-794		
అట్లు వుంఖాను	71-312	శ్రీ.మ. 2-82	మా.రా.క.

అడవిఁ గానిన	144-674		
అణఁగె మలయా	72-314	శ్రీ.మ. 2-85	మా.రా.క
అతనువామాంకమున	128-597		
అతిథిసుర్రద్రుమంబులు	16-71		
అతిమరుద్భూత	39-170	శ్రీ.మ. 2-21	మా.రా.క.
అతివినోదము గాఁగ	23-106	వి.వి. 1-16	"
అతులకీడఁ	22-102		
అత్రినమానుల	31-136	కే.బా.చ. 1-53	మా.రా.క.
అదరిపాటున వేసవి	39-169	నృ.పు. 3-69	"
అద్దములోనఁ జూచె	162-765		
అద్యతనసుకవి	9-35		
అనవుడుఁ గానిమ్మని	79-357		
అని తన్మహిము	65-282	వా.చ. 3-97	మా.రా.క.
అని నగుచు	163-771		
అని పలికి	168-792		
అని పలుకుచుండు	62-270	వా.చ. 3-114	మా.రా.క.
అనిశము మీఁదటన్	14-61	కే.బా.చ. 1-54	"
అనుచు ననవింటి	144-668		
అనుమాన మేల	146-683		
అన్యోన్యనంప్రీతి	150-707		
అప్పుడు పశ్చిమ	110-515		
అభినవస్ఫురణమై	49-216		
అమరుల పంట	16-74		
అమరుల బోన	122-563	పారి. 2-41	మా.రా.క.
అమరె న్వేసవి	41-178		
అమృతరసము	81-367		
అమృతవారాశి	184-384		
అమృదననిన	18-85	వి.సే. ?	మా.రా.క.
అయ్యోడ నర్కూని	110-513		
అరవిరి కమ్మతమ్మి	53-230	శ్రీ.మ. 2-46	మా.రా.క.
అరుణజటా	76-335		
అరుదుగఁ దేటి	58-253		
అరుదుగ నొప్పు	29-127		
అరుదైన కరూర	55-244		

అతికలకెల్ల	123-569		
అతికాళ్ల లక్తుక	36-157		
అతిమ రమా	131-612		
అతితఁ గీలించిన	133-619		
అతికలు మోమున	23-23		
అతిముతర	17-77	భా.రా.బాల. 31	మా.రా.క.
అతిముస్రాడి	112-524		
అతి పులకయ్యె	148-699		
అతిరు తేకుల	125-581	క.క.ర. 3-91	మా.రా.క.
అతిరుల పాన్పులం	124-577	వి.సె.; ప్ర.ర.శి.	కొ.శ్రీ.మూ.14
అతిరులు గోయుచు	163-766		
అతివడి దేవకామినుల	29-128		
అతి వలరాజు	49-214		
అతిసిలవేణి	101-464		
అతిక దిగఁదావి	154-725		
అతిల మ్రోత	42-183		
అతిలు గారు	78-349		
అతిలనఁ దుండమెత్తి	8-30	వి.సె.; ప్ర.ర.ము.	మా.రా.క.
అతిల క్రొక్కునఁ జేసి	26-114		
అతినిపై నుండుగాక	89-413	క.క.ర. 3-26	కొ.శ్రీ.మూ.
అతిరళతారకా	124-573		

ఆ

ఆ కమలారి	79-352	శృం.వై. 6-47	కొ.శ్రీ.మూ.
ఆకనముతోడి	12-51	భాగ. 10-1-	మా.రా.క.
		1592	
ఆ కాముఁడు	49-215		
ఆకాశనది యని	122-564	శ్రీ.వి.; కు.నం.పీ.	వి.వెం.రా.
అతిమెఱుంగు	108-506	వి.వి. 1-18	మా.రా.క.
అతితవిస్ఫుర	13-54		
అతిపంబునఁ	122-565		
అదిరమొప్ప	1-2	భాగ. 1-5	మా.రా.క.
అదిమశక్తి	5-18	దు.చ. 1-4	"
అనక యమ్మకంబు	9-36	కాదం.; ప్ర.ర.ము.	"

అ నగుమోము	148-697		
అ నరనాథభామిని	167-775		
అ పువ్వువెంటిజోదు	52-227	శృం.కా. 2-130	మా.రా.క.
అయతనప్రజనీల	12-53	భాగ. 10-1-	„
		1596	
అ యే టురవడి	71-311		
అ రతిశ్యరు	50-221		
అరయగా విమాన	13-55		
అ రాచతపసి	72-317		
అ రాజు రాజ్యమున	36-155		
అ లీలావతితోడ	164-776	కే.భా.చ. 1-68	ని.వెం.రా.
అ లోననె యొక	73-322		
అలోలమయ	147-689		
అలోలవీచి	26-112		
అ వార్త విని	75-331		
అ వాలుంగమడోయి	93-427	శృం.కా. 2-188	మా.రా.క.
అ నతి కెన సేయంగా	79-355		
అ నమయంబునన్	44-190	శ్రీ.మ. 2-237	మా.రా.క.
అ నమయంబున వెన్నెల	124-576		
అ హేమంతదీనంబులన్	47-203	శ్రీ.మ. 2-242	మా.రా.క.

ఇ

ఇంచిన బాలకేళి	8-31		
ఇంచిన వేడ్క	152-715		
ఇంత మాత్రంబు	274-274	వా.చ. 3-78	మా.రా.క.
ఇంతలు మరువూబంతుల	85-389		
ఇంతి మృదుక్షి	166-786	వ.చ. 2-45	కొ.శ్రీ.మూ.
ఇంతుల నేఁచు	136-632	వ.చ. 4-28	కొ.శ్రీ.మూ.
ఇందువదనకు	74-327		
ఇందువదనకాప్పు	36-156		
ఇంద్రుఁ డింతికి	83-379	శృం.నై. 3-158	మా.రా.క.
ఇక్కరణిం బురందర	64-279	వా.చ. 3-91	„
ఇక్షుకోదండు	113-528		
ఇచ్చకుఁ గేలియె	119-549		

ఇచ్చ హితహితంబు	126 ; 167 ; 585 ; 789	వ.చ. 3-122	కా.శ్రీ.మూ.
ఇట్టి కీర్తిప్రకాపంబు	93-428		
ఇతఁడు దశార్థభూమి	103-472	ఉ..ఉ ?	ని.వెం.రా.
ఇతైఱఁగున నబ్బాల	144-672		
ఇనతురంగరేఖ	111-517		
ఇనుసనమానశేజు	111-522	వృ.పు. 3-77	మా.రా.క.
ఇనుని నమాగమంబున	158-746		
ఇప్పుడు కెమ్మోవి	153-720	శృం.నై. 8-47	ని.వెం.రా.
ఇమ్మాడ్కి జనానంద	66-290	వా.చ. 3-106	మా.రా.క.
ఇవి యనియొత్తిన	23-107		

ఈ

ఈరవు మోక	127-595	క.క.ర 3-114	మా.రా.క.
ఈ వజ్రుండవు	137-637	వ.చ. 4-34	కా.శ్రీ.మూ.
ఈ సానరించి	4-14		

ఉ

ఉడుగణముల	155-731		
ఉడుగని కాము	147-694		
ఉదయపాణ	9-37	అ.పు.	ని.వెం.రా.
ఉదయాచలేంద్రంబు	155-729		
ఉదయాద్రిశిఖరి	72-315		
ఉన్నచో గతిమాలి	21-100	వి.సే.?	ని.వెం.రా.
ఉరుతరవజ	88-408	క.క.ర. 3-19	ని.వెం.రా.
ఉర్విధరంబుల	161-758	భార.విరా.	
ఉఱుముచు దిక్కుల	42-184		
ఉల్లము తాల్మి	139-652		

ఊ

ఊరుకాండ	85-395	శృం.నై. 3-199	మా.రా.క.
---------	--------	---------------	----------

ఎ

ఎంచగ నొప్పుచుండు	820-370	కె.బా.చ. 4-35	మా.రా.క.
ఎంచగ నొప్పుచుండు	41-177	శ్రీ.కా.మ- 1-123	

ఎంతవారికి నైన	258-258
ఎంతెంత శిశుర	139-647
ఎక్కడఁ జూచిన	53-236
ఎట్టకేలకు	156-737
ఎప్పుడు ప్రాచి	139-651
ఎఱకలు దీఁటి	123-568
ఎల్ల మఖంబులు	144-673

క్రీడా. 80 ని. వెం. రా.

శ్రం.శ. 3-160 మా.రా.క.

ఏ

ఏను నవస్త్ర	77-342
ఏ మంద మేమి	131-614
ఏయఁగ లేక	156-736
ఏయఁ దొడంగె	126-589
ఏయఁ దొడంగె మన్మ	58-254

భా.రా. అయో. 29 మా.రా.క.

వ.చ. 3-181 కౌ.శ్రీ.మూ.

క.క.ర. 3-102 కౌ.శ్రీ.మూ.

ఓ

ఓక్క పూఁబోడి	163-768
ఓగ్గక నుండ	149-700
ఓత్తికొని వచ్చు	89-412
ఓదిరిలి పాన్పు	149-704
ఓఱవులై కప్పారు	151-711
ఓలసిన కెంపు	111-520

శృం.నై. 8-40 ని.వెం.రా.

ఉ.ఉ. మా.రా.క.?

క.క.ర. 3-25 ని.వెం.రా.

ఉ.పా. 5-203 మా.రా.క.

క

కంఠములు	160-756
కంధరపటలాంధ	43-187
కటకట మమ్ము	126-584
కడు వేడి పెల్లెండ	40-174
కదలఁ గువ	69-302
కదలికఁ జేసి	95-438
కదిసిన నూత్న	84-386
కను కప్పు	168-793
కనుఁగను చొటు	89-415
కన్నులఁ జంచలు	88-409

కాదం. ; మా.రా.క.

స్మ.స్మ. 2-79 "

క.క.ర 3-20 ని.వెం.రా.

శన్నుల తీరు	92-424		
శన్నె మికారి	64-280	వా.చ. 3-94	కొ.శ్రీ.మూ.
శమనీయకదళికా	96-445	వా.ఉ. 2-160	ని.వెం.రా.
శమనీయనీరద	43-188		
శమలగర్భుని	158-751	వి.చ. 5-11	మా.రా.క.
శమలభవాండ	124-574		
శమలము మోము	88-410	క.క.ర 3-22	ని.వెం.రా.
శమలవదనము	146-687		
శమలషండమును	57-250		
శమలాభర్త	136-635	వ.చ. 4-31	కొ.శ్రీ.మూ.
శమలింజెఁ గాక	136-633		
శమ్మ క్రొవ్విరి	101-465		
శరముల మూపు	170-802		
శరమూలముల	25-110		
శరికుంభంబుల	99-457		
శరికురగసుభట	12- 48		
శర్ణాటపతి	102-470	ఉ. ఉ. ?	ని.వెం.రా. ?
శలకంతగణముల	71-310		
శలకంతమధుర	47-206	శ్రీ. మ. 2-246	మా.రా.క.
శలయంగ ధారుణి	40-175		
శలయంగ విపణి	28-122		
శలయం జంద్రిక	123-570		
శలహంస కర్పూర	61-265		
శలికితనంబు లీను	29-126		
శలికితనంబు	73-320	ద.రా. 2-3	మా.రా.క.
శలితసౌందర్య	29-130	ర.రా.	„
శలువల నేలు	99-456		
శలువలును	82-372	శృం.నై. 3-166	మా.రా.క.
శనరి లోకత్రయంబు	100-460		
శాటుక కొండపై	3- 11	చా.ప.మం.ద్వి.భా. పు. 15	కొ.శ్రీ.మూ.
శామకమలాస్త్ర	129-601	వ.చ. 3-171	„
శామితఫలము	159-753		
శారాకు రాలి	49-211	శ్రీ.మ. 2-248	మా.రా.క.

కారు మెణుంగు	80-360		
కార్తాంతికుల	103-479	శృం.నై. 6-36	మా.రా.క.
కాలకంధర	15-67	రు.చ. 1-72	"
కినలయ	144-671	శృం.శా. 3-74	"
కుంకుమ	160-755	ఉ.పా. 2-86	"
కుండలి	33-146		
కుంతలంబుల	148-696	శృం.శా. 3-37	మా.రా.క.
కుందనపుర	86-399	క.క.ర. 3-9	"
కుటిల	151-712		
కుతుకమునం	150-706	శృం.నై. 7-178	మా.రా.క.
కుముదంబుల్	122-562		
కుముదిన	121-560	భా. రా. యుద్ధ. 2659	ని.వెం.రా.
కుముదవనాళికిం	122-561		
కురులు	92-423	వి.చ. 6-35	మా.రా.క.
కులగిరు లెత్త	20-93	భా.రా.బాల. 39	"
కులుకుం దేటుల	68-298		
కుపలయపర్వ	120-555		
కువలయాక్షులు	104-480	శృం.నై. 6-38	మా.రా.క.
కునుమవానన	169-798		
కునుమనమగ్రాతి	152-713		
కూకటి వేణికో	87-403	క.పూ. 1-27	మా.రా.క.
కూడెడి వెండ్రుకల్	5-16	అంబి.	"
కూయంగనిమ్ము	140-654	క.క.ర. 3-129	"
కూయుట మానరయ్య	137-641		
కృష్ణవానుదేవ	72-318	భాగ. 10-1-953	మా.రా.క.
కేదారములో	83-375	శృం.నై. 3-168	"
కేరుచు	68-297	వా.చ. 3-118	"
కేలర దమ్మి	171-805		
కొండట విల్లు	129-604		
కొండెకసేపు	136-636	ప.చ. 4-83	కొ.శ్రీ.మూ.
కొమ్మలు నయము	51-224		
కొమ్మలు ఏటి	11-45	భా.రా. ?	మా.రా.క.

కొమ్మ వాతెలు	166-785		
కొమ్మ విరహగ్ని	138-645		
కోట లగడల	11-43	రు.చ. 1-73	మా.రా.క.
క్రిక్కిరి చప్పుడోయి	162-762	శృం.నై. 7-194	ని.వెం.రా.
క్రీడామందిర	135-630	వ.చ. 4-26	కో.శ్రీ.మూ.
క్రాన్తనవిల్లు	139-650		
క్షణవిలాసమె	165-783		
క్షణితలంబు	8-28	భాగ. 1-6	మా.రా.క.
క్షణశత్రుముడై	164-774	కే.బా.చ. 1-67	ని.వెం.రా.

గ

గంధపుం. గొండ	54-239	శ్రీ.మ. 2-258	మా.రా.క.
గంధంబు పన్నీరు	97-447	నా.ఉ. 2-162	ని.వెం.రా.
గంధవారణకు	100-462	శృం.నై. 3-190	మా.రా.క.
గగనతాపన	118-547		
గగననిధ	109-511		
గగనంబునిధి	66-288	వా.చ. 3-104	మా.రా.క.
గరిమ మించిన	85-394		
గవగని నిల్చు	88-406	క.క.ర. 3-17	కో.శ్రీ.మూ.
గిరివరగహ్వర	111-521		
గిల్లియ గోర	130-608	క.క.ర. 3-110	మా.రా.క.
గుట్టనియాడ	103-474	వి.వి. 1-61	,,
గునియుచు గుఱ్ఱు	52-225	శ్రీ.మ. 2-245	,,
గురుకుచకుంభ	87-402	క.క.ర. 3-12	,,
గురుకుచంబుల	106-492		
గురుకుచ	29-125		
గునగునలఁ బోయి	127-591	వి.వి. 3-37	మా.రా.క.
గొఱ్ఱి మంచు	127-594		
గ్రక్కునఁ జనరాద	62-269	వా.చ. 3-113	మా.రా.క.

ఘ

మనతనుతాప	110-512		
మనతమిస్రొద్ధత	161-759		
మనసారకస్తూరికా	32-145	వి.సే.	ని.వెం.రా.
మనసారంబు	145-679		

చ

చంచలనేత్ర	83-378	శృం.నై. 3-157	మా.రా.క.
చందనకుండ	18-81		
చందనగంధు	101-467	వి.చ. 7-34	మా.రా.క.
చందనచారు	6-21	స్వ.పు. 1-2	,,
చందుర కావి	68-296	వా.చ. 3-117	,,
చందురు నందు	80-364		
చక్కెర వింటి	103-478		
చతురాస్యం	15-68	వ.చ. 1-7	మా.రా.క.
చదువు రాజ	84-383	శృం.శా. 2-182	,,
చనుగిరుల	85-392		
చనుదోయి	138-644		
చల్లని వాడు	157-743	స్వ.పు. 3-109	మా.రా.క.
చారునహకార	145-677		
చిగురుబోజి	10-100		
చిమ్మనకు గాడ్డు	134-624		
చిత్తరువుల్	92-425	శృం.శా. 2-195	ని.వెం.రా.
చిరవిభవ	27-118		
చిలుకకుఁ బల్కు	147-690		
చిలుకల తేరు	29-124	వి.చ. 1-84	మా.రా.క.
చిలుకా పల్కకు	137-640	ర.కు.చ. 3-126	,,
చీటికి మాటికి	13-57	పు.చ.ప్ర.ర.శ్.533	ని.వెం.రా.
చుక్కల రాణివానము	120-554	వి.వి.	మా.రా.క.
చుక్కల తోడుతో	112-525	భార.విరా. 2-319	ని.వెం.రా.
చుక్కల్ యివి	113-527A	శృం.నై. 8-161	మా.రా.క.
చూచితిఁ బెక్కు	79-351		
చూడ వెటికి	153-721		
చెఱకువిండ్లను	63-273	వా.చ. 3-77	మా.రా.క.
చెలువ నినుఁబాయు	146-784		
చెలువ నిర్వృతి	104-481		
చెలు వలరు	108-505		
చెలువలు దము	20-91		
చెలువు దళకుకొత్త	97-446		

చేర్చుక్కగా	7- 25	మ.వ. 1-5	మా.రా.క.
చోరవాత	120-553	తే.పం.వా.;అప్ప.	"

జ

జడనిధి వెలువడి	115-539		
జననం బొందితి	142-661	శృం.శా. 3-188	మా.రా.క.
జననము దుగ్ధవార్ధి	121-556		
జననమూహంబు	80-358		
జలదకదంబముల్	65-283	వా.వ. 3-98	మా.రా.క.
జలదాబోప	180-180		
జవరాలి యడుగుల	131-615		
జాతరూపమనోజ్ఞ	14-66	క.క.ర. 1-2	మా.రా.క.
జారులు చోరులు	114-531	శృం.శా. 3-150	"
జిగిబిగిగల	31-134		
జెజే యంచు	1-3	శృం.నై. 1-4	మా.రా.క.

త

తగువారి	64-278	వా.వ. 3-87	మా.రా.క.
తత్తతిలు	126-586	క.క.ర. 3-95	మా.రా.క.
తనకు బాడ	141-659	శృం.శా. 3.183	"
తనకు ముండఱు	74-328	మ.సే ?	ని.వెల.రా.
తన జనకుఁడు	85-393		
తన యాజ్ఞ	35-152		
తన యిల్లు	169-801	వ.వ. 3-155	కా.శ్రీ.మూ.
తన రమ్యాకృతి	76-336		
తన రశ్మి	140-687	శృం.శా. 3.181	మా.రా.క.
తన రాజీవ	166-787	వ.వ. 2-47	కా.శ్రీ.మూ.
తమకించు తేటి	48-207		
తమ కుంభంబుల	22-101		
తమ మను సేల	115-537	కు.నం. 8-105	మా.రా.క.
తమ రాజు పనుప	111-523		
తమ వక్త్రాధర	63 ; 113- 14 ; 26	కు.నం. 7-99	మా.రా.క.
తమ్మి మొగ్గల	74-326		

తరళగతి	89-411	క.క.ర. 3-23	వి.వెం.రా.
తరువార్కా	5-19		
తరుణీమణికిని	151-709	శృం.నై 7-180	మా.రా.క.
తరుణీమణి యొక్కరు	68-300	వా.చ. 3-131	"
తలగడగా లీల	154-726		
తలచిన తెందము	39-168	కు.పం. 6-135	మా.రా.క.
తలచివ.విం.దుని	59-257		
తలచిన మాతనె	78-348		
తలచి రానేరక	114-534		
తల పంకించి	75-333	శ్రీ.కా.మా. 4-10	మా.రా.క.
తలచి దోష	134-623	క.క.ర. 3-127	"
తలచి స్వపాల	37-160		
తలపును బల్కు	6-22		
తల వణకం	76-337		
తలముల గండ	13-59		
తళుకు మప్పాణి	55-241	శ్రీ.మ. 2-48	మా.రా.క.
తా నన నూస్తుండ	71-313	శ్రీ.మ. 2-83	"
తాళకాసురు	1-5		
తా రనిశంబు	21-98		
తిమిరభూతము	116-543	నృ.పు. 3-84	మా.రా.క.
తిమిరము బాని	67-294		
తిరుగరు పలుక	18-79	భాగ. 10-1-1607	వి.వెం.రా.
తిలకంబు కస్తూరి	124-575		
తిలకంబుల	32-140		
తిలలు వైనెత్తి	98-451	శృం.నై. 4-123	మా.రా.క.
తిప్పల వింటి	147-692		
తూరుపు తెల్ల	67-293		
తూర్పున నీ గతిం	115-538		
తూలిన మోము	126-583	క.క.ర. 3-94	మా.రా.క.
తెచ్చిన గను	94-436		
తెనులించి కురు	149-705	ఉ.పా. 5-210	మా.రా.క.
తెమ్మెర నీ	144-669	వి.వి. 3.48	"
తెమ్మెర లూపంగా	53-232	శృం.కా. 2.129	"
తెర మణుంగున	105-488	వా.ఉ. 2-181	వి.వెం.రా.

తెలతెలవాణి	158-749		
తెలతెలవాణి	156-739		
తెలుపులు కప్పు	82-371		
తొంగలి తెప్పలం	83-376	మ.చ. 2-32	మా.రా.క.
తొడరియుఁ దొడరని	86-400	క.క.ర. 3-10	"
తొడిబడఁ బారిపై	168-796		
తొలితొలి గట్ట	106-496		
తోరము లయ్యె	73-324	కు.నం. 3-24	మా.రా.క.
త్రాసునఁ దూప	89-414	క.క.ర. 3.27	"

ద

దంట నీలంపు	60-261	వా.చ. 3-89	"
దండతారాతి	79-353		
దండియలు మీటి	67-291	వా.చ. 3-107	మా.రా.క.
దరహానచంద్రిక	24-108		
దవ్వ దవ్వల	98-454		
దళదీందీవర	82-373	శృం.నై. 3-165	మా.రా.క.
దళముగ రాలు	27-119	కే.బా.చ. 1-0	"
దారుబలభదు	20-90		
దివనముఁ బోలె	87-401	క.క.ర. 3-11	మా.రా.క.
దీని మొగంబు	149-701		
దీపితకనక	91-419	నిం.ద్యా. 1-204	ని.వెం.రా.
దీపితమదన	51-223		
దురితహారుల్	15-69	భా.రా.బాల. 30	మా.రా.క.
దెవలను గొమ్ము	121-557	వృ.వృ. 3-86	"
దేవగోపము	96-444	వా.క. 2-159	ని.వెం.రా.
ద్విచరణకేసరుల్	18-80	అ.వృ.	"

ధ

ధరణిధరసాను	38-163		
ధానులు రాజ్య	18-82	భా.రా.బాల. 34	మా.రా.క.
ధారుణీపతి	103-477	శృం.నై. 6-5	"
ధిరోదాక్షుఁడు	77-341	భా.రా. అయో. 5	"

ధూర్జటి కోపాగ్ని	143-665	అ.చ.ప్ర.ర.లి. 249	కొ.శ్రీ.మూ.
ధ్యానంబు హృదయ	128-598		

న

నందనము వెడలి	64-277	వా.చ. 3-83	
నడచిరి యంత	60-262	వా.చ. 3-84	మా.రా.క.
నడు మింత నిక్కించు	38-164		
ననవింటి తేటి	148-698		
ననవిలుకాడ	143-667	శృం.నై. 2-135	
నయనాద్యవయవ	85-391		
నననాకుం డెదురేగి	95-442	నా.ఉ. 2-171	ని.వెం.రా.
నననాకుని శాననము	96-443		
నవచతుర్విధ	104-482	శృం.నై. 6-46	మా.రా.క.
నవమానంబులు	75-329		
నవమైన శాలోయ	107-500		
నవరవికోటి	5-20		
నవ్వక నవ్వ	92-422		
నళినగచ్ఛని	118-548		
నళినదళాయతాక్షి	105-490		
నారంగములు	127-593		
నా రాజ్యము	36-159		
నాఝల.	155-733		
నాలుగు దిక్కులం	114-532	శృం.కా. 3-152	మా.రా.క.
నింతార ముత్యముల్	54-240		
నిండిన హృదయుల	56-246		
నిందు చందురునకు	86-398	శృం.కా. 2-174	మా.రా.క.
నిజముఖాబ్జ	6-24		
నిజ మెఱుంగ	135-628	క.క.ర. 3-139	మా.రా.క.
నిడుదలు గాని	164-778	కే.బా.చ. 1-60	ని.వెం.రా.
నిప్పుల తుప్పు	134-625	క.క.ర. 3-134	మా.రా.క.
నిబిడదున్నహ	167-790	వ.చ. 3-132	కొ.శ్రీ.మూ.
నిబిడశైశవ	82-368	శృం.నై. 3-170	మా.రా.క.
నిలిచిన తేట	66-289	వా.చ. 3-105	
నిలిచి విశు	68-299	వా.చ. 3-130	

నీరజారాతి	137-638	వ.చ. 4-35	కొ.శ్రీ.మూ.
నీలాహమేని	80-362		
నీ విక్రమక్రీడ	130-609	క.క.ర. 3-117	మా.రా.క.
నీ విలువల	143-666		
నునుముత్తయపు	61-267	వా.చ. 3-15	మా.రా.క.
నూలు క్రతువులు	18 ; 32-84 ; 139		
నెఱిగల మన్మథాస్త్రము	99-458		
నెలకొని యమృతంబు	120-552		
నెలతలు బంతి	170-803		
నెలత శిశువునకు	74-325		
నెల దెలుపెక్క	155-730		
నెలయు నింగియుం	123-566		
నోములు నోచి	167-791	మ.చ. 3-29	కొ.శ్రీ.మూ.

ప

పండుబెండ	109-509	ని.ద్వి. 4-93	ని.వెం.రా.
పంపిన గాల	56-247		
పక్షంబుల్ మును	21- 99	శృం.శా. 1-80	మా.రా.క.
పగడపుఁ జాయ	64-281	వా.చ. 3-96	"
పగఱకు నంగర	29-129		
పగలైన దెలివి	17- 76	వ.చ. 1-8	మా.రా.క.
పచ్చల మంట	19- 88		
పచ్చల రచ్చలుం	94-434		
పటికి స్పార్షిన	133-620	క.క.ర. 3-124	మా.రా.క.
పట్టంగఁ బన	98-453		
పట్టు గుఱారముల్	60-260	వా.చ. 3-83	మా.రా.క.
పడఁతి కుమార	149-703	ఉ.హరి. 5-200	"
పత్రము వుష్పమున్	133-618	క.క.ర. 3-121	"
పదబంధంబుల	10- 38	కు.నం. 1-40	"
పదములు చారు	31-135	భా.రా.బాల. 40	"
పదిదినంబులు	334- 76		
పద్మగంధికి	145-682		
పథికనంపర	134-626	క.క.ర. 3-137	మా.రా.క.

సన్నగాధిపు శయ్య	119-551		
సన్నుటం జలకంబు	127-592	వి.వి. 3-38	మా.రా.క.
సన్నీటిచే గదంబ	94-433		
సరిభాసార	14- 64		
సరిణయమంట	104-484	నా.ఉ. 2-168	వి.వెం.రా.
సరిణయవేది	105-485	నా.ఉ. 2-165	,
సఱవంగ లేక	20- 92		
సలపలని తార	158-748		
సలపలనై పద	73-323	ధ.రా.	మా.రా.క.
సలుకదు చూడ	145-680		
సలుపగా నలఁదిన	78-346		
సలుపని నున్న	145-678		
సలుమఱు గ్రొమ్మె	91-420		
సల్లవపుష్ప	49-212		
సల్లవంబులఁ గొమల	86-397	శృం.నై. ?	మా.రా.క.
సవడంపు చేవ	105-486		
సవమాన మానవ	167-788	వ.చ. 3-118	కా.శ్రీ.మూ.
ససమిఁ బాసి	48-209	శ్రీ.మ. 2-247	మా.రా.క.
సాంచాలకేకయ	95-440		
సాంధ్య నీమంతిని	34-149		
సాటలగంధి మేల్కని	162-761		
సాటించి కౌలుపుము	107-502	శృం.నై. 7-9	మా.రా.క.
సాటించి మృగనాథి	70-308		
సాటితలంబునం	106-493		
సాపకన్యలు	142-664	శృం.కా. 3-191	మా.రా.క.
సాతెరు గన్ను	138-642		
పుట్టిరాఁడు గొండ	135-629	క.క.ర. 3-140	మా.రా.క.
పుడమి జనంబులు	140-656	శృం.కా. 3-175	కా.శ్రీ.మూ.
పురుదు బుచ్చిన	4- 13		
పులకకదంబముల్	125-580	క.క.క. 3-88	మా.రా.క.
పులులు పగిది	20- 96	భాగ.	,
		10-1-1603	
పూటింప దొనలు	58-252		
పూఁత వనిరది	168-795	మ.చ.	

పూబోడి తనువున	146-685		
పూర్వదిగ్భామిని	117-546		
పూవుల ప్రావులై	27-117	వి.సే. ; ప్ర.ర.శి.	ని.వెం.రా.
		47	
పెంజెమట జాతి	60-263		
పెరిగిన హర	165-731		
పైకొని వచ్చె	134-622	క.క.ర. 3-126	మా.రా.క.
పాడవగు హర్మ్య	13-60		
పాడువుఁ గొండ	45-194	భాగ.	ని.వెం.రా.
		10-1-800	
పాస్సులు పూచె	50-217	కు.నం. 4-91	మా.రా.క.
పారీఁబొరి కోర్కులు	164-777		
పాలఁకుల వాలు	77-343	భాగ. ?	మా.రా.క.
పొకమాఁకుల	12-49	వి.వి. 1-17	„
పొయె విభావరీ	156-734		
పొలోమి తన	160-754	భాగ.	ని.వెం.రా.
		10-1-1303	
ప్రతిఫలించిన వెణి	84-385		
ప్రత్యగ రచనా	10-41	వి.సే. ; ప్ర.ర.శి.	ని.వెం.రా.
ప్రత్యూషజ్ఞంభిత	45-197	శ్రీ.మ. 2-240	మా.రా.క.
ప్రథమహాలహల	88-407	క.క.ర. 3-18	కో.శ్రీ.మూ.
ప్రబలవక్షజ	100-463	శృం.నై. 3-193	మా.రా.క.
ప్రమద మారంభించె	41-181		
ప్రసవాస్తుమాయా	90-417	శృం.కా. 2-177	మా.రా.క.
ప్రాకారంబు లగడ	11-44	భా.రా. ?	„
ప్రాగ్వధూమణి	109-510	శ్రీ.కా.మ.	„
		2-128	
ప్రాచీదిశాంగనా	119-550	భాగ.	కో.శ్రీ.మూ.
		10-1-1295	
ప్రాచీవధూ	159-752		
ప్రాణేశు నెనలి	162-764	శృం.నై. 7-191	ని.వెం.రా.
ప్రాయంబు కాతిన	76-338		
ప్రాలేయ విభ్రమా	48-208		
ప్రావీణ్యం బెనఁగన్	33-8		

పిడిలి కైరవ	121-559	మ.చ. 3-23	మా.రా.క.
స్త్రీతనాడింధమ	39-171		

బ

బంగరు కొమ్ము	170-804	వ.చ. 3-160	కొ.శ్రీ.మూ.
బంతులు కంటి	85-390		
బలవన్మేరు	129-603	వ.చ. 3-173	కొ.శ్రీ.మూ.
బలిచూడా	20- 94	వ.చ. 1-11	మా.రా.క.
బలుపుగఁ జిల్క	70-307		
బలునుం బండుల	45-196		
బోటి మధు	132-617	వి.వి. 3-39	మా.రా.క.
బహ్మత్వము	16-73	భాగ.	„
		10-1-1601	

భ

భద్రకర	19-89		
భద్రకాళి	141-660	శృం.కా. 3-185	మా.రా.క.
భామినీమణి	146-686		
భామిను లెల్ల	31-138	వి.చ. 1-99	మా.రా.క.
భారతభారతి	8-32	భార.ఆది. 1-22	„
భావము పల్లవింప	149-702	శృం.నై. 7-165	„
భాసిల్లు పువ్వుల	59-256		
భిక్షుకునకు	19-86		
భూచరులం	38-167		
భూమినురుల	75-332		
భూరుహము	49-213		
భూసతికిన్	46-199	భార.ఆది. 4-141	మా.రా.క.

మ

మంజులమహనీయ	51-222	ధ.రా. 2-8	ని.వెం.రా.
మందమరుడిందు	64-275	వా.చ. 3-79	మా.రా.క.
మందారకల్ప	64-276	వా.చ. 3-82	„
మందారముకుళ	169-799	వ.చ. 3-152	కొ.శ్రీ.మూ.
మగవెలో నగమైన	114-545		
మగవాఁడు వీఁడు	152-714		

మచ్చిక గల్లు	126-587	క.క.ర. 3-97	మా.రా.క.
మతిమంతులు	77-344		
మతిహీనత	142-662		
మదగజరాజు	163-770	శృం.నై. 8-65	ని.వెం.రా.
మదపట్టదంబుల	27-116	శ్రీ.మ. 4-278	మా.రా.క.
మనమునఁ బొంగి	139-683		
మన వెంటన	5-15		
మననిజు మంత్ర	52-226	నృ.పు. 2-73	మా.రా.క.
మనుజుపతి	93-430		
మరలిన విరహులు	115-541		
మరుచే	148-725		
మరుఁడి	100-459		
మరుపముఁ బొంది	54-238	అ.పు.ల. 4-94	కౌ.శ్రీ.మూ.
మలయజువారి	38-166	నృ.పు. 3-68	మా.రా.క.
మలినాంగుండవు	53-233		
మహనీయ	37-161		
మాడలు నూఱు	32-142		
మాధవీమంజుల	33-147		
మారుని మోహ	90-418	నిం.ద్వా. 5-156	ని.వెం.రా.
మాళవనేపాళ	102-471	ఉ.ఉ.	"
మిక్కిలి భోగము	76-339	భా.రా.అయో. 3	మా.రా.క.
మిగుల జగంబు	44-189		
మిన్నక చేర	163-767	శృం.నై. 8-39	ని.వెం.రా.
మిన్నుల రాయు	12-47		
మిలమిలమంచు	53-234	శ్రీ.మ. 2-47	మా.రా.క.
మునుకొని తమ్ముల	158-747		
మునునేఁ జేసిన	78-347		
మురువైన చక్కని	93-431		
మూఁకలు గట్టి	139-649		
మూఁగి విపంచి	53-231		
మృగనాభిపంకంబు	112-527	మ.చ. 3-19	మా.రా.క.
మృదు నయనాగ్ని	41-176		
మృదు వేడికంటి	34-150	కే.బా.చ. 4-49	మా.రా.క.
మొకముల క్రొత్త	52-228	శ్రీ.మ. 2-45	"

మెఱసిపోని తలుకు	30-131	శ్రీ.మ. 4-267	మా.రా.క.
మెఱుంగు దీగెల	67-295		
మెలవున దాడి	82-369	కే.బా.చ. 4-33	మా.రా.క.
మేటి జమ్మేటి	165-782	ప.చ. 3-32	కొ.శ్రీ.మూ.
మేనక విన్ననై	70-305	శ్రీ.మ. 2-77	మా.రా.క.
మొనయం గన	129-606	ప.చ. 3-176	కొ.శ్రీ.మూ.
మొనసి మారుతము	75-330		
మొలక మెఱుంగు	80-359		
మొలక మెఱుంగును	24-109		
మోదక హస్త	1-4	వా.చ. 1-4	మా.రా.క.
మోదం బార	14-62		
మోదుగుల్	63-271	వా.చ. 3-115	మా.రా.క.
మోహపదేశ	131-613	ప.చ. 3-180	కొ.శ్రీ.మూ.
మ్రొక్కుల యిక్క	161-757		

య

యౌవనాంబు	83-379	శృం.నై. 3-155	మా.రా.క.
----------	--------	---------------	----------

ర

రత్నకంబళ	61-264	వా.చ. 3-86	మా.రా.క.
రత్నసుందరి	84-382	శృం.శా. 4-9	"
రత్నాకరము	112-526		
రమణి చన్ముల	91-421		
రమణి హృదయంబు	163-772	శృం.నై. 8-66	ని.వెం.రా.
రమణియమందిరా	28-121		
రవికులాంభోనిధి	108-507		
రాగావధాన	94-437		
రాజకదంబ	10-42	శు.నం. 7-130	మా.రా.క.
రాజనిభతేజ	79-356		
రాజప్రేరిత	95-441	వా.శ. 2-170	ని.వెం.రా.
రాజమండలాన్య	106-495		
రాజవంశజుడై	98-450	శృం.నై. 4-121	మా.రా.క.
రాజనంబున నవ్వల	86-396		

రాజితజేజుడైన	113-530	న్య.పు. 3-81	మా.రా.క.
రాజితవప్రబద్ధ	13-56		
రాజీవాక్షుల	135-631		
రాజు రాకకు	111-518		
రాజులు విక్ర	17-78	అ.పు; ప్ర.ర.ము.	మా.రా.క.
రాజ్యభరం	77-340	భా.రా. అయో. 4	"
రాతిరి యెల్ల	157-745		
రాయంచగములు	70-309		
రాయుచున్న	14-65	ప్ర.చ.; ప్ర.ర.శి.	ని.వెం.రా.
		210	
రాహుదంష్ట్రాంకుర	81-366	శృం.నై. 3-182	మా.రా.క.
రేయిఁ జకోర	163-769		
రోయక రోయ	156-735		

ల

లలనా యేటికి	156-738	భాగ. 10-1-	మా.రా.క.
		1053	
లలనారత్నము	103-475		
లలితలతాంత	50-218		
లాలితచంద్రికా	45-198		
లెక్కింపక జులుకనై	157-744	కే.బా.చ. 4-26	మా.రా.క.
లేని ప్రయుండు	125-582	క.క.ర. 3-92	"
లోక త్రయా	129-607	వ.చ. 3-177	కొ.శ్రీ.మూ.

వ

వంచన యింత	164-793	శృం.నై. 8-68	ని.వెం.రా.
వడిగని చాల	123-571	న్య.పు. 3-88	మా.రా.క.
వదనంబును	73-321		
వదలక వల్ల	84-388		
వనజముఖు లంత	128-599		
వనజముఖు ల్లనుం	169-800	వ.చ. 3-153	కొ.శ్రీ.మూ.
వనములఁ గొలఁకుల	56-248		
వనరాశిఁ దనయుంప	2-7		

చనవాటి	28-123		
చనితపాదములు	99-455		
చన్నెల్ మీఱంగ	69-303		
చన్నెలు చూపి	114-535		
చరబలనంపదనీ	22-103		
చరబింబా	153-723	తెనాలిరామ	మా.రా.క.
		కృష్ణుని చాటువు	
చరముగ్ధా	56-245		
చరుండు చెఱంగు	161-760	పెద్దనచాటువు	మా.రా.క.
చరుణువురము	12-50	భాగ. 10-1	"
		1590	
చరునతోఁ బెట్టి	107-499		
చరునఁ బ్రాణంబు	145-675		
వర్ణనకు నెక్కు	115-540		
వర్ణనఁ జూడ	80-363		
వర్ణనమాలికా	97-449	నా.శ. 1-164	ని.వెం.రా.
వలదు కొలదాకు	131-611		
వలపు లాఁడు	115-536		
వల పెక్కడ	144-670	వి.వి. 3-50	మా.రా.క.
వలరాజ మును	137-639		
వలరాజు దండు	52-229	శృం.శా. 2-131	మా.రా.క.
వలరాజు మదదంతి	62-268	వా.చ. 3-33	"
వాతాందోళిత	129-602	వ.చ. 3-172	కొ.శ్రీ.మూ.
వామనద్విగ్జంబు	53-235	శృం.శా. 2-123	మా.రా.క.
వారణరాజయాన	125-578	క.క.ర. 3-86	మా.రా.క.
వారవధూ	32-141		
వారిజలోచనా	153-722		
వారియహనన	36-158		
వారి వండలి	46-202		
వాలిక చూపు	31-133		
వాలిన భక్తి	2-6	భాగ. 1-2	మా.రా.క.
వావిఁ దప్పించితి	142-663	శృం.శా. 3-190	"
వానరాంగన	155-732		
వానవదిగ్విధూటి	39-172		

వాసి గల కోట	11- 46	చా.చం.	కొ.శ్రీ.మూ.
వికచారవింద	33-148	అ చ; ప్ర.ర.శి. 271	,,
విటసేనపై	116-542	భా.గ. 10-1- 964	ని. వెం. రా.
విదుషి యా యింతి	80-361	శృం.నై. 2-10	మా. రా. క.
విమలనురాలయంబు	108-504		
వియదంబునిధి	65-284	వా.చ. 3-99	మా. రా. క.
విరహుల కావముం	121-558		
విరహులపైఁ జల్ల	140-655	శృం.శా. 3-173	కొ.శ్రీ.మూ.
విరివియ కాని	87-404	క.క.ర. 3-13	మా.రా.క.
విరివిటివాడవు	130-610	వి.వి. 3-143	,,
విరులు శరంబు	125-579	క.క.ర. 3-87	,,
విషనిధి యట	141-658	శృం. శా.	
విషమశరుఁ డను	150-220		
విషరాశిం	136-634	వ.చ. 4-30	కొ.శ్రీ.మూ.
వినరం జూడకు	139-648	శృం. శా. 3- 194	మా.రా.క.
విస్తారవిలసన	87-405	క.క.ర. 3-14	కొ.శ్రీ.మూ.
వీణాపుస్తక	8- 29		
వెచ్చముఁ బెట్టు	19- 87	శృం.శా. 1-78	మా.రా.క.
వెడవిల్లు చిగురాకు	90-416	శృం.శా. 1-76	,,
వెనుకటినుండి	154-724		
వెన్నెల వెల్లి	123-572	నృ.పు. 3-87	మా.రా.క.
వెలయంగ నేర్పుతే	56-249		
వెలవెల నయ్యె	157-741		
వెనక గదిలించి	21- 97	శ్రీ.మూ. 4-269	మా.రా.క.
వెన ధవళాక్షకల్	105-489		
వీడావతి	102-469		

శ

శంభు కంట	45-195	భా.గ. 10-1- 802	మా.రా.క.
----------	--------	--------------------	----------

శరధిప్రఖ్యము	31-137	వి.సే.?	ని.వెం.రా.
శశినద్యుకుండ	35-153		
శారదరాత్రులు	46-200	భార.అర. 4-142	మా.రా.క.
శాలిననాళి	35-151	అ.పు; ల.సా.	ని.వెం.రా.
శాస్త్రవిధి	106-494		
శుంభదంభోధర	42-185	శ్రీ.మ. 2-235	మా.రా.క.
శృంగారంబుల	106-491		
శృంగారరసమున	22-105	క.క.ర. 3-15	మా.రా.క.
శోభాగణనీయ	35-154		
శ్రవణపుట	82-374	శృం.నై. 3-167	మా.రా.క.
శ్రీకాంత	117-544		
శ్రీరమణీయ	3- 9		
శ్రీరామా	3- 10		
శ్రీనతియున్	5- 17		
శ్రుతి గవుడొంది	15- 70	శృం.శా. 1-76	మా.రా.క.
శ్వేతద్వీపము	44-191	కు.నం. 6-117	„

స

సంగడితేడ	145-681		
సంగరము లేక	20- 95	శృం.శా. 1-79	మా.రా.క.
సంతతపుష్ప	47-205	శ్రీ.మ. 2-244	„
సందాసీకృత	32-144		
సంపెంగ తేనె	128-596		
సకిసల కీలు	154-727		
సగిసల నవ్వె	84-387		
సతతకాంబూల	150-708		
సతతం బుర్ని	13- 58		
సతి హృదయాల	166-784		
సన్నము నేకమున్	152-716		
సన్న పలిపంపు	10- 40		
సమముగ మిణ్ణు	65-285	వా.చ. 3-101	మా.రా.క.
సమవర్తి రాణి	54-237	శృం.శా. 2-132	„
సరసత నిండు	123-567		
సరసిజబాణ	128-600		

సరసజలోచనా	147-693		
సరసస్పృహ	157-742	నృ.పు. 3-114	ని.వెం.రా.
సరి మెడఁ బెట్టిన	147-688		
సరి తేని బంగారు	69-301	శ్రీ.మ. 2-72	మా.రా.క.
సర్వంకషా న్నేష	110-514		
సలలితమానిసి	147-691		
సాధుద్వార	12-52	భాగ.	మా.రా.క.
		10-1-1594	
సాయకంబులు	83-380	శృం.వై. 3-162	,,
సాయంకాలనటి	10-39		
సారపుఁ డేట	55-242	శ్రీ.మ. 2-49	మా.రా.క.
సారంబు లగుచు	50-219		
సాహంకారత	169-797	మ.చ. 3-47	కౌ.శ్రీ.మూ.
నింహాసనము చారు	7-26	శృం.వై. 1-5	మా.రా.క.
నిరి పుట్టినిల్లు	37-62	నృ.పు. 1-37	,,
సీతాపథామణి	2-8	చా.ప.మం.ప్ర.భా.	కౌ.శ్రీ.మూ.
		పు. 162	
సుందరీ నమితికి	22-104	వి.క.సె.	ని.వెం.రా.
సుకవులు	165-780		
సురగరుడ	92-426		
సురతపరి	152-718	పెద్దనచాటువు	మా.రా.క.
సురత పారవశ్యంబు	154-728		
సురతముఁజేసి	151-710		
సురతము పెక్కు	152-717		
సురతారంభముల	156-740		
సురసావక	72-316		
సురుచిర	111-518	నృ.పు. 3-78	మా.రా.క.
సూనంబులు	26-115		
సూనశరాసనీ	129-605	వ.చ. 3-175	కౌ.శ్రీ.మూ.
సెలగోల	4-12		
సోక్కుచు నచ్చటన్	67-292	చా.చ. 3-108	మా.రా.క.
సోలుచుఁ జెలి	127-590	వ.చ. 3-131	కౌ.శ్రీ.మూ.
స్మరదరుణాంకు	46-201	భార.అర. 4-143	మా.రా.క.
	౧1 ౧౬5	౪౪౪ ౩-29	,,

నవ్వుకుంభములకు	132-616	క.క.ర. 3-122	మా.రా.క.
స్వామిహిత	18-83		

హా

హరిసీలరుచుల	30-132	శృం.శా. 1-82	మా.రా.క.
హరిశరధిఁ జొచ్చె	40-173	కు.సం. 6-139	,,
హరుని కోహగ్ని	83-381	శృం.నై. 3-161	,,
హలహలమునకంటె	135-627	క.క.ర. 3-138	,,
హతులు మంత్రులు	78-345		
హమకరుఁ డంకకాఁడు	126-588	క.క.ర. 3-97	మా.రా.క.
హమకరుని రాక	114-533		
హమముచే	44-193	శ్రీ.మ. 2-238	,,
హేలావతులును	27-120		

సంకేత సూచి

గ్రంథ సంకేతము	గ్రంథము	గ్రంథకర్త
1. అ.చ.	అనిరుద్ధ చరిత్ర	పెమ్మనబావన
2. అ.పు.	ఆరుణాచలపురాణము	పెదపాటి సోమయ
3. అప్ప.	అప్పకవీయము	కాకునూరి అప్పకవి
4. అంబి.	అంబికళాతకము	రావిపాటి త్రిపురాంతకుడు.
5. అ.పు.	ఆదిపురాణము	సర్వదేవుడు
6. ఉ.ఉ.	ఉదయనోదయము	నారన సూరన
7. ఉ.హ.	ఉత్తరహరివంశము	నాచన సోమనాథుడు
8. క.క.ర.	కవికర్ణరసాయనము	నంకుసాల నృసింహకవి
9. క.పూ.	కళాపూర్ణోదయము	పింగళి సూరన
10. కాదం.	కాదంబరి	భాస్కరునికేతనప్రెగడ
11. కు.నం.	కుమారనంభవము	నన్నె చోడుడు
12. కే.బా.చ.	కేయూరబాహు చరిత్ర	మంచెన
13. క్రీ.డా.	క్రీడాభిరామము	వల్లభామాత్యుడు
14. చా.చం.	చారుచంద్రోదయము	చెన్నమరాజు
15. చా.ప్ర.మం.	చాటుపద్యమణిమంజరి	వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి
16. ధ.రా.	ధనాభిరామము	నూతనకవి సూరన
17. నా.ఉ.	నానికేతూపాఖ్యానము	దగ్గుపల్లి దుగ్గన
18. నృ.పు.	నృసింహపురాణము	ఎఱ్ఱన
19. సారి.	సారిజాతాపహరణము	నంది తిమ్మన
20. పు.చ.	పురాతనచరితము	?
21. ప్ర.ర.ము.	ప్రబంధరత్నాకరము	పెదపాటి జగన్నాథకవి
22. ప్ర.ర.ళి.	ప్రబంధరత్నావళి	వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి
23. బే.పం.విం.	బేతాళపంచవింశతి	?
24. భాగ.	ఆంధ్రమహాభాగవతము	పోతన
25. భార.అది.	ఆంధ్రమహాభారతము అదిపర్వము	నన్నయ
26. భా.రా.	భాస్కరరామాయణము	భాస్కరాదులు
27. మ.చ.	మనుచరిత్ర	పెద్దన
28. మ.సే.	మదనసేనము	నందిమల్లయ

29.	ర.రా.	రఘునాథరామాయణము	రఘునాథరాయలు
30.	రు.చ.	రుక్మాంగదచరిత్ర	శ్రాధకవి మల్లన
31.	ల.శి.	లక్షణశిరోమణి	పాత్రపి వేంకటరమణకవి
32.	ల.సా.	లక్షణసారము	సెనుమర్తి వేంకటర్యుడు
33.	వ.చ.	వసుచరిత్ర	భట్టుమూర్తి
34.	వా.చ.	వాల్మీకిచరిత్ర	రఘునాథరాయలు
35.	వి.క్ర.సే.	విక్రమసేనము	తిక్కన
36.	వి.చ.	విక్రమార్కచరిత్ర	జక్కన
37.	వి.వి.	విజయవిలాసము	చేమకూర వేంకన
38.	వి.సే.	విజయసేనము	చిమ్మపూడి అమరేశ్వరుడు
39.	శృ.వై.	శృంగారవైషధము	శ్రీనాథుడు
40.	శృం.శా.	శృంగారశాకుంతలము	పిల్లలమఱ్ఱి పినవీరన
41.	శ్రీ.కా.మ.	శ్రీకాళహస్తీశ్వరమాహాత్మ్యము	దూర్జటి
42.	శ్రీ.మ.	శ్రీరంగమహాత్మ్యము	బైరవకవి
43.	శ్రీ.వి.	శ్రీకృష్ణవిలాసము	వెన్నెలకంటి వేంకటాచలము
44.	సం.ద్వా.	సంహననద్వాతంశిక	కొఱవి గోపరాజు
45.	మా.రా.క.		మానవల్లి రామకృష్ణకవి
46.	ని.వెం.రా.		కళాప్రపూర్ణ నిడుదవోలు
			వేంకటరావు
47.	కొ.శ్రీ.మూ.		అచార్య కొర్లపాటి
			శ్రీరామమూర్తి

894 813/521
See no. 1498